

**Ocena
stanu sanitarnego województwa
podlaskiego za 2010r.**

Białystok, marzec 2011r.

SPIS TREŚCI

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHOROÓB ZAKAŻNYCH	
W 2010r.	2
OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA WOJ. PODLASKIEGO W 2010r.	6
REALIZACJA SZCZEPIEŃ OBOWIĄZKOWYCH W 2010r.	16
OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE HIGIENY PRACY W 2010r.	17
OCENA STANU SANIATRNEGO W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA ,MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ KOSMETYKÓW W 2010r.	45
OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ	
W 2010r.	52
OCENA STANU SANIATRNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH W 2010r.	79
OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANIATRNEGO W 2010r.	98
OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE HIGIENY RADIACYJNEJ	
W 2010r.	101
DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW W 2010r.	112
SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ I AKREDYTACJA DZIAŁALNOŚCI INSPEKCYJNEJ	137
SYSTEM ZARZĄDZANIA W LABORATORIUM	138
ZADANIA DZIAŁU LABORATORYJNEGO W 2010r.	139
ZAŁĄCZNIKI	

EPIDEMIOLOGIA

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHOROÓB ZAKAŻNYCH W 2010r.

Celem nadzoru epidemiologicznego w województwie jest monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wczesne wykrywanie zagrożeń w celu ich skutecznego zwalczania.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania chorób zakaźnych w 2010r. w woj. podlaskim zostały przedstawione w formie tabelarycznej (Załącznik nr 1) w oparciu o przygotowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy Zakład Higieny, *meldunki dwutygodniowe o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatrucia zgłoszone w 2010 roku* – dane te są weryfikowane i mogą ulegać zmianie.

Grypa to ostra choroba zakaźna wywołana przez różne szczepy wirusa grypy. Choroba przenoszona jest drogą kropelkową, dlatego też rozprzestrzenianie się wirusów grypy jest bardzo dynamiczne, co sprzyja zachorowaniom o charakterze epidemicznym lub pandemicznym.

W Polsce sezon wzmożonych zachorowań na grypę trwa od września do kwietnia następnego roku, przy czym szczyt zachorowań przypada między styczniem a marcem. Rok kalendarzowy 2010 do miesiąca kwietnia był rokiem, w którym kontynuowano rejestrowanie zachorowań/podejrzeń na grypę w sezonie 2009/2010, natomiast miesiąc wrzesień 2010r. był początkiem kolejnego sezonu grypowego 2010/2011.

W sezonie grypowym 2009/2010 sytuację epidemiologiczną na świecie jak i w Polsce zdominowała epidemia grypy wywołana nowym wirusem AH1N1 (wariantem pochodzącym od wirusów świń).

W 2010 roku w Polsce zgłoszono 550573 zachorowania na grypę i podejrzeń grypy (współczynnik zapadalności wynosił 1443,05) w tym 242274, zachorowań dzieci do 14r.ż. (współczynnik zapadalności wynosił 4165,96).

W analogicznym okresie w 2010r. w woj. podlaskim zachorowało 18171 osób (współczynnik zapadalności wynosił 1525), w tym 10112 zachorowań dotyczyło dzieci do 14r.ż. (współczynnik zapadalności wynosił 5530).

Grypa sezonowa monitorowana jest również w systemie Sentinel. Głównym założeniem systemu jest skoordynowanie przesyłanych danych epidemiologicznych z danymi wirusologicznymi. W tym przypadku wybrani lekarze, którzy biorą udział w nadzorze, zobligowani są do przesyłania nie tylko danych epidemiologicznych, ale także przesyłania pobranego materiału od pacjenta wcześniej zdiagnozowanego z infekcją wirusową. Przesyłanie ww. danych pozwala na monitorowanie aktualnie krążących typów wirusa grypy lub wirusów grypopodobnych na danym rejonie badawczym.

W nadzorze epidemiologicznym Sentinel w sezonie 2010/2011 do końca roku 2010 uczestniczyło 20 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej z 16 placówek ochrony zdrowia województwa podlaskiego.

W Polsce w 2010r. zgłoszono 218 potwierdzonych przypadków A/H1N1 (współczynnik zapadalności wyniósł 0,57 na 100 tys. mieszkańców).

Na terenie woj. podlaskiego do końca 2010r. odnotowano 1 zachorowanie na grypę wywołaną wirusem A/H1N1 (wskaźnik zapadalności wyniósł 0,1 na 100 tys. mieszkańców) oraz potwierdzono 2 przypadki wirusa typu B.

W 2010r. w województwie podlaskim zarejestrowano 4 zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową (wojewódzki współczynnik zapadalności wynosił 0,3) (Załączniki nr 2 i 3), w tym 3 posocznice i 1 zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu. Osoby chore były w wieku: 50 lat, 8 miesięcy i 6 miesięcy. We wszystkich przypadkach potwierdzono *Neisseria meningitidis* z grupy B, u wszystkich choroba zakończyła się wyzdrowieniem. W toku dochodzenia epidemiologicznego objęto nadzorem osoby mające kontakt z chorymi i zastosowano chemioprophylaktykę.

Do tej pory w województwie podlaskim wszystkie przypadki były zachorowaniami izolowanymi pojedynczymi nie miały charakteru epidemicznego.

Do zakażenia meningokokami może dojść w każdym wieku. Dzieci od 3 miesięcy do 5 lat są, w porównaniu do innych grup wiekowych, narażone najbardziej. Ich system odpornościowy nie jest jeszcze wystarczająco dobrze rozwinięty. Drugi szczyt zachorowań jest notowany u młodzieży między 14 a 19 rokiem życia. W tym wieku wzrasta ilość kontaktów społecznych. Przebywanie w grupie, w dyskotekach, na prywatkach oraz typowe dla młodzieży zachowania (np.: picie ze wspólnego naczynia) sprzyjają infekcji.

W przypadku wystąpienia zakażenia meningokokowego prowadzi się skoordynowane działania lekarzy profilaktyków, mikrobiologów, pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych i KOROUN w celu podjęcia odpowiednich działań zapobiegawczych.

Województwo podlaskie jest terenem endemicznym dla boreliozy i wirusowego zapalenia mózgu przenoszonego przez kleszcze. Obecność na naszym terenie Puszczy Białowieskiej i Knyszyńskiej sprzyja zachorowaniom związanym z istnieniem ognisk przyrodniczych, w których patogeny krążą w biocenozie naturalnych gospodarzy – zwierząt i ich przenosicieli kleszczy.

W porównaniu do 2009r. nastąpił spadek zachorowań na boreliozę (Załącznik nr 4). Na terenie województwa podlaskiego w 2010r. odnotowano 904 przypadki (wojewódzki współczynnik zapadalności 75,9).

W roku ubiegłym było o 454 przypadków więcej. Najwięcej zachorowań na boreliozę w 2010r. w województwie podlaskim zanotowano w powiatach: białostockim, suwalskim, grajewskim, sokólskim, hajnowskim i bielskim.

W 2010r. zarejestrowano 137 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze (wojewódzki współczynnik zapadalności wynosił 11,5) (Załącznik nr 5). W 2009r. zachorowania kształtowały się na podobnym poziomie.

Głównym przenosicielem i rezerwuarem wirusa są kleszcze. Do zakażenia dochodzi najczęściej w wyniku ukłucia przez zakażonego kleszcza oraz drogą pokarmową przez picie surowego mleka pochodzącego od zakażonych krów, kóz i owiec. Częstość zachorowań wynika z sezonowej aktywności kleszczy, najczęściej zachorowań zgłasza się latem i jesienią. Wieloletnie badania wykazały, że szczepienia są uznawane za najskuteczniejsze zabezpieczenie przed kleszczowym zapaleniem mózgu i jego następstwami.

W 2010r. na naszym terenie wystąpiły 4 przypadki zachorowania na tularemie i 3 przypadki Encefalopatii gąbczastych - choroba Creutzfelda – Jakoba (CJD).

W 2010r. stwierdzono 1 zawleczony przypadek gorączki denga, kobieta wyjeżdżała do Chin. W czasie pobytu za granicą była wielokrotnie kłuta przez komary. Po hospitalizacji pacjentka pozostawała pod kontrolą Poradni Chorób Tropikalnych przy Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Białymstoku.

W 2010r. nastąpił spadek zachorowań na krztusiec (Załącznik nr 6), zarejestrowano 271 przypadków (wojewódzki współczynnik zapadalności 22,7), w 2009r. było o 183 przypadki więcej. Zarejestrowana niższa liczba zachorowań na krztusiec jest spowodowana naturalną cykliczną zmiennością ilości zachorowań.

Najwięcej zachorowań na krztusiec w 2010r. zostało zgłoszonych z obszaru miasta Białegostoku i powiatu białostockiego.

Ilość zachorowań na zakaźne choroby przewodu pokarmowego jest miernikiem stanu sanitarnego, jak i przestrzegania przez ludność zasad higieny.

W 2010r. odnotowano 15 zbiorowych zatruc pokarmowych. W sumie w wyniku zatruc zbiorowych zachorowało 188 osób, w tym 89 dzieci do lat 14, hospitalizowano 48 osób, w tym 35 dzieci do lat 14, nadal najczęstszą przyczyną zatruc pokarmowych była odzwierzęca pałeczka jelitowa Salmonella.

W 10 zbiorowych zatruciach pokarmowych miejscem narażenia był dom prywatny.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że częstym nośnikiem pałeczek Salmonella były produkty zawierające surowe jaja kurze (tatar z surowym żółtkiem jaja kurzego, ciasta przekładane masą, do której dodano surowe żółtka jaj) zakupione na targowisku. Nieprawidłowością stwierdzoną jest też to, że konsument nie zawsze poddaje jaja kurze

przed spożyciem właściwej obróbce termicznej, zapewniającej skuteczne wyeliminowanie pałeczek jelitowych.

Jedno zbiorowe zatrucie pokarmowe spowodowane było przez spożycie mięsa i jego przetworów zawierających larwy włośnia krętego. Zachorowało na włośnicę 7 osób, z dochodzenia ustalono, że źródłem zakażenia było mięso z dzika. We współpracy ze służbą weterynaryjną prowadzone było postępowanie w celu szybkiego wykrycia i unieszkodliwienia źródła zakażenia.

W 2010r. nastąpił wzrost zachorowań na Salmonellozy, zarejestrowano 458 przypadków (wojewódzki współczynnik zapadalności 38,4), co obrazuje Załącznik nr 7. W roku ubiegłym było o 119 przypadków mniej.

W 2010r. zarejestrowano 1 przypadek duru brzuszego B u dziecka, osoby ze styczności zostały objęte nadzorem epidemiologicznym. W woj. podlaskim na dzień 31.12.2010r. było zarejestrowanych 9 nosicieli Salmonella typhi oraz 9 nosicieli paratyphi B.

Nadal zagrożeniem dla ludności województwa podlaskiego są pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. W 2010r. na terenie woj. podlaskiego potwierdzono laboratoryjnie wściekliznę u 5 zwierząt: 1 lisa dzikiego, 1 kota, 1 jałówki i 2 nietoperzy. Z powodu kontaktu ze zwierzętami podejznanymi o wściekliznę 221 osób poddano szczepieniom (Załącznik nr 8). W 2009r. zaszczepiono 224 osoby.

Od wielu lat nie stwierdzono zachorowania na wściekliznę u ludzi, jednakże ze względu na potencjalne ryzyko transmisji wirusa jedynie utrzymanie skutecznego nadzoru epidemiologicznego pozwala zminimalizować ryzyko zachorowania człowieka.

W 2010r. w woj. podlaskim zarejestrowano 168 zachorowań na gruźlicę, w tym 125 przypadków gruźlicy płuc. Natomiast w 2009r. zarejestrowano 191 zachorowań na gruźlicę, w tym 152 przypadki gruźlicy płuc.

Najważniejszą metodą zapobiegania szerzenia się gruźlicy w społeczeństwie jest wczesne wykrycie choroby i natychmiastowe leczenie chorego. Leczenie przeciwprątkowe prowadzące do wyleczenia doprowadza równocześnie do jego trwałego odprątkowania. Chory przestaje być źródłem zakażenia dla innych i wtedy osiągamy efekt społeczny i epidemiologiczny.

Od dziesięciu lat obserwujemy wyraźną tendencję spadkową liczby zachorowań na WZW typu B. Zdecydowany spadek liczby zachorowań wynika głównie z zastosowania szczepień ochronnych, w tym obowiązkowych szczepień wśród niemowląt i młodzieży, a także zalecanych akcji profilaktycznych nagłaśnianych przez media, takich jak: „Żółta Dekada” czy „Żółty Tydzień”.

W województwie podlaskim w 2010r. zarejestrowano 13 przypadków WZW typu B (Załączniki nr 9 i 10), w tym 6 przypadków WZW typu B ostre (wojewódzki współczynnik zapadalności 0,5) i 7 przypadków WZW typu B przewlekłe (wojewódzki współczynnik zapadalności 0,6). Nastąpił spadek zachorowań na WZW typu B w stosunku do roku 2009 (o 7 zachorowań), wynika to z prowadzenia szczepień przeciw wzw typu B, jak również z propagowaniem przez lekarzy stosowania szczepień ochronnych przed planowanymi zabiegami chirurgicznymi.

Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C cechuje obserwowany od wielu lat trend wzrostowy liczby zachorowań. Liczba zakażonych wirusem zapalenia wątroby typu C nie jest dokładnie oszacowana, ze względu na bezobjawowy najczęściej przebieg choroby, stąd wykrycie tego zakażenia jest często przypadkowe lub w fazie zmian przewlekłych.

W roku 2010 w woj. podlaskim zarejestrowano 54 przypadki zachorowań na WZW typu C – wg definicji przypadku z 2005r. zarejestrowano 24 przypadki zachorowań (wojewódzki współczynnik zapadalności 2,0) (Załącznik nr 11), w 2009r. było o 3 przypadki więcej oraz 30 przypadków zachorowań na WZW typu C – wg definicji przypadku z 2009 (wojewódzki współczynnik zapadalności 2,5), nastąpił wzrost o 12 przypadków, są to przypadki potwierdzone laboratoryjnie bez objawów klinicznych. Oznacza to, że nadal istnieją warunki umożliwiające szerzenie się zakażenia, zwłaszcza w zakładach opieki zdrowotnej oraz innych miejscach świadczenia usług, w trakcie których wykonywania dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek (gabinety tatuażu, kosmetyczne, fryzjerskie itp.), szczególnie narażone są osoby zażywające narkotyki drogą dożylną. Dotychczas brak jest

szczepionki profilaktycznej, jak również preparatów do biernego uodpornienia przeciwko WZW typu C.

Rozpoznanie zakażenia wirusem HCV możliwie wczesne od chwili zakażenia, zwiększa szanse na skuteczne leczenie przeciwwirusowe.

W 2010r. wystąpiły 3 przypadki zachorowań na WZW typu A (wojewódzki współczynnik zapadalności 0,3). Jeden zawleczony przypadek dotyczył kobiety wyjeżdżającej do Egiptu, a dwa to zachorowania rodzime.

Ważne jest propagowanie szczepień ochronnych przeciw WZW typu A osobom planującym wyjazd do krajów o wysokiej endemiczności zachorowań na WZW typu A, jak również propagowanie szczepień całej populacji województwa z uwagi na funkcjonowanie na terenie województwa Ośrodków dla Uchodźców.

Na terenie działania Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku w 2010r. znajdowało się 30 szpitali udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych, w których zgodnie z obowiązującym prawem funkcjonowały zespoły kontroli zakażeń zakładowych.

Po przeanalizowaniu nadesłanych danych odnośnie sytuacji epidemiologicznej wszystkich placówek ochrony zdrowia woj. podlaskiego w 2010r. zarejestrowano 6 ognisk epidemicznych. Zakażonych ogółem było 49 osób, w tym 30 pacjentów i 19 osób personelu medycznego. Potwierdzono badaniami czynnik etiologiczny w 15 przypadkach, 29 przypadków było prawdopodobnych o etiologii wirusowej. W 2 ogniskach przyczyną były rotawirusy, w 1 świerzbowiec i w 3 zakażenie o etiologii wirusowej (prawdopodobnie norowirus).

W przypadku wystąpienia podejrzenia ogniska epidemicznego w szpitalu prowadzi się działania zmierzające do wyeliminowania źródła zakażenia i przecięcia dróg szerzenia się zakażenia oraz działania wpływające na podniesienie standardu usług medycznych poprzez poprawę funkcjonalności i stanu techniczno-sanitarnego szpitala.

Podsumowanie:

1. W dalszym ciągu chorobą wymagającą stałego nadzoru epidemicznego jest grypa. Prowadzone będą działania informacyjne mające na celu zwiększenie odsetka osób zaszczepionych przeciwko grypie oraz System SENTINEL o podwyższonej czułości i swoistości zgłoszeń nastawiony na diagnostykę zakażeń wirusem grypy z uwzględnieniem nowego wirusa A(H1N1)v.
2. Zakażenia meningokokowe wymagają monitorowania sytuacji oraz podejmowania właściwych jednolitych procedur postępowania w przypadku wystąpienia podejrzenia zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową.
3. Należy dążyć do zmniejszenia liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka poprzez promowanie szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia opon mózgowych i mózgu.
4. Z uwagi na brak swoistych metod zapobiegania zakażeniom HCV np. w drodze szczepień ochronnych, jedynie działania nieswoiste polegające na wdrażaniu i utrzymywaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń medycznych oraz innych przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek, mogą zapobiec szerzeniu się zachorowań na WZW C. Występujące od dłuższego czasu problemy w zakresie zapobiegania i zwalczania zakażeń HCV powinny skłaniać do zwiększenia dostępności do specjalistycznego poradnictwa i diagnostyki laboratoryjnej zakażeń wirusami hepatopowymi.

Nadzór epidemiologiczny nad ww. jednostkami chorobowymi prowadzony jest również w dwóch rejonach z za wschodniej granicy (obwód Mariampole – Litwa, obwód Grodzieński – Białoruś). Granica Polski północno-wschodniej, a więc województwa podlaskiego jak i jego teren to przede wszystkim wzmożony ruch turystyczny i handlowy ze wschodem. Dlatego też

kontynuowana jest od 2003r. stała wymiana informacji o sytuacji epidemiologicznej na mocy porozumienia o współpracy.

OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA WOJ. PODLASKIEGO W 2010r.

HIGIENA LECZNICTWA

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie podlaskim sprawują nadzór bieżący nad stanem sanitarno-technicznym w placówkach ochrony zdrowia, podczas którego uwzględniane są zagadnienia dotyczące m.in.:

- zapobiegania oraz zwalczania zakażeń szpitalnych,
- wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej,
- oceny procedur dezynfekcyjnych i sterylizacyjnych, sprzętania i czystości bieżącej pomieszczeń
- postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich powstawania

Ogółem Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2010r. obejmowała nadzorem 830 zakładów opieki zdrowotnej, 111 gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej, 222 gabinety specjalistycznej praktyki lekarskiej, 8 grupowej praktyki lekarskiej, 373 gabinety indywidualnej praktyki lekarzy dentystów, 100 gabinetów indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarzy dentystów, 14 grupowej praktyki lekarzy dentystów, 15 gabinetów indywidualnej, grupowej i specjalistycznej praktyki pielęgniarskiej i położniczej oraz 26 innych obiektów świadczących usługi medyczne nie będące zakładami opieki zdrowotnej, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba według ewidencji na 31.XII.2010r.

Wyszczególnienie			Liczba obiektów według ewidencji na 31.XII.2010r.	
Zakłady opieki zdrowotnej	Ogółem	01.	830	
	w tym	publiczne	02.	188
		niepubliczne	03.	642
	Szpitala – ogółem	04.	30	
	Zakłady opiekuńczo - lecznicze	05.	6	
	Zakłady pielęgnacyjno - opiekuńcze	06.	5	
	Sanatoria i prewentoria	07.	1	
	Hospicja sanatoryjne	08.	2	
	Przychodnie, ośrodki, poradnie, ambulatoria - ogółem	09.	584	
	Pogotowia ratunkowe	10.	23	
	Medyczne laboratoria diagnostyczne	11.	26	

Pracownie protetyki, stomatologii i ortodoncji	12.	0
Zakłady rehabilitacji leczniczej	13.	28
Żłobki	14.	8
Inne zakłady opieki zdrowotnej	15.	121
Indywidualne praktyki lekarskiej	16.	111
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskiej	17.	222
Grupowe praktyki lekarskiej	18.	8
Indywidualne praktyki lekarzy dentystów	19.	373
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów	20.	100
Grupowe praktyki lekarzy dentystów	21.	14
Indywidualne praktyki pielęgniarek i położnych	22.	11
Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek i położnych	23.	1
Grupowe praktyki pielęgniarek i położnych	24.	3
Inne obiekty świadczące usługi medyczne nie będące ZOZ -ami	25.	26

W 2010 roku ogółem na 1703 placówki ochrony zdrowia skontrolowano 1508 obiektów świadczących usługi medyczne, co stanowi 88,55%.

Tabela 2. Obiekty służby zdrowia skontrolowane przez PIS województwa podlaskiego w 2010r.

Rodzaj placówki	Rok	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	% skontrolowanych obiektów objętych ewidencją
Obiekty służby zdrowia ogółem	2010	1703	1508	88,55
	2009	1667	1485	89,08
	2008	1639	1491	90,97
	2007	1595	1474	92,41
	2006	1307	1233	94,34
	2005	1277	1215	95,15
Zakłady opieki zdrowotnej	2010	830	697	83,98

	2009	830	724	87,23
	2008	780	688	88,21
	2007	741	678	91,49
	2006	656	630	96,03
	2005	613	601	98,04
	2010	30	30	100
Szpital	2009	30	30	100
	2008	29	29	100
	2007	32	31	96,88
	2006	27	27	100
	2005	27	27	100
	2010	828	771	93,12
Praktyki lekarskie	2009	790	724	91,65
	2008	815	759	93,13
	2007	797	740	92,85
	2006	584	536	91,78
	2005	595	547	91,93
	2010	15	14	93,33
Praktyki pielęgniarskie	2009	15	13	86,67
	2008	20	20	100
	2007	19	19	100
	2006	12	12	100
	2005	12	12	100
	2010	121	104	85,95
Inne obiekty świadczące usługi medyczne nie będące ZOZ-mi	2009	32	24	75,00
	2008	24	24	100
	2007	6	6	100
	2006	28	28	100
	2005	30	28	93,33

Wśród skontrolowanych placówek przeważały obiekty o charakterze niepublicznym, Przewaga udziału obiektów niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej obserwowana jest od kilku lat, i ciągle rośnie, co obrazuje poniższa tabela.

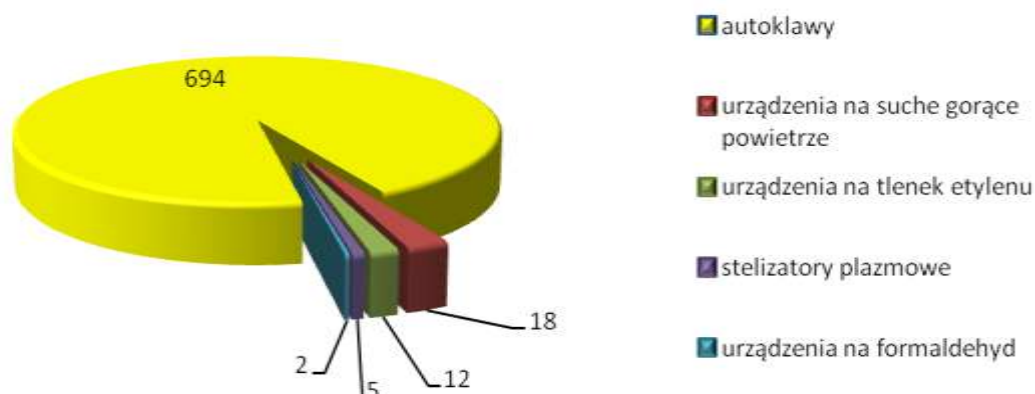
Tabela 3. Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej ujętych w ewidencji.

Rok	Liczba zoz publicznych	Liczba zoz niepublicznych	% zoz niepublicznych
2010	188	642	77,30
2009	185	645	77,7
2008	196	584	74,87
2007	201	572	73,99
2006	149	534	78,18
2005	144	496	77,50

Stan sanitarny skontrolowanych zakładów opieki zdrowotnej oceniono negatywnie, ogółem w 37 obiektach (4,46%).

Tabela 4. Zakłady opieki zdrowotnej w złym stanie sanitarnym wg kontroli PIS.

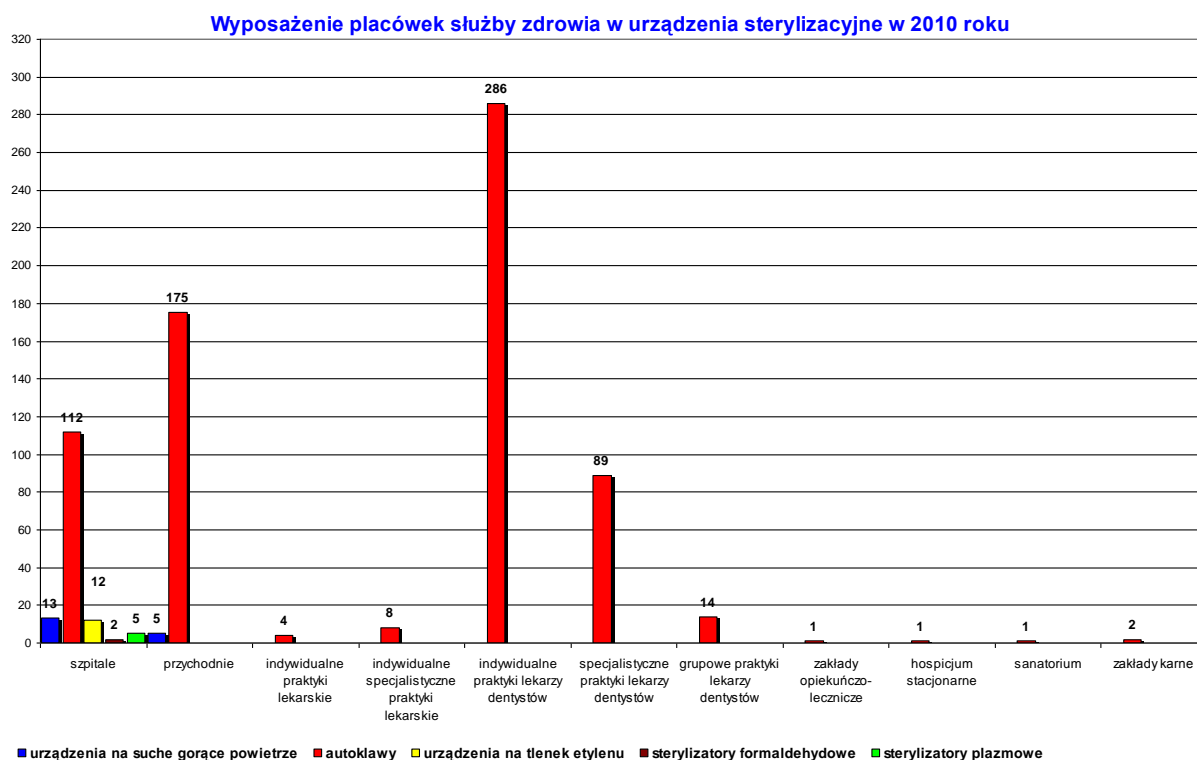
Zakłady opieki zdrowotnej	Rok	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba obiektów ze złym stanem sanitarnym	% obiektów ze złym stanem sanitarnym
Publiczny zoz	2010	111	1	0,90
	2009	185	20	10,81
	2008	186	26	13,98
	2007	188	22	11,70
	2006	149	11	7,38
	2005	143	15	10,48
Niepubliczny zoz	2010	586	36	6,14
	2009	539	40	7,42
	2008	502	38	7,57
	2007	521	37	7,10
	2006	508	35	6,88
	2005	485	16	3,29

Wykres 1. Wyposażenie placówek ochrony zdrowia w urządzenia sterylizacyjne w województwie podlaskim w 2010r.

Placówki ochrony zdrowia wyposażone są w 731 urządzeń sterylizacyjnych, z tego 694 to autoklawy, 18 - sterylizatory na suche gorące powietrze, 12 - urządzenia na tlenek etylenu, 5 - sterylizatory plazmowe oraz 2 urządzenia z wykorzystaniem formaldehydu.

W rozbiciu na poszczególne rodzaje wyposażenie placówek ochrony zdrowia w urządzenia sterylizacyjne przedstawia się następująco:

Wykres 2. Wyposażenie placówek zdrowia w urządzenia sterylizacyjne w 2010r.

LECZNICTWO ZAMKNIĘTE

Stan sanitarno-techniczny placówek lecznictwa zamkniętego

W województwie podlaskim w 2010r. funkcjonowało 30 szpitali w tym 24 publiczne i 6 niepublicznych. W sprawozdaniu z działalności w zakresie higieny środowiska za 2010r. Mz-46 nie zakwalifikowano szpitali ze złym stanem sanitarnym. Głównymi usterkami natury sanitarno-technicznej stwierdzonymi podczas kontroli w szpitalach były: zniszczone powierzchnie ścian, sufitów i podłóg, zniszczona stolarka drzwiowa i okienna, zniszczone powierzchnie sprzętu, materacy, skorodowane powierzchnie sprzętu - stolik, szafki, zacieki na suficie, ścianach, odpryski farby z widoczną pleśnią, zniszczona wykładzina podłogowa, grzejniki zniszczone, trudne do utrzymania w czystości, ubytki wykładziny podłogowej, zniszczone powierzchnie regałów, krtek wentylacyjnych itp.

W obiektach, w których stwierdzono uchybienia Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni woj. podlaskiego i Podlaski Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku prowadzili postępowania administracyjne mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości. W związku z niespełnieniem wymagań ujętych w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10.11.2006r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 213, poz. 1568 z późn. zm.) szpitale posiadają programy dostosowawcze, pozytywnie zaopiniowane.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w szpitalach w 2010 roku stwierdzono, iż są sukcesywnie kontynuowane prace remontowe dostosowujące szpitale do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z 10 listopada 2006 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej.

Dezynfekcja i komory dezynfekcyjne

W 2010r. w nadzorowanych placówkach nie stwierdzono rażących uchybień z zakresu dezynfekcji. Preparaty dezynfekcyjne były dobierane właściwie (spektrum, czas, zastosowanie), pojemniki na roztwory użytkowe preparatów dezynfekcyjnych były stabilne z przykrywą, z sitem (w nielicznych przypadkach brakowało sita), oznakowane (nazwa, data sporządzenia, stężenie roztworu, podpis osoby przygotowującej). Zabiegi dezynfekcyjne wykonywane były preparatami dezynfekcyjnymi zarejestrowanymi przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

Stanowiska mycia i dezynfekcji rąk są wyposażone w umywalki z ciepłą i zimną wodą, dozowniki z preparatem dezynfekcyjnym do rąk, dozowniki z mydłem płynnym oraz zasobniki z ręcznikami jednorazowego użytku. Gabinety diagnostyczno-zabiegowe w większości są wyposażone przy umywalkach w armaturę czerpalną uruchamianą bez kontaktu z dłonią, jednak nie we wszystkich gabinetach (ujęto w programach dostosowawczych szpitali).

W pracowniach endoskopowych dekontaminacja endoskopów prowadzona jest w wydzielonej zmywalni. Dezynfekcja endoskopów odbywa się w myjniach półautomatycznych i automatycznych.

Pomimo braku uregulowań prawnych dotyczących lamp bakteriobójczych w zakładach opieki zdrowotnej, są one zainstalowane i używane, a czas naświetlania jest monitorowany za pomocą zegarów oraz prowadzonych rejestrów.

Podczas prowadzonych kontroli stwierdzono również:

- w gabinetach zabiegowych brak wyposażenia umywalk w baterie uruchamiane bez kontaktu z dłonią (odstępstwo ujęte w programach dostosowawczych);
- roztwory użytkowe preparatów dezynfekcyjnych przygotowywane wg zaleceń producenta;
- w pracowniach endoskopowych dekontaminacja endoskopów i akcesoriów odbywa się w urządzeniach myjąco-dezynfekcyjnych - automatycznych, półautomatycznych;

- nie wszystkie pokoje łóżkowe wyposażone w dozowniki na mydło w płynie oraz pojemniki na ręczniki jednorazowego użytku (odstępstwo ujęte w programach dostosowawczych).

W szpitalach województwa podlaskiego funkcjonuje 6 komór dezynfekcyjnych.

W dezynfekcji komorowej czynnikiem biobójczym jest para wodna oraz para wodna w mieszaninie z formaliną. W porównaniu do roku 2009 wycofano z eksploatacji 5 komór, ze względu na zły stan techniczny.

Sterylizacja

Procesy sterylizacyjne w szpitalach odbywają się w sterylizatorniach centralnych i lokalnych zlokalizowanych przy blokach operacyjnych, w punktach sterylizacji oraz w laboratoriach. Szpitale (6), które nie posiadają centralnych sterylizatori, zlecają sterylizację sprzętu innym sterylizatorniom szpitalnym, na umowę zlecenie. W 30 działających szpitalach funkcjonuje 24 centralnych sterylizatori, w tym tylko w 3 to centralne sterylizatornie spełniające wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10.11.2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 213., poz. 1568 z późn. zm.).

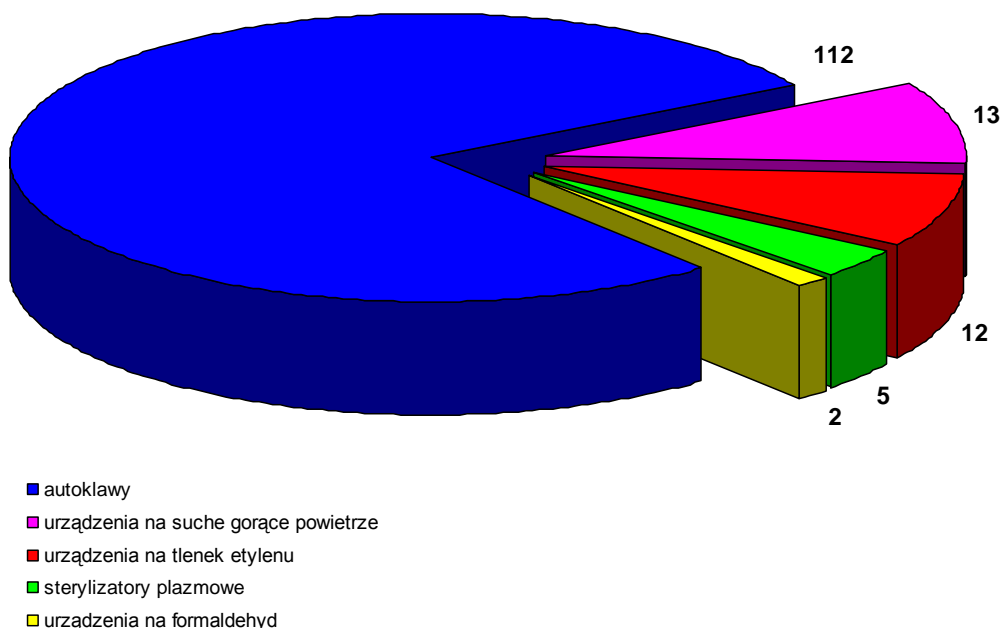
W 2010 roku w szpitalach funkcjonowało 112 sterylizatorów parowych, 13 sterylizatorów na suche gorące powietrze, 12 sterylizatorów na tlenek etylenu, 5 sterylizatorów plazmowych oraz 2 sterylizatory formaldehydowe.

Urządzenia sterylizacyjne w placówkach lecznictwa zamkniętego objęte są kontrolą wewnętrzną, przy użyciu wskaźników biologicznych (minimum od 1x w tygodniu do 1x w miesiącu), a każdy proces kontrolowany jest wskaźnikami fizycznymi i chemicznymi.

Należy nadmienić, iż urządzenia sterylizacyjne próżniowe - codziennie poddawane są kontroli testami Bowie-Dicka.

Kontrola wewnętrzna urządzeń sterylizacyjnych potwierdzona jest w prowadzonej przez szpitale dokumentacji.

Wyposażenie szpitali w urządzenia sterylizacyjne w województwie podlaskim w 2010r.

Wykres 3. Wyposażenie szpitali w urządzenia sterylizacyjne w województwie podlaskim w 2010r.

Podczas kontroli w szpitalach stwierdzono, że:

- urządzenia sterylizacyjne poddawane są kontroli wewnętrznej przy użyciu wskaźników biologicznych (minimum 1x w miesiącu) natomiast wskaźnikami fizycznymi i chemicznymi (każdy proces), oraz testami Bowie-Dicka (sterylizatory próżniowe) – przed rozpoczęciem pracy;
- stosuje się właściwe systemy opakowań sterylizacyjnych;
- prawidłowe przygotowanie sprzętu i materiału do sterylizacji;
- wyroby medyczne sterylne przechowywane są w Centralnych Sterylizatorniach – magazyny materiału sterylnego – na regałach; w oddziałach - w wydzielonych do tego celu zamkniętych szafkach, zgodnie z opracowanymi przez szpitale procedurami.

ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ LECZNICTWA OTWARTEGO (PRZYCHODNIE, OŚRODKI, PORADNIE, itp.)

Stan sanitarno-techniczny placówek lecznictwa otwartego

W 2010r. na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały następujące zakłady opieki zdrowotnej: 584 przychodnie /ośrodki, 26 medycznych laboratoriów diagnostycznych, 23 obiekty pogotowia ratunkowego, 28 zakładów rehabilitacji leczniczej, 8 żłobków oraz 121 innych zakładów opieki zdrowotnej.

Ogółem skontrolowano 662 obiekty, co stanowiło 83,80% obiektów będących w ewidencji PIS województwa podlaskiego.

Do najczęściej stwierdzanych podczas kontroli uchybień sanitarno-technicznych, na które prowadzone jest postępowanie administracyjne przez PIS, należą: ubytki tynku na suficie, zniszczone/brudne sufity, ściany, zawilgocenia ścian, ubytki glazury, zniszczone ściany z ubytkami tynku i farby oraz z zaciekami, zniszczona stolarka drzwiowa i okienna itp.

Zakłady opieki zdrowotnej opracowały programy dostosowawcze do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10.11.2006r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 213, poz. 1568 z późn. zm.), które zostały zaopiniowane przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych. W przedłożonych programach zakłady zobowiązały się do dostosowania pomieszczeń do wymagań ww. rozporządzenia do końca 2012r., np. brak podjazdów dla osób niepełnosprawnych, brak wydzielonego składowiska porządkowego, brak baterii uruchamianej bez kontaktu z dłonią, pomieszczenia higieniczno-sanitarne nie dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych, złe umocowanie grzejnika w stosunku do lica ściany itp. Podczas prowadzonych kontroli stwierdzono, iż prowadzone są remonty dostosowujące pomieszczenia zoz do stawianych wymagań, a stan sanitarno-techniczny zakładów ulega sukcesywnej poprawie w miarę pozyskiwania środków finansowych: np.: zainstalowano w gabinetach zabiegowych baterie uruchamiane bez kontaktu z dłonią, dostosowano toalety dla osób niepełnosprawnych, wyremontowano pomieszczenia zgodnie z wymogami obowiązującego rozporządzenia.

Dezynfekcja

Zabiegi dezynfekcyjne w zakładach opieki zdrowotnej lecznictwa otwartego wykonywane były preparatami dezynfekcyjnymi zarejestrowanymi przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

Podczas kontroli obiektów stwierdzono:

- są opracowane i stosowane procedury higieniczne, dotyczące dezynfekcji, mycia, sprzątnia, postępowania z bielizną, z odpadami medycznymi, itp.

- punkty wodne w gabinetach zabiegowych wyposażone są w ciepłą i zimną wodę, dozowniki z mydłem płynnym, preparatem dezynfekcyjnym i ręcznikiem jednorazowego użytku;
- stężone preparaty dezynfekcyjne przechowywane w oryginalnych opakowaniach, zgodnie z zaleceniem producenta,
- roztwory użytkowe preparatów dezynfekcyjnych przygotowywane wg zaleceń producenta;
- osoby przygotowujące roztwory preparatów dezynfekcyjnych zaopatrzone w środki ochrony osobistej;
- pojemniki na roztwory użytkowe preparatów dezynfekcyjnych oznakowane prawidłowo;
- dobór i zastosowanie preparatów dezynfekcyjnych był zgodny z zaleceniem producenta;
- urządzenia myjąco – dezynfekcyjne stosowane są jedynie w gabinetach endoskopowych oraz myjki ultradźwiękowe w gabinetach stomatologicznych i endoskopowych;

lampy bakteriobójcze są instalowane i używane, natomiast czas naświetlania jest monitorowany za pomocą zegarów oraz rejestrów.

Sterylizacja

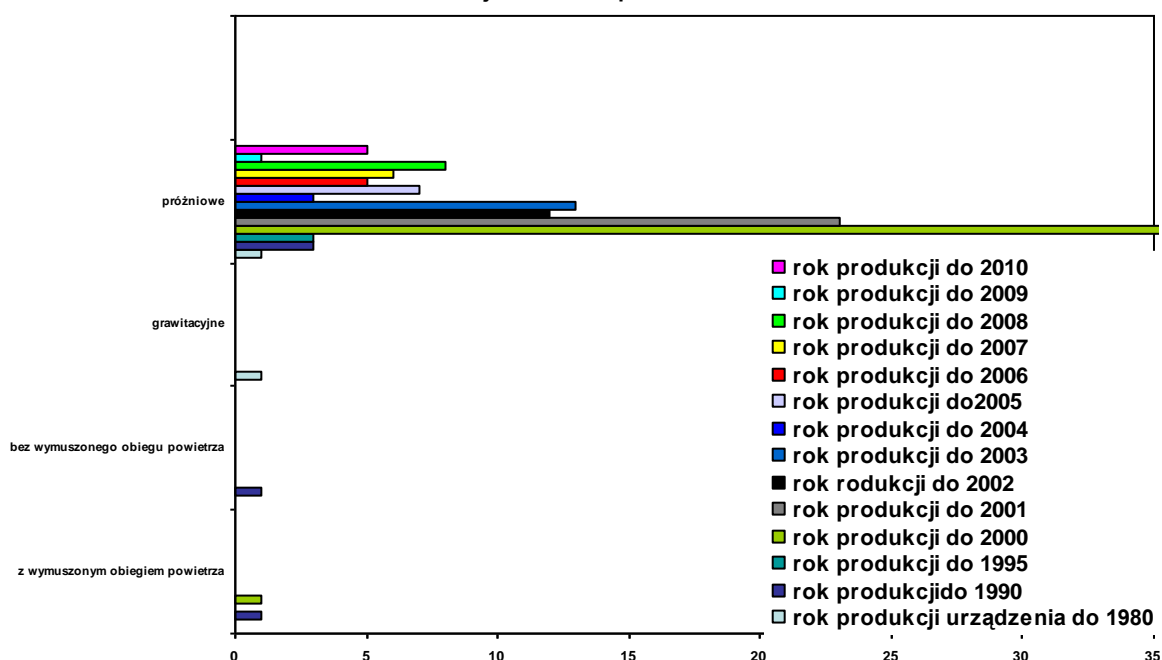
Na 790 obiektów sterylizacja odbywa się w 176 obiektach, które są wyposażone w 5 sterylizatorów na suche gorące powietrze i 175 sterylizatorów parowych.

Podczas kontroli stwierdzono:

- sterylizacja odbywa się w lokalnych sterylizatorniach, punktach sterylizacji lub zlecają sterylizatorniom funkcjonującym w szpitalach, zgodnie z opracowanymi i wdrożonymi procedurami zapewniającymi ochronę przed zakażeniami;
- zakłady opieki zdrowotnej lecznictwa otwartego wyposażone były w 5 urządzeń sterylizacyjnych na suche gorące powietrze i 175 autoklawów;
- sterylizatory objęte są kontrolą wewnętrzną wskaźnikami fizycznym i chemicznymi – każdy proces, oraz wskaźnikami biologicznymi - raz w miesiącu, co jest potwierdzone w dokumentacji zakładu;
- materiały sterylne oznakowane datą sterylizacji lub datą ważności, przechowywane prawidłowo, w zamkniętych szafkach.

Wykres 4.

Wykaz urządzeń sterylizacyjnych w lecznictwie otwartym NZOZ w województwie podlaskim w 2010r.

INDYWIDUALNA, SPECJALISTYCZNA I GRUPOWA PRAKTYKA LEKARSKA I DENTYSTYCZNA

W województwie podlaskim nadzorem sanitarnym objęto 828 obiektów, Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała 771 obiektów, co stanowi 93,12% obiektów będących pod nadzorem.

Dezynfekcja i Sterylizacja.

W ramach prowadzonego nadzoru, podczas kontroli dokonywano oceny zarówno procedur dezynfekcyjnych jak i sterylizacyjnych. Roztwory użytkowe przygotowywane są w wyznaczonych do tego celu pomieszczeniach lub miejscach ze sprawnie działającą wentylacją. Pojemniki na roztwory użytkowe preparatów dezynfekcyjnych były prawidłowo oznakowane. Terminy ważności preparatów dezynfekcyjnych zachowane, przechowywane były prawidłowo - w zamkniętych, oryginalnych opakowaniach, w miejscach niedostępnych dla osób niepowołanych.

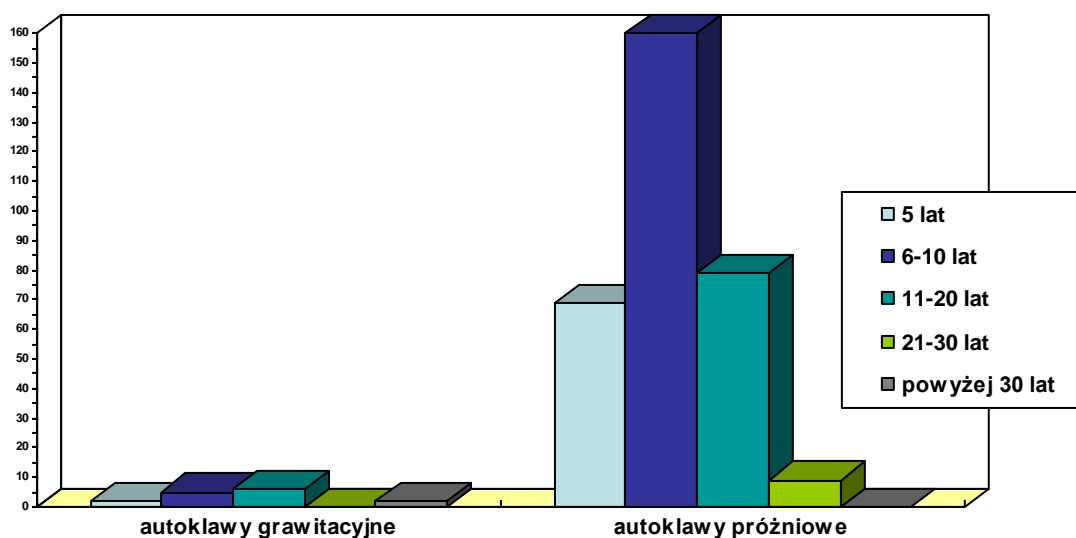
Na 828 gabinetów sterylizacja odbywa się w 401 gabinetach, które są wyposażone w 401 autoklawów, z tego 15 to sterylizatory grawitacyjne, 386 to sterylizatory próżniowe. W większości tj. 235 to autoklawy 6-10 letnie.

Pozostałe gabinety zlecają sterylizację sprzętu innym podmiotom lub stosują sprzęt sterylny jednorazowego użytku.

W większości gabinetów, w których odbywa się sterylizacja mycie i dezynfekcja narzędzi odbywa się w sposób manualny - 309 gabinetów, w 91 mycie ręczne i maszynowe, w 12 maszynowe.

Wykres 5.

Wykaz urządzeń sterylizacyjnych w gabinetach prywatnej praktyki lekarskiej w województwie podlaskim w 2010r. w zależności od daty produkcji

REALIZACJA SZCZEPIEŃ OBOWIĄZKOWYCH W 2010r.

Obowiązkowe szczepienia dzieci i młodzieży zapobiegające błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, gruźlicy, odrze, śwince, różyczce, Haemophilus influenzae typu b oraz wirusowemu zapaleniu wątroby typu B finansowane ze środków publicznych przez Ministerstwo Zdrowia były realizowane zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2010r., opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia Nr 10, poz. 47 w formie Komunikatu z dnia 22.10.2009r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na 2010r. na podstawie art. 17 ust. 11 ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570). Program ten uległ zmianie w porównaniu z obowiązującym PSO w 2009 roku w kwestii szczepień przeciw odrze, śwince, różyczce. W stosunku do dzieci powyżej 10 roku życia, które nie otrzymały dwóch dawek szczepionki skojarzonej przeciw odrze, śwince, różyczce, należy systematycznie uzupełnić brakującą dawkę szczepionki, nie później niż do ukończenia 19 roku życia. Dotyczy to dzieci urodzonych po 31 grudnia 1996r.

Wykonawstwo szczepień w 2010r. w województwie podlaskim było zadowalające. W porównaniu z 2009 rokiem większość przeprowadzonych szczepień utrzymywała się na tym samym poziomie. Nieznacznej poprawie uległy szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi w 14 i 19 roku życia oraz odrze, śwince, różyczce w 2 i 10 roku życia i różyczce - rocznik 2000 i 1999 (Załączniki nr 12-17).

W 2010r. zarejestrowano 30 niepożądanych odczynów poszczepiennych, głównie po szczepieniach przeciwko gruźlicy, przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi z komponentem pełnokomórkowym i w mniejszym stopniu z komponentem acelularnym oraz po szczepionkach wysoce skojarzonych.

W 2010r. 264 świadczeniodawców prowadziło szczepienia ochronne w 439 punktach szczepień. W ubiegłym roku Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku uczestniczyła w szkoleniach lekarzy kwalifikujących do szczepień ochronnych oraz pielęgniarek i położnych wykonujących szczepienia. Przeszkolono 56 lekarzy oraz 155 pielęgniarek i położnych.

HIGIENA PRACY

Ważnym obszarem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest nadzór nad środowiskiem pracy w tym między innymi identyfikacja zagrożeń występujących na stanowiskach pracy, wykonywania pomiarów i badań stężeń i natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy oraz podejmowanie działań minimalizowania niekorzystnego wpływu w/w czynników na zdrowie pracujących.

W 2010 r. w ewidencji pionu higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. podlaskiego znajdowało się 5442 zakłady, zatrudniające 131119 pracowników. Do kontroli ujęto 1974 podmioty, skontrolowano 1948, w których pracowało 87391 osób.

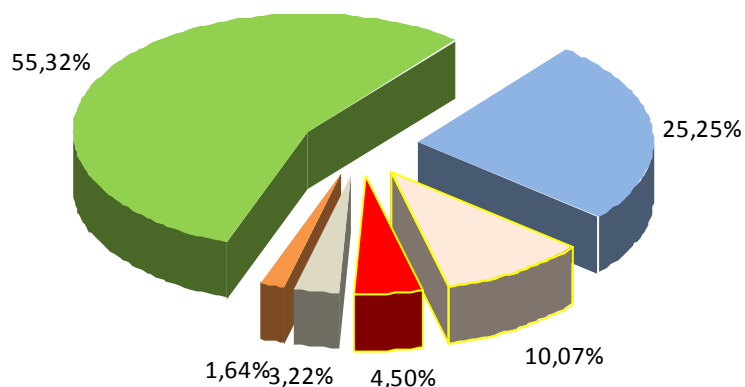
Tabela 5. Realizacja zadań pionu higieny pracy województwa podlaskiego w 2010 roku.

Lp.	PSSE	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zatrudnionych objętych ewidencją stacji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zatrudnionych w zakładach skontrolowanych	Liczba kontroli	Liczba decyzji
1.	Augustów	234	4722	102	3375	160	83
2.	Białystok	2335	61927	542	38107	586	548
3.	Bielsk Podlaski	182	5192	139	4746	147	120
4.	Grajewo	145	3001	71	2590	72	34
5.	Hajnówka	254	5180	144	4823	158	36
6.	Kolno	126	1395	50	930	52	4
7.	Łomża	397	8354	157	5016	182	32
8.	Mońki	137	1522	66	1023	66	63
9.	Sejny	84	563	55	529	58	21
10.	Siemiatycze	234	3719	120	3423	126	124
11.	Sokolka	375	4591	149	3695	188	149
12.	Suwałki	470	13984	114	6911	118	38
13.	Wysokie Mazowieckie	243	5490	127	4696	136	15
14.	Zambrów	122	4688	71	3707	75	112
15.	WSSE:	104	6791	41	4820	41	14
Razem:		5442	131119	1948	87391	2165	1393

Liczba działających podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach jest zróżnicowana – najmniejsza liczba zakładów znajdujących się w ewidencji państwowej inspekcji sanitarnej jest w powiecie sejneńskim – 84 obiektów, największa w powiecie białostockim – 2335 obiektów (w powiecie białostockim działa 42,91% wszystkich zakładów województwa podlaskiego).

W województwie podlaskim przeważają zakłady małe, zatrudniające do 20 osób - 4385 zakładów, co stanowi 80,58 %. Struktura zakładów w ewidencji w zależności od zatrudnionych pracowników przedstawia się następująco:

- zakłady zatrudniające do 5 pracowników – 3011 (55,33%)
- zakłady zatrudniające od 6-20 pracowników - 1374 (25,25%)
- zakłady zatrudniające od 21-50 pracowników - 548(10,07%)
- zakłady zatrudniające od 51-100 pracowników - 245 (4,50%)
- zakłady zatrudniające od 101-250 pracowników -175 (3,22%)
- zakłady zatrudniające powyżej 251 pracowników – 89 (1,64%)

- zakłady zatrudniające do 5 pracowników
- zakłady zatrudniające od 6-20 pracowników
- zakłady zatrudniające od 21-50 pracowników
- zakłady zatrudniające od 51-100 pracowników
- zakłady zatrudniające od 101-250 pracowników
- zakłady zatrudniające powyżej 251 pracowników

Wykres 6. Struktura zakładów wg wielkości zatrudnienia

Struktura gospodarki w 2010 roku na terenie nadzorowanych przez pion higieny pracy powiatów wg, prowadzonej działalności przedstawia się następująco:

Tabela 6. Gałęzie przemysłu wg PKD, w których przeprowadzono najwięcej kontroli

Symbol działu PKD	Nazwa działu	Liczba kontroli	Odsetek całkowitej liczby kontroli	Liczba zatrudnionych	Odsetek zatrudnionych
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	303	13,99%	3701	2,82%
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	252	11,64%	4291	3,27%
10	Produkcja artykułów spożywczych	199	9,19%	11352	8,66%
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli: produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wypalania	137	6,33%	3658	2,79%
86	opieka zdrowotna	113	5,22%	13423	10,24%

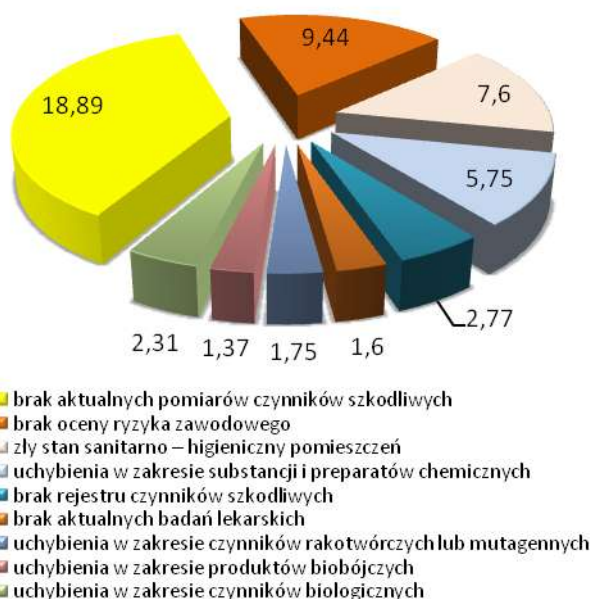
Głównym celem nadzoru sprawowanego przez pion higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia człowieka, źródeł ich powstawania oraz stopniowa eliminacja ze środowiska pracy, a w przypadku braku takich możliwości znaczące ograniczenie ich wpływu na zdrowie zatrudnionych, celem zapobieżenia powstawania chorób zawodowych i parazawodowych.

Celem kontroli zakładów pracy jest ocena stanu sanitarnego uwzględniająca między innymi pomieszczenia pracy, organizację i stopień zabezpieczenia stanowisk pracy przed oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia, zaplecze higieniczno-sanitarne, wyposażenie pracowników w odzież roboczą i sprzęt ochrony osobistej oraz promocja zdrowia w zakresie kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych.

Natomiast głównym celem nadzoru sprawowanego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad warunkami pracy jest ustalenie źródeł emisji czynników szkodliwych i uciążliwych, ich identyfikacja oraz eliminowanie bądź zminimalizowanie powodowanych przez nie negatywnych skutków zdrowotnych. W związku z powyższym pracownicy pionu higieny pracy województwa podlaskiego przeprowadzili 2165 kontroli sanitarnych, zmierzających do rozpoznania, oceny i ograniczenia zagrożeń zawodowych w środowisku pracy.

W skontrolowanych zakładach najczęściej stwierdzano następujące nieprawidłowości:

- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych – w 368 zakładach (18,89%)
- brak oceny ryzyka zawodowego - w 184 zakładach (9,44%)
- zły stan sanitarno – higieniczny pomieszczeń - w 148 zakładach (7,60%)
- uchybienia w zakresie substancji i preparatów chemicznych – w 112 zakładach (5,75%)
- brak rejestru czynników szkodliwych – w 54 zakładach (2,77%)
- brak aktualnych badań lekarskich – w 31 zakładach (1,60%)
- uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych – w 34 zakładach (1,75%)
- uchybienia w zakresie produktów biobójczych – w 27 zakładach (1,37%)
- uchybienia w zakresie czynników biologicznych - w 45 zakładach (2,31%)

Wykres 7. Odsetek najistotniejszych uchybień stwierdzonych w skontrolowanych zakładach pracy.

Wskutek stwierdzonych w trakcie kontroli naruszeń wydano 1393 decyzje administracyjne, zawierające następujące nakazy:

- a) dotyczące badań i pomiarów środowiska pracy - 849 nakazów
- b) w zakresie oceny ryzyka zawodowego - 296 nakazów
- c) na obniżenie NDS/N - 132 nakazów
- d) w zakresie substancji i preparatów chemicznych - 132 nakazy
- e) w zakresie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy - 45 nakazów
- f) w zakresie czynników biologicznych - 81 nakazów
- g) w zakresie produktów biobójczych - 30 nakazów.

Odzwierciedleniem warunków pracy są wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych i uciążliwych (chemicznych i fizycznych) dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzane przez uprawnione laboratoria, między innymi laboratoria Inspekcji Sanitarnej. Weryfikacja zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia przeprowadzona na podstawie wyników pomiarów i analiz wykazała, że w warunkach tych czynników pracowało 53307 osób, tj. 61% ogółu zatrudnionych. W ponadnormatywnych warunkach najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłów i związków toksycznych (NDS) oraz najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu i wibracji (NDN) pracowały 1535 osób (1,76%).

Narażenie na poszczególne grupy czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, dla których stwierdzono stężenia/natężenia przekraczające normatywy higieniczne w oparciu o wyniki badań środowiskowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Porównawcze zestawienie liczby osób pracujących w przekroczonych normatywach czynników szkodliwych w latach 2008-2010

Nazwa czynnika	Liczba osób pracujących w przekroczonych normatywach (% ogółu zatrudnionych) 2008 rok		Liczba osób pracujących w przekroczonych normatywach (% ogółu zatrudnionych) 2009 rok		Liczba osób pracujących w przekroczonych normatywach (% ogółu zatrudnionych) 2010- rok	
hałas	2617	2,27%	981	1,07%	1417	1,62%
pyły	32	0,035%	34	0,037%	43	0,05%
czynniki chemiczne	46	0,051%	24	0,026%	63	0,072%
wibracja	4	0,004%	8	0,009%	19	0,022%

W 2010 roku w 76 zakładach (3,90 % skontrolowanych obiektów), występowały przekroczenia NDS/N następujących czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy:

- hałas - w 63 zakładach
- czynniki chemiczne - w 5 zakładach
- pyły - w 11 zakładach
- wibracja - w 5 zakładach.

W celu oceny narażenia zawodowego na hałas i drgania mechaniczne w województwie podlaskim w 2010r przeprowadzono 1018 kontroli w tym 33 rekontrole w 985 zakładach. Wskutek stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości wydano 345 decyzji administracyjnych w których ujęto 1229 nakazów, a dotyczyły one między innymi:

- przeprowadzenia badań i pomiarów hałasu w środowisku pracy – 897 (79.45%)

- obniżenia natężeń fizycznych czynników szkodliwych – 111 (9.84%)
- braku opracowania ocen ryzyka zawodowego – 138 (12.23%)

Wystawiono 38 upomnień, 12 tytułów wykonawczych, 2 postanowienia o nałożeniu grzywny na sumę 3.000 złotych. Większość z decyzji - 207 wystawionych przez inspektorów sanitarnych zostało wykonanych.

Tabela 8. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia

PSSE/WSSE I instancja	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN	Liczba wszystkich zakładów pracy, z przekroczeniami NDS/NDN	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach				Liczba wydanych decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych	Liczba wydanych decyzji unieruchamiających stanowisko w związku z przekroczeniem normatywu higienicznego	Liczba pracowników, którym poprawiono warunki pracy w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych
			NDS/NDN (ogółem)	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych			
WSSE Białystok	1	1	15	0	0	15	1	0	0
PSSE Augustów	8	11	308	56	8	244	6	1	100
PSSE Białystok	26	27	402	1	13	388	24	1	59
PSSE Bielsk Podlaski	5	5	38	0	4	34	5	0	8
PSSE Grajewo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PSSE Hajnówka	8	8	34	2	15	18	6	0	7
PSSE Kolno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PSSE Łomża	2	5	27	0	0	27	3	0	19
PSSE Mońki	1	1	5	0	0	5	0	0	0
PSSE Sejny	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PSSE Siemiatycze	4	4	45	0	1	44	2	0	1
PSSE Sokółka	3	3	76	0	0	76	2	0	29
PSSE Suwałki	13	15	231	4	2	231	7	0	94
PSSE Wysokie Mazowieckie	2	2	25	0	0	25	0	0	0
PSSE Zambrów	3	3	329	0	0	329	3	0	0
Suma	76	85	1535	63	43	1436	59	2	317

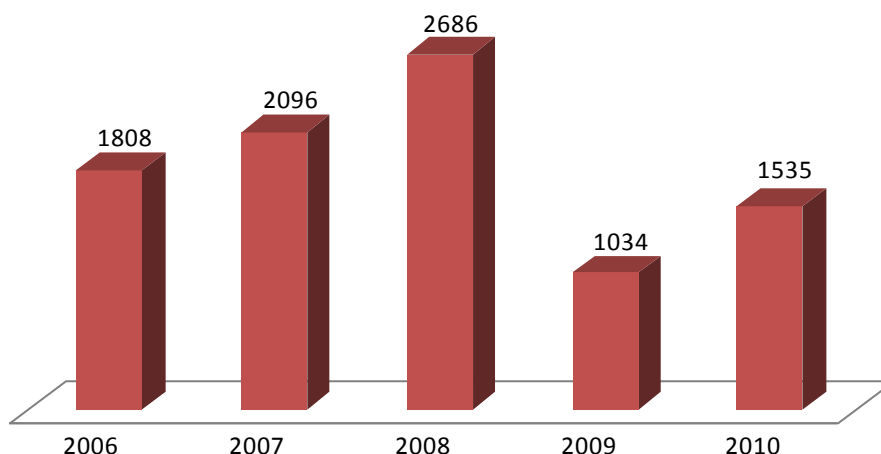
Tabela 9. Analiza narażenia zawodowego w poszczególnych rodzajach działalności gospodarczej wg PKD

Dział PKD (Nr)	Nazwa Działu według Europejskiej Klasyfikacji Działalności	Zatrudnienie ogółem w zakładach pracy	Liczba pracowników zatrudnionych w warunkach powyżej NDS * (NDN)*
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	1258	9
08	Pozostałe górnictwo i wydobywanie	363	6
10	Produkcja artykułów spożywczych	11352	150
11	Produkcja napojów	899	90
12	Produkcja wyrobów tytoniowych	776	193
13	Produkcja wyrobów tekstylnych	872	85
14	Produkcja odzieży	459	1
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli: produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wypalania	3658	107
18	Poligrafia i produkcja zapisanych nośników informacji	440	4
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	666	3
21	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	166	2
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4542	392
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1632	62
24	Produkcja metali	55	2
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2251	38
27	Produkcja urządzeń elektrycznych	423	19
28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	2639	74
30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	816	100
31	Produkcja mebli	2461	93
32	Pozostała produkcja wyrobów	577	3
35	Wytwarzanie i zaopatrywanie	2802	4
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	2117	7
42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	2184	7
43	Roboty budowlane specjalistyczne	739	2
46	Handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4291	13

Dział PKD (Nr)	Nazwa Działu według Europejskiej Klasyfikacji Działalności	Zatrudnienie ogółem w zakładach pracy	Liczba pracowników zatrudnionych w warunkach powyżej NDS * (NDN)*
49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	3883	46
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii: badania i analizy techniczne	73	2
84	Administracja publiczna i ochrona narodowa obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	1515	15
91	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	739	6
	OGÓŁEM	54648	1535

* - NDS – najwyższe dopuszczalne stężenie substancji chemicznych i zapylenia,

* - NDN – najwyższe dopuszczalne natężenie hałasu i wibracji.

Wykres 8. Liczba osób pracujących w przekroczonych normatywach czynników szkodliwych dla zdrowia w zakładach na terenie województwa podlaskiego w latach 2006-2010.

Przekroczenia wartości normatywnych dotyczą przede wszystkim narażenia na czynniki fizyczne, w tym głównie na ponadnormatywny hałas – co stanowi 94,87% ogółu pracujących w przekroczeniach. W wyniku działań kontrolno – nadzorowych Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydano 59 decyzji, zobowiązujących pracodawców do wdrażania programów organizacyjno – technicznych mających na celu wyeliminowanie bądź obniżenie do obowiązujących norm przekroczonych NDS i NDN czynników szkodliwych.

Poprawę warunków pracy starano się uzyskać poprzez przedsięwzięcia techniczne i organizacyjne, a mianowicie:

- wdrażanie nowoczesnych technologii i procesów produkcyjnych,
- wymianę parku maszynowego,
- zainstalowanie wentylacji i klimatyzacji na stanowiskach pracy,
- zmiany organizacyjne i rotację pracowników na stanowiskach pracy.

Ponadto poprawę warunków higieny pracy uzyskano poprzez:

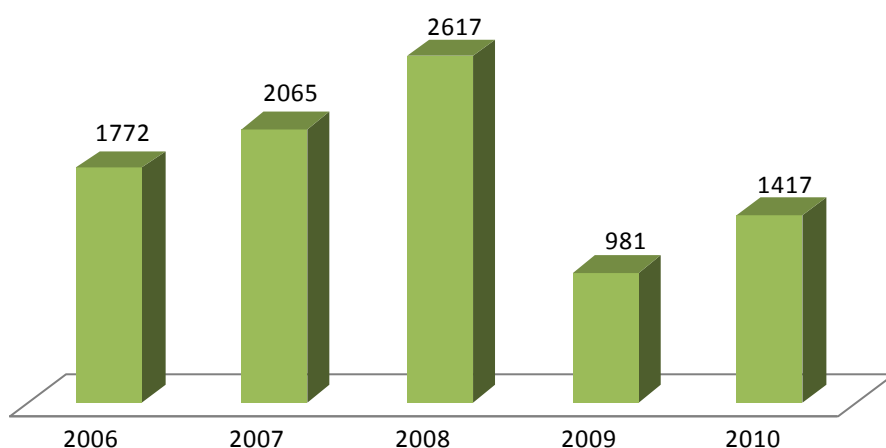
- a) egzekwowanie częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy z określoną częstotliwością,
- b) dokonanie oceny ryzyka zawodowego dla stanowisk pracy i zapoznanie pracowników z zagrożeniami,
- c) urządzenie zgodnie z obowiązującymi przepisami zaplecza higieniczno – sanitarnego dla pracowników,
- d) utrzymanie odpowiedniego stanu sanitarnego pomieszczeń produkcyjnych i zaplecza higieniczno-sanitarnego.

W celu doraźnego zabezpieczenia pracownicy zostali wyposażeni w indywidualny sprzęt ochrony osobistej (ochrony dróg oddechowych, ochronniki słuchu, rękawice antywibracyjne itp).

W efekcie prowadzonego nadzoru poprawiono warunki pracy w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych 317 osobom.

Tabela 10. Narażenie na hałas na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku

PSSE i WSSE	Hałas słyszalny					Hałas ultradźwiękowy				
	Ogółem zatrudnionych	do 0,1 NDN	0,1-0,5 NDN	0,5-1 NDN	pow.1 NDN	Ogółem zatrudnionych	do 0,1 NDN	0,1-0,5 NDN	0,5-1 NDN	pow.1 NDN
Augustów	1611	332	648	392	239	2	2	0	0	0
Białystok	7372	463	3941	2414	384	1	0	0	0	1
Bielsk Podlaski	671	88	368	174	34	0	0	0	0	0
Grajewo	1282	200	505	577	0	0	0	0	0	0
Hajnówka	2171	203	841	1109	18	0	0	0	0	0
Kolno	322	26	246	62	0	0	0	0	0	0
Łomża	1376	556	234	108	27	0	0	0	0	0
Mońki	317	102	137	73	5	0	0	0	0	0
Sejny	39	0	17	24	0	0	0	0	0	0
Siemiatycze	984	504	274	162	44	0	0	0	0	0
Sokółka	1820	303	824	618	75	0	0	0	0	0
Suwałki	2652	557	930	944	221	2	0	1	1	0
Wysokie Mazowieckie	1939	84	1259	485	25	5	0	5	0	0
Zambrów	738	83	143	124	329	0	0	0	0	0
WSSE	270	141	16	98	15	46	46	0	0	0
Razem	23564	3642	10383	7364	1416	56	48	6	1	1

Wykres 9. Liczba osób pracujących w przekroczonych normatywach hałasu w zakładach na terenie województwa podlaskiego w latach 2006-2010.

Tabela 11. Narażenie na zapylenie pracowników na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku

Inne nietrujące pyły przemysłowe <2% SiO ₂					Pyły organiczne pochodzenia zwierzęcego i roślinnego <10% SiO ₂					Pył sztucznych włókien mineralnych z wyjątkiem włókien ceramicznych				
ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1
1925	354	1358	161	19	1499	233	949	303	5	2	0	1	1	0

Pył węgla kamiennego i brunatnego od 2 do 10% SiO ₂					Pył drewna twardego					Pył drewna z wyjątkiem pyłów drewna twardego takiego jak dąb i buk				
ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1
140	8	69	56	11	449	45	109	310	0	1639	89	995	538	3

Pyły zawierające wolną (krystaliczną) krzemionkę od 2% do 50%					Pyły zawierające wolną (krystaliczną) krzemionkę powyżej 50%					Pyły węgla kamiennego i brunatnego zawierające wolną (krystaliczną) krzemionkę poniżej 2%				
ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1
1134	96	687	374	4	5	0	2	3	0	286	52	166	79	3

Tabela 12. Narażenie na drgania pracowników na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku

Drgania ogólne					Drgania miejscowe				
ogółem	0 – 0,1	0,1 - 0,5	0,5 - 1	> 1	ogółem	0-0,1	0,1 - 0,5	0,5 - 1	> 1
6268	442	3400	2065	1	4626	514	3055	783	18

Tabela 13. Narażenie na dymy spawalnicze pracowników na terenie woj. podlaskiego w 2010r.

DYMY SPAWALNICZE														
Mangan					Miedź					Tlenek węgla				
ogółem	0 – 0,1	0,1 - 0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1 - 0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1
1064	449	486	109	2	576	438	105	21	0	1037	609	303	111	0

Ditlenek siarki					Tlenki azotu					Suma związków toksycznych przy spawaniu				
ogółem	0 – 0,1	0,1 - 0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1 - 0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1
177	134	41	2	0	1038	552	415	59	0	308	120	140	48	0

Tabela 14. Narażenie na mieszaniny rozpuszczalników organicznych pracowników na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku

MIESZANINA ROZPUSSZCZALNIKÓW ORGANICZNYCH														
Octan butylu					Toluen					Ksylen				
ogółem	0 – 0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1 - 0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1
217	140	69	7	0	530	189	297	27	0	498	153	323	11	1

Aceton					Etylobenzen					Suma rozpuszczalników organicznych				
ogółem	0 – 0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1 - 0,5	0,5-1	>1	ogółem	0-0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1
614	187	288	126	0	312	164	148	0	0	517	109	268	141	0

W 2010 r. w ewidencji województwa podlaskiego znajdowało się 1247 zakładów, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy, ze szczególnym uwzględnieniem narażenia zawodowego na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracownicy pionu higieny pracy skontrolowali 671 obiektów, przeprowadzając w nich 686 kontroli.

W skontrolowanych zakładach zatrudnionych narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne było ogółem 24304 pracowników, w tym 17274 osoby eksponowane na szkodliwe czynniki biologiczne grupy 3 oraz 33 osoby na szkodliwe czynniki biologiczne grupy 4.

Podczas prowadzonego nadzoru stwierdzono następujące uchybienia:

- brak oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na szkodliwy czynnik biologiczny – 35 zakładów (5,22%)
- brak rejestru prac narażających pracowników na kontakt ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi należącymi do 3 lub 4 grupy zagrożenia – 14 zakładów (2,09%)
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia – 13 zakładów (1,94%)
- brak przeszkolenia pracowników w zakresie postępowania z biologicznym czynnikiem szkodliwym – 9 zakładów (1,34%)
- brak właściwych instrukcji postępowania - 5 zakładów (0,74%)

W celu wyegzekwowania ww. nieprawidłowości wydano 40 decyzji administracyjnych.

Nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych w archiwach

W 2010r. Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa podlaskiego w ramach nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych w archiwach skontrolowała 53 obiekty, stwierdzając w 52 występowanie szkodliwych czynników biologicznych zaliczanych do grupy 2 zagrożenia, na które narażonych było 311 pracowników.

W powyższej tematyce przeprowadzono 55 kontroli, w tym 17 z uchybieniami. Na stwierdzone naruszenia wydano 15 decyzji administracyjnych.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- brak oceny ryzyka zawodowego - 2
- w ocenie ryzyka nie uwzględniono czynników biologicznych – 9
- niepełna ocena ryzyka zawodowego w zakresie czynników biologicznych – 3
- brak rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zaliczonego do 3 grupy -1
- brak rejestru pracowników pracujących w narażeniu na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zaliczonego do 3 grupy – 1
- brak badań i pomiarów w środowisku pracy – 5
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń pracy archiwum – 4
- brak oznakowania znakiem ostrzegającym przed zagrożeniem biologicznym – 1
- brak szkolenia pracowników mających kontakt ze szkodliwym czynnikiem biologicznym - 3
- brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia – 2
- brak rejestru chorób zawodowych – 2
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich – 1
- brak opracowanej instrukcji bhp dotyczącej udzielania I-szej pomocy – 1

Tabela 15. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami biologicznymi w 2010 roku z terenu województwa podlaskiego

Powiat	Liczba zakładów pracy w ewidencji PSSE, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne	Liczba zakładów pracy skontrolowanych w roku sprawozdawczym	Liczba osób narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne				Liczba kontroli w roku sprawozdawczym	Liczba zakładów, w których stwierdzono następujące uchybienia					Liczba wydanych decyzji
			ogółem	grupa 2	grupa 3	grupa 4		brak rejestru prac (gr. 3 lub 4)	brak rejestru pracowników pracujących w narażeniu na czynniki biologiczne z grupy 3 lub 4	brak oceny ryzyka dotyczącego czynników biologicznych	brak procedur i instrukcji	brak szkoleń pracowników	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
WSSE Białystok	79	35	4128	4128	3979	0	35	5	5	0	0	2	4
PSSE Augustów	70	31	601	601	286	0	34	1	1	2	1	4	4
PSSE Białystok	317	155	9392	9387	7924	33	159	4	3	19	2	0	20
PSSE Bielsk Podlaski	61	54	864	864	316	0	55	1	1	6	0	0	53
PSSE Grajewo	38	23	349	349	152	0	23	0	0	0	0	0	0
PSSE Hajnówka	53	42	606	606	394	0	42	0	0	1	0	1	1
PSSE Kolno	35	16	158	158	142	0	16	0	0	0	0	0	0
PSSE Łomża	181	66	2823	2734	1405	0	72	2	2	3	1	1	3
PSSE Monki	47	29	509	509	177	0	29	0	0	1	0	0	1
PSSE Sejny	29	24	238	238	197	0	24	0	0	0	0	0	0
PSSE Siemiatycze	57	40	462	462	286	0	40	0	0	0	0	0	0
PSSE Sokółka	105	56	881	881	655	0	57	0	0	2	0	0	2
PSSE Suwałki	67	30	1466	1466	1069	0	30	1	1	1	1	1	1
PSSE Wysokie Mazowieckie	77	48	1548	1548	226	0	48	0	0	0	0	0	0
PSSE Zambrów	31	22	279	279	66	0	22	0	0	0	0	0	0
Razem w województwie	1247	671	24304	24210	17274	33	686	14	13	35	5	9	89

Nadzór nad realizacją przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych

W ewidencji województwa podlaskiego figuruje 486 podmiotów, które wprowadzają do obrotu substancje i preparaty chemiczne, w tym 1 producent, 2 importerów i 483 dystrybutorów. W 2010 roku w ramach nadzoru nad realizacją zapisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych pracownicy pionu higieny pracy przeprowadzili 419 kontroli u 391 pracodawców wprowadzających do obrotu substancje i preparaty chemiczne.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości, na które Państwowi Inspektorzy Sanitarni wydali 41 decyzji administracyjnych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły między innymi:

- nieprawidłowego oznakowania wprowadzanych do obrotu substancji i preparatów chemicznych - 11 zakładów, tj. 2,81 % skontrolowanych zakładów
 - braku aktualnego spisu substancji i preparatów chemicznych - 28 zakładów, tj. 7,16 % skontrolowanych zakładów
 - braku kart charakterystyki - 5 zakładów, tj. 1,28 % skontrolowanych zakładów
 - nieprawidłowych kart charakterystyki - 24 zakłady, tj. 6,14 % skontrolowanych zakładów
 - niepoinformowania Inspektora ds. Substancji i Preparatów Chemicznych o wprowadzaniu do obrotu preparatów niebezpiecznych - 2 zakłady, tj. 0,51 % skontrolowanych zakładów.
- Ponadto zakwestionowano 74 karty charakterystyki oraz oznakowanie 30 produktów wprowadzanych do obrotu.

Tabela 16. Nadzór nad zakładami wprowadzającymi do obrotu substancje i preparaty chemiczne na terenie województwa podlaskiego

Stacja	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów ujętych w planie kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba decyzji	Liczba nakazów
Augustów	28	26	28	28	0	0
Białystok	173	112	129	137	34	113
Bielsk Podlaski	34	29	29	30	0	0
Grajewo	9	9	9	9	0	0
Hajnówka	21	19	20	23	0	0
Kolno	18	16	18	18	0	0
Łomża	45	27	27	27	0	0
Mońki	15	14	15	18	2	2
Sejny	19	19	19	19	2	4
Siemiatycze	22	15	22	27	0	0
Sokółka	28	25	28	30	3	5
Suwałki	44	24	24	30	0	0
Wysokie Mazowieckie	13	6	14	14	0	0
Zambrów	17	9	9	9	0	0
WSSE	0	0	0	0	0	0
Razem	486	350	391	419	41	124

Na terenie województwa podlaskiego w ewidencji figurują 1434 podmioty stosujące substancje i preparaty chemiczne. W 2010 roku skontrolowano 965 pracodawców, przeprowadzając 1001 kontroli w tym zakresie. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości, na które Państwowi Inspektorzy Sanitarni wydali 55 decyzji administracyjnych i 4 mandaty karne na łączną kwotę 550 zł.

W skontrolowanych zakładach stosujących substancje i preparaty chemiczne stwierdzono między innymi uchybienia takie jak:

- brak kart charakterystyki - w 25 zakładach, tj. 2,59 % skontrolowanych zakładów
- nieprawidłowe karty charakterystyki - w 4 zakładach, tj. 0,41 % skontrolowanych zakładów
- nieprawidłowe oznakowanie substancji i preparatów chemicznych - w 5 zakładach, tj. 0,52 % skontrolowanych zakładów.

Ponadto zakwestionowano oznakowanie 8 produktów oraz prawidłowość 21 kart charakterystyki. U 3 stosujących stwierdzono niewłaściwe oznakowanie pojemników, zbiorników, niezabudowanych rurociągów służących do przechowywania substancji i preparatów niebezpiecznych.

Tabela 17. Nadzór nad zakładami stosującymi substancje i preparaty chemiczne na terenie województwa podlaskiego

Stacja	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów ujętych w planie kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba decyzji	Liczba nakazów
Augustów	59	48	59	73	1	5
Białystok	525	266	303	316	34	44
Bielsk Podlaski	57	57	57	59	1	1
Grajewo	22	22	22	22	0	0
Hajnówka	75	63	64	64	3	9
Kolno	27	19	19	19	0	0
Łomża	212	112	112	112	5	8
Mońki	27	20	27	27	3	6
Sejny	17	17	17	17	0	0
Siemiatycze	49	15	49	49	0	0
Sokółka	65	56	70	77	8	15
Suwałki	114	37	37	37	0	0
Wysokie Mazowieckie	90	90	90	90	0	0
Zambrów	33	18	16	16	0	0
WSSE	62	23	23	23	0	0
Razem	1434	863	965	1001	55	88

Nadzór nad realizacją ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przez zakłady wprowadzające do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 i 3 pracownicy pionu higieny pracy w 2010 roku przeprowadzili 80 kontroli w 80 zakładach. Skontrolowano 6 podmiotów, które wprowadzają do obrotu prekursory kategorii 2 i 76 podmiotów, które wprowadzają do obrotu prekursory kategorii 3, bez zgłoszenia ich eksportu do krajów trzecich. W związku z tym, inspektorzy sanitarni nie wydawali zezwoleń na wywóz z kraju opisywanych wyżej substancji. Z zebranych w 2010 r. danych wynika, iż na terenie województwa podlaskiego nie ma również importu prekursorów narkotyków z krajów trzecich. Funkcjonuje jedynie legalny handel wewnątrzspółnotowy. Prekursory, jakie znajdują się w dyspozycji poszczególnych podmiotów, wykorzystywane są najczęściej na ich potrzeby własne i używane są głównie do analiz chemicznych, laboratoryjnych oraz w procesach przemysłowych, czyszczących, czy przy uzdatnianiu wody. Podczas kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości i nie wydawano decyzji nakazowych.

W ramach realizacji zapisów art. 12 Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, przez właściwe kompetentnie instytucje oraz zgodnie z art. 32 rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r., określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi, pracownicy Powiatowych Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznych wypełniają formularz INCB. Dane z zakresu legalnego obrotu prekursorami narkotyków na terenie województwa podlaskiego przekazywane są do Głównego Inspektora Sanitarnego.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych zawierających substancje czynne, wymienione w decyzjach Komisji o niewłaściwym niewłączeniu niektórych substancji do załącznika I, IA, IB do dyrektywy 98/8/WE

Pracownicy pionu higieny pracy województwa podlaskiego w 2010 roku przeprowadzili w ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych zawierających substancje czynne, wymienione w decyzjach Komisji o niewłaściwym niewłączeniu niektórych substancji do załącznika I, IA, IB do dyrektywy 98/8/WE 220 kontroli, podczas których w 27 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości. Na stwierdzone nieprawidłowości Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa podlaskiego wydali 25 decyzji z 35 nakazami dot. wycofania z obrotu produktów biobójczych, które zawierały substancje czynne będące przedmiotem decyzji Komisji dot. niewłaściwego niewłączenia niektórych substancji do załącznika I, IA, IB do dyrektywy 98/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. W pozostałych przypadkach nakazy dotyczyły braku lub nieprawidłowej karty charakterystyki preparatu niebezpiecznego będącego produktem biobójczym (nieprawidłowa klasyfikacja preparatu, nieprawidłowa identyfikacja zagrożeń, brak informacji o składzie), niewłaściwego oznakowania produktu biobójczego, braku spisu wprowadzanych do obrotu preparatów niebezpiecznych, będących produktami biobójczymi.

Tabela 18. Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych na terenie województwa podlaskiego w 2010 r.

Stacja	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba decyzji	Liczba nakazów
Augustów	21	16	16	1	1
Białystok	85	70	72	20	65
Bielsk Podlaski	24	19	20	2	6
Grajewo	7	6	6	0	0
Hajnówka	13	12	16	1	1
Kolno	13	6	6	0	0
Łomża	13	6	6	0	0
Mońki	6	5	5	0	0
Sejny	14	10	10	1	1
Siemiatycze	7	7	10	0	0
Sokółka	10	10	10	0	0
Suwałki	28	20	20	0	0
Wysokie Mazowieckie	14	14	19	0	0
Zambrów	5	4	4	0	0
WSSE	0	0	0	0	0
Suma	260	205	220	25	74

Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w pływalniach krytych w zakresie zagrożeń chemicznych

W ramach nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego w zakresie zagrożeń chemicznych występujących w pływalniach krytych, zaplanowano i skontrolowano 25 obiektów znajdujących się w ewidencji.

W skontrolowanych pływalniach krytych przeprowadzono 27 kontroli, w tym 2 kontrole sprawdzające. Na stwierdzone nieprawidłowości wydano 12 decyzji administracyjnych, które zawierały 39 nakazów:

- dotyczących przeprowadzenia badań i pomiarów w środowisku pracy w 5 pływalniach, tj. 20 % skontrolowanych obiektów

- w zakresie substancji i preparatów chemicznych w 11 pływalniach, tj. 44 % skontrolowanych obiektów
 - w zakresie oceny ryzyka zawodowego w 9 pływalniach, tj. 36 % skontrolowanych obiektów
 - w zakresie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w 5 pływalniach, tj. 20 % skontrolowanych obiektów
- w zakresie czynników biologicznych w 9 pływalniach, tj. 36 % skontrolowanych obiektów

Tabela 19. Zestawienie zbiorcze z kontroli warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w pływalniach krytych w zakresie zagrożeń chemicznych w roku 2010

Stacja	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów ujętych w planie kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba kontroli	Liczba decyzji	Liczba nakazów
Augustów	3	3	3	4	3	11
Białystok	9	9	9	9	3	3
Bielsk Podlaski	1	1	1	1	0	0
Grajewo	0	0	0	0	0	0
Hajnówka	1	1	1	2	1	7
Kolno	1	0	0	0	0	0
Łomża	1	1	1	1	1	5
Mońki	0	0	0	0	0	0
Sejny	0	0	0	0	0	0
Siemiatycze	0	0	0	0	0	0
Sokółka	1	1	1	1	1	6
Suwałki	2	2	2	2	0	0
Wysokie Mazowieckie	1	1	1	1	0	0
Zambrów	1	1	1	1	1	1
WSSE	5	5	5	5	2	6
Razem	26	25	25	27	12	39

Nadzór nad realizacją inicjatyw kontrolnych wynikających z decyzji podjętych na posiedzeniu członków FORUM przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach, w zakresie egzekwowania przepisów rozporządzenia WE nr 1907/2006 REACH

W ramach projektu REACH - EN - FORCE 1 prowadzonego pod patronatem Forum przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach, którego głównym celem jest realizacja zasady „brak danych, brak obrotu” w sektorze chemicznym w Unii Europejskiej i w państwach EOG - EFTA, wynikającej z art. 5 rozporządzenia REACH przeprowadzono 3 kontrole u 2 producentów i 1 importera substancji i preparatów chemicznych.

Na terenie województwa podlaskiego znajduje się 1 zakład, którego dotyczy obowiązek rejestracji, ze względu na produkcję substancji w ilości powyżej 1 tony rocznie. W systemie REACH - EN - FORCE 1 POLAND został zatwierdzony jeden kwestionariusz, w którym nie określono niezgodności z wymogami REACH.

Oprócz ostatecznego celu - zapewnienia realizacji zasady „brak danych, brak obrotu” w europejskim sektorze chemicznym - zamierzeniem projektu jest również realizacja kilku pośrednich celów, takich jak budowanie potencjału instytucjonalnego organów egzekwowania prawa i szkolenie inspektorów, poprawa współpracy międzyinstytucjonalnej krajowych organów w zakresie egzekwowania przepisów dotyczących chemikaliów i inne.

Nadzór nad realizacją obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 01.12.2004r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku znajdowało się 475 zakładów pracy, w których na stanowiskach pracy występowały substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Skontrolowano 351 zakładów. W zakładach tych zatrudnionych jest 31338 pracowników, w tym pracujących w ekspozycji na czynniki rakotwórcze 14350 pracowników (10941 kobiet).

Największą grupę wśród zatrudnionych w kontakcie z czynnikami kancerogennymi stanowią pracownicy zatrudnieni w ochronie zdrowia (PKD 86 – 11060 osób pracujących z czynnikami kancerogennymi). Narażenia dotyczyły głównie wirusowego zapalenia wątroby typu B i C (12756 osób), promieniowania jonizującego (1208 osób), którego źródłami są izotopy, urządzenia takie jak: aparaty RTG, tomografy, mammografy oraz tlenku etylenu używany do sterylizacji narzędzi chirurgicznych i środków pomocniczych.

Dużą grupę stanowią też pracownicy zatrudnieni w przemyśle drzewnym (PKD 16- produkcja wyrobów z drewna, PKD 31- produkcja mebli), w którym głównym czynnikiem rakotwórczym jest pył drewna twardego –497osób.

W 2010 r. przeprowadzono 362 kontrole w zakresie realizacji obowiązków wynikających z rozporządzenia w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Najczęściej stwierdzane uchybienia podczas kontroli to:

- nie przekazano do PWIS „informacji o czynnikach rakotwórczych” – 15 zakładów, tj. 4,27%
- brak rejestru prac w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi – 14 zakładów, tj.3,99 %
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych i mutagennych – 9 zakładów, tj.2,56%

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości dot. czynników rakotwórczych i mutagennych państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni województwa podlaskiego w 2010 roku wydali 27 decyzji administracyjnych.

Tabela 20. Struktura narażenia na poszczególne kancerogeny w 2010 r. na terenie województwa podlaskiego

WSSE/PSSE	Liczba osób zatrudnionych w zakładach	Liczba osób pracujących w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi	Liczba osób narażonych						
			WZWB i C	Promieniowanie jonizujące	Pył drewna twardego	Benzen	Benzyna, niskowrząca	Związki chromu (VI)	WWA
Augustów	983	117	89	14	0	0	14	2	0
Białystok	18386	6682	6124	857	50	71	128	87	84
Bielsk Podlaski	320	181	139	0	8	24	24	0	0
Grajewo	26	13	0	0	0	13	0	0	0
Hajnówka	1111	409	82	6	278	16	14	0	0
Kolno	143	128	112	0	2	11	0	2	0
Łomża	2267	1305	1108	124	21	111	0	26	31
Mońki	147	135	99	1	7	29	29	0	0
Sejny	99	76	73	0	0	0	0	0	0
Siemiatycze	171	171	113	0	51	0	4	0	0
Sokółka	1055	302	154	11	23	59	59	1	2
Suwałki	1947	922	858	72	22	4	0	6	0
Wysokie Mazowieckie	147	69	15	0	5	0	37	0	0
Zambrów	88	50	0	0	30	0	0	8	0
WSSE Białystok	4448	3790	3790	123	0	0	0	11	0
SUMA	31338	14350	12756	1208	497	338	309	143	117

Tabela 21. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi z terenu województwa podlaskiego w 2010 roku

PSSE I instancja WSSE	Liczba zakładów pracy w ewidencji w PSSE / WSSE	Liczba zakładów skontrolowanych w roku sprawozdawczym	Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze			Liczba kontroli w roku sprawozdawczym	Liczba zakładów, w których stwierdzono następujące uchybienia			Liczba wydanych decyzji
			ogółem	kobiet	mężczyzn		Brak rejestru prac	Brak rejestru pracowników	Brak informacji do PWIS	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
WSSE Białystok	61	23	3790	3402	388	23	1	0	0	0
PSSE Augustów	29	14	117	59	58	15	3	0	2	3
PSSE Białystok	120	98	6682	4969	1713	103	3	3	2	12
PSSE Bielsk Podlaski	28	26	181	98	83	26	2	2	1	1
PSSE Grajewo	3	3	13	0	13	3	0	0	0	0
PSSE Hajnówka	37	37	409	163	246	37	0	0	0	0
PSSE Kolno	15	14	128	97	31	14	1	0	1	1
PSSE Łomża	45	45	1305	1046	259	45	1	1	1	1
PSSE Mońki	8	7	135	80	55	7	0	0	0	2
PSSE Sejny	7	7	76	73	3	7	0	0	1	0
PSSE Siemiatycze	18	17	171	69	102	18	0	0	0	0
PSSE Sokółka	30	30	302	114	188	34	3	3	7	7
PSSE Suwałki	38	15	922	755	167	15	0	0	0	0
PSSE Wysokie Mazowieckie	29	9	69	16	53	9	0	0	0	0
PSSE Zambrów	7	6	50	0	50	6	0	0	0	0
Razem	475	351	14350	10941	3409	362	14	9	15	27

Nadzór nad kontrolą przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania kraju z Azbestu na lata 2009-2032”

Narażenie na azbest na terenie województwa podlaskiego występuje najczęściej podczas wykonywania prac demontażowych: pokryć dachowych budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz osłon budynków mieszkalnych.

W ewidencji pionu higieny pracy znajduje się 74 podmiotów zatrudniających pracowników przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest. W 2010 roku na terenie województwa podlaskiego skontrolowano 42 obiekty, w których przeprowadzono 42 kontrole, w tym 13 podczas prac rozbiórkowych. Podczas prac demontażowych przy zabezpieczaniu lub usuwaniu azbestu pracowało 117 pracowników. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa podlaskiego wydali 4 decyzje administracyjne. Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym- 1 zakład
- brak przeszkolenia przez uprawnioną instytucję pracowników i osób kierujących lub nadzorujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest – 1 zakład
- brak oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego- 1 zakład
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym- 1 zakład
- brak przekazania do właściwego PWIS informacji o substancjach, preparatach, czynników lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – 2 zakłady

W 2010 roku na terenie województwa podlaskiego nie stwierdzono chorób zawodowych w wyniku narażenia pracowników na azbest.

Tabela 22. Informacja dotycząca warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa podlaskiego w 2010 roku.

PSSE	zabezpieczeniem** / transportem wyrobów zawierających azbest posiadających siedzibę na terenie działania właściwego PPIS	Liczba przeprowadzonych kontroli w siedzibach tych firm w roku sprawozdawczym.	Liczba zgłoszeń zamiaru prowadzenia prac w kontakcie z azbestem do właściwego PPIS.	Liczba przeprowadzonych kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem					Liczba wydanych decyzji o naruszeniu przepisów dotyczących warunków pracy w kontakcie z azbestem
				ogółem	polegających na zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest	polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest	polegających na transporcie wyrobów zawierających azbest	podczas innych prac powodujących kontakt z azbestem	
Augustów	15	1	1	1	1	0	0	0	0
Białystok	14	15	6	3	0	3	0	0	3
Bielsk Podlaski	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Grajewo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hajnówka	3	3	0	0	0	0	0	0	0
Kolno	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Łomża	4	2	0	2	1	1	0	0	0
Mońki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sejny	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Siemiatycze	3	3	0	0	0	0	0	0	0
Sokółka	3	3	0	0	0	0	0	0	1
Suwałki	23	7	2	6	0	6	0	0	0
Wysokie Mazowieckie	3	2	1	1	1	0	0	0	0
Zambrów	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Razem	74	42	10	13	3	10	0	0	4

Występowanie chorób zawodowych

Choroba zawodowa jest to choroba, wymieniona w wykazie chorób zawodowych, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy. W 2010r. do PPIS województwa podlaskiego zgłoszono 165 podejrzeń chorób zawodowych. Na podstawie danych zawartych w orzeczeniach lekarskich, wydawanych przez jednostki służby zdrowia uprawnione do rozpoznawania chorób zawodowych oraz analizy ocen narażenia zawodowego pracowników organy I instancji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa podlaskiego wydały 112 decyzji stwierdzających chorobę zawodową oraz 38 decyzji negatywnych o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Struktura zachorowań na choroby zawodowe w 2010r. przedstawia się następująco:

- 6. Astma oskrzelowa – 2 przypadki
- 12. Alergiczny nieżyt nosa – 1 przypadek
- 15. Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym – 7 przypadków
- 18. Choroby skóry – 1 przypadek
- 20. Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy – 2 przypadki
- 21. Obustronny ubytek słuchu spowodowany hałasem – 2 przypadki
- 26. Choroby zakaźne lub pasożytnicze – 97 przypadków
 - borelioza – 80 przypadków
 - kleszczowe zapalenie mózgu – 15 przypadków
 - wzw typu C – 2 przypadki

Zaobserwowano, iż w latach 2005 – 2010 zmniejszyła się liczba zachorowań na przewlekłe choroby narządu głosu : 2005r. – 29; 2006r. – 11; 2007r. – 11; 2008r. – 18; 2009r. – 11, 2010r. – 7.

W porównaniu z latami ubiegłymi w dalszym ciągu obserwuje się wzrost bezwzględnej liczby zachorowań na choroby zakaźne lub pasożytnicze . Wśród chorób zakaźnych lub pasożytniczych dominowała borelioza, stwierdzono 80 przypadków zachorowań, co stanowiło 71,43% ogółu stwierdzonych chorób zawodowych (82,47 % chorób zakaźnych lub pasożytniczych).

Zanotowano wśród rolników indywidualnych wysoką zapadalność na boreliozę - 62 przypadki (na 80 stwierdzonych borelioz) oraz kleszczowe zapalenie mózgu - 12 przypadków (na 15 stwierdzeń). Zjawisko to związane jest z występowaniem terenów endemicznych siedlisk kleszcza pospolitego, będącego przenosicielem tego schorzenia.

W 2010 roku do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku wpłynęło 7 odwołań w sprawie chorób zawodowych.

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku w 2010r. wydał 9 decyzji: 3 utrzymujących w mocy decyzje organów I instancji i 6 decyzji uchylających w całości zaskarżoną decyzję i przekazujących sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji .

Tabela 23. Liczba chorób zawodowych stwierdzonych przez poszczególne PSSE na terenie woj. podlaskiego w 2010r.

Poszczególne PSSE	Liczba stwierdzonych chorób
Augustów	13 (11,61%)
Białystok	23 (20,54%)
Bielsk Podlaski	16 14,28 %)
Grajewo	6 (5,36 %)
Hajnówka	4 (3,57%)
Kolno	7 (6,25%)
Łomża	4 (3,57 %)
Mońki	2(1,79%)
Sejny	6 (5,3 %)
Siemiatycze	5 (4,46 %)
Sokółka	8 (7,14%)
Suwałki	4 (3,57%)
Wysokie Mazowieckie	10 (8,93 %)
Zambrów	4 (3,57 %)

Tabela nr 24. Liczba decyzji pozytywnych i negatywnych wydawanych przez poszczególne PSSE na terenie województwa podlaskiego w 2009r. i 2010r.

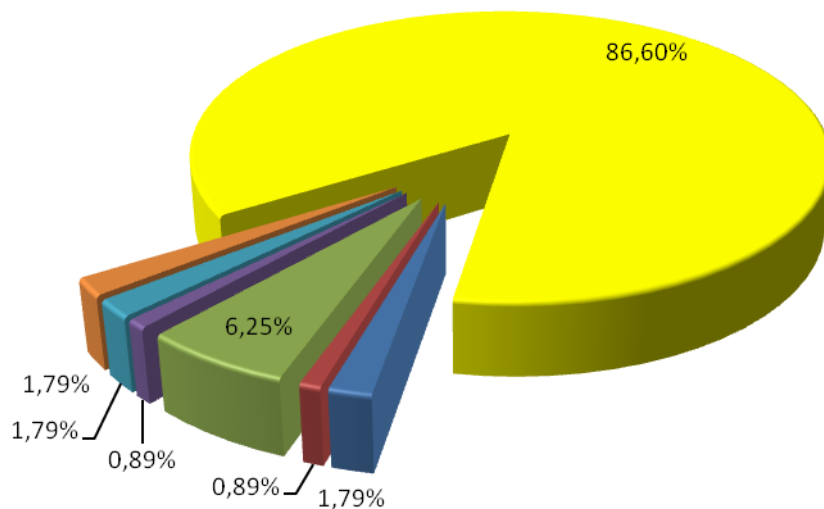
Poszczególne PSSE	Decyzje w 2009r.		Decyzje w 2010r.	
	pozytywne	negatywne	pozytywne	negatywne
Augustów	14	1	13	3
Białystok	29	26	23	17
Bielsk Podlaski	5	1	16	1
Grajewo	15	1	6	7
Hajnówka	4	3	4	1
Kolno	6	1	7	-
Łomży	4	5	4	4
Mońki	5	3	2	-
Sejny	4	1	6	1
Siemiatycze	-	2	5	-
Sokółka	5	3	8	1
Suwałki	8	2	4	2
Wysokie Mazowieckie	10	2	10	1
Zambrów	5	3	4	-
Razem	111	57	112	38

Tabela 25. Częstotliwość występowania chorób zawodowych 2008r.-2010r.r. na terenie województwa podlaskiego

Schorzenia wymienione w wykazie chorób zawodowych	Liczba stwierdzonych w 2008r.przypadków (% stwierdzonych przypadków)	Liczba stwierdzonych w 2009r. przypadków (% stwierdzonych przypadków)	Liczba stwierdzonych w 2010r. przypadków (% stwierdzonych przypadków)
3.1. Pylica krzemowa płuc	1 (0,73%)		
6. Astma oskrzelowa	2 (1,47%)	1 (0,9 %)	2 (1,79%)
7. Zewnątrzpochodne. alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	2 (1,47%)	5 (4,5 %)	
12. Alergiczny nieżyt nosa		1 (0,9%)	1 (0,89%)
15. Przewlekłe choroby narządu głosu	18 (13,24%)	11 (9,91 %)	7 (6,25%)
18. Choroby skóry	3 (2,21%)	2 (1,80 %)	1 (0,89%)
19. Przewlekłe choroby narządu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	6 (4,41%)	4 (3,61 %)	
20. Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2 (1,47%)	3 (2,7 %)	2 (1,79%)
21. Obustronny ubytek słuchu spowodowany hałasem	1 (0,73%)		2 (1,79%)
22. Zespół wibracyjny	1 (0,73%)		
26. Choroby zakaźne lub pasożytnicze	100 (73,53%)	84 (75,68 %)	97 (86,60%)
- wzw	4 (2,94%)		2 (1,79%)
- gruźlica		1(0,9%)	
- borelioza	85 (62,5%)	76(68,47%)	80(71,43%)
- kleszczowe zapalenie mózgu	10 (7,35%)	5(4,5%)	15(13,39%)
- czyraczność-infekcja gronkowcowa		1(0,9%)	
- różycyca	1 (0,73%)	1(0,9%)	

Tabela 26. Choroby zawodowe stwierdzone w 2010r. przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych na terenie woj. podlaskiego

Choroby zawodowe w 2010r.	Powiatowe Stacje Sanitarno - Epidemiologiczne														
	Augustów	Białystok	Białsk Podlaski	Grajewo	Hajnówka	Kolno	Łomża	Mońki	Sejny	Siemiatycze	Sokółka	Suwałki	Wysokie Mazowieckie	Zambrów	Razem
6. Astma oskrzelowa			1				1								2
12. Alergiczny nieżyt nosa		1													1
15. Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		1		2		1	2						1		7
18. Choroby skóry							1								1
20. Przewlekłe choroby obw. ukt. nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		2													2
21. Obustronny ubytek słuchu spowodowany hałasem		2													2
26. Choroby zakaźne lub pasożytnicze:	13	17	15	4	4	6		2	6	5	8	4	9	4	97
OGÓLEM	13	23	16	6	4	7	4	2	6	5	8	4	10	4	112

- Astma oskrzelowa
- Alergiczny nieżyt nosa
- Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym
- Choroby skóry
- Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy
- Obustronny ubytek słuchu spowodowany hałasem
- Choroby zakaźne lub pasożytnicze

Wykres 10. Występowanie chorób zawodowych na terenie województwa podlaskiego w 2010 r.

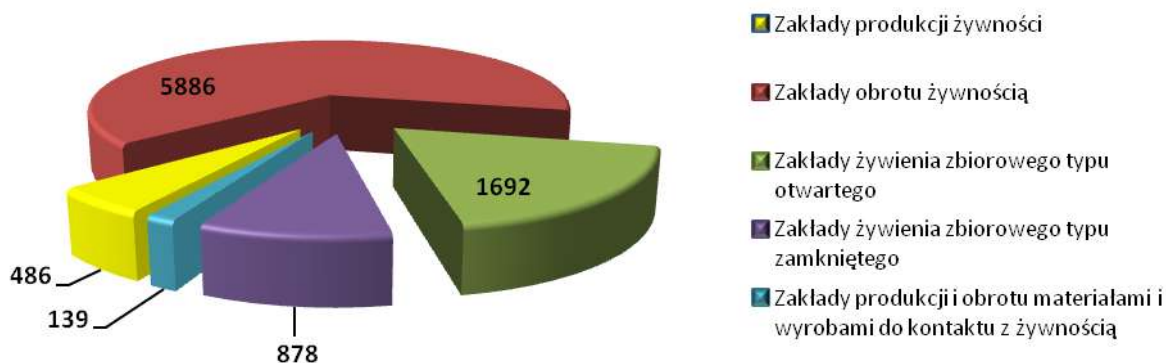
Wnioski:

1. Struktura zakładów uwzględniająca wielkość zatrudnienia nie zmienia się i nadal większość około 80% stanowiły firmy małe zatrudniające do 20 osób. Na tym samym poziomie (około 1,6%), utrzymuje się liczba zakładów zatrudniających powyżej 251 osób.
2. W zakładach objętych nadzorem nadal obserwuje się szereg uchybień dotyczących podstawowych obowiązków, jakie nakłada na pracodawców Kodeks Pracy i akty wykonawcze do Kodeksu Pracy.
3. W województwie podlaskim z uwagi na endemiczne występowanie zakażonych kleszczy jest wysoki współczynnik występowania zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu wśród rolników indywidualnych.

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Ocena stanu sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

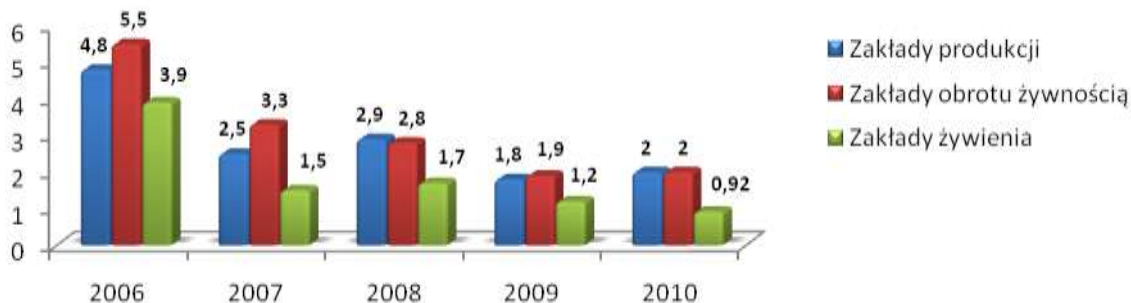
Państwowa Inspekcja Sanitarna w województwie podlaskim w roku 2010 obejmowała urzędowym nadzorem łącznie 9081 zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Wykres 11. Rodzaje obiektów żywności i żywienia objętych nadzorem w roku 2010 wg ich liczebności.

Spośród obiektów ujętych w ewidencji w 2010r skontrolowano 8613 (tj. 94,85%), w tym w 7444 zakładach (tj. 81,97%) dokonano kompleksowej oceny stanu sanitarnego według jednolitych kryteriów ustalonych w obowiązujących arkuszach oceny.

Na podstawie ocen klasyfikacyjnych 145 zakładów uznano za niegodne z wymaganiami obowiązującego prawa, co stanowi 1,95% ogółu obiektów sklasyfikowanych.

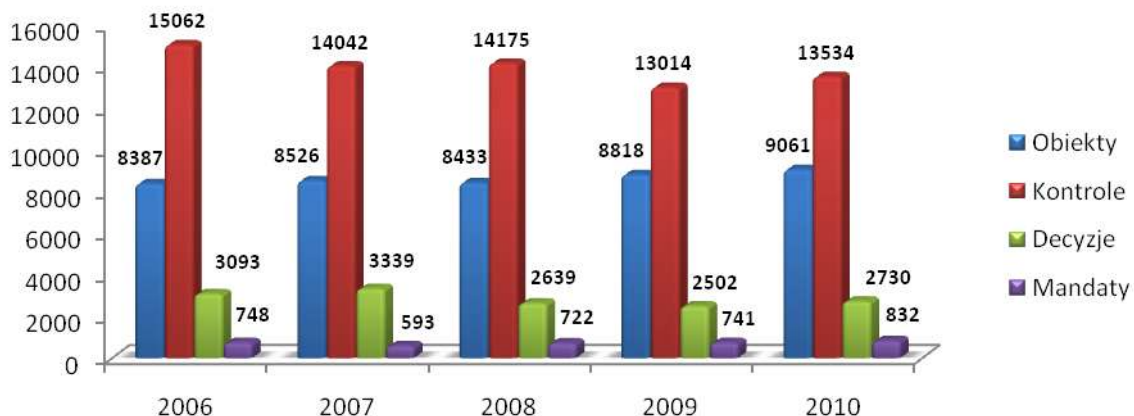
Wykres 12: Odsetek obiektów ocenionych negatywnie w stosunku do obiektów skontrolowanych (dane w odniesieniu do poszczególnych grup).

Łącznie w nadzorowanych obiektach przeprowadzono 13534 kontrole i rekontrole, w tym 1421 kontrole interwencyjne. Wyniki przeprowadzonych inspekcji wykazały, iż 6792 zakłady wdrożyły zasady GHP/GMP (tj. 78,86% ogółu skontrolowanych), natomiast 2968 (34,46%) posiada wdrożony system HACCP.

W wyniku nadzoru sanitarnego prowadzonego w 2010 przez pion bezpieczeństwa żywności Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. podlaskiego wydano łącznie 2730 decyzji administracyjnych, w tym 53 nakazujących unieruchomienie/przerwanie działalności całego lub części zakładu oraz 48 zakazujących wprowadzania produktu do obrotu.

Za stwierdzone naruszenia wymagań higieniczno-sanitarnych nałożono 832 mandaty karne na łączną kwotę 127400,00 zł oraz skierowano łącznie 22 wnioski o ukaranie osób winnych stwierdzanych zaniedbań, w tym 2 do Sądu Grodzkiego oraz 20 o nałożenie kar

pieniężnych przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku. Ponadto skierowano 2 zawiadomienia do prokuratury.

Wykres 13: Porównanie danych dotyczących działalności kontrolnej na przestrzeni lat 2006–2010.

Uzyskane dane pokontrolne wskazują, iż stan sanitarny skontrolowanych zakładów żywności i żywienia w województwie podlaskim w 2010r w stosunku do roku poprzedniego utrzymał się na podobnym poziomie. Niemniej zmniejszyła się liczba grup obiektów, w których wykazano zakłady ocenione negatywnie. Spośród obiektów **produkcji żywności** jedynie w grupie: piekarnie stwierdzono zakłady niespełniające wymagań. Negatywnie oceniono 5,66 % skontrolowanych piekarni. W odniesieniu do **zakładów obrotu żywnością** największy odsetek obiektów ocenionych jako niezgodne z wymaganiami odnotowano w grupie: sklepy spożywcze (2,60%), obiekty sprzedaży ruchome i tymczasowe (2,11%), oraz kioski spożywcze (1,76%). Wśród **obiektów żywienia zbiorowego** najwyższy procent zakładów negatywnie ocenionych stanowiły zakłady małej gastronomii (1,37%). Należy przy tym zaznaczyć, iż w porównaniu do roku 2009 odsetek obiektów ocenionych negatywnie zarówno w grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego, jak i zamkniętego zmniejszył się.

Wśród **obiektów żywienia zbiorowego** najwyższy procent zakładów negatywnie ocenionych stanowiły zakłady małej gastronomii (1,37%). Należy przy tym zaznaczyć, iż w porównaniu do roku 2009 odsetek obiektów ocenionych negatywnie zarówno w grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego, jak i zamkniętego zmniejszył się.

Państwowa Inspekcja Sanitarna oprócz inspekcji kompleksowych zakładów przeprowadzała również **kontrole tematyczne** mające na celu szczegółową ocenę danego zagadnienia m.in. w zakresie:

- ☞ oceny znakowania środków spożywczych wytwarzanych i oferowanych w sprzedaży na terenie województwa podlaskiego,
- ☞ oceny warunków zdrowotnych suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- ☞ oceny wdrażania i utrzymywania przez zakłady żywności i żywienia procedur opartych o zasady HACCP,
- ☞ nadzoru nad przestrzeganiem przez przedsiębiorców przepisów w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności,
- ☞ nadzoru nad sprzedażą bezpośrednią środków spożywczych,
- ☞ kontroli prawidłowości stosowania w produkcji i przetwórstwie żywności substancji dodatkowych i substancji pomagających w przetwarzaniu,
- ☞ kontroli prawidłowości stosowania w produkcji i przetwórstwie żywności substancji dodatkowych i substancji pomagających w przetwarzaniu,
- ☞ oceny warunków produkcji przetworów grzybowych oraz skupu i sprzedaży grzybów świeżych, w szczególności na targowiskach oraz zakładach żywienia zbiorowego,

- ☞ oceny warunków produkcji oraz jakości zdrowotnej naturalnych wód mineralnych, wód źródłanych i stołowych
- ☞ i innych

Do **nieprawidłowości** odnotowywanych w zakładach sektora spożywczego skontrolowanych w roku 2010 należały w szczególności: zły stan sanitarno-techniczny zakładów (pomieszczeń, urządzeń, sprzętu produkcyjnego i pomocniczego, powierzchni pozostających w kontakcie z żywnością, innych elementów wyposażenia) oraz brak czystości i porządku, wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niewłaściwie znakowanych lub bez oznakowania, wprowadzanie do obrotu i używanie do produkcji środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości, nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych (niezgodne z deklaracją producenta, narażenie na zanieczyszczenie, brak segregacji asortymentowej, nie zachowana ciągłość łańcucha chłodniczego), brak do wglądu aktualnych orzeczeń lekarskich potwierdzających właściwy stan zdrowia personelu pracującego przy kontakcie z żywnością, niewłaściwie zorganizowana i prowadzona kontrola wewnętrzna (nie przestrzeganie w praktyce zasad GHP i GMP, brak systematycznych zapisów dokumentujących realizację zasad dobrych praktyk, brak działań w kierunku wdrażania zasad HACCP i/lub brak postępów w sukcesywnej implementacji systemu).

W roku 2010 pion higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku również prowadził nadzór nad **zakładami produkcji i obrotu kosmetykami**.

W ramach prowadzonych działań kontrolnych pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej ogółem skontrolowali **166** obiektów, w tym **3** zakłady produkcji kosmetyków bez ich konfekcjonowania oraz **163** obiekty obrotu kosmetykami (26 hurtowni i 137 sklepów specjalistycznych). Łącznie przeprowadzono **478** kontroli i rekontroli, w wyniku których **1** zakład produkcyjny uznano za niezgodny z wymaganiami. Stwierdzone uchybienia dotyczyły nieprawidłowego oznakowania opakowania jednostkowego (nieprawidłowy zwrot określający termin trwałości kosmetyku). W wyniku powyższego wydano 1 decyzję administracyjną. Ponadto w związku z zakwestionowaniem próbki kosmetyku PPIS w Białymstoku wydał decyzję zakazującą wprowadzanie do obrotu błyszczycy do ust oznakowanego niezgodnie z obowiązującymi przepisami.

Urzędowa ocena jakości zdrowotnej zbadanych środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

W roku 2010 w ramach urzędowej kontroli pobrano do badań laboratoryjnych łącznie **2730** próbek żywności, sanitarnych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w tym 2697 próbek w ramach nadzoru nad zakładami i 33 próbki w ramach granicznej kontroli sanitarnej. Z ogólnej liczby próbek pobranych zakwestionowano **161** tj. 5,90%.

W laboratoriach PIS woj. podlaskiego zbadano łącznie **2153** próbek środków spożywczych krajowych i importowanych. Ogółem zdyskwalifikowano **98** próbek żywności, co stanowi **4,55%** ogółu zbadanych. Dla porównania, w roku 2009 z łącznej liczby 2573 zbadanych próbek żywności, wymaganych parametrów jakości zdrowotnej nie spełniało 102 próbki, tj. 3,96 %.

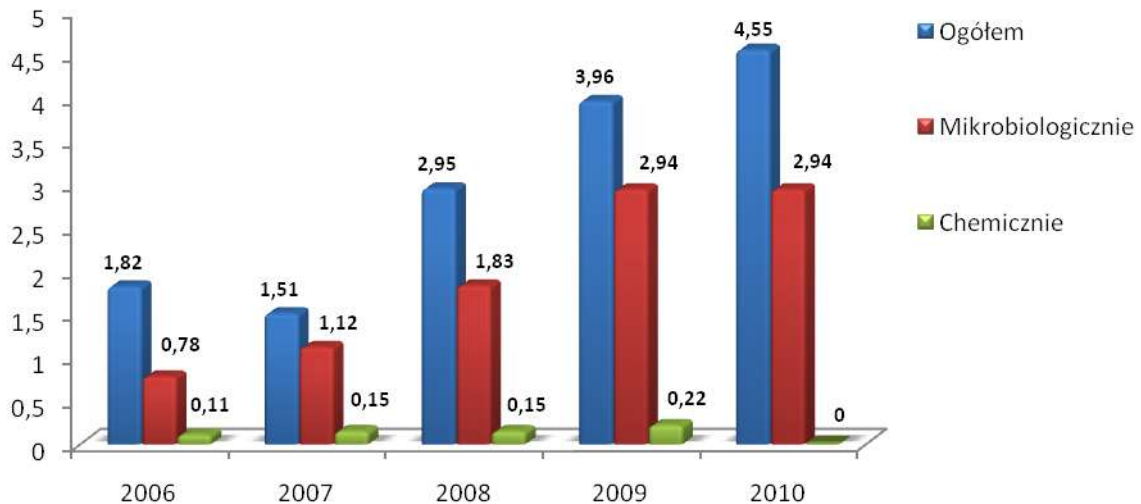
W kierunku zawartości **zanieczyszczeń mikrobiologicznych** oceniono 1361 próbek, w tym 1279 krajowych środków spożywczych, 58 z UE i 24 z importu. Zakwestionowano 40 próbek krajowych, co stanowi 2,94%.

W zakresie **parametrów chemicznych** (metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, mykotoksyn, azotanów, substancji dodatkowych) zbadano łącznie 559 próbek, żadnej nie kwestionując.

Badania na obecność **zanieczyszczeń biologicznych** przeprowadzono ogółem w 140 próbkach (107 krajowych, 5 z UE, 28 z importu). Zdyskwalifikowano 17 próbek (6 krajowych i 2 z UE i 9 z importu), co stanowi 12,14%.

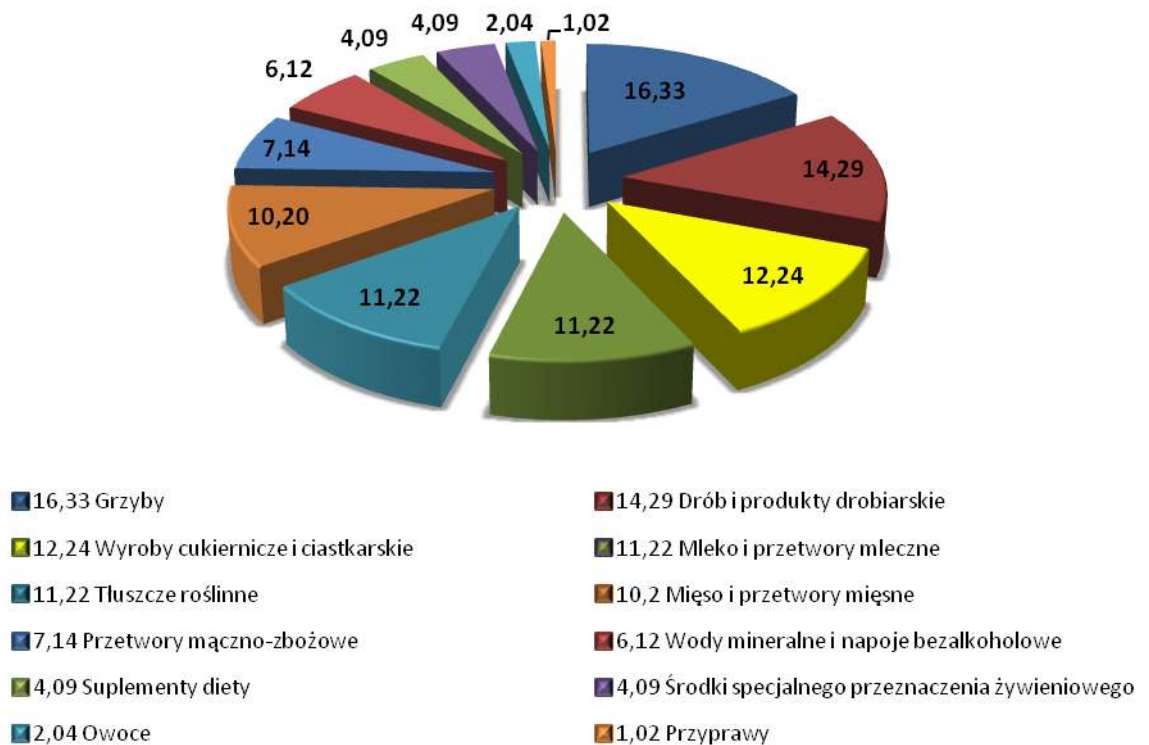
W kierunku **znakowania** oceniono łącznie 1133 próbki. Niewłaściwe znakowanie stwierdzono w 27 próbkach (22 próbkach krajowych oraz 5 próbkach z importu), co stanowi 2,38 %.

Organoleptycznie oceniono 1594 próbki (1435 krajowych, 98 z UE i 61 z importu), z czego zakwestionowano 12 próbek : 4 próbki krajowe oraz 8 próbek z importu, tj. 0,75%. Z próbek zbadanych w kierunku pozostałych parametrów w 2010r żadnej nie zdyskwalifikowano.

Wykres 14. Odsetek kwestionowanych próbek środków spożywczych na przestrzeni lat 2006-2010.

Wśród kwestionowanych asortymentów największy odsetek stanowiły: grzyby, drób i produkty drobiarskie, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, przetwory mleczarskie, tłuszcze roślinne oraz mięso i przetwory mięsne. Główną przyczyną negatywnej oceny laboratoryjnej była niewłaściwa jakość mikrobiologiczna oraz nieprawidłowe znakowanie, jak też niewłaściwa organoleptyka oraz stwierdzone zanieczyszczenia biologiczne.

Wykres 15. Asortymenty środków spożywczych kwestionowane w roku 2010.

W roku 2010 Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również ocenę laboratoryjną jakości **materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością** produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie województwa podlaskiego, jak też kosmetyków. Łącznie zbadano **96** próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym **28** materiałów opakowaniowych i opakowań do żywności (20 krajowe, 4 z importu, 4 z UE) oraz **68** pozostałych wyrobów do kontaktu z żywnością (19 krajowe, 43 z importu, 6 z UE). Zakwestionowano **2** próbki z importu ze względu na przekroczoną migrację specyficzną formaldehydu oraz przekroczoną migrację ołowiu, co stanowi 2,08% ogółu zbadanych w tym zakresie próbek.

Na przestrzeni roku 2010 zbadano **145** próbek **kosmetyków**, w tym 73 w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych i 72 w zakresie parametrów chemicznych. Zakwestionowano **1** próbkę kosmetyku z importu z powodu niewłaściwego oznakowania. Pobrany asortyment stanowiły: kremy, emulsje, płyny, żele, oliwki, balsamy do skóry, środki do pielęgnacji zębów i jamy ustnej, środki do kąpieli i pod prysznic, środki do pielęgnacji włosów (do barwienia i rozjaśniania, do mycia), mydła toaletowe, środki do pielęgnacji i malowania ust, pudry do makijażu, środki do demakijażu oraz maseczki do twarzy.

System RASFF

W odniesieniu do żywności zagrażającej zdrowiu konsumentów podejmowano działania w ramach europejskiego **Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Paszach (RASFF)**.

Wojewódzki Punkt Kontaktowy systemu RASFF w WSSE w Białymstoku w roku 2010 otrzymał łącznie **58 powiadomień**, w tym **40 alarmowych**, **12 informacyjnych** oraz **6 typu NEWS**. Informacje przesyłane były bezpośrednio z Krajowego Punktu Kontaktowego oraz za pośrednictwem innych Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych. W każdym przypadku powiadomienia natychmiast przesyłano do właściwego Państwowego

Powiatowego Inspektora Sanitarnego celem podjęcia natychmiastowych działań wyjaśniających i zaradczych zmierzających do wycofania produktów niebezpiecznych z obrotu handlowego. Z terenowej sieci powiadamiania systemu RASFF (Powiatowe Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne) Wojewódzki Punkt Kontaktowy otrzymał w sumie **5 powiadomień**, w tym **3 alarmowe oraz 2 odrzucenia na granicy**. W związku z otrzymanymi powiadomieniami dotyczącymi niebezpiecznych środków spożywczych lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pracownicy pionu bezpieczeństwa żywności Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. podlaskiego przeprowadzili łącznie **722** kontrole interwencyjne w obiektach wskazanych na listach dystrybucji, do których trafiły produkty będące przedmiotem powiadomień.

Kontrola graniczna produktów z importu przywożonych z państw trzecich na teren UE lub wywożonych poza jej obszar

W roku 2010 w punktach granicznej kontroli sanitarno – epidemiologicznej w Bobrownikach i Kuźnicy łącznie oceniono **995** partii produktów z importu, w tym 732 partie żywności oraz 263 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Suwałkach wystawił ogółem **973** świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych, w tym **713** dotyczących żywności (**259** dopuszczających do obrotu i **454** z adnotacją tranzyt) oraz **260** dotyczących materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (**151** dopuszczających do obrotu i **109** z adnotacją tranzyt). Do badań laboratoryjnych na przejściach granicznych województwa podlaskiego pobrano **4** próbki żywności, żadnej nie kwestionowano.

W ramach granicznej kontroli sanitarnej również Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni w składach celnych oraz miejscach docelowego przeznaczenia dokonywali oceny importowanych i eksportowanych partii towarów, w wyniku otrzymanych wniosków od importerów/eksporterów. Łącznie oceniono **290** partii towarów z importu, w tym **127** partii żywności oraz **163** partie materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Oceniane produkty pochodziły m.in. z Chin, Serbii, Indii, Pakistanu, Argentyny, Meksyku, Iraku, Tajwanu, Chile, Egiptu, Wietnamu, Białorusi, USA oraz Ukrainy. Państwowy Powiatowy Inspektorzy Sanitarni wystawili łącznie **270** świadectw dopuszczenia do obrotu produktów ocenianych w ramach importu, z czego **107** dla żywności i **163** dla materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. W ramach oceny importowanych partii towarów pobrano do badań laboratoryjnych łącznie **29** próbek środków spożywczych tj. grzyby w solance (kurki, borowiki, rydze), grzyby świeże (kurki), ryż łamany, paprykę czerwoną. Zakwestionowano **7** próbek borowików w solance z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej zawartości grzybów pierwotnie zaczerwionych i **8** próbek rydzów w solance z uwagi na niewłaściwe cechy organoleptyczne, w związku z czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydał **2** świadectwa nie spełnienia wymagań zdrowotnych przez środki spożywcze, wydał **3** decyzje zakazujące wprowadzania do obrotu na terenie RP zakwestionowanych produktów i podjął działania w ramach systemu RASFF. Ponadto w roku 2010 w ramach granicznej kontroli sanitarnej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonał oceny **2** partii towarów przeznaczonych na eksport wydając **2** świadectwa o spełnieniu wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy.

Ocena sposobu oraz jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Badaniami sposobu żywienia w 2010 roku objęto **663** obiekty żywienia zbiorowego zamkniętego, co stanowi **75,51%** ogółu tego typu zakładów ujętych w ewidencji. Do oceny teoretycznej sposobu żywienia pobrano ogółem **75** próbek (zestawień dekadowych), z czego **69** próbek – **78,67%** nie spełniało zaleceń. Przyczyną kwestionowania próbek zbadanych teoretycznie była niewłaściwa zawartość witaminy C (61,33% zbadanych próbek), zawartość wapnia (69,33% badanych próbek), a także niezgodna z zaleceniami zawartość żelaza (76,00% badanych próbek) przypadająca na jeden dzień ocenianej dekady. Ze względu na

nieprawidłową wartość energetyczną, w większości przypadków zbyt niską, negatywnie oceniono 33,33% próbek, w tym ze względu na zbyt niski udział energii z białka 10,67% próbek oraz zbyt wysoki procent udziału energii z tłuszczu 53,33% badanych próbek.

W 2010r laboratoryjnie oceniono **146** próbek posiłków, zwracając szczególną uwagę na wartość energetyczną, procentowy udział energii z białka oraz z tłuszczu, zawartość wapnia i żelaza. Jako nieprawidłowe oceniono **81** próbek, co stanowi 55,48%. Najczęstszą przyczyną kwestionowania była nieprawidłowa wartość energetyczna ocenianego posiłku - z tego względu zakwestionowano **64** próbki, co stanowi 79,01% ogółu nieprawidłowych. Z uwagi na zbyt niski udział energii z białka negatywnie oceniono **26** posiłków, tj. 32,10%, a zbyt wysoki udział energii z tłuszczu stwierdzono w **53** posiłkach, co stanowi 65,43% ogółu próbek zakwestionowanych. W 2010r oceniono **716** jadłospisów, kwestionowano 66 tj. 6,22%.

Biorąc pod uwagę grupy obiektów, w których oceniano sposób żywienia największy odsetek próbek kwestionowanych stwierdzono w domach dziecka i młodzieży (71,43%), w blokach żywienia w szpitalach (54,05%), w tym w systemie cateringowym (60,00%), w stołówkach w bursach i internatach (43,75%), w stołówkach zakładów specjalnych i wychowawczych (43,75%), w domach opieki społecznej (40,85%) w tym w systemie cateringowym (50,00%), w blokach żywienia w sanatoriach i prewentoriach (40,00%), w stołówkach domów wczasowych (19,05%), w stołówkach żłobków i domów małego dziecka (18,18%), w zakładach usług cateringowych (16,67%), w stołówkach szkolnych (3,35%), w tym w systemie cateringowym (12,50%), w innych zakładach żywienia (10,53%), w stołówkach na koloniach, półkoloniach, obozach i zimowiskach (4,69%) i w stołówkach przedszkolnych (3,35%),

Reasumując, w roku 2010 w ogólnej ocenie żywienia zmniejszył się odsetek próbek kwestionowanych. Niemniej żywienie w większości zakładów należy uznać za niezadowalające. Pomimo prawidłowego planowania żywienia, jego realizacja w praktyce odbiega od przyjętych założeń i jest nieprawidłowa. Wskazane jest zatem kontynuowanie działań mobilizujących i edukacyjnych kierowanych do osób odpowiedzialnych za organizację racjonalnego żywienia w zakładach, przy jednoczesnym zainteresowaniu lokalnych władz samorządowych, które niewątpliwie mogą wspomóc placówki poprzez m.in. zwiększone nakłady finansowe na żywienie.

Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi

W roku 2010 pion bezpieczeństwa żywności wojewódzkiej i powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych współpracował w podejmowanych działaniach z innymi jednostkami kontrolnymi, głównie z Inspekcją Weterynaryjną, jak też Inspekcją Farmaceutyczną, Inspekcją Handlową, Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Policją i Służbą Celną, realizując zapisy zawartych porozumień. Wyniki współpracy prowadzonej z innymi organami kontrolnymi w roku 2010 oceniono pozytywnie.

Prowadzona współpraca realizowana była m.in. poprzez:

- przeprowadzanie wspólnych działań kontrolnych w ramach bieżącego nadzoru (głównie z IW oraz IF) oraz w przypadkach interwencji konsumentów, wystąpienia określonych zagrożeń, jak też wskazań jednostek nadrzędnych,
- wzajemne przekazywanie informacji i materiałów o stwierdzonych naruszeniach przepisów prawa żywnościowego oraz wyników badań laboratoryjnych wskazujących na niewłaściwą jakość środków spożywczych, w tym suplementów diety,

- podejmowanie wspólnych działań zaradczych celem szybkiego wyeliminowania zagrożenia związanego z niebezpiecznymi produktami żywnościowymi w ramach funkcjonowania systemu RASFF,
- organizowanie wspólnych szkoleń i porad roboczych

Wyniki współpracy prowadzonej z innymi organami kontrolnymi w roku 2010 oceniono pozytywnie.

HIGIENA KOMUNALNA

Ocena zaopatrzenia ludności województwa podlaskiego w wodę do spożycia w 2010r.

Charakterystyka ujęć wody

Województwo podlaskie leży w północno-wschodniej części Polski i zaliczane jest do regionów o charakterze rolniczo-przemysłowym. W strukturze podziału powierzchni dominują użytki rolne oraz rozległe obszary leśne. Tereny województwa obejmują 14 powiatów ziemskich i 3 powiaty grodzkie, w skład których wchodzi łącznie 118 gmin.

Sieć rzeczną województwa podlaskiego tworzą dorzecza Wisły (z większymi rzekami: Narwią, Biebrzą, Nurcem i Bugiem), Niemna (rzeka Czarna Hańcza z dopływami: Maryczą i Szeszupą) oraz Pregoty (z dopływami: Błędzianką i Bludzią). Zlewnie największych rzek posiadają w większości cechy typowe dla zlewni nizinnych. Dominują meandrujące koryta rzek, tworzące rozległe doliny, często o charakterze podmokłym i bagienno-torfowym. Znaczne obszary pokrywają łąki i powierzchnie leśne, w tym obszary objęte, ze względu na walory przyrodnicze, różnorodnymi formami ochrony.

Główne zasoby wód podziemnych zgromadzone są w 3 zbiornikach: pradolina Biebrzy, pradolina Supraśli i Sandru Kurpie. Łączna wielkość zasobów eksploatacyjnych oceniana jest na 661,3 hm³. Pochodzą one, w ponad 97%, z utworów czwartorzędowych.

Podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę ludności województwa podlaskiego stanowią jednak wody podziemne. Wody te charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością, w związku z tym często nie wymagają uzdatniania - wymagają natomiast ochrony ilościowej i jakościowej. Woda pozyskiwana z tych ujęć z zastosowanym procesem uzdatniania – nie wymagała stałej dezynfekcji.

Na terenie województwa podlaskiego istnieje jedno ujęcie powierzchniowych wód płynących, zlokalizowane na rzece Supraśl w Wasilkowie. Jest to główne źródło zaopatrzenia w wodę do spożycia dla miasta Białegostoku, zamieszkującego przez 24,8 % ogółu ludności województwa. Część zlewni Supraśli stanowi obszar strefy ochronnej ujęcia.

Na potrzeby oceny - zgodnie z § 2 ust.1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. Nr 204 z 2002r. poz. 1728) - wyznaczono 3 kategorie jakości wód, zależne od sposobu uzdatniania i dla każdej określono kryteria jakie powinna spełniać:

- kategoria A1 – woda wymagająca prostego uzdatniania fizycznego, w szczególności filtracji oraz dezynfekcji;
- kategoria A2 – woda wymagająca typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnego, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji (chlorowania końcowego);
- kategoria A3 – woda wymagająca wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnego, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i adsorpcji na węglu aktywnym i dezynfekcji (ozonowania, chlorowania końcowego).

Woda z rzeki ujmowana jest w Wasilkowie z tzw. ujęcia brzegowego rzeki. Wspomagana jest studziennymi wodami infiltracyjnymi, pochodzącymi również z tej rzeki.

Woda rzeczna doprowadzona jest rowem do 6 stawów infiltracyjno-retencyjnych, a następnie tłoczona do Wydziału Produkcji Wody Wasilków – Pietrasze w Białymstoku. Tam poddawana jest na stacji uzdatniania ozonowaniu wstępnemu, koagulacji siarczanem glinu z krzemionką aktywną, flokulacji, filtrowaniu na filtrach pospiesznych, pośredniemu ozonowaniu, filtracji na filtrach węglowych oraz dezynfekcji końcowej chlorem gazowym. Woda z ujęcia infiltracyjnego również była wstępnie ozonowana, filtrowana na filtrach kontaktowych w Wydziale Produkcji Wody Wasilków – Pietrasze w Wasilkowie, a następnie przesyłana do Wydziału Produkcji Wody Wasilków - Pietrasze w Białymstoku w celu dalszego jej uzdatnienia, tj. filtracji na filtrach pospiesznych, pośredniemu ozonowaniu, filtracji na filtrach węglowych i dezynfekcji końcowej chlorem gazowym. Woda z tego wodociągu dostarczana mieszkańcom gminy Wasilków była poddawana dodatkowej dezynfekcji dwutlenkiem chloru w Wydziale Produkcji Wody Wasilków – Pietrasze w Wasilkowie. Drugie ujęcie, czerpiące wodę w 2010r. z 17 studni wód podziemnych z pokładów czwartorzędowych znajduje się na obszarze 55 ha w Jurowcach, położonych w prawobrzeżnej części doliny rzeki Supraśl. W procesie uzdatniania woda była wstępnie ozonowana, filtrowana na filtrach żwirowo – antracytowych, a następnie również poddana dezynfekcji końcowej chlorem gazowym.

Analiza prowadzonego monitoringu jakości wody

W 2010r. Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa podlaskiego objęła monitoringiem kontrolnym i przeglądownym wodę produkowaną przez 347 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę (tzw. gminnych) oraz wodociągi lokalne pełniące rolę zbiorowego zaopatrzenia, a więc zaopatrujących w wodę budynki wielorodzinne. Celem monitoringu kontrolnego było regularne dostarczanie informacji o organoleptycznej i mikrobiologicznej jakości wody dostarczanej do spożycia przez ludzi, a także informacji o efektywności uzdatniania wody do spożycia i stwierdzeniu, czy badana woda odpowiadała normatywom higienicznym. Natomiast celem monitoringu przeglądownego było dostarczenie informacji niezbędnych do określenia, czy wartości parametrów ustanowione w obowiązujących przepisach były dotrzymywane. W monitoringu kontrolnym badano 8 - 9 parametrów, w tym 2 - 3 mikrobiologiczne, natomiast w monitoringu przeglądownym badano 49 parametrów, w tym 5 - mikrobiologicznych. Dla aglomeracji białostockiej w monitoringu przeglądownym wody badano 54 parametry, w tym 5 – mikrobiologicznych oraz 45 parametrów dla wody ujmowanej. Wodociągi te zarządzane były przez 106 administratorów (Tabela Nr 3). Próby wody do badań pobierane były w ustalonych stałych miejscach, z częstotliwością zależną od dobowej wielkości produkcji wody, zgodnie z zaleceniami zawartymi w Dyrektywie Rady Unii Europejskiej 98/83/EC oraz z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 ze zm.). Dla wodociągów o objętości wody produkowanej poniżej 100 m³/dobę pobierano 2 próbki wody w roku dla monitoringu kontrolnego i 1 próbkę na 2 lata dla monitoringu przeglądownego - 35 % nadzorowanych wodociągów znajduje się w tej grupie. Infrastruktura wodociągowa w województwie charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem - tylko 4,5% wodociągów znajduje się w grupie produkujących wodę powyżej 1000 m³/dobę.

Wodę o kontrolowanej jakości w woj. podlaskim spożywało 1124869 osób tj. 94,5% z czego 877847 osób tj. 78,0 % o niekwestionowanej jej jakości.

W 39 niżej wymienionych gminach w 2010r. wszystkie wodociągi dostarczały mieszkańcom wodę o niekwestionowanej w ciągu roku jakości.

Tabela 27. Gminy w których wodociągi dostarczały mieszkańcom wodę o niekwestionowanej w ciągu roku jakości

Nazwa powiatu	Nazwa gminy
augustowski	gm. m. Augustów
białostocki ziemski	gm. Poświętne, gm. Suraż, gm. Choroszcz, gm. Dobrzyniewo Duże, gm. Gródek, gm. Wasilków
bielski	gm. Rudka, gm. Wyszki, gm. Orla
grajewski	gm. m. Grajewo, gm. m. Rajgród, gm. w. Rajgród, gm. m. Szczuczyn
hajnowski	gm. Czeremcha, gm. Białowieża, gm. m. Hajnówka
kolneński	gm. m. Kolno, gm. Grabowo, gm. Mały Płock, gm. Stawiski, gm. Turośl
łomżyński ziemski	gm. m. Jedwabne, gm. Nowogród, gm. Przytuły, gm. Zbójna
moniecki	gm. Jaświły
sejneński	gm. Puńsk
siemiatycki	gm. m. Siemiatycze, gm. Perlejewo, gm. Dziadkowice
sokólski	gm. Janów, gm. Krynki
suwalski grodzki	M. Suwałki
suwalski ziemski	gm. Przerośl
wysokomazowiecki	gm. m. Wysokie Mazowieckie, gm. Ciechanowiec, gm. Nowe Piekuty
zambrowski	gm. m. Zambrów

Wodę o kontrolowanej jakości największa liczba ludności spożywała w następujących powiatach:

- białostockim grodzkim (100%),
- łomżyńskim grodzkim (100%).
- zambrowskim (100%)
- suwalskim ziemskim (99,7%)
- bielskim (99,6%),
- hajnowskim (99,4 %)
- siemiatyckim (99,2%)

Podobnie, jak w latach ubiegłych najmniej ludzi spożywało wodę o kontrolowanej jakości w następujących powiatach:

- sejneńskim (81,9%),
- monieckim (82,2%),
- kolneńskim (82,7%),

Na terenie woj. podlaskiego są to tereny o najniższym stopniu zwodociągowania. Nadal najslabiej zwodociągowaną jest gmina Turośl w powiecie kolneńskim. Mieszkańcy tylko jednej miejscowości w tej gminie - co stanowi 11,0 % ludności zamieszkującej tę gminę - spożywali wodę, której jakość była kontrolowana.

W 2010r. rozbudowano sieć wodociagową w 53 wodociągach, w których przybyło ogółem 242,9 km. sieci oraz około 1000 nowych przyłączy o łącznej długości 53,7 km .

W 2010r. spośród ludności spożywającej wodę o kontrolowanej jakości 246792 osoby tj. 21,9 % spożywało wodę, której jakość w ciągu roku, w różnych okresach, w zakresie różnych parametrów była kwestionowana, a więc nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 ze zm.).

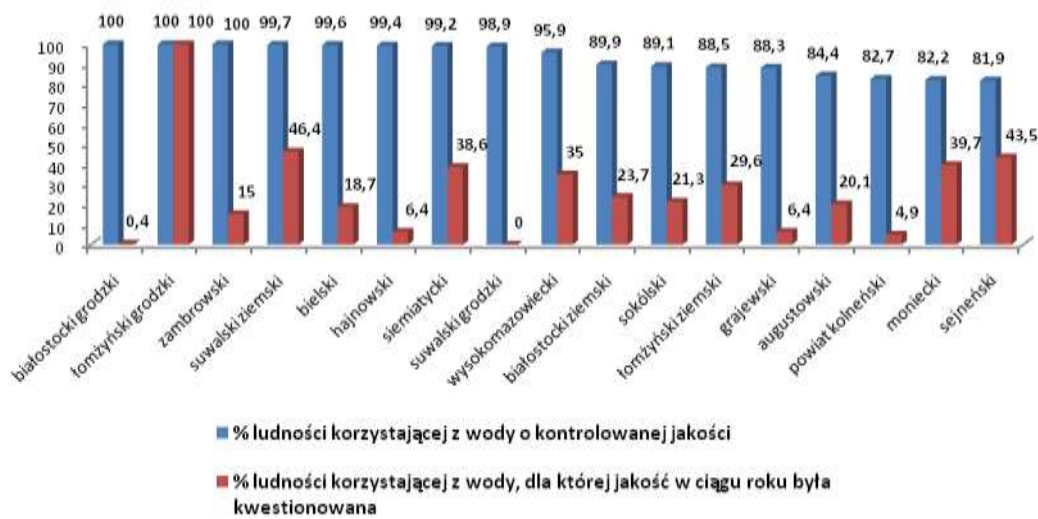
Wodę kwestionowaną w ciągu roku, w różnych jego okresach najwięcej osób spożywało w powiatach:

- **łomżyńskim grodzkim** (100%) – zanieczyszczenie trwało przez 41 dni,
- **suwalskim ziemskim** (46,4%) – zanieczyszczenie trwało od 7 dni do 1 roku,
- **sejneńskim** (43,5%) - zanieczyszczenie trwało od 25 dni do 1 roku,
- **monieckim** (39,7 %) - zanieczyszczenie trwało od 10 dni do 1 roku.

W 11 gminach woj. podlaskiego wodę kwestionowano we wszystkich tj. 19 wodociągach. Były to następujące gminy: gm. m. Brańsk (powiat bielski), m. Łomża, gm. Wizna (powiat łomżyński ziemski), gm. Mielnik, gm. Milejczyce (powiat siemiatycki), gm.

Wiżajny, gm. Bakalarzewo, gm. Rutka Tartak (powiat suwalski ziemski), gm. Czyżew, gm. Kulesze Kościelne, gm. Wysokie Mazowieckie. (powiat wysokomazowiecki).

Dane w tym zakresie dla wszystkich powiatów województwa podlaskiego przedstawia wykres poniżej.

Wykres 16. % ludności woj. podlaskiego korzystającej z wody kontrolowanej i kwestionowanej

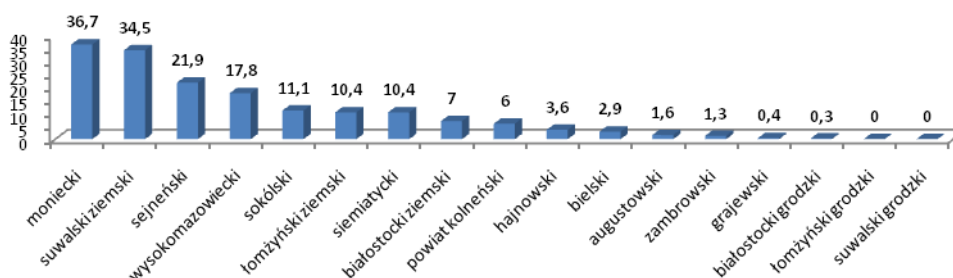
Wodę z przekroczonymi dopuszczalnymi wartościami parametrów i wskaźników określonych w obowiązujących przepisach w różnych okresach 2010 roku w województwie podlaskim produkowało 18,7 % urządzeń wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę.

a) analiza w zakresie monitoringu parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych.

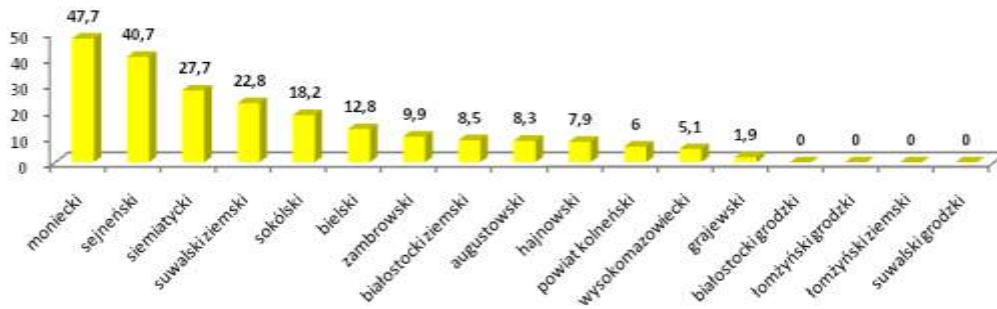
Szczegółowa analiza parametrów i wskaźników jakości wody wykazała, że nadal wśród najczęstszych przyczyn kwestionowania jakości wody do spożycia były:

- **mangan** – w 16,7 % wodociągów (8,2% ludności spożywającej wodę kontrolowaną);
- **mętność** - w 16,4 % wodociągów (13,4% ludności spożywającej wodę kontrolowaną);
- **żelazo** - w 12,1 % wodociągów (6,4% ludności spożywającej wodę kontrolowaną);
- **jon amonowy** - w 10,7 % wodociągów (5,6% ludności spożywającej wodę kontrolowaną);
- **barwa** - w 2,6 % wodociągów (1% ludności spożywającej wodę kontrolowaną).

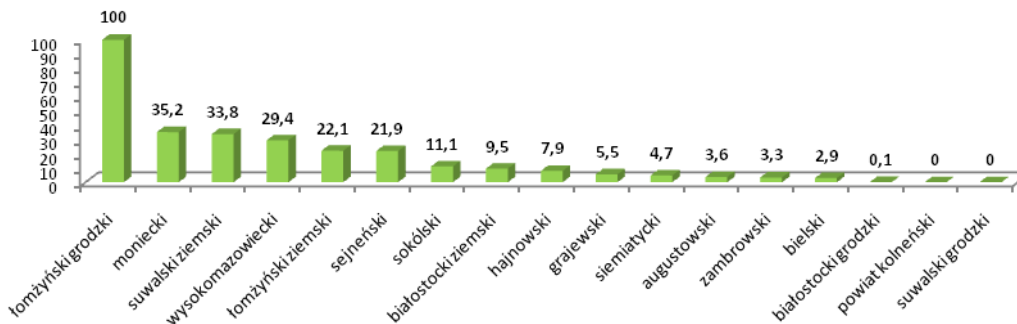
Spośród ludności spożywającej wodę o kontrolowanej jakości, odsetek pijących wodę z ponadnormatywną zawartością poszczególnych zbadanych parametrów w powiatach województwa podlaskiego przedstawiono na wykresach o nr 17, 18, 19, 20.

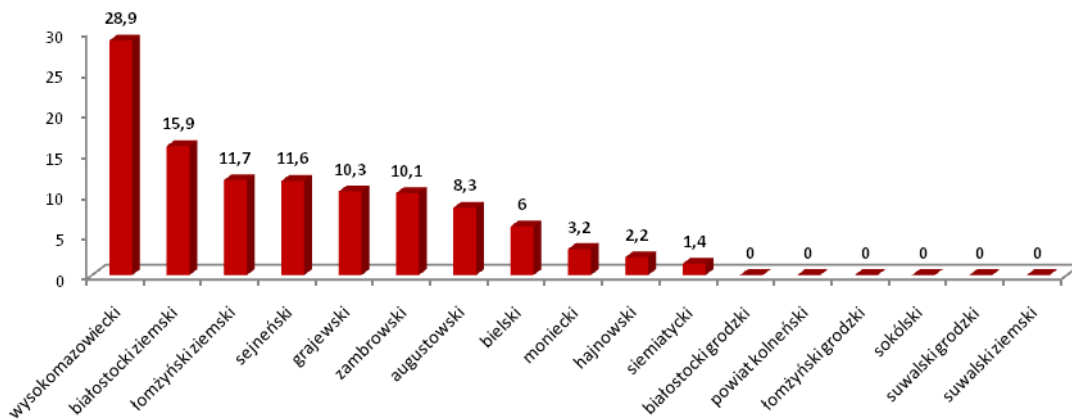
Wykres 17. % ludności spożywającej wodę z ponadnormatywnym w ciągu roku żelazem

Wykres 18. % ludności spożywającej wodę z ponadnormatywnym w ciągu roku manganem

Wykres 19. % ludności spożywającej wodę z ponadnormatywną w ciągu roku mętnością

Wykres 20. % ludności spożywającej wodę z ponadnormatywnym w ciągu roku jonem amonowym

Nadmienia się, że zwiększona zawartość **żelaza i manganu** nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi. Światowa Organizacja Zdrowia nie zaproponowała opartej na przesłankach zdrowotnych zalecanej dopuszczalnej wartości żelaza w wodzie do spożycia, a zalecana dopuszczalna wartość dla manganu jest dziesięć razy wyższa niż wartość dopuszczalna w obowiązujących przepisach prawnych, dostosowanych do przepisów unijnych. Jednak żelazo w ponadnormatywnych wartościach stężeń ma bardzo duże znaczenie techniczne i organoleptyczne. Obniżone wartości użytkowe wody (jej walory smakowe oraz podwyższona barwa) mogą być przedmiotem uzasadnionych skarg odbiorców wody. Żelazo łatwo odkłada się w rurach, tworząc twarde lub maziste osady, które odrywają się od ścianek rurociągów np. w trakcie awarii, zwiększonego przepływu, powodując efekt brudnej wody u odbiorców po włączeniu odcinka rurociągu do ponownej

pracy. Osady w rurach mogą też negatywnie wpływać na sprawność sieci wodociągowej, pracę filtrów i wodomierzy. Żelazo osadzone w rurach zmniejsza ich światło, powodując duże straty energii pomp tłoczących wodę. Ponadto w osadach tych mogą rozwijać się najróżniejsze bakterie powodujące wtórne zanieczyszczenie wody. Mangan najczęściej współwystępuje w wodzie z żelazem. Podobnie jak w przypadku żelaza, negatywne skutki przekroczonej wartości manganu to głównie nieprzyjemny smak oraz zapach wody. Mangan tworzy charakterystyczne czarne osady w rurach, armaturze, które są jeszcze bardziej uciążliwe niż w przypadku żelaza i są trudniejsze w usunięciu. W osadach manganowych bardzo intensywnie rozwijają się różne bakterie.

Przyczyną ponadnormatywnej ilości tych parametrów może być ujmowanie wód podziemnych z utworów czwartorzędowych oraz brak lub niewłaściwie przeprowadzane procesy uzdatniania wody. Usunięcie manganu jest trudniejsze niż żelaza. Mangan łatwo się nie wytrąca i trzeba stosować specjalne metody uzdatniania, tj. stosować silne utleniacze lub odpowiednie złoża katalityczne. Przyczyną ponadnormatywnej zawartości tych metali bywa też niesystematyczne płukanie odżelaziaczy i odmanganiaczy. Sytuacja w tym zakresie na przestrzeni ostatnich lat nie ulega poprawie. Trwała poprawa jakości wody w większości przypadków wykracza poza ograniczone możliwości technologiczne istniejących stacji uzdatniania. Niezbędne jest wdrożenie technologii uzdatniania uwzględniającej nowe realia, a więc: rozbudowaną sieć wodociągową, nierównomierne zużycie dobowe wody oraz znacząco zaostrzone prawem wymagania jakościowe dla tych parametrów w ostatnich latach – infrastruktura wodociągowa była projektowana i wykonana dla warunków, w których dopuszczalne wartości tych parametrów były znacznie wyższe.

Kolejnym parametrem nie spełniającym wymogów obowiązujących przepisów jest **mętność**, która ma duże znaczenie dla jakości wody w zakresie mikrobiologicznym. Woda o dużej mętności może chronić mikroorganizmy przed działaniem procesu dezynfekcyjnego i może pobudzać wzrost bakterii. Jest więc znaczący dla oceny skuteczności dezynfekcji. Mętność wody może być powodowana osadami w sieci wodociągowej lub obecnością nieorganicznych substancji stałych w wodach podziemnych.

Jon amonowy w wartościach przekraczających dopuszczalne normy był problemem w wodociągach kilku powiatów: białostockim ziemskim – w 8 wodociągach, wysokomazowieckim - w 8 wodociągach, grajewskim – w 4 wodociągach, monieckim – w 4 wodociągach, zambrowskim - w 4 wodociągach. Parametr ten występuje często jako składnik naturalny w wodzie surowej w punktach ujęć wody. Wpływ może mieć też rolnicze wykorzystanie tych terenów, na których stosowano nawozy mineralne. Zgodnie jednak z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia jon amonowy nie ma bezpośredniego wpływu na zdrowie i nie zaproponowano zalecanej dopuszczalnej wartości opartej na przesłankach zdrowotnych.

W roku sprawozdawczym nadal obserwowano problem zawartości w wodzie **azotanów**. Parametr ten znajduje się w wykazie zamieszczonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 ze zm.). Niedotrzymanie ustalonego w w/w akcie prawnym limitu zobowiązuje przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne do uzyskania zgody na odstępstwo (§ 21 cyt. rozporządzenia). W 2010 roku zawartość azotanów w wodzie przekraczała dopuszczalne wartości w 2 wodociągach w powiecie sokólskim i 2 - w powiecie augustowskim. Analiza wyników badań wody na przestrzeni kilku lat wykazała, że sytuacja ta w dwóch wodociągach w powiecie sokólskim, tj. w Szudziałowie i Horczakach posiadała trwały charakter, dlatego w roku 2008 na wniosek Zakładu Gospodarki Komunalnej w Szudziałowie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce przyznał tym wodociągom zgodę na odstępstwo od dopuszczalnego ich poziomu do końca 2010 r. W okresie tym, w celu poprawy jakości wody zastosowano płukanie ujęć. Działania te przyniosły efekty w wodociągu w Szudziałowie, co potwierdziły wyniki badań - nie wykazały przekroczeń dopuszczalnej zawartości azotanów. W wodociągu w Horczakach nadal obserwowano ponadnormatywną ich zawartość. W związku z tym administrator złożył do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora w Białymstoku wniosek o drugie odstępstwo na kolejne 3 lata.

Przekroczenie dopuszczalnej wartości azotanów w wodociągach Kamień i Skieblewo (pow. augustowski) wykazało krótkotrwały charakter i trwało 7 do 16 dni. Po przeprowadzonej dezynfekcji i przepłukaniu sieci przywrócono prawidłową jakość wody.

Azotany są ważnym parametrem biorąc pod uwagę zdrowie konsumentów. Mogą powodować, szczególnie u małych dzieci, kobiet ciężarnych oraz u osób w wieku podeszłym, powstawanie przewlekłych, a nawet ostrych zatruc (tzw. methemoglobinemii). Mogą powodować niedobór witaminy A, a także zahamowanie wzrostu. Badania epidemiologiczne wskazują też na prawdopodobną korelację pomiędzy śmiertelnością na raka żołądka i długotrwałym spożyciem nadmiernej ilości azotanów.

W 2010 roku kontynuowano monitoring obecności pozostałości pestycydów i ich metabolitów w wodzie. Ponieważ przeprowadzone w roku 2008 badania poziomów obecności kilkunastu środków ochrony roślin stosowanych współcześnie nie wykazały problemu ich obecności w wodzie wodociągowej, w roku 2009 szczególną uwagę zwrócono na pestycydy chloroorganiczne, które stosowane były w rolnictwie w Polsce do końca lat osiemdziesiątych. Zakres takich badań kontynuowano w analizowanym roku. Badania zawartości dieldryny i endryny oraz pozostałości innych pestycydów chloroorganicznych (izomerów α , β , γ , δ HCH –heksachlorocykloheksanu, izomerów A i B epoksydu heptachloru, DDD, linuronu) w wodzie nadzorowanych wodociągów wykazały ich poziomy poniżej granicy oznaczalności metodyk.

b) analiza w zakresie monitoringu parametrów mikrobiologicznych.

Monitoringiem w zakresie wymagań mikrobiologicznych, jakim powinna odpowiadać woda do spożycia objęto 5 parametrów. W 2010 r. w 21 wodociągach stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody. Z tego powodu wydano 21 komunikatów informujących ludność o niewłaściwej jakości wody.

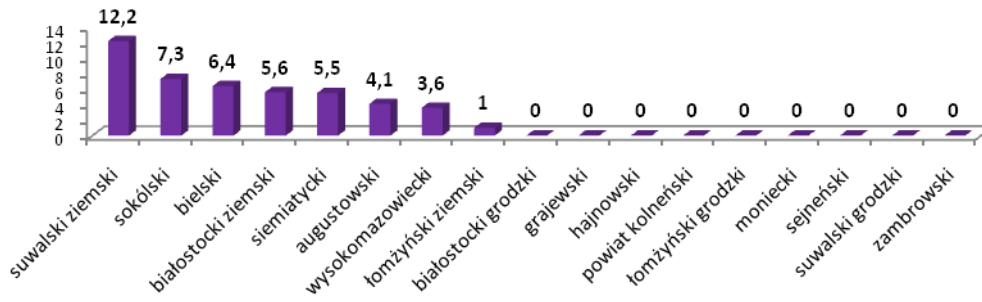
Najczęściej stwierdzano przekroczenia dopuszczalnych wartości dla następujących parametrów:

- **bakterie z grupy coli** (6,3% wodociągów – dot. 2,4 % ludności spożywającej kontrolowaną wodę),
- **enterokoki** (1,4 % wodociągów – dot. 0,5 % ludności spożywającej kontrolowaną wodę),
- **ponadnormatywna ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72h** (2,6 % wodociągów – dot. 6,4% ludności spożywającej kontrolowaną wodę),
- **ponadnormatywna ogólna liczba mikroorganizmów w 36±2°C po 48 h** (1,2 % wodociągów – dot. 6,0 % ludności spożywającej kontrolowaną wodę).

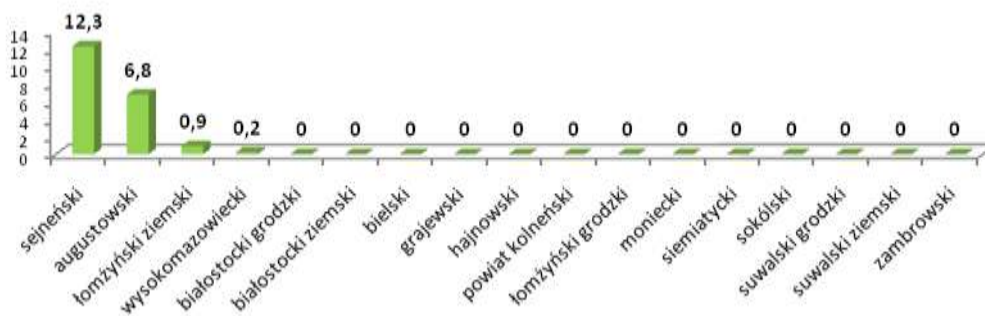
Zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody najczęściej występowały w następujących powiatach:

- **augustowskim** – w 5 wodociągach (zanieczyszczenie trwało 7÷ 15 dni);
- **białostockim ziemskim** – w 5 wodociągach (zanieczyszczenie trwało 2 ÷ 43 dni);
- **sokólskim** – w 5 wodociągach (zanieczyszczenie trwało 2 ÷ 5 dni);
- **suwalskim ziemskim**– w 5 wodociągach (zanieczyszczenie trwało 7 ÷14 dni).

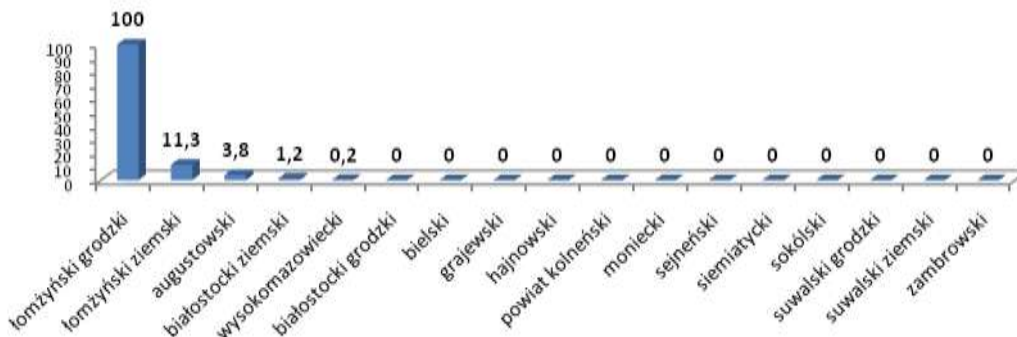
Liczbę ludności zaopatrywaną w wodę okresowo zanieczyszczoną mikrobiologicznie w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego przedstawiono na wykresach o nr 21,22,23,24.

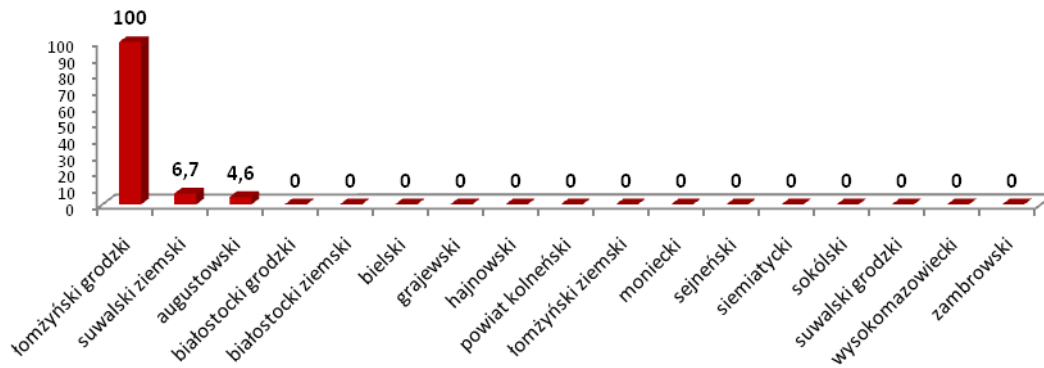
Wykres 21. % ludności spożywającej w ciągu roku wodę zawierającą bakterie grupy coli

Wykres 22. % ludności spożywającej w ciągu roku wodę zawierającą enterokoki

Wykres 23. % ludności spożywającej wodę o ponadnormatywnej w ciągu roku ogólnej liczbie mikroorganizmów w 22±2°C po 72 h

Wykres 24. % ludności spożywającej wodę o ponadnormatywnej w ciągu roku ogólnej liczbie mikroorganizmów w 36±2°C po 48 h

Pogorszenie jakości wody w zakresie mikrobiologicznym było spowodowane głównie awariami urządzeń, przeciekami na sieci, brakiem właściwej dezynfekcji po dokonanej konserwacji, zły stan techniczny instalacji wewnętrznej, mały rozbiór wody, (zwłaszcza z długich sieci wodociagowych), brak regularnego płukania sieci. Ponadto mogło być skutkiem wtórnego zanieczyszczenia w związku z odkładaniem się w przewodach związków żelaza i manganu. Niekiedy bezpośredniej przyczyny złej jakości bakteriologicznej wody w systemie dystrybucji nie da się ustalić. Wg administratorów sieci - na co wskazuje ich praktyka - taką przyczyną może być zasysanie wody do sieci publicznej z lokalnych ujęć wody, co jest bardzo trudne do zlokalizowania. W przypadku jednego wodociągu (w Jałówce, pow. sokólski) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce nakazał unieruchomienie odcinka sieci obejmującego miejscowość Wroczyńszczyzna z uwagi na dużą liczbę bakterii grupy coli (1046 jtk/100ml). Po 4 dniach została przywrócona prawidłowa jakość wody.

Nie bez znaczenia dla produkcji wody o dobrej jakości są kwalifikacje personelu obsługującego urządzenia wodociagowe – często są to osoby przypadkowe, nie posiadające odpowiedniego przygotowania zawodowego. Biorąc pod uwagę fakt, że woda jest produktem zaliczonym do żywności i spełnia niezwykle ważne funkcje w organizmie człowieka, proces produkcji wody powinien więc być objęty wymaganiami zbliżonymi do produkcji żywności wraz z zasadami systemu jakości. Do chwili obecnej nie ukazał się jednak żaden formalny zapis, który umożliwiłby państwowej inspekcji sanitarnej objęcie nadzorem tego problemu.

Wpływ materiałów konstrukcyjnych na jakość wody.

Dominującym materiałem używanym do budowy sieci wodociagowych są rury wykonane z PVC i PE. W celu określenia ewentualnej migracji do wody metali ciężkich z rur wodociagowych wykonanych z tych i innych materiałów monitorowano poziom ołowiu, kadmu, chromu, arsenu oraz innych metali w wodzie. Zdecydowana większość wyników tych parametrów kształtowała się w wartościach poniżej granicy oznaczalności metody. W badaniach laboratoryjnych nie uzyskano żadnego wyniku, który przekraczałby dopuszczalne normy.

Zaopatrzenie w wodę do spożycia mieszkańców miasta Białegostoku.

Odrębnej analizy dokonano w zakresie zaopatrzenia w wodę ludności miasta Białegostoku, stanowiącego 24,8% ogółu ludności województwa. Mieszkańcy Białegostoku w większości zaopatrywani byli przez Wodociągi Białostockie sp. z o.o. dla którego produktem wyjściowym jest woda mieszana, tj.: 40,3% wody z ujęcia powierzchniowego, 14,7% wody infiltracyjnej oraz 45% - z ujęć podziemnych. Ponadto 3739 mieszkańców Białegostoku spożywało wodę z wodociągu Białostoczek, a 170 osób korzystało z wody produkowanej przez FADOM, tj. wodociąg lokalny o charakterze publicznym.

W 2010r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku kontynuował monitoring kontrolny i przeglądowy jakości wody w tych wodociągach oraz pobierał próbki wody do badań laboratoryjnych w ujęciu wody powierzchniowej na rzece Supraśl.

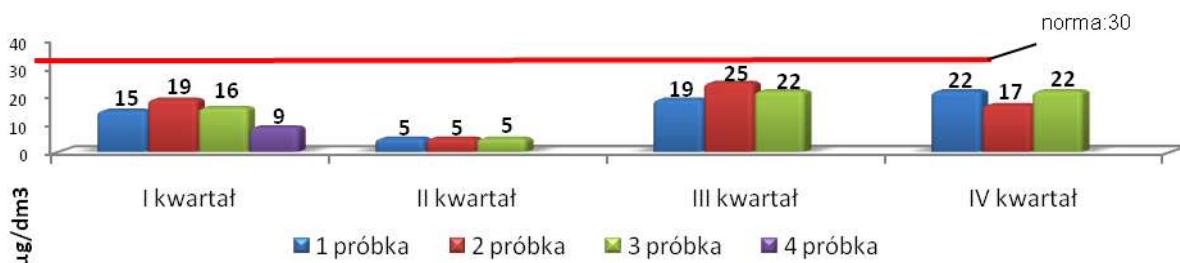
Jakość wody powierzchniowej ujmowanej przez Wodociągi Białostockie oceniana była na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. Nr 204, poz.1728), będącego implementacją dyrektywy UE 79/869/EWG. Próbkę wody do badań pobierano w stawie infiltracyjnym, stanowiącym ujęcie brzegowe rzeki. Oznaczono w nich 45 parametrów i wskaźników, w tym: 6 pestycydów (lindan, aldryna, dieldryna, endryna, izodryna, p,p' DDT) oraz 4 parametry mikrobiologiczne (liczbę bakterii grupy coli, liczbę bakterii grupy coli typu kałowego, enterokoki, bakterie z rodzaju Salmonella).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że w 2010r. nastąpiło dalsze pogorszenie jej jakości. Zbadane próby wody w zakresie wykonanych w ciągu roku oznaczeń odpowiadała 3 – krotnie warunkom kategorii A2, 3 – krotnie A3 i 2 - krotnie poza kategorią A3, w tym: 2- krotnie ze względu na zawartość w niej ogólnego węgla organicznego (OWO). Przyczyny takiej sytuacji należy upatrywać w splotywie wód infiltrowanych z torfowego i leśnego podłoża górnej części zlewni do koryta rzeki Supraśl. Wysoka zawartość OWO w wodzie surowej wymaga szczególnego podejścia technologicznego w procesie uzdatniania w celu usunięcia z niej substancji organicznych. Z problemem tym musieli się zmierzyć technolodzy Wodociągów Białostockich sp. z o.o., by z tego surowca wyprodukować wodę o dobrej jakości.

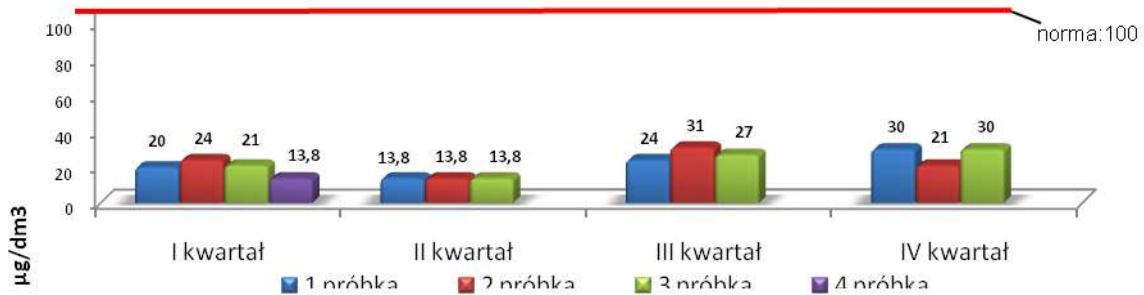
Jakość wody uzdatnionej w Wodociągach Białostockich kontrolowana była w 15 punktach monitoringowych, w tym w 13 punktach na sieci wodociągowej. Pobrane próbki wody wykazały dobrą jej jakość. Jedynie 3 – krotnie w ciągu roku tj. w Szkole Podstawowej przy ul. Kluka – stwierdzono ponadnormatywną zawartość żelaza przez 7 dni, w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej i Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej przy ul. Warszawskiej przez 2 dni oraz w Szkole Podstawowej przy ul. Żurawiej stwierdzono podwyższoną barwę i mętność - przez 2 dni. Przyczyną wystąpienia podwyższonych parametrów fizyko-chemicznych wody w tym wodociągu było prawdopodobnie wtórne jej zanieczyszczenie w sieci wodociągowej.

W stosunku do 2009 r. w Wodociągu Białostockim stwierdzono dalsze obniżenie się w wodzie zawartości trihalometanów, będących ubocznym skutkiem zastosowanych procesów uzdatniania. Stężenie chloroformu, dichlorobromometanu, i Σ THM kształtowało się na poziomie wartości niższych niż dopuszczalne przez cały rok. Stężenie pozostałych parametrów zbadanych w wodzie również spełniało wymogi określone w obowiązujących przepisach.

Stężenie chloroformu i sumy trihalometanów w zbadanych próbkach wody pobranych w wyznaczonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku w punktach monitoringowych przedstawiono na wykresach o nr 25 i 26.

Wykres 25. Zawartość chloroformu w wodzie w punktach pomiarowych na sieci wodociągowej Wodociągów Białostockich sp. z o.o.

Wykres 26. Zawartość trihalometanów (Σ THM) w punktach pomiarowych na sieci wodociągowej Wodociągów Białostockich sp. z o.o.

Działania podejmowane w przypadku stwierdzenia niewłaściwej jakości wody.

W przypadkach pogorszenia jakości wody, a zwłaszcza w sytuacji zawartości parametrów chemicznych i mikrobiologicznych w wartościach przekraczających dopuszczalne normy, w zależności od ustalonej przyczyny administratorzy podejmowali działania naprawcze: zwiększano napowietrzanie wody surowej, w skrajnych przypadkach wyłączano z eksploatacji zanieczyszczone studnie. Intensyfikowano płukanie złoża, a w przypadku braku efektów dokonywano wymiany złoża. Ponadto płukano i dezynfekowano sieci wodociągowe, czyszczono i dezynfekowano zbiorniki wyrównawcze. W wielu przypadkach były to jednak poprawy krótkotrwałe. Stwierdzono, że wiele obiektów wymaga inwestycji pozwalających na wymianę urządzeń uzdatniających, zmiany procesów uzdatniania itp. W takich sytuacjach podejmowano decyzje o modernizacji stacji uzdatniania wody. W 2010 roku modernizacje przeprowadzono lub są w trakcie w wodociągach: Janówka, Garbowo, Tajno Stare, Pomigacze, Supraśl, Wąsosz, Hajnówka, Gnatowo, Stawiski, Zabiele, Kolno, Długoleka, Krasnopol, Berzniki, Puńsk, Perlejewo, Nurzec Stacja, Czyżew, Kobylin Borzymy, Kalinowo Czosnowo. Ponadto rozbudowano lub wybudowano nowe ujęcia w wodociągach: Kleosin, Pomigacze, Narewka i Grudki, Bielsk (w trakcie budowy). Uruchomiono dwa wodociągi: Ignatki Osiedle i Kleosin.

Innym sposobem rozwiązania problemu było łączenie wodociągów. Na takie rozwiązanie zdecydowano się w gminie Suchowola - wyłączono z eksploatacji nieefektywne stacje uzdatniania wody w Chodorówce Nowej i Czerwonce i przepięto te wodociągi odpowiednio do wodociągu w Suchowoli i Kopciówce.

Wykorzystanie funduszy UE na modernizację infrastruktury wodociągowej.

W 2010 roku 31 wodociągów zmodernizowano z udziałem funduszy UE (dla porównania w 2009r. tylko 6 wodociągów). Środki UE wykorzystano na kompleksową modernizację 2 wodociągów w pow. siemiatyckim: wodociąg w Perlejewie – modernizacja SUW, budowa zbiorników wyrównawczych (2 x 150 m³), wymiana urządzeń uzdatniających (odżelazianie i odmanganianie dwustopniowe), budowa sieci wodociągowej do wsi Kobyła i wodociąg Nurzec-Stacja – modernizacja SUW, budowa zbiorników wyrównawczych (2 x 200 m³), budowa sieci wodociągowej zaopatrującej w wodę wieś Borysowszczyzna. Ponadto:

- w pow. kolneńskim - Wodociąg w Kolnie (modernizacja Stacji Uzdatniania Wody), Wodociąg w Zabelu (modernizacja Stacji Uzdatniania Wody i budowa nowego odcinka sieci), Wodociąg w Gnatowie (modernizacja Stacji Uzdatniania Wody), Wodociąg w Rogienicach (budowa nowego odcinka sieci i przyłączy);
- w pow. monieckim - zmodernizowano stację uzdatniania wody w Długolece, wybudowano nowe odcinki sieci wodociągu w Osowcu (podłączono 2 nowe miejscowości – Budne i Wólka), wybudowano nowe odcinki sieci wodociągu

- w Mońkach (podłączenie do wodociągu w Sikorach, rozbudowa sieci na nowych osiedlach monieckich), wybudowano nowe odcinki wodociągu Kulesze;
- w pow. suwalskim – zmodernizowano wodociągi: Podwojponie, Rutka – Tartak, Szypliszki, Kaletnik, Płociczno, Suwałki. Ponadto został zrealizowany I etap budowy stacji wodociągowej w Wiżajnach (wybudowano stację uzdatniania wody wraz z wyposażeniem technologicznym, drugą studnię, dwa nadziemne zbiorniki wody czystej o pojemności 150 m³ każdy) a w Suwałkach dokonano rozbudowy sieci wodociągowej 5,8 km;
 - w pow. wysokomazowieckim - zmodernizowano SUW w: Czyżewie Osadzie, Kobylinie Borzymach, Kalinowie Czosnowie;
 - w pow. sejneńskim -zmodernizowano 3 wodociągi: Krasnopol, Puńsk i Berzniki;
 - w pow. augustowskim - wybudowano i zmodernizowano stację uzdatniania wody w Tajnie Starym i przekazano do użytku Stację Uzdatniania w miejscowości Janówka oraz trwają również prace nad podniesieniem wydajności urządzeń uzdatniających wodę na ujęciu w miejscowości Garbowo;
 - w pow. hajnowskim - wykonano modernizację ujęcia wody w Narewce oraz rozpoczęto modernizację stacji uzdatniania wody w wodociągu miejskim Hajnówka;
 - w pow. sokólskim – rozbudowano sieć wodociągową w wodociągach w Korycinie i w Nowym Dworze.

Ponadto rozbudowano wodociąg Zbójna (pow. łomżyński) oraz w Supraślu (pow. białostocki). Przy realizacji powyższych inwestycji wykorzystywano również środki własne gmin oraz fundusze pozyskane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Ocena kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe.

W 2010 roku państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni woj. podlaskiego dokonali oceny realizacji kontroli wewnętrznej jakości wody do spożycia prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne – zgodnie z art. 5 ust. 1a ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858). W szczególności zaś oceniono realizację obowiązków zawartych w § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007r. Nr 61, poz. 417 ze zm.). Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- wykonano niepełny zakres badań –w 61 wodociągach,
- próbki wody pobierano z niewłaściwą częstotliwością do badań – w 48 wodociągach,
- nie informowano państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych o pogorszeniu jakości wody – w 44 wodociągach,
- nie uzgadniano z państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym punktów poboru próbek wody - w 3 wodociągach,

Stwierdzono, że przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne **w sposób zadawalający** realizowały kontrolę wewnętrzną we wszystkich wodociągach na terenie powiatów: **grajewskiego, hajnowskiego, łomżyńskiego grodzkiego i ziemskiego, monieckiego, suwalskiego grodzkiego, wysokomazowieckiego i zambrowskiego**. Natomiast w pow. sejneńskim, sokólskim, białostockim ziemskim (dot. gmin: Zabłudów, Michałowo, i Wasilków), kolneńskim i siemiatyckim kontrolę wewnętrzną wodociągi realizowały w niepełnym zakresie i z niewłaściwą częstotliwością. Trudności w egzekwowaniu wymogów z zakresu kontroli wewnętrznej sprawiali następujący administratorzy wodociągów:

- Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sidrze;
- Komunalny Zakład Budżetowy w Supraślu (dot. wod. Grabówka);
- Wodociągi Podlaskie sp. z o.o. w Zaściankach (dot. wod. Ignatki Osiedle).

Przedsiębiorstwa wodociągowe nie zawsze w trybie niezwłocznym informowały państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych o ujawnionych w ramach kontroli wewnętrznej przypadkach pogorszenia jakości wody. Starły się jednak przy tym

jednocześnie doprowadzić do szybkiej poprawy jakości wody i udokumentowania tego ponownym jej badaniem. Należy jednak stwierdzić, że nie były to przypadki ekstremalne, wymagające radykalnych działań typu zamknięcie wodociągu (stwierdzano w wodzie obecność pojedynczych bakterii grupy coli lub podwyższone zawartości żelaza czy manganu).

Dużym problemem było wykonanie stałych punktów czerpalnych. Powodem tego w przypadku sieci już eksploatowanej były bariery natury formalnoprawnej. Tego wymogu nie uwzględniano na etapie projektowania i wykonawstwa infrastruktury wodociągowej. W 2010r. stwierdzono, że dla większości wodociągów wykonywano je w ujęciach wody i w miejscach podawania wody do sieci wodociągowej. Problemem jednak były punkty u odbiorców. Możliwość pobierania próbek w takich przypadkach państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni uzgadniali z właścicielem instalacji wewnętrznej. W 2010r. nadal stwierdzano, że właściciele instalacji wewnętrznej zwłaszcza na terenach wiejskich w wielu przypadkach nie wyrażali dalszej zgody na pobór wody w ich mieszkaniach. W takich sytuacjach koniecznym było ustalanie nowych punktów poboru próbek wody. Stałe punkty czerpalne posiadały wszystkie wodociągi w powiatach: grajewskim, łomżyńskim grodzkim i ziemskim i wysokomazowieckim. Należy podkreślić, że przedstawiona powyżej realizacja kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowe była często efektem działań ze strony państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych. Z perspektywy ostatnich lat można wnioskować, że mimo początkowych oporów, sens wykonywania tego ustawowego zadania staje się powoli przez przedsiębiorstwa (szczególnie większe) dostrzegany.

Reasumując, realizacja obowiązku prowadzenia kontroli wewnętrznej nadal nastroczała wiele trudności. Jedną z przyczyn jest znaczne rozdrobnienie infrastruktury wodociągowej woj. podlaskiego, o którym była mowa wcześniej. Dla małych wodociągów kontrola wewnętrzna, a zwłaszcza zorganizowanie własnego laboratorium spełniającego obowiązujące wymogi jest dużym obciążeniem finansowym. Nadmienia się, że na terenie woj. podlaskiego tylko jedno laboratorium - należące do Wodociągów Białostockich sp. z o. o.- posiadało zatwierdzony przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku system jakości, co zgodnie z obowiązującymi przepisami uprawnia do wykonywania badań w ramach kontroli wewnętrznej. Pozostałe wodociągi wykonują badania w ww. laboratorium lub – w ramach umowy/zlecenia - w trzech istniejących laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej funkcjonujących w zintegrowanym systemie badań jakości wody tj. w Białymstoku, Łomży i Suwałkach. W 2010 roku sytuacja w tym zakresie nie uległa poprawie. W województwie podlaskim jako jedynym w kraju funkcjonuje nadal **tylko jedno** laboratorium spełniające wymogi §6 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007r. Nr 61, poz. 417 ze zm.).

Sposób informowania konsumentów o jakości wody.

O jakości spożywanej wody konsumenci wzorem lat poprzednich byli informowani w następujący sposób.

a) poprzez umieszczenie informacji:

- na krajowym portalu internetowym Głównego Inspektoratu Sanitarnego MJSW – w 2010 roku wydano 45 komunikatów,
- na własnych stronach internetowych WSSE i PSSE oraz właścicieli i administratorów wodociągów,
- na stronach Biuletynu Informacji Publicznej,
- na tablicach ogłoszeń w urzędach gmin,
- na tablicach ogłoszeń w poszczególnych miejscowościach,
- na kłatkach schodowych bloków mieszkalnych w przypadku budynków wielorodzinnych,

b) w nielicznych przypadkach informacje o jakości wody publikowane były w prasie lokalnej oraz ogłaszane w radiu lokalnym,

c) w przypadku potwierdzonych zanieczyszczeń mikrobiologicznych informacje przekazywane były sołtysom poszczególnych miejscowości przez konserwatorów wodociągów.

Ocena jakości wody w innych urządzeniach wodociągowych.

Poza wodociągami zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia, w 2010 roku na terenie woj. podlaskiego pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali ponadto oceny jakości wody w 59 lokalnych urządzeniach wodociągowych. Były to wodociągi zakładowe - obiekty produkujące i sprzedające żywność, szkoły, szpitale oraz - w sezonie letnim - obiekty o znaczeniu turystycznym. Analiza wyników badań wykazała, że powodem kwestionowania jakości wody był również mangan, żelazo, mętność oraz barwa. W każdym przypadku stwierdzonych naruszeń państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni wdrażali postępowanie administracyjne.

Ogółem na kwestionowaną jakość wody państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni wydali 132 decyzje administracyjne i 17 wystąpień z zaleceniem doprowadzenia jakości wody do wymagań określonych w obowiązujących przepisach oraz jedną decyzję unieruchamiającą część sieci zaopatrującą jedną miejscowość w wodę do spożycia. Ponadto wystosowali 100 wystąpień do organów administracji rządowej i samorządowej oraz do jednostek odpowiedzialnych za eksploatację ujęć wodociągowych dotyczących poprawy sytuacji w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę.

W wyniku prowadzonego przez państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych postępowania administracyjnego w wielu przypadkach wyegzekwowano od administratorów wodociągów poprawę jakości wody. Na koniec 2010r. stwierdzono, że już tylko 2,9 % ludności spożywała wodę, której jakość była kwestionowana.

Obiekty użyteczności publicznej

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa podlaskiego w 2010 roku ewidencją obejmowała 3199 obiektów pełniących funkcję użyteczności publicznej, z czego 2283 zlokalizowanych w miastach i 916 na terenach wiejskich województwa. W tej grupie obiektów znalazły się:

- 37 ustępów publicznych,
- 27 basenów kąpielowych krytych (w tym 5 parków wodnych),
- 10 basenów kąpielowych odkrytych,
- 40 domów pomocy społecznej,
- 3 noclegownie,
- 25 hoteli,
- 2 motele,
- 9 pensjonatów,
- 2 kempingi,
- 29 schronisk, w tym schronisk młodzieżowych i pól biwakowych,
- 326 innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie,
- 815 zakładów fryzjerskich,
- 290 zakładów kosmetycznych,
- 9 zakładów tatuażu,
- 168 zakładów odnowy biologicznej,
- 202 inne zakłady świadczące usługi łączone w powyższym zakresie,
- 18 dworców autobusowych,
- 34 dworców i stacji kolejowych,
- 1 przystań statków żeglugi śródlądowej,
- 1 przystań jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych,
- 7 przejść granicznych: 4 drogowe i 3 przejścia graniczne małego ruchu turystycznego (2 kolejowe przejścia graniczne, 1 rzeczne przejście graniczne w Rudawce na Kanale Augustowskim.),
- 184 tereny rekreacyjne,
- 270 cmentarzy,
- 64 zakłady pogrzebowe

- 626 innych obiektów użyteczności publicznej (m.in. parkingów, stacji paliw, obiektów sportowych, obiektów kulturalnych).

Spośród ogólnej liczby obiektów objętych ewidencją w 2010 roku na terenie województwa podlaskiego skontrolowano 2692 obiekty, z czego 1983 w miastach i 709 na terenach wiejskich, co stanowiło 84,15 % obiektów objętych ewidencją. Z grupy obiektów skontrolowanych w 2010 roku 76 oceniono jako złe pod względem sanitarnym i technicznym – 60 zlokalizowanych w miastach i 16 na terenach wiejskich, co stanowiło 2,82 % obiektów skontrolowanych. Szczegółowe dane liczbowe wybranych grup obiektów w rozbiciu na miasto i wieś oraz porównanie lat 2009 i 2010 znajdują się w załącznikach nr 12 i 13 do niniejszej oceny.

Domy Pomocy Społecznej

W 2010 roku w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa podlaskiego znajdowało się 40 obiektów o charakterze domów pomocy społecznej – 20 na wsi i 20 w miastach, liczba ta w porównaniu z 2009 rokiem nie uległa zmianie.

Obiekty zlokalizowane w miastach prezentowały dobry stan sanitarny i techniczny, natomiast zlokalizowane na terenach wiejskich 4 oceniono jako złe pod względem sanitarno-technicznym, a są to:

- Dom Pomocy Społecznej „Jawor” w Jałówce,
- Dom Pomocy Społecznej w Czerewkach,
- Prywatny Ośrodek Dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Nurcu,
- Dom Opieki Społecznej „ARKA” w Koźynie.

Stan sanitarno-techniczny obiektów budził wiele zastrzeżeń z uwagi na liczne uchybienia, w odniesieniu do których organy PIS województwa podlaskiego prowadzą postępowanie administracyjne mające na celu wyegzekwowanie poleceń zawartych w decyzjach. Postępowanie dotyczyło m.in. brudnych, poplamionych powierzchni ścian szczególnie przy drzwiach wejściowych do pokoi i łazienek pensjonariuszy, licznych zawilgoceń i plam pozaciekowych ścian i sufitów w pokojach, łazienkach i innych pomieszczeniach obiektów, ubytków powierzchni ścian i sufitu w niektórych pomieszczeniach, ubytków posadzek i wykładzin, złego stanu technicznego stolarki drzwiowej. Ponadto w Domu Pomocy Społecznej w Czerewkach prowadzone było postępowanie administracyjne w związku ze stwierdzoną ponadnormatywną liczbą bakterii Legionella sp. w instalacji wewnętrznej ciepłej wody obiektu. Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku w drodze decyzji nakazał wyeliminować stwierdzone zagrożenie.

W odniesieniu do uchybień stwierdzonych w 2 obiektach zlokalizowanych na terenie powiatu bielskiego w dalszym ciągu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim prowadzi postępowanie administracyjne dotyczące poprawy stanu technicznego tych obiektów. W Domu Opieki Społecznej „ARKA” w Koźynie i Prywatnym Ośrodku Dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Nurcu w trakcie 2010 roku część uchybień usunięto. Pozostałe punkty decyzji administracyjnych posiadają aktualne terminy realizacji.

Ponadto w trakcie 2010 roku uchybienia dotyczące stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w następujących obiektach: Domu Pomocy Społecznej w Choroszcy, Al. Niepodległości 4, Domu Pomocy Społecznej w Uhowie, ul. Surażska 67, Powiatowym Domu Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, ul. Szpitalna 10. Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydał w tej sprawie decyzje administracyjne. Uchybienia odnoszące się do stanu technicznego dotyczyły m.in.: zawilgoceń, zacieków na powierzchniach ścian i sufitów w pokojach pensjonariuszy i łazienkach, miejscowych ubytków i pęknięć powierzchni posadzek w korytarzach komunikacyjnych brudnych poplamionych ścian w pokojach pensjonariuszy. W 2 obiektach: Domu Pomocy Społecznej w Choroszcy, Al. Niepodległości 4 i Domu Pomocy Społecznej w Uhowie, ul. Surażska 67 – zalecenia decyzji administracyjnych zostały wykonane, a postępowanie zakończono. Natomiast uchybienia stwierdzone podczas kontroli w Powiatowym Domu Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, ul. Szpitalna 10 zostały usunięte w bardzo krótkim terminie, jeszcze przed wydaniem decyzji administracyjnej.

Hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe i schroniska młodzieżowe, pola biwakowe oraz inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie.

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa podlaskiego w roku 2010 znajdowało się ogółem 393 obiekty świadczące usługi hotelarskie, z czego 132 z nich zlokalizowanych było w miastach, a 261 na terenach wiejskich. Skontrolowano ogółem 307 obiektów, co stanowi 78,10% obiektów objętych ewidencją.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni z terenu całego województwa podlaskiego w celu zapewnienia wypoczywającym właściwego standardu pobytu skierowali przed rozpoczęciem sezonu turystycznego do właścicieli i administratorów szereg wystąpień. Upoważnieni pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa podlaskiego w trakcie trwania sezonu kontrolowali bazę noclegową pod kątem stanu sanitarno-higienicznego jednostek mieszkalnych, zespołów higieniczno – sanitarnych przy pokojach i ogólnodostępnych, zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków, zapewnienia odpowiedniej ilości bielizny, utrzymania właściwej czystości, porządku oraz wyposażenie w środki myjące, czyszczące i dezynfekcyjne. W obiektach kontrolowanych po raz pierwszy kontrole miały charakter również instruktażowy.

W całym sezonie turystycznym organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nałożyły 2 grzywny w postaci mandatów karnych na ogólną kwotę 150 zł.

Zły stan sanitarno-techniczny stwierdzono tylko w 8 obiektach świadczących usługi hotelarskie, co stanowi 2,60% wszystkich obiektów bazy noclegowej skontrolowanych w 2010 roku. Pięć złych obiektów zlokalizowanych było na terenie miast, a trzy na terenie wiejskim. W grupie tej znalazły się 4 obiekty z terenu powiatu augustowskiego, 2 obiekty z powiatu suwalskiego i po 1 z powiatu sokólskiego i grajewskiego.

Do grupy obiektów złych pod względem sanitarno-technicznym zaliczono:

1. Hotel „Amber Bay”, ul. Turystyczna w Augustowie - usterki w tym obiekcie dotyczyły zniszczonej wykładziny i brudnych ścian na klatkach schodowych, w magazynie czystej pościeli, w pokojach noclegowych. Zacieków na suficie na korytarzu komunikacyjnym oraz ubytków tynku na ścianie przy drzwiach balkonowych w jednym z pokoi,
2. Hotel „Polonia,” ul. Mazurska w Augustowie - usterki dotyczyły braku wykładziny podłogowej w części korytarza, nierównej powierzchni podłogi i ścian na korytarzu ogólnodostępnym, złego stanu technicznego tapczanów w części pokoi noclegowych,
3. Regionalny Ośrodek Szkolenia ZUS, ul. Hoża w Augustowie - stwierdzono w obiekcie zniszczone brodziki w zespołach higieniczno- sanitarnych oraz zniszczone wykładziny podłogowe w części pokoi noclegowych,
4. Regionalny Ośrodek Szkolenia ZUS, ul. Wybickiego w Augustowie - uchybienia dotyczyły brudnych ścian w pokojach, klatkach schodowych, w salach komputerowych.

W wyżej wymienionych obiektach prowadzone było postępowanie administracyjno-egzekucyjne. W 2010r. PPIS w Augustowie wyegzekwował 3 decyzje wydane w 2009 roku.

5. Dom Pracy Twórczej w Wigrach - postępowanie administracyjne dotyczyło odnowienia pokoi, korytarzy i innych pomieszczeń,
6. Domu Wypoczynkowy PTTK w Starym Folwarku - wystawiono decyzję dot. zapewnienia należytego stanu sanitarno - technicznego ścian w pomieszczeniach obiektu oraz wykładzin podłogowych przy recepcji.
7. Ośrodek wypoczynkowy „Rybitwa” w Czarnej Wsi - w części domków stwierdzono wypaczone drzwi oraz popsute zamknięcia, w jednym domku zniszczony tapczan.
8. Ośrodek wczasowy, ul. Wodna w Sokółce – w budynku stwierdzono brudne ściany w pokojach mieszkalnych oraz zacieki na suficie na klatce schodowej. Wydano decyzję administracyjną – usterki usunięto.

Baza noclegowa województwa podlaskiego w 2010 roku wzbogaciła się w nowe obiekty. Sześć obiektów świadczących usługi hotelarskie powstało w powiecie suwalskim. Należą do nich: Pokoje noclegowe „Strzecha” w Krzywe, Pokoje noclegowe w Jasionowie, Pokoje noclegowe w Słobódce, Agroturystyka w Kotowinie, w Gulbieniskach

i w Leszczewku. Dwa obiekty Pokoje noclegowe, apartament Agrobiznes na ul. Białostockiej 57d i "IMPRESJA" - pokoje gościnne na ul. Mazowiecka 15 powstało w Zambrowie. W Augustowie otworzył swoją działalność Pensjonat „Żagielek” przy ul. 29 Listopada 7 oraz Usługi Hotelowe-Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Iskra”, ul. 3 Maja 38. W Bryzglu powstał obiekt „Nad Zatoką w Bryzglu” (gm. Nowinka). W powiecie sejneńskim zarejestrowano Miejsca Noclegowe „Pensjonat Wigierski” w Mikołajewie (gm. Krasnopol).

Reasumując stan sanitarno – techniczny bazy noclegowej w województwie podlaskim sukcesywnie się poprawia. Część obiektów jest w trakcie rozbudowy. Przed sezonem turystycznym większość właścicieli wykonuje remonty bieżące oraz zaopatruje obiekty w nowe sprzęty i wyposażenie. Wpływa to na podwyższanie standardów świadczonych usług.

Dworce autobusowe, dworce i stacje kolejowe

W 2010 roku na terenie województwa podlaskiego bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 52 obiekty: 18 dworców autobusowych i 34 dworców i stacji kolejowych. Spośród ogólnej liczby nadzorowanych obiektów skontrolowano 43 (17 dworców autobusowych i 26 dworców i stacji kolejowych). W porównaniu do 2009 roku liczba obiektów zmniejszyła się o 1, gdyż zamknięto Dworzec PKP w Mońkach. Do grupy obiektów ze złym stanem sanitarno-technicznym zaliczono 5, co stanowiło 11,62% obiektów skontrolowanych tj.:

- Dworzec PKP w Sokółce – gdzie zniszczona elewacja budynku stwarza zagrożenie dla podróżnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce wydał decyzję administracyjną w tej sprawie, a termin wykonania określił na 31.12.2010r.
- Stacja PKP w Kamiennej Nowej, gdzie podczas kontroli sanitarnej stwierdzono: odpryski farby olejnej na lamperkach, powybijana miejscami posadzka w poczekalni, drzwi prowadzące na perony wybite razem z progiem. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce od 2008 roku prowadzi postępowanie administracyjne w tym zakresie. Pod koniec 2009r. właściciel obiektu zwrócił się z prośbą o przedłużenie terminu wykonania zaleceń o kolejny rok tj. do 31.12.2010 r. W konsekwencji tego postępowanie administracyjne zostało zakończone, ponieważ dotychczasową poczekalnię zamknięto, a nową urządzono w innym pomieszczeniu, spełniającym wymagania sanitarno-techniczne.
- Stacja PKP w Dąbrowie Białostockiej, gdzie również od 2008 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce prowadzi postępowanie administracyjne dotyczące zniszczonej elewacji budynku stacji. Również w tym przypadku pod koniec 2009r. właściciel obiektu zwrócił się z prośbą o przedłużenie terminu wykonania zaleceń o kolejny rok tj. do 31.12.2010r. Jednakże podczas przeprowadzonej w trakcie 2010 roku kontroli stwierdzono zamknięcie na stacji PKP szaleatów ogólnodostępnych. W trosce o zapewnienie podróżnym odpowiednich warunków higieny i wygody wystosowano wystąpienia do PKP Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Warszawie jak i do Spółki z o.o. „Przewozy Regionalne” Podlaski Zakład Przewozów Regionalnych w Białymstoku sygnalizujące konieczność rozwiązania powyższego problemu oraz poinformowania o tym fakcie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sokółce.
- Dworzec PKP w Szepletowie, gdzie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi postępowanie administracyjne w sprawie zapewnienia w WC ogólnodostępnym: bieżącej ciepłej wody, środków higieny, właściwego stanu sanitarno-technicznego misek ustępowych oraz podłogi i ścian. Termin realizacji zaleceń określono do dnia 31.12.2010r. Jednak w dniu 27.12.2010r. do PPIS w Wysokiem Mazowieckiem wpłynęła informacja, iż od 01.12.2010r. zmienił się podmiot odpowiedzialny za utrzymanie i eksploatację dworca. W tej sytuacji postępowanie zostało wszczęte ponownie na podmiot aktualnie zajmujący się utrzymaniem dworca PKP w Szepletowie.
- Dworzec kolejowy w Bielsku Podlaskim, gdzie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim prowadzi postępowanie administracyjne dotyczące złego stanu sanitarno-technicznego ścian, stolarki okiennej i drzwiowej w poczekalni

oraz elewacji zewnętrznej budynku. Część uchybień już usunięto. Termin realizacji wszystkich poleceń decyzji określono na dzień 31.12.2011r.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie z powodu braku możliwości realizacji poleceń zawartych we wcześniej wydanej decyzji w sprawie braku instalacji wodnej i kanalizacyjnej na Dworcu PKS w Grajewie decyzję tą wygasił.

Natomiast w odniesieniu do stwierdzonych uchybień dotyczących stanu sanitarno-technicznego przystanku PKS w Szczuczynie (brudne, popisane wiaty) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie wystosował wystąpienie, które skutkowało usunięciem uchybień.

Na terenie powiatu monieckiego funkcjonowały 2 dworce PKP w Mońkach i Osowcu. Żaden z obiektów nie ma doprowadzonej wody bieżącej. Budynki dworcowe PKP to obiekty stare, wyeksploatowane i bez stałego nadzoru, co jest powodem częstej ich dewastacji. Ponadto w ww. obiektach nie ma stałej obsługi, tylko w wydzielonych godzinach czynne są kasy biletowe. Podczas kontroli stwierdzono nieodpowiedni stan techniczny poczekalni na dworcu PKP w Osowcu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mońkach wydał w tej sprawie decyzję administracyjną. Remont obiektu przeprowadzono w lipcu 2010r. Natomiast Dworzec PKP w Mońkach w 2010 roku zamknięto.

Kąpieliska, plaże

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa podlaskiego w 2010 roku monitorowały jakość wody do kąpeli ogółem w 39 kąpieliskach – w 10 zorganizowanych i 29 prowizorycznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Augustowie w 2009 roku - na początku sezonu otrzymał informację od - dzierżawcy kąpieliska „Budowlani” w Augustowie nad jeziorem Necko - Białostockiego Przedsiębiorstwa Usług Socjalnych Sp. z o.o. w Białymstoku, iż z dniem 30 czerwca 2009r wygasła umowa dzierżawy gruntu pod urządzenie plaży nad jeziorem Necko w Augustowie. W związku z tym nie będzie tam organizowane kąpielisko. Ponieważ brak było informacji z Urzędu Miasta o nowym dzierżawcy terenu nad jeziorem Necko, a biorąc pod uwagę oświadczenie kierownictwa sanatorium „Budowlani” w Augustowie, iż kąpielisko w 2010r. nie będzie czynne Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Augustowie kąpielisko wycofał z monitoringu jakości wody do kąpeli w sezonie 2010.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa podlaskiego w ciągu trwania całego sezonu kąpieliskowego na podstawie pobranych prób wody i wydawanych sprawozdań z badania wody z kąpielisk orzekali o przydatności wody do kąpeli. W przypadku kwestionowania jej jakości wydawali liczne decyzje o nieprzydatności wody do kąpeli zobowiązując jednocześnie administratora/właściciela kąpieliska do ustawienia tablicy ostrzegawczej o zakazie kąpeli. Przeprowadzono 119 kontroli sanitarnych, wykonano 756 badań laboratoryjnych, z czego 369 w kierunku oznaczeń fizykochemicznych i 387 bakteriologicznych. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa podlaskiego wydali 49 decyzji administracyjnych i wystosowali 11 wystąpień do właścicieli/zarządców kąpielisk.

Nadzór nad jakością wody w kąpieliskach prowadzony był tak jak w latach poprzednich w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. nr 183, poz. 1530).

W 9 kąpieliskach województwa podlaskiego w sezonie letnim 2010r. stwierdzono niezgodną z wymaganiami określonymi w wyżej cytowanym rozporządzeniu jakość wody. Najczęstszą przyczyną kwestionowania jej jakości były: ponadnormatywna liczba bakterii grupy coli, ponadnormatywna liczba bakterii *Escherichia coli* lub bakterii grupy coli typu kałowego. Nieprzydatną wodę do kąpeli stwierdzano w:

- w 4 kąpieliskach z uwagi na ponadnormatywną liczbę bakterii grupy coli (NPL) w 100 ml:
 - w Goniądzu „Nad Biebrzą” nad rzeką Biebrza
 - w Dolistowie Starym nad rzeką Biebrza

- w Zalewie nr 2 w Siemiatyczach na rzece Kamionka
- w Zalewie w Czarnej Białostockiej na rzece Czapielówka
 - w Zalewie w Dubiczach Cerkiewnych – z uwagi na krótkotrwały zakwit sinic jeszcze przed sezonem kąpielowym,
 - w Ciechanowcu na rzece Nurzec - z uwagi na obecność bakterii Salmonella, ponadnormatywną liczbę bakterii Escherichia coli lub bakterii grupy coli typu kałowego,
 - w Uhowie na rzece Narew - z uwagi na ponadnormatywną liczbę bakterii Escherichia coli w 100 ml,
 - w Michałowie na Zbiorniku Małej Retencji na rzece Supraśl – z uwagi na ponadnormatywną liczbę bakterii Escherichia coli,
 - w Zalewie w Korycinie – z uwagi na ponadnormatywną liczbę bakterii Escherichia coli i bakterii grupy coli.

Na podstawie decyzji wydanych przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych woj. podlaskiego Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku w oparciu o art. 4 ust 1, art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14.03.1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jednolity tekst - Dz. U. z 2006 Nr 122, poz. 851 z późn. zm.), art. 163 ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo Wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.), § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6.05.1997r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. Nr 57, poz. 358), rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. Nr 183, poz. 1530) w okresie od dnia 01.06.2010r. do 08.09.2010r. wydał 22 komunikaty informujące o przydatności lub braku przydatności wody do kąpieli w kąpieliskach zlokalizowanych na terenie województwa.

Wszystkie komunikaty były przesyłane w formie elektronicznej: Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu w Warszawie, Wojewodzie Podlaskiemu w Białymstoku, Wydziałowi Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, Podlaskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku, wszystkim Państwowym Wojewódzkim Inspektorom Sanitarnym na terenie kraju, wszystkim Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym na terenie woj. podlaskiego, Komendzie Wojewódzkiej Policji w Białymstoku, Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz środkiem masowego przekazu. Aktualne informacje o jakości wody w kąpieliskach znajdowały się na stronie internetowej Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Białymstoku (www.wsse.bialystok.pl). Wzorem lat ubiegłych w trakcie trwania sezonu kąpielowego 2010 Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku raz w tygodniu drogą elektroniczną (w formie plików Excel) przysyłał aktualne informacje na temat kąpielisk do Głównego Inspektoratu Sanitarnego w Warszawie celem umieszczenia ich w serwisie kąpieliskowym. Zebrane informacje o stanie sanitarnym kąpielisk w Polsce przez cały sezon kąpielowy 2010 były dostępne na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie www.pis.gov.pl.

Podczas trwania sezonu turystycznego aktualne informacje na temat jakości wody pitnej w poszczególnych ośrodkach wypoczynkowych i miejscowościach turystycznych można było uzyskać we właściwej Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej.

Ponadto w wydawanych przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku przez cały sezon kąpieliskowy komunikatach o jakości wody do kąpieli ostrzegano odbiorców, iż nie należy korzystać z kąpieli podczas zakwitów sinic, gdyż może to spowodować ujemne skutki zdrowotne. Podawano również do wiadomości, iż terminy otwarcia sezonu i udostępniania dla ludności poszczególnych kąpielisk określają ich zarządcy.

W 2010 roku wszystkie kąpieliska województwa podlaskiego zakończyły sezon kąpieliskowy z dniem 08.09.2010r. Spośród 39 objętych nadzorem 2 kąpieliska nad rzeką Biebrzą z powiatu monieckiego - w Goniądzu „Nad Biebrzą” i w Dolistowie Starym zakończyły sezon z decyzjami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach o nieprzydatności wody do kąpieli.

Stan sanitarno - porządkowy plaż był przedmiotem kontroli przeprowadzanych podczas poboru próbek wody z kąpielisk oraz podczas kontroli obiektów turystycznych np. ośrodków wczasowych, przy których zlokalizowane są kąpieliska. Na terenie województwa podlaskiego funkcjonują kąpieliska i plaże przystosowane do sezonowego wykorzystania, z miejscem do kąpieli oznakowanym oraz wyposażonym w urządzenia sanitarne, które w kilku przypadkach nie są skanalizowane i gdzie nieczystości odprowadzane są do zbiornika bezodpływowego (np. w Ploskach, Ciechanowcu, Korycinie, Sokółce, Kuklach, Posejnelach, Stawiskach, w Drohiczyńcu). Natomiast plaże przy kąpieliskach zlokalizowanych przy ośrodkach wczasowych najczęściej nie posiadają odrębnej (tylko dla kąpieliska) infrastruktury sanitarnej. Z plaż i kąpielisk korzystają osoby zakwaterowane w ośrodkach. Wczasowicze korzystają z zaplecza sanitarnego znajdującego się w obrębie tych ośrodków. Taka sytuacja ma miejsce zarówno w kąpieliskach przy ośrodkach wypoczynkowych zlokalizowanych na terenie powiatu: augustowskiego, grajewskiego, sejneńskiego, bielskiego. Wypoczywający na plaży miejskiej w Rajgrodzie nad jeziorem Rajgrodzkim mogli korzystać z urządzeń sanitarnych znajdujących się w Przystani Żeglarskiej „Arcus” w Rajgrodzie.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce nadal prowadzi postępowanie administracyjne w sprawie zapewnienia bieżącej zimnej i ciepłej wody w ustępach ogólnodostępnych przy kąpieliskach prowizorycznych w Repczycach i Dubiczach Cerkiewnych. Przy kąpielisku w Dubiczach Cerkiewnych funkcjonował ośrodek wypoczynkowy „Bachmaty” z sezonową bazą noclegową, a przy kąpielisku w Repczycach były prowadzone prace związane z budową budynku administracyjno-gospodarczego zaplecza sanitarno-higienicznego.

Na terenie powiatu augustowskiego w sezonie letnim 2010 roku pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Augustowie wspólnie z przedstawicielem Straży Miejskiej, Komendy Powiatowej Straży Pożarnej oraz Komendy Powiatowej Policji w Augustowie przeprowadzili 9 kontroli plaż i kąpielisk usytuowanych w Augustowie przy następujących obiektach turystycznych:

- nad jeziorem Necko przy Ośrodku Kolonijnym „Jędrak”, Ośrodku Usług Hotelarsko-Gastronomicznych BPIS, przy „Radiowej Trójce”, przy Barze „POSTIW”, przy Ośrodku „Cresovia”,
- nad jeziorem Białym przy Amber Bay, przy Oficerskim Yacht Clubie RP, „Dąbek”,
- nad jeziorem Sajno przy Ośrodku Wypoczynkowym Skowronek.

Protokoły z kontroli sporządzane były przez Straż Miejską. Podczas kontroli kąpieliska nad jeziorem Białym „Dąbek” w Augustowie stwierdzono nieprawidłowości dot. niezgodnej z przepisami obsługi kąpieliska (tylko 1 ratownik), braku prawidłowego oznakowania stref na kąpielisku zgodnych z przepisami (dot. kolorów bojek), ubytków desek w pomoście. Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie plaż.

Baseny kąpielowe

W 2010 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa podlaskiego było 37 basenów kąpielowych, z czego 27 to obiekty kryte, w tym 5 parków wodnych oraz 10 basenów odkrytych funkcjonujących sezonowo. Znaczna większość obiektów zlokalizowana jest w miastach województwa podlaskiego, gdzie nadzorem obejmowano 27 basenów w tym 5 parków wodnych oraz 6 basenów odkrytych. Na terenach wiejskich funkcjonują jedynie obiekty typu otwartego o charakterze sezonowym, działające jedynie w okresie letnim.

W porównaniu z 2009 rokiem liczba obiektów w 2010 roku zwiększyła się o 3 baseny, z czego 2 to parki wodne tj:

- Park wodny w Hajnówce, ul. 3 Maja 50 (otwarty w grudniu 2009 roku)
- AQUA Park w Suwałkach, ul. Jana Pawła II (otwarty w grudniu 2010 roku)
- Basen odkryty w Łomży, ul. Katyńska (funkcjonujący sezonowo).

Stan sanitarno-techniczny nadzorowanych obiektów w większości nie budził zastrzeżeń. Niemniej jednak w odniesieniu do 2 basenów: Amber Bay & Aqua Park przy ul. Turystycznej

81 w Augustowie i Basenu odkrytego w Sidrze przy ul. Kolejowej Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni w Augustowie i Sokółce musieli podjąć czynności zmierzające do poprawy stanu technicznego tych obiektów.

Podczas prowadzenia czynności kontrolnych w Amber Bay & Aqua Park w Augustowie – basenie krytym stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły: skorodowanych części metalowych drzwi, framug drzwi, armatury przy umywalkach do mycia rąk w szatni damskiej i męskiej, zniszczonej powłoki malarskiej zjeżdżalni przy necce basenowej „rzeka”, zacieku i wykwitów pleśni na suficie w szatni męskiej. W trakcie 2010 roku wszystkie ww. usterki zostały usunięte.

Natomiast przeprowadzona kontrola sanitarna basenu odkrytego w Sidrze przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego wykazała konieczność wyrównania dna betonowego w głębszej części niecki basenu, oraz naprawy drewnianych pomostów. Zarządca obiektu zobowiązał się do usunięcia uchybień przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego i wywiązał się z tego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku w 2010 roku nadzorem obejmował 10 basenów kąpielowych. Na terenie miasta Białegostoku 9 basenów krytych w tym 1 park wodny i 1 na terenie powiatu białostockiego basen odkryty przy Centrum Konferencyjno – Bankietowym w Rozłogach. W Białymstoku 2 baseny były czynne okresowo: basen rehabilitacyjny Przedszkola Nr 12 „Tęczowe” przy ul. Podleśnej 3A, Przedszkola Samorządowego Nr 26 Integracyjnego przy ul. Ciepłej 19. Ponadto podczas kontroli sanitarnych w jednym przypadku – basenie Zespołu Szkół Nr 6 przy ul. Pietrasze 29 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydał decyzję administracyjną dotyczącą usunięcia usterek technicznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku w 2010 roku w ramach nadzoru sanitarnego do badań laboratoryjnych pobrał 81 próbek wody z nadzorowanych 10 basenów. W dwóch basenach: rehabilitacyjnym Przedszkola Samorządowego Nr 26 Integracyjnego przy ul. Ciepłej 19 i basenie przy Maniac Gym przy ul. Warszawskiej 79A - w badanych próbkach wody stwierdzono: bakterie grupy coli – 80 (basen sportowy), ogólną liczbę mikroorganizmów w 36°C > 300 (basen z hydromasażem i basen rehabilitacyjny). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku nadawał telefonogramem informacje o wynikach badań wody oraz wystosowywał w tej sprawie wystąpienia do właścicieli obiektów celem podjęcia działań zmierzających do poprawy jakości wody do kąpieli.

W Pływalni Miejskiej „Wodnik” w Wysokiem Mazowieckiem tylko 1 raz w ciągu 2010 roku stwierdzono zanieczyszczenie bakteriologiczne wody w jacuzzi. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wysokiem Mazowieckiem wystosował do administratora obiektu wystąpienie informujące o konieczności podjęcia natychmiastowych działań mających na celu likwidację zagrożenia dla zdrowia kąpiących się. Po wdrożeniu tych działań sytuacja się nie powtórzyła, a stan sanitarny i techniczny obiektu był dobry.

Środki transportu publicznego

Państwowi Powiatowi i Graniczny Inspektorzy Sanitarni województwa podlaskiego w 2010 roku przeprowadzili ogółem 327 kontroli środków transportu publicznego. W liczbie tej znalazło się: 115 autobusów komunikacji publicznej, 9 autobusów turystycznych, 54 wagony w pociągach, 3 statki pasażerskie żeglugi śródlądowej, 45 samochodów do przewozu chorych, 86 samochodów do przewozu zwłok i szczątków oraz 15 samochodów do przewozu bielizny. Spośród skontrolowanych środków transportu publicznego 13 znalazło się w grupie obiektów ze złym stanem sanitarnym i technicznym (8 autobusów komunikacji publicznej, 5 wagonów w pociągach), co stanowiło 3,97% obiektów skontrolowanych.

Przejścia graniczne

Na obszarze województwa, na granicy polsko-białoruskiej (245,9 km) funkcjonuje 8 przejść granicznych, w tym:

- **4 drogowe**

- w Bobrownikach – powiat białostocki

- w Kuźnicy – powiat sokólski
- w Połowcach – powiat hajnowski
- w Białowieży – powiat hajnowski
- **3 kolejowe**
 - w Kuźnicy – powiat sokólski
 - w Czeremsze – powiat hajnowski
 - w Siemianówce – powiat hajnowski (wyłącznie ruch towarowy)
- **1 rzeczne**
 - na Kanale Augustowskim w Rudawce – powiat augustowski.

W 2010 roku przeprowadzono ogółem 17 kontroli tych obiektów, tym 10 kontroli drogowych i 5 kolejowych przejść granicznych oraz 2 kontrole rzeczno- granicznego przejścia granicznego.

Kontrole stanu sanitarnego przejść granicznych prowadzono zgodnie z procedurą kontroli Głównego Inspektora Sanitarnego PT/01 „Sposób wykonywania działań w ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń”, na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Przedmiotem kontroli był:

- stan sanitarno-porządkowy terenu przejść granicznych
- stan sanitarny pomieszczeń do obsługi podróżnych
- zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
- stan czystości i porządku węzłów sanitarnych
- zaopatrzenie sanitariatów w ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny
- sposób przechowywania sprzętu porządkowego
- sposób usuwania ścieków oraz postępowania z odpadami komunalnymi.

Drogowe przejścia graniczne

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Suwałkach obejmował nadzorem 4 drogowe przejścia graniczne:

- Międzynarodowe Drogowe Przejście Graniczne w Kuźnicy – przeznaczone dla ruchu osobowego i towarowego
- Międzynarodowe Drogowe Przejście Graniczne w Bobrownikach – przeznaczone dla ruchu osobowego i towarowego
- Międzynarodowe Drogowe Przejście Graniczne w Białowieży - przeznaczone dla ruchu osobowego: pieszego i rowerowego (w okresie od 1 kwietnia do 30 września czynne w godzinach 8⁰⁰ - 20⁰⁰, od 1 października do 31 marca czynne w godzinach 8⁰⁰ - 18⁰⁰)
- Drogowe Przejście Graniczne w Połowcach - przejście między państwowe dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Białorusi, przeznaczone dla ruchu osobowego z wyłączeniem ruchu autobusowego.

W 2010 roku wszystkie skontrolowano, przeprowadzając 10 kontroli. Sporządzono 10 protokołów – uchybień nie stwierdzono. Wydano 10 decyzji administracyjnych, wszystkie umarzające postępowanie na etapie protokołu.

Stan czystości i porządku drogowych przejść granicznych nie budził zastrzeżeń. Teren posesji, pomieszczenia do obsługi podróżnych oraz sanitariaty ogólnodostępne dla osób przekraczających granicę Państwa utrzymane w należyтым stanie sanitarnym. Pomieszczenia i urządzenia sanitarne czyste, dezynfekowane, zaopatrzone w zimną i ciepłą wodę, mydło, papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku lub suszarki do higienicznego suszenia rąk. Na wszystkich przejściach znajdują się sanitariaty przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Sprzęt porządkowy przechowywano w wydzielonych pomieszczeniach.

Międzynarodowe Drogowe Przejścia Graniczne w Bobrownikach i Białowieży zaopatrywane są w wodę do spożycia z urządzeń wodociągowych zlokalizowanych w

obszarze tych przejść, nad którymi nadzór sprawuje PGIS w Suwałkach. Natomiast przejścia graniczne w Kuźnicy i Połowcach korzystają z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę będących pod nadzorem właściwych terenowo Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych w Sokółce i Hajnówce.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno w zakresie usuwania ścieków jak i postępowania z odpadami komunalnymi. Nieczystości stałe gromadzono w pojemnikach lub kontenerach ustawionych w wydzielonych miejscach, na utwardzonej powierzchni. Kontenery i pojemniki utrzymane czysto, w dobrym stanie technicznym, systematycznie opróżniane. Wszystkie nadzorowane przejścia posiadają aktualne umowy na odbiór odpadów komunalnych, zawarte z firmami posiadającymi wymagane zezwolenia.

Na przejściach granicznych w Kuźnicy, Bobrownikach i Białowieży nieczystości płynne odprowadzane są do sieci kanalizacyjnych, a następnie oczyszczane w gminnych lub własnych oczyszczalniach ścieków. Natomiast na przejściu granicznym w Połowcach, ścieki odprowadzane są do zbiornika bezodpływowego i systematycznie wywożone przez specjalistyczną firmę.

Ponadto na drogowych przejściach granicznych z możliwością ruchu autobusowego – MDPG w Kuźnicy i Bobrownikach, znajdują się zlewnie ścieków z autokarów, z których ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnych. Zlewnie utrzymane we właściwym stanie sanitarnym - instrukcje obsługi wywieszane w widocznych miejscach.

Kolejowe przejścia graniczne

W analizowanej grupie pod nadzorem Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Suwałkach znajdowały się 3 przejścia graniczne:

- Kolejowe Przejście Graniczne w Kuźnicy - przeznaczone dla ruchu osobowego i towarowego
 - Kolejowe Przejście Graniczne w Czeremsze - przeznaczone dla ruchu osobowego i towarowego
 - Kolejowe Przejście Graniczne w Siemianówce - przeznaczone wyłącznie dla ruchu towarowego.

W 2010r. skontrolowano wszystkie nadzorowane kolejowe przejścia graniczne. Przeprowadzono ogółem 5 kontroli tych obiektów. Sporządzono 5 protokołów – uchybień nie stwierdzono, wydano 5 decyzji administracyjnych, umarzających postępowanie na etapie protokołu.

Stan czystości i porządku posesji i peronów nie budził zastrzeżeń. Na kolejowych przejściach granicznych przeznaczonych dla ruchu osobowego znajdują się budynki dworców kolejowych, w których zlokalizowane są poczekalnie dla podróżnych oraz toalety ogólnodostępne, w tym przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Stan sanitarny tych pomieszczeń nie budził zastrzeżeń. Sanitariaty zaopatrzone w zimną i ciepłą wodę, środki higieny: mydło, ręczniki jednorazowego użytku oraz papier toaletowy. Sprzęt porządkowy i środki czystości, których zapas uzupełniano na bieżąco przechowywane w wydzielonych miejscach, a sposób ich przechowywania nie budził zastrzeżeń.

Kolejowe Przejścia Graniczne zaopatrywane są w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę będących pod nadzorem właściwych terenowo Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych w Sokółce (Kuźnica) i Hajnówce (Czeremcha, Siemianówka).

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gromadzenia i usuwania nieczystości stałych i płynnych. Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach wyłożonych workami z tworzywa sztucznego, ustawionych w poczekalni i na peronach oraz kontenerach ustawionych w wydzielonych miejscach, na utwardzonej powierzchni. Zarówno kontenery jak i pojemniki utrzymane czysto, w dobrym stanie technicznym, systematycznie opróżniane – umowy na odbiór odpadów komunalnych aktualne, zawarte z firmami posiadającymi wymagane zezwolenia. Ścieki na kolejowym przejściu w Kuźnicy odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej gminnej, natomiast w Czeremsze do sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków należącej do PKP. Kolejowe przejście graniczne w Siemianówce posiada zbiorniki

bezodpływowe, które są opróżniane przez specjalistyczną firmę na telefoniczne zgłoszenie administratora.

Rzeczne przejście graniczne

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Suwałkach sprawował nadzór sanitarny nad:

- Rzecznym Przejściem Granicznym w Rudawce na Kanale Augustowskim, które jest przejściem sezonowym, czynnym od 1 maja do 1 października w godzinach od 7⁰⁰ do 19⁰⁰ - przeznaczonym dla ruchu osobowego przy wykorzystaniu środków transportu wodnego, będącego w osobistym posiadaniu.

W 2010 roku przeprowadzono 2 kontrole sanitarne ww. przejścia (przed sezonem oraz w sezonie turystycznym). Sporządzono 2 protokoły, wydano 2 decyzje administracyjne umarzające postępowanie na etapie protokołu.

Stan sanitarny kontrolowanego obiektu nie budził zastrzeżeń. Teren posesji utrzymany w czystości i porządku. Sanitariaty dla podróżnych typu TOI TOI (przejście zlokalizowane na terenie nieskanalizowanym) utrzymane w należyтым stanie sanitarnym, zaopatrzone w zimną wodę do mycia rąk, mydło, ręczniki jednorazowego użytku, papier toaletowy. Czyszczeniem, myciem i dezynfekcją tych toalet zajmuje się specjalistyczna firma zgodnie z umową, na telefoniczne zgłoszenie administratora.

Rzeczne Przejście w Rudawce zaopatrzone jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę będącego pod bezpośrednim nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Augustowie. Ujęcie wody pitnej dla pracowników przejścia i podróżnych znajduje się na terenie przejścia i jest to źródło uliczny „Viktoria”.

Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach ustawionych w wydzielonym miejscu, systematycznie opróżnianych – nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Akcje kontrolne

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa podlaskiego w trakcie 2010 roku przeprowadziły akcje kontrolne obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie województwa, a także realizowały inne zadania związane z nadzorem bieżącym nad tymi obiektami.

- I. W okresie od dnia 15 do 20 kwietnia 2010r zgodnie z poleceniem Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie przeprowadzono akcję kontrolną cmentarzy. Skontrolowano 196 cmentarzy na terenie województwa podlaskiego, w 6 stwierdzono uchybienia natury sanitarnej, w tym w 4 pod względem technicznym, co stanowiło 2,04% obiektów skontrolowanych. Naruszenia dotyczyły złego stanu technicznego: braku urządzenia do gromadzenia odpadów komunalnych, braku fragmentu ogrodzenia w najnowszej części jednego z cmentarzy, przepełnionych kontenerów do gromadzenia śmieci, nagromadzonej znacznej ilości odpadów na terenie dwóch cmentarzy oraz złego stanu technicznego toalety i pomieszczenia socjalnego.

W 2010 roku w województwie podlaskim ewidencją objęto 270 cmentarzy – 65 w miastach i 205 na terenach wiejskich. W trakcie całego roku skontrolowano 227, co stanowiło 84,07% tego typu obiektów objętych nadzorem.

- II. W sezonie letnim – od maja do sierpnia 2010r. pracownicy 14 Powiatowych Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznych dokonali kontroli 566 piaskownic. Do badań laboratoryjnych pobrano 54 próby piasku, spośród tej liczby 20 prób kwestionowano ze względu na: miano bakterii grupy coli, miano bakterii grupy coli typu fekalnego, miano Clostridium perfringens, obecność jaj pasożytów: Toxocara spp. i Ascaris lumbricoides. W związku z tym Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wystosowali 68 wystąpień do właścicieli lub administratorów piaskownic, którzy podjęli działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych uchybień. Mając na względzie problematykę miejskich zanieczyszczeń spowodowanych przez psy i gołębie Wojewódzka Stacja Sanitarnej - Epidemiologicznej w Białymstoku objęła patronatem merytorycznym akcję edukacyjną „CZYSTY BIAŁYSTOK”. Był to projekt organizowany przez miasto Białystok w dniach od 18 września do 2 października

2010 roku. W ciągu tych dwóch tygodni poruszano problemy związane ze sprzątaniami psich odchodów oraz dokarmianiem gołębi. Celem akcji było uświadomienie mieszkańcom istoty sprzątania po swoich czworonogach, a także problemu jakim jest dokarmianie gołębi, a także promocja Białegostoku jako miasta dbającego o czystość.

III. W terminie od maja do sierpnia 2010 roku przeprowadzono akcję kontrolną ustępów publicznych. Kontrolą sanitarną objęto oprócz ustępów publicznych również ubikacje ogólnodostępne obejmując nadzorem 45 obiektów. W województwie podlaskim w niektórych powiatach brak jest typowych ustępów publicznych (np. w hajnowskim i kolneńskim) stąd rozszerzenie kontroli o ubikacje ogólnodostępne. W powiecie białostockim skontrolowano łącznie 39 obiektów, w powiecie grajewskim 4, w powiecie kolneńskim 8 (przy obiektach wczasowych, na dworcu PKS, kąpielisku i stacjach paliw usytuowanych przy trasach turystycznych). Przy wielu obiektach użyteczności publicznej i obiektach związanych z obsługą ruchu turystycznego zapewnione były ustępy ogólnodostępne i kabiny sanitarne typu TOI-TOI. Przeprowadzone kontrole sanitarne obiektów i ustępów ogólnodostępnych przy obiektach wykazały, iż właściciele lub dzierżawcy zapewnili odpowiedni bieżący stan sanitarny, właściwą czystość i dezynfekcję oraz uporządkowane najbliższe otoczenie. Stwierdzone, podczas prowadzenia czynności kontrolnych uchybienia dotyczące stanu sanitarno-technicznego w wielu przypadkach zostały wyeliminowane. Nieprawidłowości miały miejsce w 8 obiektach i dotyczyły w większości konieczności odnowienia pomieszczeń ubikacji w związku ze stwierdzonym złym stanem sanitarno-technicznym. Tylko w jednej toalecie stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno – porządkowy, za co ukarano mandatem karnym w wysokości 100,00 zł. Podczas kontroli w tym obiekcie stwierdzono brudnąabinę, brak dezynfekcji oraz podstawowych środków higieny, brak możliwości umycia rąk oraz brak pokrywy na zbiorniku nieczystości płynnych. W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego usunięto powyższe nieprawidłowości.

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa podlaskiego w 2010 roku było 37 ustępów publicznych – 31 w miastach oraz 6 na wsiach, wszystkie obiekty skontrolowano.

IV. W związku z realizacją zadania dotyczącego nadzoru nad warunkami świadczenia usług w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu pod kątem spełniania wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z 17 lutego 2004 roku, w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej na terenie województwa podlaskiego do końca października 2010 roku skontrolowano łącznie 765 obiektów, w których przeprowadzono 795 kontroli. Liczba zakładów objętych ewidencją w 2010 roku przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych województwa podlaskiego wynosiła ogółem 1484 obiekty. Natomiast liczba skontrolowanych obiektów stanowiła 51,54% tego typu zakładów objętych ewidencją. Nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego obiektów stwierdzono w 41 zakładach, co stanowi 2,78% obiektów skontrolowanych. W 16 obiektach stan sanitarno - porządkowy budził zastrzeżenia, co stanowiło 1,09% obiektów skontrolowanych. W 10 zakładach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące dezynfekcji, co stanowi 0,68% obiektów skontrolowanych. W 6 zakładach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące sterylizacji, co stanowi 0,41%. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa podlaskiego wydali 175 decyzji administracyjnych, z czego 85 w odniesieniu do zakładów fryzjerskich (48,57%), 11 zakładów fryzjersko-kosmetycznych (6,28%), 44 gabinetów kosmetycznych (25,14%), 3 – salonów tatuażu (1,71%) , 9 - gabinetów odnowy biologicznej (5,14%), 4 – innych zakładów (2,29%), w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług

fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu. W przypadku 46 obiektów (26,29%) wydane decyzje zawierały zagadnienia dotyczące niedostosowania zakładów do wymagań do ww. rozporządzenia. Wskutek stwierdzenia rażących zaniedbań sanitarnych między innymi odnoszących się do świadczenia usług i wykonywania zabiegów naruszających ciągłość tkanki, niesterylnym sprzętem nałożono 11 mandatów na kwotę 1200,00 złotych. Ponadto wystosowano 1 wystąpienie do zakładu fryzjerskiego.

- V. W ramach nadzoru nad zakładami i domami pogrzebowymi pod kątem warunków sanitarno-higienicznych oraz właściwego postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi z terenu województwa podlaskiego w trakcie 2010 roku podejmowano działania kontrolne w tym zakresie. Spośród 64 tego typu obiektów objętych ewidencją, skontrolowano 56 zakładów i domów pogrzebowych, co stanowiło 87,5% tego typu zakładów działających na terenie województwa w 2010 roku. Podczas prowadzonych czynności kontrolnych w 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego zakładów np.: w salach do ceremonii pogrzebowych stwierdzono brudne i popękane ściany, w sali wystawiania zwłok miejscowe ubytki tynku i farby na ścianach, ubytki farby na ścianach w kabinach WC, zniszczoną stolarkę okienną w pomieszczeniu zakładu. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa podlaskiego podejmowali kroki zmierzające do eliminacji tych uchybień w formie wydawania decyzji nakazowych określających termin realizacji poleceń, a w jednym przypadku w formie wystąpienia.

Natomiast w ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami podczas transportu drogowego zwłok w 2010 r. na terenie województwa podlaskiego skontrolowano 83 środki transportu do przewożenia zwłok i szczątków ludzkich. We wszystkich przypadkach stwierdzono trwałe oznaczenie wskazujące na przeznaczenie środka transportu oraz, że kabina kierowcy jest odizolowana od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok lub szczątków. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni nie odnotowywali uchybień w zabezpieczeniu przed ewentualnym przesunięciem się trumny lub szczątków ludzkich. Ponadto we wszystkich środkach transportu stwierdzono, iż utrzymany jest należyty stan miejsc i blatów, na których przewożone są zwłoki. Nie zakwestionowano również ich odporności na działanie środków dezynfekcyjnych. Stwierdzono wydzielone miejsca, w których znajdowały się środki dezynfekcyjne i sprzęt służący do dezynfekcji. We wszystkich skontrolowanych zakładach pogrzebowych, nie stwierdzono nieprawidłowości w rejestracji pojazdów jako środków specjalnego przeznaczenia, a po każdym przewozie, we wszystkich środkach transportu prowadzi się dezynfekcję środka transportowego. W żadnym przypadku nie wszczęto postępowania administracyjnego i na żadnego właściciela zakładu nie nałożono mandatu.

Ponadto w ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w 2010r. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa podlaskiego wydali 90 pozwoleń na ekshumację zwłok. Pracownicy przeprowadzali kontrole warunków ekshumacji. Wydano 178 pozytywnych opinii na przewóz zwłok i szczątków z zagranicy. W tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydał 70 pozwoleń na przywóz zwłok z zagranicy i 11 pozwoleń na wywóz zwłok za granicę. Natomiast w Punkcie Granicznej Kontroli Sanitarno-Epidemiologicznej w Kuźnicy, dokonano 7 kontroli dokumentacji i warunków przewozu zwłok/szczątków ludzkich przez granicę Państwa, w tym 1 kontroli dotyczącej sprowadzenia zwłok z Białorusi do Polski, 5 kontroli dotyczących wywozu zwłok z Polski na teren Białorusi oraz 1 kontroli dotyczącej przewozu zwłok z Niemiec na teren Białorusi. Podczas wszystkich ww. kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości, niemniej jednak utrudnienia dotyczące przeprowadzania przez pracowników PSSE kontroli warunków ekshumacji wiążą się często z bardzo wczesną porą dnia, dużymi odległościami w terenie i związanymi z tym trudnościami dojazdami na miejsce ekshumacji, przygnębiającym widokiem, zimną porą roku oraz prowizorycznymi warunkami sporządzania dokumentacji pokontrolnej. Ponadto problemem jest niekompletność wniosków składanych do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych dotyczących

ekshumacji, wysokie koszty związane z powiadamianiem stron zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego.

Wnioski:

1. Zapewnienie wody do picia w odpowiedniej ilości i jakości ma istotne znaczenie dla zdrowia i warunków życia społeczeństwa, a także bezpieczeństwa sanitarnego województwa. W województwie podlaskim 94,5 % ludności spożywało wodę o kontrolowanej jakości, z których 21,9 % spożywało wodę, której jakość w ciągu roku, w różnych okresach, w zakresie różnych parametrów była kwestionowana.
2. Monitorowaniem kontrolnym i przeglądowym w woj. podlaskim objęto wodę w 347 urządzeniach wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę i pełniących taką rolę. Oceniono, że nadal wśród najczęstszych przyczyn kwestionowania jakości wody był mangan (dot. 16,7% wodociągów), mętność (dot. 16,4 % wodociągów), żelazo (dot. 12,1% wodociągów), jon amonowy (dot. 10,7 wodociągów), barwa (dot. 2,6% wodociągów).
3. W wyniku prowadzonego przez państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych wzmożonego nadzoru, w wielu przypadkach wyegzekwowano od administratorów wodociągów poprawę jakości wody. Na koniec 2010r. stwierdzono, że tylko 2,9 % ludności spożywała wodę, której jakość była kwestionowana.
4. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności województwa są wody podziemne pochodzące z czwartorzędowych poziomów wodonośnych. Wody te charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością, w związku z tym wymagają ochrony ilościowej i jakościowej.
5. Mieszkańcy Białegostoku stanowią 24,8% ogółu ludności województwa. Zaopatrywani są głównie w wodę mieszaną, z której 40,3% stanowią wody z ujęcia powierzchniowego na rzece Supraśl. Zbadane próby wody surowej w ciągu roku odpowiadały 3 – krotnie warunkom kategorii A2, 3 – krotnie A3 i 2 - krotnie poza kategorią A3 - ze względu na zawartość w niej ogólnego węgla organicznego (OWO).
6. Aglomeracja białostocka zaopatrywana była w wodę dobrej jakości stwierdzono dalsze obniżenie się w wodzie zawartości trihalometanów, będących ubocznym skutkiem zastosowanych procesów uzdatniania. Stężenie chloroformu, dichlorobromometanu, i Σ THM kształtowało się na poziomie wartości niższych niż dopuszczalne przez cały rok. Stężenie pozostałych parametrów zbadanych w wodzie również spełniało wymogi określone w obowiązujących przepisach.
7. Realizacja obowiązku prowadzenia kontroli wewnętrznej jakości wody przez przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne narażała wiele trudności. Na terenie woj. podlaskiego tylko jedno laboratorium - należące do Wodociągów Białostockich sp. z o. o.- jest uprawnione do takich badań. Pozostałe wodociągi wykonują badania w ww. laboratorium lub w trzech istniejących laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej funkcjonujących w zintegrowanym systemie badań jakości wody.
8. W 2010 roku 31 wodociągów zmodernizowano z udziałem funduszy UE (dla porównania w 2009r.- tylko 6 wodociągów).
9. Na terenie miasta Białegostoku nadal konieczne jest podjęcie działań mających na celu budowę nowej hali widowiskowo-sportowej oraz dalsza modernizacja kąpieliska miejskiego na Zalewie w Dojlidach. Konieczna jest również budowa szaleatów publicznych, w tym w okolicy parku „Planty”.
10. Baseny kąpielowe z uwagi na związane z korzystaniem z nich ryzyko zakażeń wymagają szczególnego nadzoru. Kontrola jakości wody basenowej jest ważnym elementem tego nadzoru, ale właściwa jej realizacja natrafia na trudności, wynikające z braku szczegółowych regulacji prawnych określających wymagania, jakim woda taka powinna odpowiadać, oraz sposób ich kontroli i oceny. Ze względu na możliwość wystąpienia zagrożenia zdrowotnego spowodowanego zanieczyszczeniem wody w basenach organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej

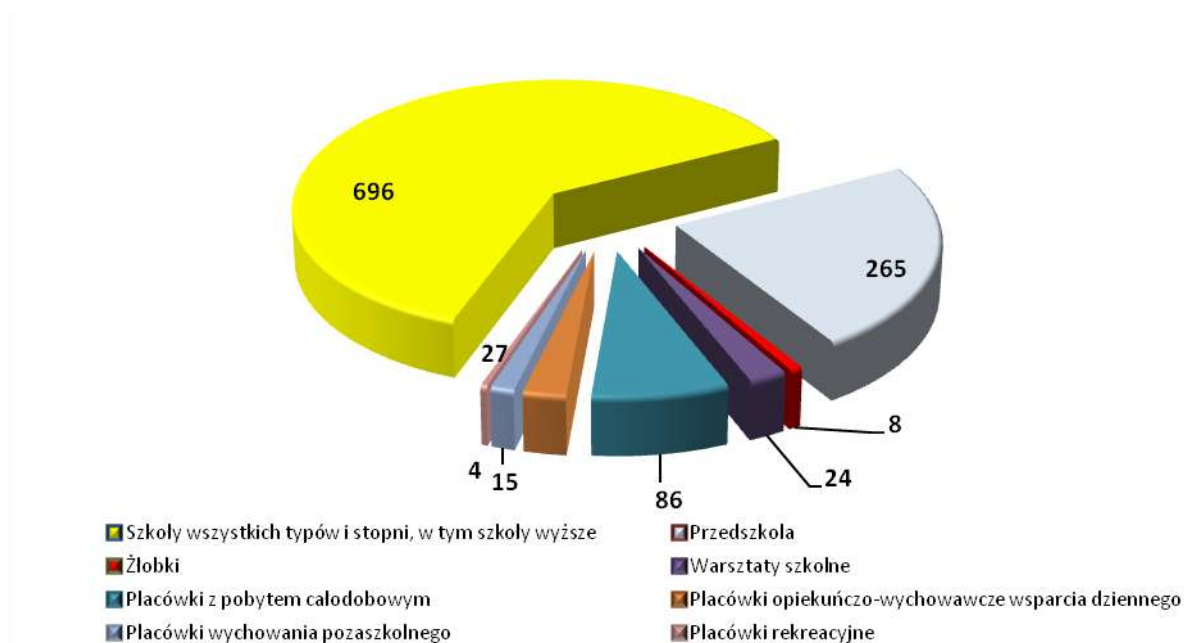
województwa podlaskiego nadal pomimo braku aktów prawnych sprawują nadzór nad jej jakością.

11. Stan sanitarny dworców autobusowych, dworców i stacji kolejowych na terenie województwa podlaskiego w stosunku do ubiegłego roku uległ nieznacznej poprawie. Jednak egzekucja należytego stanu sanitarnego terenów i obiektów dworcowych jest szczególnie trudna ze względu na rozdrobnienie kompetencyjne komórek organizacyjnych działających na mieniu PKP oraz brak służb ochrony kolei, co sprzyja dewastacji obiektów. Nadzór nad wyżej wymienionymi obiektami utrudnia nadal brak przepisów prawnych dotyczących prawidłowego ich stanu sanitarno-technicznego.

Nadal niezbędne jest podjęcie wszelkich działań zmierzających do budowy stałych, skanalizowanych ustępów publicznych w miejscowościach i na trasach turystycznych województwa podlaskiego, w tym przy drodze dojazdowej do przejścia granicznego w Kuźnicy. Sześć nowopowstałych w 2010 roku ustępów w skali województwa nie zabezpiecza potrzeb mieszkańców województwa podlaskiego szczególnie miasta Białegostoku.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa podlaskiego roku 2010 obejmowała nadzorem ogółem 1364 placówki nauczania i wychowania, w tym 21 szkół wyższych oraz 239 placówek sezonowych wypoczynku dzieci i młodzieży.

Wykres 27. Placówki stałe objęte nadzorem sanitarnym przez pracowników Oddziału Higieny Dzieci i Młodzieży

W ciągu roku sprawozdawczego skontrolowano 1059 stałych placówek oświatowo-wychowawczych, 21 szkół wyższych, 11 domów studenta i przeprowadzono 1348 kontroli, podczas których dokonano oceny:

- stanu sanitarnego i technicznego placówek,
- umeblowania sal zabaw/lekcyjnych i usadzenia uczniów zgodnie z wymogami ergonomii,
- przestrzegania zasad higieny przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć,

- przestrzegania przepisów ustawy z dnia 11 stycznia 2001r. o substancjach i preparatach chemicznych w szkołach.

Ponadto zbierano dane statystyczne na temat liczby dzieci korzystających z różnych form dożywiania prowadzonych przez szkoły.

Jak wynika z analizy sporządzonej na podstawie materiałów własnych i otrzymanych z PSSE stan sanitarny i techniczny placówek stałych utrzymuje się na dobrym poziomie, gdyż tylko w:

- 2,57 % skontrolowanych stwierdzono zły stan techniczny budynku, tj. w :
 - 5 przedszkolach (1 w powiecie siemiatyckim oraz 4 w powiecie hajnowskim),
 - 10 samodzielnych szkołach podstawowych, w których znajduje się 8 oddziałów przedszkolnych (po 1 w powiatach: białostockim i siemiatyckim, po 2 w powiatach: hajnowskim i sokólskim oraz 4 w powiecie łomżyńskim),
 - 1 państwowej szkole muzycznej kształcącej jednocześnie w zakresie szkoły podstawowej (w powiecie suwalskim),
 - 2 samodzielnych gimnazjach (po 1 w powiatach: białostockim i łomżyńskim),
 - 3 zespołach szkół ogólnokształcących w skład których wchodzi 1 oddział przedszkolny, 3 szkoły podstawowe, 3 gimnazja (w powiecie hajnowskim),
 - 1 filii szkoły podstawowej z oddziałem przedszkolnym należącej do zespołu szkół ogólnokształcącego (w powiecie bielskim),
 - 2 zespołach szkół ponadpodstawowych w skład których wchodzi: 1 gimnazjum muzyczne, 1 liceum muzyczne, szkoła muzyczna II°, 1 technikum, (po 1 w powiatach: białostockim i hajnowskim),
 - 1 internacie wchodzącym w skład zespołu szkół ponadpodstawowych (w powiecie hajnowskim),
 - 1 placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego (w powiecie augustowskim),
 - 2 placówkach wychowania pozaszkolnego (po 1 w powiatach: augustowskim i białostockim)

Na koniec roku sprawozdawczego w dalszym ciągu ubiczność zewnętrzne posiadała jedynie stała baza harcerska w pow. sokólskim. Uległa natomiast zmianie liczba placówek zlokalizowanych w budynkach nieprzystosowanych. W roku sprawozdawczym w powiecie zambrowskim z budynku, w którym mieści się przedszkole wykwaterowano pozostałych lokatorów i przeprowadzono generalny remont, spełniając wymagania określone w przepisach prawa dla tego typu placówek. W powiecie augustowskim dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego zmieniły swoją lokalizację. Organ założycielski podjął decyzję o zmianie lokalu bez wcześniejszego powiadomienia organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W związku z tym na koniec roku sprawozdawczego w budynkach nieprzystosowanych funkcjonowało 12 placówek, w tym:

- 2 przedszkola (po 1 w powiatach: białostockim i grajewskim),
- 6 szkół podstawowych, w których znajdują się 4 oddziały przedszkolne (1 w powiecie bielskim i 5 w grajewskim),
- 1 filia szkół podstawowych (w powiecie zambrowskim),
- 1 zespół szkół ogólnokształcących w skład którego wchodzi: szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne, zasadnicza szkoła zawodowa specjalna i szkoła przysposabiająca do pracy (w powiecie grajewskim),
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego tj. świetlice środowiskowe (w powiecie augustowskim).

Placówki te mieszczą się między innymi: w budynku zabytkowym, w budynku po komitecie partii, w budynkach mieszkalnych oraz w pomieszczeniach budownictwa wielorodzinnego adoptowanych na ich potrzeby. W części budynków sale są małe, niektóre wąskie uniemożliwiające zachowanie odpowiedniej odległości między rzędami ławek, wąskie korytarze, wspólne klatki schodowe z mieszkaniami prywatnymi. W dwóch placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego (w powiecie augustowskim) w pomieszczeniach brak wentylacji grawitacyjnej, a w obiekcie szkoły filialnej (w powiecie zambrowskim) sanitariat wspólny dla personelu i uczniów. W budynkach dwóch szkół

podstawowych nadal stwierdzano niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych (po 1 w powiatach: bielskim i grajewskim).

Dane liczbowe dotyczące warunków do utrzymania higieny oraz jakości wody używanej w placówkach nauczania i wychowania województwa podlaskiego w roku 2010 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Warunki do utrzymania higieny i jakość wody używanej w placówkach nauczania i wychowania województwa podlaskiego w roku 2010.

Rok	Placówki					
	Objęte nadzorem	Skontrolowane	Korzystające ze złej wody	Z niewłaściwymi warunkami do utrzymania higieny		
				ogółem	w tym w których stwierdzono	
					niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych	brak dostępu do ciepłej wody w sanitariatach
2010	1125	1091	27 (2,47%)	57 (5,22%)	28 (2,57%)	30 (2,75%)

Z przedstawionych w tabeli danych liczbowych wynika, że na terenie województwa podlaskiego stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów i wychowanków ogółem w 5,22% skontrolowanych placówek, w tym w 2,57% skontrolowanych notowano ponadnormatywną liczbę uczniów/wychowanków na 1 urządzenie sanitarne, a w 2,75% skontrolowanych brak dostępu do ciepłej wody w sanitariatach. Dane o niezachowaniu standardów dostępności do urządzeń sanitarnych są zmienne, ponieważ ich liczbę ustala się przeliczając znajdujące się w placówce urządzenia sanitarne na największą liczbę uczniów/wychowanków przebywających jednocześnie w placówce, która co roku może być inna.

W 2010 r. ponadnormatywną liczbę uczniów/wychowanków na 1 urządzenie sanitarne odnotowano w następujących placówkach:

- w 11 szkołach podstawowych samodzielnych, w których znajduje się 11 oddziałów przedszkolnych (po 1 w powiatach: bielskim i hajnowskim, po 2 w grajewskim i sokólskim i 5 w augustowskim),
- w 2 gimnazjach samodzielnych (w powiecie augustowskim),
- w 4 samodzielnych liceach ogólnokształcących (po 1 w powiatach: białostockim, bielskim, łomżyńskim i suwalskim),
- w 3 zespołach szkół ogólnokształcących w skład których wchodzi 2 oddziały przedszkolne, 2 szkoły podstawowe, 3 gimnazja, 1 liceum ogólnokształcące (1 w powiecie białostockim i 2 w augustowskim),
- w 8 zespołach szkół ponadpodstawowych w skład których wchodzi: 5 liceów ogólnokształcących, 3 zasadnicze szkoły zawodowe, 7 techników, 1 technikum uzupełniające, 3 licea profilowane (po 1 w powiatach: bielskim, siemiatyckim, suwalskim i wysokomazowieckim oraz 4 w powiecie białostockim).

Brak dostępu do ciepłej wody w sanitariatach odnotowano w następujących placówkach:

- w 16 szkołach podstawowych samodzielnych w których znajduje się 16 oddziałów przedszkolnych (1 w powiecie siemiatyckim, 2 w powiecie augustowskim , po 3 w powiatach: białostockim, bielskim, wysokomazowieckim i 4 w powiecie sokólskim),
- w 3 gimnazjach samodzielnych (2 w powiecie bielskim i 1 w powiecie wysokomazowieckim),

- w 2 zespołach szkół ogólnokształcących w skład których wchodzi 2 oddziały przedszkolne, 2 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum (po 1 w powiatach: białostockim i sokólskim),
- w 1 filii szkoły podstawowej z oddziałem przedszkolnym należącej do zespołu szkół ogólnokształcącego (w powiecie bielskim),
- w 7 zespołach szkół ponadpodstawowych w skład których wchodzi: 3 gimnazja, 4 licea ogólnokształcące, 3 technika, 1 technikum uzupełniające, 2 zasadnicze szkoły zawodowe i 1 liceum profilowane (po 1 w powiatach: białostockim, sejneńskim, sokólskim i po 2 w powiatach: augustowskim i wysokomazowieckim),
- w warsztatach zespołu szkół ponadpodstawowych (w powiecie grajewskim).

Z przedstawionych w tabeli danych liczbowych wynika, że na koniec roku sprawozdawczego z wody o złej jakości korzystało 2, 47% skontrolowanych placówek. W porównaniu do 2009 r. odnotowano spadek współczynnika określającego placówki z wodą złą na 10 skontrolowanych w następujących powiatach:

- białostockim o 0,08
- grajewskim o 0,68
- hajnowskim o 0,28
- łomżyńskim o 0,38
- wysokomazowieckim o 0,44

W 2010 roku ze złej wody korzystało 27 placówek, w tym:

- 2 przedszkola (po 1 w powiatach: białostockim i wysokomazowieckim),
- 3 placówki innych form wychowania przedszkolnego (po 1 w powiatach: bielskim, grajewskim i siemiatyckim),
- 13 samodzielnych szkół podstawowych, w których znajduje się 11 oddziałów przedszkolnych (po 1 w powiatach: sejneńskim, sokólskim, po 2 w powiatach: białostockim, monieckim, siemiatyckim, wysokomazowieckim i 3 w powiecie grajewskim),
- 4 gimnazja (po 1 w powiatach: białostockim, grajewskim, siemiatyckim i wysokomazowieckim),
- 3 zespoły szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 3 oddziały przedszkolne, 3 szkoły podstawowe, 3 gimnazja (1 w powiecie bielskim i 2 w siemiatyckim),
- 1 filia szkoły podstawowej z oddziałem przedszkolnym należącej do zespołu szkół ogólnokształcącego (w powiecie hajnowskim),
- 1 zespół szkół ponadpodstawowych, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące, technikum i zasadnicza szkoła zawodowa (w powiecie wysokomazowieckim)

Zakłady zaopatrzone w wodę złej jakości znajdują się w powiecie białostockim, bielskim, grajewskim, hajnowskim, monieckim, sejneńskim, siemiatyckim, sokólskim i wysokomazowieckim, a obliczony współczynnik określający placówki zaopatrzone w wodę złą na 10 skontrolowanych wynosi odpowiednio 0,12; 0,47; 0,86; 0,26; 0,51; 0,32; 1,43; 0,12 i 0,79. W porównaniu do 2009r. jest on wyższy tylko w powiecie bielskim o 0,47, monieckim o 0,51, sejneńskim o 0,32 i w sokólskim o 0,12.

Podobnie jak w roku ubiegłym jakość wody kwestionowano głównie ze względu na przekroczenia parametrów fizyko-chemicznych, tj. ze względu na przekroczenia zawartości żelaza, azotanów, manganu, jonu amonowego jak również ze względu na mętność, barwę i określono jako wodę warunkowo dopuszczoną do użytku na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. (Dz. U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.).

W 2010 r. nie badano wody z 1 wodociągu lokalnego w powiecie białostockim zaopatrującego w wodę szkołę podstawową z oddziałem przedszkolnym na wsi, ponieważ

wszystkie podejmowane wcześniej działania nie doprowadziły do poprawy jakości wody. W dalszym ciągu dyrekcja szkoły zgodnie z zaleceniem decyzji administracyjnej wydanej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku w 2008 r. zapewniała uczniom i personelowi placówki wodę mineralną.

Kwestionowaną jakość wody w placówkach oświatowo-wychowawczych w poszczególnych powiatach przedstawia Rycina 1.

Mając na uwadze poprawę warunków higieniczno-sanitarnych i technicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie województwa podlaskiego organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały ogółem w 2010 roku 476 decyzji administracyjnych, w tym 204 nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i 272 zmieniających treść wydanych decyzji. Ogółem wyegzekwowano wykonanie 201 decyzji, w tym 115 wydanych w latach ubiegłych. W związku z tym odnotowano poprawę warunków higienicznych i zdrowotnych w niżej wymienionych placówkach ponieważ:

- przeprowadzono remonty generalne w całym/części budynku w :
 - 4 przedszkolach - po 1 w powiatach: białostockim, kolneńskim, wysokomazowieckim i zambrowskim,
 - 1 placówce innych form wychowania przedszkolnego – w powiecie suwalskim,
 - 2 samodzielnych szkołach podstawowych bez oddziałów przedszkolnych - po 1 w powiatach: białostockim i sejneńskim,
 - 2 samodzielnych gimnazjach – po 1 w powiatach: sejneńskim i siemiatyckim,
 - 4 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 1 przedszkole, 2 oddziały przedszkolne, 4 szkoły podstawowe, 4 gimnazja i 1 liceum ogólnokształcące – po 1 w powiatach augustowskim i łomżyńskim oraz 3 w powiecie suwalskim,
- przeprowadzono remonty bieżące polegające na malowaniu części pomieszczeń placówek i /lub doprowadzeniu do należytego stanu technicznego podłóg w:
 - 15 przedszkolach – po 2 w powiatach: augustowskim i suwalskim, 3 w hajnowskim, po 4 w białostockim i siemiatyckim,
 - 60 samodzielnych szkołach podstawowych, w których znajduje się 52 oddziały przedszkolne - po 2 w powiatach: hajnowskim, łomżyńskim i sokólskim, po 5 w sejneńskim i wysokomazowieckim, po 7 w grajewskim i suwalskim, 11 w siemiatyckim oraz 19 w białostockim,
 - 27 samodzielnych gimnazjach – po 1 w powiatach: hajnowskim, kolneńskim, sejneńskim i wysokomazowieckim, 2 w augustowskim, po 4 w grajewskim i siemiatyckim, 5 w suwalskim oraz 8 w białostockim,
 - 3 samodzielnych liceach ogólnokształcących – 1 w powiecie łomżyńskim i 2 w białostockim,
 - 1 samodzielnym technikum– w powiecie kolneńskim,
 - 1 samodzielnej zasadniczej szkole zawodowej – w powiecie siemiatyckim,
 - 34 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 3 przedszkola, 25 oddziałów przedszkolnych, 34 szkoły podstawowe, 30 gimnazjów – po 3 w powiatach: augustowskim, grajewskim i hajnowskim, po 4 w suwalskim i wysokomazowieckim, 6 w siemiatyckim oraz 11 w białostockim,
 - 12 zespołach szkół ponadpodstawowych, w skład których wchodzi: 2 gimnazja, 7 liceów ogólnokształcących, 3 licea profilowane, 8 techników, 1 technikum uzupełniające i 5 zasadniczych szkół zawodowych – po 1 w powiatach: augustowskim, bielskim i sokólskim, 2 w hajnowskim, 3 w siemiatyckim oraz 4 w białostockim,
 - 2 internatach liceów ogólnokształcących – po 1 w powiatach: białostockim i sejneńskim,
 - 5 internatach zespołów szkół ponadpodstawowych – po 1 w powiatach: bielskim, hajnowskim i wysokomazowieckim oraz 2 w białostockim,
 - 1 młodzieżowym ośrodku wychowawczym – w powiecie monieckim,
 - 1 domu dziecka – w powiecie białostockim,
 - 1 placówce opiekuńczo-wychowawczej – w powiecie augustowskim,

- 2 szkołach wyższych – w powiecie białostockim,
- 1 domu studenta – w powiecie białostockim,
- przeprowadzono remonty sanitariatów (malowanie pomieszczeń, wymiana urządzeń sanitarnych, wyłożenie ścian glazurą i posadzek terakotą) połączone z modernizacją podnoszącą ich standard w placówkach:
 - 10 przedszkolach – po 1 w powiatach: augustowskim i kolneńskim, 3 w suwalskim oraz 5 w białostockim,
 - 16 samodzielnych szkołach podstawowych, w których znajduje się 14 oddziałów przedszkolnych – 1 w powiecie sokólskim, po 2 w powiatach: sejneńskim i wysokomazowieckim, 4 w suwalskim i 7 w białostockim,
 - 6 samodzielnych gimnazjach – 1 w powiecie grajewskim, 2 w suwalskim i 3 w białostockim,
 - 13 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 1 przedszkole, 5 oddziałów przedszkolnych, 13 szkół podstawowych, 13 gimnazjów – po 1 w powiatach: grajewskim, hajnowskim i siemiatyckim, 4 w białostockim i 6 w suwalskim,
 - 3 zespołach szkół ponadpodstawowych, w skład których wchodzi: 2 licea ogólnokształcące, 1 liceum profilowane i 2 technika – po 1 w powiatach: białostockim, kolneńskim i wysokomazowieckim,
 - 1 specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym – w powiecie zambrowskim,
 - 1 szkole wyższej – w powiecie białostockim,
 - 2 domach studenta – w powiecie białostockim,
- zapewniono dostęp do ciepłej wody w sanitariatach w następujących placówkach:
 - 1 placówce innych form wychowania przedszkolnego – w powiecie sokólskim,
 - 2 samodzielnych szkołach podstawowych – w powiecie augustowskim,
 - 1 zespole szkół ogólnokształcących w skład którego wchodzi przedszkole i szkoła podstawowa – w powiecie łomżyńskim,
 - 1 zespole szkół ponadpodstawowych w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące – w powiecie kolneńskim,
- przeprowadzono termomodernizację budynków w następujących placówkach:
 - 3 przedszkolach – w powiecie białostockim,
 - 10 samodzielnych szkołach podstawowych, w których znajduje się 7 oddziałów przedszkolnych – po 1 w powiecie augustowskim, sejneńskim, siemiatyckim, suwalskim i wysokomazowieckim oraz 5 w łomżyńskim,
 - 5 samodzielnych gimnazjach – po 1 w powiatach: łomżyńskim i sejneńskim oraz 3 w białostockim,
 - 2 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 1 przedszkole, 1 oddział przedszkolny, 2 szkoły podstawowe, 2 gimnazja – po 1 w powiatach: augustowskim i białostockim,
 - 3 zespołach szkół ponadpodstawowych, w skład których wchodzi: 1 liceum ogólnokształcące, 2 licea profilowane i 3 technika – po 1 w powiatach: białostockim, grajewskim i sejneńskim,
 - 2 internatach zespołów szkół ponadpodstawowych – po 1 w powiatach: białostockim i grajewskim,
- dokonano naprawy dachu w placówkach:
 - 1 przedszkolu – w powiecie białostockim,
 - 7 samodzielnych szkołach podstawowych w skład których wchodzi 4 oddziały przedszkolne – po 1 w powiatach: grajewskim, siemiatyckim i wysokomazowieckim, po 2 w białostockim i sejneńskim,
 - 9 samodzielnych gimnazjach – po 1 w powiatach: łomżyńskim, sejneńskim, siemiatyckim, suwalskim i wysokomazowieckim oraz 4 w białostockim,
 - 1 samodzielnym technikum – w powiecie kolneńskim,
 - 5 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 1 oddział przedszkolny, 1 przedszkole, 5 szkół podstawowych i 5 gimnazjów – po 1 w powiecie augustowskim, hajnowskim, siemiatyckim i 2 w białostockim,

- 1 zespole szkół ponadpodstawowych w skład którego wchodzi gimnazjum, 2 średnie szkoły zawodowe, pozaszkolna placówka specjalistyczna – w powiecie białostockim,
- dokonano wymiany bądź bieżących napraw w ogrodzeniu terenu placówki w:
 - 1 przedszkolu – w powiecie sejneńskim,
 - 5 samodzielnych szkołach podstawowych – po 1 w powiatach: kolneńskim, łomżyńskim, suwalskim i 2 w białostockim,
 - 1 samodzielny liceum ogólnokształcącym – w powiecie łomżyńskim,
 - 6 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 5 oddziałów przedszkolnych, 6 szkół podstawowych, 6 gimnazjów i 1 liceum ogólnokształcące – 1 w powiecie suwalskim i 5 w białostockim,
 - 1 internacie zespołu szkół ponadpodstawowych – w powiecie białostockim,
- przeprowadzono remonty gabinetu profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w placówkach:
 - 3 zespołach szkół ponadpodstawowych w skład którego wchodzi 1 liceum ogólnokształcące, 2 technika, 1 liceum profilowane i szkoła policealna – po 1 w powiatach: białostockim, hajnowskim i wysokomazowieckim,
- przeniesiono gabinet profilaktyki i pomocy przedlekarskiej do wyremontowanego pomieszczenia spełniającego standardy w zakresie wymaganej powierzchni w:
 - 1 samodzielnej szkole podstawowej w skład której wchodzi oddział przedszkolny – w powiecie suwalskim,
- oddano do użytku nowo otwarte bloki żywienia zbiorowego typu zamkniętego w placówkach:
 - 3 przedszkolach – w powiecie białostockim,
 - 1 samodzielnej szkole podstawowej w skład której wchodzi oddział przedszkolny – w powiecie białostockim,
 - 1 zespole szkół ogólnokształcących, w skład którego wchodzi: 1 oddział przedszkolny, 1 szkoła podstawowa i 1 gimnazjum – w powiecie sokólskim,
- oddano do użytku nowo otwarte bloki żywienia oparte na cateringu w placówkach
 - 4 przedszkolach – po 1 w powiatach: monieckim i wysokomazowieckim oraz 2 w białostockim,
 - 5 placówkach innych form wychowania przedszkolnego – 2 w powiecie wysokomazowieckim i 3 w suwalskim,
 - 3 samodzielnych szkołach podstawowych – w powiecie białostockim,
 - 1 placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego – w powiecie suwalskim,
- dokonano modernizacji istniejących bloków żywienia w placówkach:
 - 1 przedszkolu – w powiecie augustowskim,
 - 4 samodzielnych szkołach podstawowych w skład których wchodzi 3 oddziały przedszkolne – 1 w powiecie monieckim i 3 w łomżyńskim,
 - 1 samodzielny gimnazjum – w powiecie łomżyńskim
 - 1 zespole szkół ogólnokształcących, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum – w powiecie białostockim,
- wymieniono instalację elektryczną w części lub we wszystkich pomieszczeniach w budynkach :
 - 2 przedszkoli – po 1 w powiatach: białostockim i siemiatyckim
 - 6 samodzielnych szkół podstawowych w skład których wchodzi 5 oddziałów przedszkolnych – po 1 w powiatach: siemiatyckim i suwalskim oraz 4 w białostockim,
 - 1 samodzielny gimnazjum – w powiecie siemiatyckim
 - 9 zespołów szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 5 oddziałów przedszkolnych, 9 szkół podstawowych, 9 gimnazjów i 1 liceum ogólnokształcące – 2 w powiecie suwalskim, 3 w siemiatyckim oraz 4 w białostockim,

- 1 zespołu szkół ponadpodstawowych w skład którego wchodzi technikum, technikum uzupełniające i zasadnicza szkoła zawodowa – w powiecie białostockim,
- wymieniono stolarkę okienną i/lub drzwiową w części pomieszczeń w budynkach placówek:
 - 5 przedszkoli – 1 w powiecie sejneńskim i 4 w białostockim,
 - 22 samodzielnych szkół podstawowych w których znajduje się 20 oddziałów przedszkolnych – po 1 w powiatach: sokólskim i wysokomazowieckim, 2 w łomżyńskim, 3 w sejneńskim, 4 w suwalskim oraz 11 w białostockim,
 - 9 samodzielnych gimnazjów – po 1 w powiatach: augustowskim, kolneńskim, sejneńskim i siemiatyckim oraz 5 w białostockim,
 - 11 zespołów szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 2 przedszkola, 5 oddziałów przedszkolnych, 11 szkół podstawowych i 11 gimnazjów – po 1 w powiatach: hajnowskim, sejneńskim, suwalskim i wysokomazowieckim, 2 w siemiatyckim oraz 5 w białostockim,
 - 8 zespołów szkół ponadpodstawowych, w skład których wchodzi: 3 licea ogólnokształcące, 4 licea profilowane, 1 zasadnicza szkoła zawodowa i 8 techników – po 1 w powiatach: grajewskim i hajnowskim, po 2 w białostockim, bielskim i suwalskim,
 - 6 internatów zespołów szkół ponadpodstawowych – po 1 w powiatach: bielskim i suwalskim, po 2 w białostockim i grajewskim,
- naprawiono i odnowiono lub zakupiono nowy sprzęt terenowy do gier i zabaw w placówkach:
 - 8 przedszkolach – 1 w powiecie sejneńskim oraz 7 w augustowskim,
 - 4 samodzielnych szkołach podstawowych, w skład których wchodzi 4 oddziały przedszkolne – po 1 w powiatach: białostockim i suwalskim oraz 2 w kolneńskim,
 - 1 samodzielny gimnazjum – w powiecie białostockim,
 - 1 zespole szkół ogólnokształcących, w skład którego wchodzi: szkoła podstawowa i gimnazjum – w powiecie białostockim,
- wybudowano nowe place zabaw dla dzieci w placówkach:
 - 1 przedszkolu – w powiecie sejneńskim,
 - 1 placówce innych form wychowania przedszkolnego – w powiecie sokólskim,
 - 3 szkołach podstawowych w których znajdują się 2 oddziały przedszkolne – 1 w powiecie monieckim i 2 w grajewskim,
 - 3 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 3 oddziały przedszkolne, 3 szkoły podstawowe, 3 gimnazja – 1 w powiecie grajewskim i 2 w suwalskim,
- doprowadzono do właściwego stanu technicznego plac szkolny (ułożono polbruk) w placówkach:
 - 4 szkołach podstawowych w których znajdują się 4 oddziały przedszkolne – po 1 w powiatach: kolneńskim, łomżyńskim, sejneńskim i siemiatyckim,
 - 3 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 3 szkoły podstawowe i 3 gimnazja – w powiecie suwalskim,
- wybudowano podjazdy dla osób niepełnosprawnych w placówkach:
 - 1 przedszkolu – w powiecie białostockim,
 - 4 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi 1 przedszkole, 2 oddziały przedszkolne, 4 szkoły podstawowe i 4 gimnazja – po 1 w powiatach: augustowskim, białostockim, kolneńskim i wysokomazowieckim,
- urządzono sanitariat dla uczniów niepełnosprawnych w:
 - 1 samodzielnej szkole podstawowej w skład której wchodzi oddział przedszkolny – w powiecie wysokomazowieckim,
 - 2 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi 1 przedszkole, 2 szkoły podstawowe, 2 gimnazja – po 1 w powiatach: augustowskim i białostockim.,
- zamontowano windę dla uczniów niepełnosprawnych w placówce:

- 1 przedszkolu – w powiecie białostockim,
- 1 zespole szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: oddział przedszkolny, szkoła podstawowa i gimnazjum – w powiecie kolneńskim,
- zamontowano platformę schodową dla osób niepełnosprawnych w placówce:
 - 1 samodzielnej szkole podstawowej w skład której wchodzi oddział przedszkolny – w powiecie wysokomazowieckim,
- zamontowano wentylację nawiewno-wywiewną w placówce:
 - 1 placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego – w powiecie sejneńskim,
 - 1 zespole szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: szkoła podstawowa i gimnazjum – w powiecie siemiatyckim,
- zamontowano wentylację mechaniczną włączaną automatycznie w sanitariatach w placówce:
 - 1 zespole szkół ponadpodstawowych, w skład którego wchodzi: liceum ogólnokształcące, liceum profilowane i technikum - w powiecie białostockim,
- zabezpieczono otwartą przestrzeń nad biegami schodów w placówce:
 - 1 samodzielnym liceum ogólnokształcącym – w powiecie białostockim,
- zabezpieczono poręcze przed zsuwaniem się po nich dzieci w placówkach:
 - 2 samodzielnych szkołach podstawowych w skład których wchodzi 2 oddziały przedszkolne – po 1 w powiatach: białostockim i suwalskim,
- obudowano kaloryfery w pomieszczeniach przeznaczonych na zbiorowy pobyt dzieci w placówkach:
 - 2 samodzielnych szkołach podstawowych w skład których wchodzi 2 oddziały przedszkolne - w powiecie białostockim ,
- dokonano wymiany stolików i krzeseł na nowe w części sal lekcyjnych w placówkach:
 - 6 przedszkolach – 1 w powiecie siemiatyckim, 2 w białostockim i 3 w hajnowskim,
 - 8 samodzielnych szkołach podstawowych w których znajduje się 8 oddziałów przedszkolnych – po 1 w powiatach: grajewskim i suwalskim, 2 w siemiatyckim oraz 4 w białostockim,
 - 1 samodzielnym gimnazjum - w powiecie siemiatyckim,
 - 8 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi 1 przedszkole, 1 oddział przedszkolny, 8 szkół podstawowych i 8 gimnazjów – po 1 w powiatach: hajnowskim i siemiatyckim, 2 w suwalskim i 4 w białostockim, - 1 zespole szkół ponadpodstawowych, w skład którego wchodzi technikum i zasadnicza szkoła zawodowa - w powiecie grajewskim,
- wybudowano dla dzieci miasteczko ruchu do nauki jazdy rowerem w placówce:
 - 1 samodzielnej szkole podstawowej w skład której wchodzi oddział przedszkolny – w powiecie kolneńskim,
- wybudowano oczyszczalnię ścieków w placówce:
 - 1 samodzielnej szkole podstawowej w skład której wchodzi oddział przedszkolny – w powiecie sejneńskim,

Podobnie jak w latach ubiegłych w czasie przeprowadzanych kontroli poza bezpieczeństwem i higieną bazy lokalowej oceniano również przestrzeganie wymogów przepisów prawa oraz zaleceń higienistów przy organizacji procesów nauczania.

Warunki higieny procesów nauczania w szkołach charakteryzują wyniki:

- oceny wyposażenia sal zabaw/lekcyjnych w meble dostosowane do wzrostu wychowanków/uczniów,
- oceny prawidłowości układania tygodniowych rozkładów zajęć.

Tabela 29. Ocena warunków higieny procesów nauczania.

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2009	20449	695	138 (0,67%)	16 (2,3%)	2380	734	443 (18,61%)	151 (20,57%)
2010	15902	609	153 (0,96%)	17 (2,79%)	2523	676	390 (15,46%)	152 (22,49%)

Oceny dostosowania mebli do wzrostu uczniów dokonywano w szkołach samodzielnych i wchodzących w skład zespołów szkół. Ogółem przeprowadzono ją w 609 szkołach, w tym:

- w 428 szkołach podstawowych (317 samodzielnych i 111 wchodzących w skład zespołów szkół),
- w 181 gimnazjach (75 samodzielnych i 106 wchodzących w skład zespołów szkół),

Z danych zamieszczonych w powyższej tabeli wynika, że w bieżącym roku sprawozdawczym o 0,49% zwiększyła się liczba szkół, w których dzieci siedzą w meblach niedostosowanych do wzrostu, a także o 0,29 % zwiększyła się liczba dzieci siedzących nieprawidłowo.

Biorąc pod uwagę fakt, że z roku na rok zwiększa się liczba szkół wyposażonych w nowe ergonomiczne meble nasuwa się przypuszczenie, że w pewnym stopniu sytuacja ta wynika z braku zainteresowania dyrekcji szkół i nauczycieli prawidłowym usadzeniem uczniów w ławkach. Należy stwierdzić, że na terenie województwa podlaskiego w dalszym ciągu w 2,79% ocenianych szkół z mebli niedostosowanych do wzrostu korzystało 0,96 % badanych uczniów.

Ponadto pracownicy PSSE dokonali oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci w 257 przedszkolach.

Tabela nr 30. Oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci w przedszkolach

Rok	Umieblowanie sal zabaw w przedszkolach			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane	
	Liczba zbadanych dzieci	Ilość przedszkoli	Liczba dzieci	Ilość przedszkoli
2009	4969	195	67 (1,34%)	5 (2,56%)
2010	5624	257	47 (0,83%)	6 (2,33%)

Porównując wyniki przeprowadzonych ocen w dwóch ostatnich latach zauważa się zarówno znaczny spadek liczby przedszkoli, w których dzieci siedziały w meblach niedostosowanych do wzrostu, jak i liczby dzieci siedzących nieprawidłowo.

Tygodniowe rozkłady zajęć skontrolowano w 676 szkołach, w tym w:

- 410 szkołach podstawowych (297 samodzielnych i 113 wchodzących w skład zespołów szkół),
- 192 gimnazjach (78 samodzielnych i 114 wchodzących w skład zespołów szkół),
- 14 samodzielnych szkołach ponadgimnazjalnych, w tym w 6 liceach ogólnokształcących i 8 ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych
- 60 zespołach szkół w oddziałach 27 liceów ogólnokształcących i 35 ponadgimnazjalnych szkół zawodowych,

W porównaniu do 2009 roku stwierdzono zwiększenie się o 1,92% liczby szkół, w których oceniono rozkłady zajęć jako niewłaściwe i zmniejszenie się o 3,15 % liczby oddziałów, w których tygodniowe rozkłady oceniano jako nieprawidłowe. Najczęstszą przyczyną dyskwalifikowania tygodniowych rozkładów zajęć było występowanie 5 minutowych przerw międzylekcyjnych, przekraczanie dopuszczalnej liczby godzin w ciągu dnia nauki, nierównomierne rozłożenie zajęć na przestrzeni tygodnia, nie uwzględnienie zajęć z elementami ruchu w dniu, w którym występuje maksymalna liczba godzin oraz rozpoczynanie zajęć w godzinach zmiennych.

W roku sprawozdawczym w 22,49% badanych szkół tygodniowe rozkłady zajęć nie uwzględniały wymagań higienicznych.

Dożywianie uczniów. Ze względu na długi okres pobytu dzieci w szkole, często wydłużony o czas dojazdu, spożywanie posiłku w szkole staje się koniecznością. Dane liczbowe zebrane w 2010 roku na temat korzystania uczniów z różnych form dożywiania prowadzonego przez szkoły podstawowe (samodzielne i wchodzące w skład ZSO) oraz gimnazjalne (samodzielne oraz wchodzące w skład ZSO i ZSP) przedstawiają tabela nr 4 i 5.

Tabela 31. Dożywianie uczniów szkół podstawowych (łącznie z dziećmi z oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych) i gimnazjalnych.

Rok	Liczba uczniów korzystających z różnych form dożywiania i napoju**	Dożywianie							
		Wydawanie ciepłych posiłków				Organizowanie II śniadań		Podawanie napoju	
		Liczba placówek	Liczba uczniów korzystających ogółem	W tym:		Liczba placówek	Liczba korzystających	Liczba placówek	Liczba korzystających*
				Liczba uczniów korzystających z posiłków dwudaniowych	Liczba uczniów korzystających z posiłków jednodaniowych				
2009	76407	451	45760 (59,89%)	36609 (47,91%)	9151 (11,98%)	z n. 83 b n. 29	3521 (4,61%) 1159 (1,52%)	291	35362 (46,26%)
2010	79544	456	47538 (59,76%)	38885 (48,88%)	8653 (10,88%)	z n. 81 b n. 24	3175 (3,99%) 1004 (1,26%)	277	31002 (38,97%)

z n. – liczba placówek wydających drugie śniadania z napojem,

b n. – liczba placówek wydających drugie śniadania bez napoju,

*-wykazano łącznie dzieci korzystające z samego napoju i dzieci jedzące drugie śniadanie z napoje

W 2010 roku z różnych form dożywiania i napoju w szkołach korzystało 79544 dzieci i młodzieży, co stanowi 68,25 % uczących się w nich. Porównując powyższe dane do roku 2009 należy stwierdzić, że liczba korzystających z dożywiania zwiększyła się o 4,34 % uczących się.

Z danych zamieszczonych w tabeli nr 4 wynika, że w szkołach:

- posiłki dwudaniowe spożywało 48,88% uczniów korzystających z dożywiania,
- posiłki jednodaniowe spożywało tylko 10,88% uczniów korzystających z dożywiania,
- napój otrzymywało 38,97% uczniów korzystających z dożywiania, w tym 3,99% dożywianych otrzymywało również drugie śniadania organizowane przez szkołę,
- drugie śniadania bez napoju organizowane przez szkołę spożywało 1,26% młodzieży korzystającej z dożywiania.

Porównując powyższe dane do roku 2009 zauważa się, że zwiększyła się jedynie liczba uczniów korzystających z posiłków dwudaniowych a zmniejszyła się liczba korzystających z pozostałych form dożywiania organizowanych przez placówki. I tak obserwuje się:

- wzrost liczby korzystających:

- z posiłków dwudaniowych o 0,97 %
- spadek liczby korzystających:
 - z posiłków jednodaniowych o 1,1 %
 - z drugich śniadań z napojem o 0,62 %
 - z drugich śniadań bez napoju o 0,26%
 - z napoju o 7,29%

Przedstawione dane jednoznacznie świadczą o tym, że w dalszym ciągu:

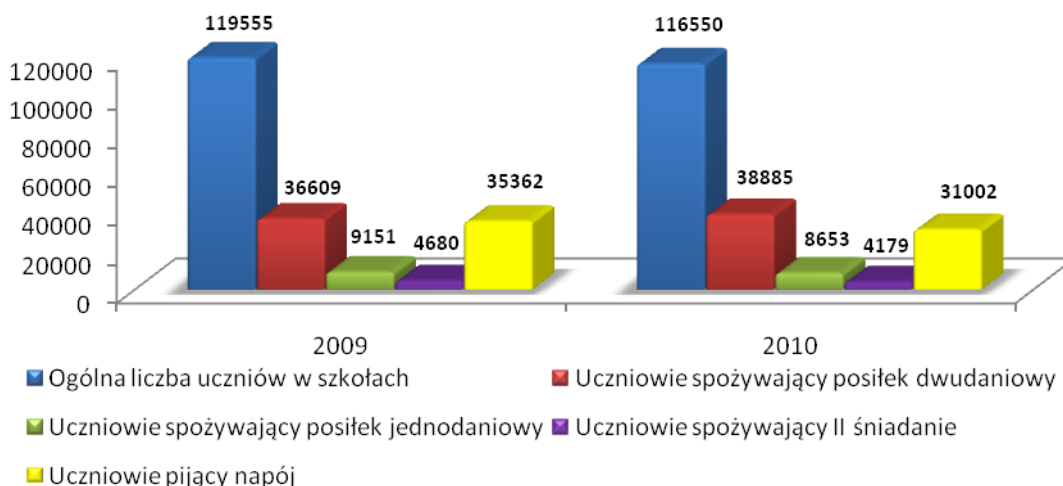
- w szkołach najczęstszą formą dożywiania jest podawanie posiłku dwudaniowego.

Tabela 32. Korzystanie uczniów z ciepłych posiłków w szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie województwa podlaskiego w latach 2009 – 2010

		Augustów	Białystok	Bielsk Podlaski	Grajewo	Hajnówka	Kolno	Łomża	Mońki	Sejny	Siemiatycze	Sokolka	Suwałki	Wysokie Mazowieckie	Zambrów	Razem:
Liczba uczniów w skontrolowanych szkołach ogółem	2009	6643	39925	5630	6684	3850	5087	8785	4494	2291	5123	6896	12436	6819	4892	119555
	2010	6398	38057	5462	6516	3672	4718	10200	4234	2182	4829	7117	12067	6386	4712	116550
Liczba uczniów korzystających z dożywiania w szkołach	2009	1533	15666	2705	2448	2576	1792	3692	2121	862	3098	4183	2083	1746	1255	45760
	2010	1580	16621	2822	2527	2361	1902	3320	1876	761	3042	4417	3203	1792	1314	47538
Współczynnik uczniów dożywianych na 100 uczących się w szkołach	2009	23,08	39,24	48,05	36,62	66,91	35,23	42,03	47,20	37,63	60,47	60,66	16,75	25,60	25,65	38,28
	2010	24,70	43,67	51,67	38,78	64,30	40,31	32,55	44,31	34,88	62,99	62,06	26,54	28,06	27,89	40,79

Na podstawie analizy danych liczbowych z tabeli nr 5 należy stwierdzić, że w porównaniu do roku 2009 odnotowano wzrost współczynnika korzystających z ciepłych posiłków na 100 uczących się w szkołach o 2,51. W dalszym ciągu najwyższy współczynnik odnotowano w szkołach w powiecie hajnowskim, sokólskim, siemiatyckim, bielskim i monieckim.

Częstość korzystania uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z ciepłych posiłków w poszczególnych powiatach w latach 2009-2010 przedstawia tabela 32.

Wykres 28. Uczniowie korzystających z różnych form dożywiania w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w latach 2009-2010

Nadzór nad szkołami wyższymi w roku 2010.

W 2010 roku w ewidencji wyższych uczelni poszczególnych PSSE zaszły następujące zmiany:

- w ewidencji PSSE w Łomży dopisano oddany do użytku Dom Studenta przy Wyższej Szkole Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży.

W związku z tym na koniec roku sprawozdawczego ewidencja szkół wyższych w poszczególnych PSSE przedstawiała się następująco:

- PSSE w Białymstoku- 14 szkół wyższych i 10 domów studenta,
- PSSE w Hajnówce -1 szkoła wyższa,
- PSSE w Łomży – 3 szkoły wyższe i 1 dom studenta,
- PSSE w Suwałkach – 3 szkoły wyższe.

Pracownicy PSSE skontrolowali 63 obiekty należące do 21 szkół przeprowadzając 21 kontrole oraz 11 obiektów należących do 11 domów studenta przeprowadzając 5 kontrole. Kontrole uczelni, które posiadają laboratoria przeprowadzono wspólnie z pracownikami pionu higieny pracy.

W czasie kontroli wyższych uczelni zgodnie z wytycznymi zawartymi w załącznikach do obowiązującej procedury kontroli pracownicy Powiatowych Stacji Sanitarno - Epidemiologicznych dokonywali:

- oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego obiektów dydaktycznych oraz bloków i terenów sportowych,
- oceny warunków zaplecza do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego,
- oceny stanu technicznego umeblowania,
- oceny przestrzegania przepisów z zakresu bhp,
- oceny przestrzegania przepisów w zakresie stosowania i przechowywania substancji i preparatów chemicznych (wiodący w realizacji zagadnienia był Oddział Higieny Pracy).

Wydano 6 decyzji administracyjnych, w tym:

- 3 na poprawę warunków sanitarno-technicznych w domach studenta,
- 3 na poprawę warunków sanitarno-technicznych w placówkach dydaktycznych.

W czasie kontroli zebrano także informacje o zmianach jakie zaszły w 3 szkołach wyższych, w tym w 2 placówkach państwowych i 1 niepaństwowej. Odnotowano następujące zmiany:

- w pow. białostockim Wyższa Szkoła Gospodarowania Nieruchomościami przeniosła się z własnego budynku do wynajmowanych pomieszczeń użyteczności publicznej,
- w pow. łomżyńskim w Państwowej Wyższej Szkole Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży utworzono nowy kierunek – Administrację
- w pow. suwalskim w Zamiejscowym Ośrodku Dydaktycznym Politechniki Białostockiej zlikwidowano bibliotekę.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego na poszczególnych uczelniach .

W 2010 roku Wyższa Szkoła Gospodarowania Nieruchomościami w Białymstoku przeniosła się z własnego budynku do wynajmowanych pomieszczeń w budynku użyteczności publicznej i nie posiada już własnego bloku sportowego.

W związku z powyższym infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w wyższych uczelniach przedstawia się następująco:

Uczelnie państwowe

W roku sprawozdawczym pięć uczelni państwowych posiadało infrastrukturę do prowadzenia wychowania fizycznego.

Trzy niżej wymienione dysponowały własnymi zespołami sportowymi składającymi się z jednej lub więcej sal sportowych i pomieszczeń pomocniczych: przebieralni, natryskowni, ustępów, przechowalni sprzętu sportowego, gabinetu wychowawcy a fizycznego oraz posiadały własne siłownie, sale do aerobiku tj.

- Politechnika Białostocka
- Uniwersytet w Białymstoku,
- Uniwersytet Medyczny w Białymstoku,

Natomiast Zamiejscowy Wydział Zarządzania Środowiskiem Politechniki Białostockiej w Hajnówce posiada tylko zastępczą salę gimnastyczną, ale ze względu na rodzaj prowadzonych zajęć studenci korzystają z sali do zajęć judo i siłowni znajdującej się w Klubie Sportowym „Żubr” zlokalizowanym w odległości około 100 m od budynków uczelni oraz basenu miejskiego.

Studenci Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach korzystają z własnej pracowni dydaktyczno – sportowej, w której znajdują się jacuzzi i sauna.

Pozostałe szkoły wyższe państwowe (4 szkoły) nie posiadają infrastruktury do prowadzenia wychowania fizycznego i studenci korzystają z bloków sportowych innych szkół wyższych, szkół podstawowych, z bloku sportowego zespołu szkół, z hali sportowej Ośrodka Sportu i Rekreacji , z siłowni oraz uczęszczają na basen.

Uczelnie niepaństwowe

Także dwie niżej wymienione szkoły wyższe niepaństwowe posiada własne zespoły sportowe z pełnym zapleczem sanitarnym, są to:

- Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki w Białymstoku
- Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży

Pozostałe uczelnie nie posiadają warunków do prowadzenia wychowania fizycznego i korzystają z bloków sportowych zakładów nauczania i wychowania.

Stan sanitarno-techniczny uczelni wyższych i domów studenta w woj. podlaskim ulega systematycznej poprawie.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi.

W porównaniu do 2010 r. zmniejszyła się liczba placówek posiadających substancje i preparaty chemiczne. Liczbowy wykaz placówek objętych nadzorem w latach 2009-2010 przedstawia tabela 33

Tabela 33. Ewidencja placówek posiadających substancje i preparaty chemiczne w latach 2009-2010

Placówki		Liczba poszczególnych typów szkół w latach	
		2009	2010
Szkoly funkcyjnujące samodzielnie	Gimnazja	39	43
	Licea Ogólnokształcące (w tym uzupełniające)	11	9
	Ponadgimnazjalne szkoły zawodowe	0	0
	Szkoły Policealne	1	1
Zespoły szkół	Ogółem	85	78
	w tym specjalne	1	1
Ogółem:		136	131

Z zebranych w czasie kontroli informacji wynika, że część szkół w powiecie białostockim przekazało posiadane odczynniki chemiczne w całości do utylizacji. Były to następujące szkoły:

- 2 samodzielne gimnazja
- 1 samodzielne liceum ogólnokształcące
- 2 zespoły szkół ogólnokształcących
- 3 zespoły szkół ponadpodstawowych

Natomiast 7 szkół, które w ubiegłym roku nie znajdowały się w ewidencji placówek posiadających substancje i preparaty chemiczne, zakupiło odczynniki chemiczne:

- 4 samodzielne gimnazja (3 w powiecie białostockim i 1 w łomżyńskim),
- 3 zespoły szkół ogólnokształcących (po 1 w powiatach: białostockim, kolneńskim i suwalskim),

Ponadto w roku sprawozdawczym w związku ze zmianą stopnia organizacyjnego szkół w posiadanej ewidencji wprowadzono następujące zmiany. W wykazie placówek

- dopisano:
 - 1 samodzielne gimnazjum, które poprzednio wchodziło w skład zespołu szkół ogólnokształcących wykazywanego jako posiadający substancje i preparaty chemiczne (w powiecie hajnowskim),
 - 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, które poprzednio wchodziło w skład zespołu szkół ponadpodstawowych wykazywanego jako posiadający substancje i preparaty chemiczne (w powiecie sejneńskim),
 - 1 zespół szkół ponadpodstawowych, w skład którego weszło liceum ogólnokształcące wykazywane poprzednio jako samodzielne posiadające substancje i preparaty chemiczne (w powiecie białostockim),
- wykreślono:
 - 1 liceum ogólnokształcące (w powiecie białostockim),

- 1 zespół szkół ogólnokształcących (w powiecie hajnowskim),
- 1 zespół szkół ponadpodstawowych (w powiecie sejneńskim).

W dalszym ciągu w czasie przeprowadzonych kontroli stwierdzano, że szkoły sukcesywnie w miarę posiadanych środków przekazują przeterminowane substancje i preparaty chemiczne do utylizacji wyspecjalizowanym firmom. Wszystkie posiadane substancje i preparaty chemiczne przeterminowane przekazało do utylizacji 8 szkół, tj.

- 1 samodzielne liceum ogólnokształcące - w powiecie białostockim,
- 7 zespołów szkół ponadpodstawowych. – po 1 w powiatach: augustowskim, hajnowskim, siemiatyckim i suwalskim oraz 3 w białostockim.

Natomiast tylko część posiadanych substancji i preparatów chemicznych przeterminowanych oddał do utylizacji 1 zespół szkół ponadpodstawowych w powiecie wysokomazowieckim.

W pozostałych placówkach przeterminowane substancje i preparaty chemiczne przechowywane są w oddzielnych, zabezpieczonych szafach i nie są wykorzystywane na zajęciach dydaktycznych. Brak dostatecznych środków finansowych uniemożliwia przekazanie tych substancji do utylizacji.

Z uzyskanych informacji wynika, że szkoły sukcesywnie dokupują nowe zestawy odczynników chemicznych do celów dydaktycznych lub otrzymują je w związku z uczestnictwem w projekcie pt. „Archimedes” pilotowanym przez Augustowskie Centrum Edukacyjne, który ma na celu rozwijanie umiejętności uczniów w zakresie kluczowych kompetencji nauk matematyczno-przyrodniczych.

Pracownicy w trakcie kontroli nie stwierdzili uchybień dot. warunków przechowywania czy stosowania substancji i preparatów niebezpiecznych. W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji administracyjnych.

We wszystkich skontrolowanych szkołach osoby pracujące z niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi zapoznały się z kartami charakterystyki. W magazynkach i pracowniach chemicznych, w których znajdują się substancje i preparaty niebezpieczne, wywieszane są odpowiednie instrukcje bhp. Uczniom i pracownikom zapewniono wszystkie wymagane środki do udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku.

Ocena infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach na terenie woj. podlaskiego.

Warunki do prowadzenia wychowania fizycznego w szkołach ulegają systematycznej poprawie. W 2010 roku oddano do użytku:

- 4 nowo wybudowane sale gimnastyczne z pełnym zapleczem sanitarnym w placówkach:
 - 2 samodzielnych szkołach podstawowych – po 1 w powiatach: białostockim i grajewskim,
 - 2 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi 1 oddział przedszkolny, 2 szkoły podstawowe i 2 gimnazja – po 1 w powiatach: białostockim i kolneńskim,
- 2 nowo wybudowane hale sportowe z pełnym zapleczem sanitarnym w placówkach:
 - 1 samodzielnym gimnazjum – w powiecie grajewskim,
 - 1 zespole szkół ponadpodstawowych w skład którego wchodzi gimnazjum i liceum ogólnokształcące – w powiecie białostockim,
- 3 nowe boiska sportowe przy szkołach:
 - 1 samodzielnej szkole podstawowej w której znajduje się oddział przedszkolny – w powiecie grajewskim,

- 2 zespołach szkół ogólnokształcących w skład których wchodzi 2 oddziały przedszkolne, 2 szkoły podstawowe i 2 gimnazja – w powiecie suwalskim,
- 14 nowych kompleksów boisk sportowych z projektu „Moje Boisko-Orlik 2012” w placówkach:
 - 4 samodzielnych szkołach podstawowych w których znajduje się 4 oddziały przedszkolne - po 1 w powiatach: sokólskim i suwalskim oraz 2 w białostockim
 - 1 samodzielnym gimnazjum – w powiecie wysokomazowieckim,
 - 8 zespołach szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi 5 oddziałów przedszkolnych, 8 szkół podstawowych, 9 gimnazjów i 1 liceum ogólnokształcące – po 1 w powiatach: augustowskim, hajnowskim, sokólskim i wysokomazowieckim oraz 4 w białostockim,
 - 1 zespole szkół ponadpodstawowych, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące – w powiecie hajnowskim.

Ponadto dokonano:

- adaptacji istniejących pomieszczeń na salę rekreacyjną w budynku:
 - 1 samodzielnej szkole podstawowej w której znajduje się oddział przedszkolny – w powiecie suwalskim,
 - 1 samodzielnego gimnazjum – w powiecie suwalskim,
 - 1 samodzielnym liceum profilowanym – w powiecie hajnowskim,
 - 3 zespołów szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi 2 oddziały przedszkolne, 3 szkoły podstawowe i 3 gimnazja – 1 w powiecie suwalskim i 2 w białostockim,
 - 1 zespołu szkół ponadpodstawowych, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące – w powiecie suwalskim,
- modernizacji istniejących sal gimnastycznych/zastępczych i/lub pomieszczeń zaplecza sanitarnego w budynkach:
 - 1 samodzielnego gimnazjum – w powiecie siemiatyckim,
 - 2 zespołów szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 2 oddziały przedszkolne, 2 szkoły podstawowe, 2 gimnazja – w powiecie siemiatyckim,
 - 1 zespołu szkół ponadpodstawowych, w skład którego wchodzi: liceum ogólnokształcące, liceum profilowane i technikum – w powiecie łomżyńskim,
- modernizacji istniejących boisk szkolnych w placówkach:
 - 2 samodzielnych szkołach podstawowych, w których znajduje się 2 oddziały przedszkolne – po 1 w powiatach: grajewskim i suwalskim,
 - 1 zespole szkół ogólnokształcących, w skład którego wchodzi: oddział przedszkolny, szkoła podstawowa i gimnazjum – w powiecie grajewskim,
 - 1 samodzielnym liceum ogólnokształcącym – w powiecie białostockim,

Także doprowadzono do właściwego stanu technicznego nawierzchnię boiska szkolnego w placówce:

- 1 zespołu szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: szkoła podstawowa i gimnazjum – w powiecie suwalskim,

Przeprowadzono remonty bieżące bloków sportowych polegające na malowaniu części pomieszczeń i /lub doprowadzeniu do należytego stanu technicznego podłóg w następujących placówkach:

- 6 samodzielnych szkołach podstawowych, w których znajduje się 5 oddziałów przedszkolnych – po 1 w powiatach: hajnowskim i suwalskim oraz 4 w łomżyńskim,
- 2 samodzielnym gimnazjach – w powiecie augustowskim,
- 4 samodzielnym liceach ogólnokształcących – po 1 w powiatach: bielskim i łomżyńskim oraz 2 w białostockim,
- 2 zespołów szkół ogólnokształcących, w skład których wchodzi: 1 oddział przedszkolny, 2 szkoły podstawowe, 2 gimnazja – po 1 w powiatach: hajnowskim i monieckim,
- 6 zespołów szkół ponadpodstawowych, w skład których wchodzi: 4 licea ogólnokształcące, 3 licea profilowane, 4 technika, 1 technikum uzupełniające, 2

zasadnicze szkoły zawodowe i 1 szkoła policealna – po 1 w powiatach: augustowskim, hajnowskim siemiatyckimi sokólskim oraz 2 w białostocki
Dane liczbowe opisujące infrastrukturę do prowadzenia wychowania fizycznego w placówkach szkolnych województwa podlaskiego w roku sprawozdawczym przedstawia poniższa tabela

Tabela 34. Infrastruktura do prowadzenia wychowania fizycznego w placówkach szkolnych województwa podlaskiego

Rok	Liczba placówek		liczba placówek posiadających									liczba placówek nie posiadających warunków do prowadzenia wychowania fizycznego	
	w ewidencji	skontrolowanych	tylko				salę(e) gimnastyczną(e) z boiskiem	salę(e) zastępczą(e)/rekreacyjną(e) z boiskiem	salę(e) gimnastyczną(e) i salę(e) zastępczą(e) /rekreacyjną(e)		szkolny zespół sportowy		
			salę(e) gimnastyczną(e)	salę(e) zastępczą(e)/rekreacyjną(e)	boisko(a) szkolne	z boiskiem			bez boiska	z boiskiem	bez boiska		
2010	675	669	5	31	108	32	143	16	1	251	31	51	
			0,75%	4,63%	16,14%	4,78%	21,38%	2,39%	0,15%	37,52%	4,63%	7,62%	

Jednym z zadań pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej w czasie przeprowadzanych kontroli było dokonanie oceny warunków do prowadzenia wychowania fizycznego w skontrolowanych szkołach. Przy ocenie kierowano się następującymi kryteriami:

- wystarczające warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego stwierdzano:
 - w szkołach, niezależnie od wielkości posiadanego zespołu sportowego oraz boisk, prowadzących zajęcia WF wyłącznie na terenie placówki lub tylko sporadycznie, na określony rodzaj zajęć sportowych (np. basen) korzystają z innych obiektów sportowych, przy czym żadna z grup ćwiczących nie odbywa tych zajęć na korytarzu lub w innych nie przeznaczonych do tego celu miejscach,
 - w szkołach korzystających z hal sportowych działających przy szkołach lub w bliskim ich sąsiedztwie, jednak hale stanowią odrębną jednostkę organizacyjną,
- niewystarczające warunki do prowadzenia wychowania fizycznego stwierdzano w szkołach posiadających niepełną bazę do prowadzenia zajęć WF lub takie, w których wielkość bazy sportowej jest nieadekwatna do wielkości szkoły, a zajęcia WF dla części grup ćwiczących realizowane są na korytarzu, w holach itp.
- brak warunków do prowadzenia wychowania fizycznego stwierdzano w szkołach nie posiadających ani sali gimnastycznej, ani sali zastępczej lub rekreacyjnej ani boiska, a zajęcia WF realizowano na holach lub w innych nie

przeznaczonych do tego celu miejscach albo korzystano z bazy sportowej poza placówką.

Wyniki dokonanej oceny przedstawiają się następująco:

- wystarczające warunki do prowadzenia wychowania fizycznego posiadało 430 szkół co stanowi 64,28% skontrolowanych,
- niewystarczające warunki do prowadzenia wychowania fizycznego posiadało 188 szkół co stanowi 28,10% skontrolowanych,
- brak warunków do prowadzenia wychowania fizycznego posiadało 51 szkół co stanowi 7,62% skontrolowanych.

Z informacji zebranych w czasie kontroli wynika, że szkoły w których stwierdzono brak warunków lub niewystarczające warunki do prowadzenia wychowania fizycznego korzystają z infrastruktury do wychowania fizycznego poza placówką lub ćwiczą na korytarzach. Z sal gimnastycznych lub hal sportowych w innych szkołach, klubach sportowych lub ośrodkach sportu i rekreacji korzystało 85 szkół, z siłowni/fitness klubu/innej placówki specjalistycznej 46 szkół, z basenu 153 szkoły i z boisk/stadionów sportowych 38 szkół.

Wnioski:

1. Warunki zdrowotne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie województwa podlaskiego ulegają systematycznej poprawie. Jednak w dalszym ciągu istnieją placówki zlokalizowane w obiektach nie w pełni spełniających warunki do ich prawidłowego funkcjonowania.
2. Z punktu widzenia higieny osoby odpowiedzialne za kształtowanie środowiska szkolnego powinny stworzyć warunki do prawidłowego rozwoju psychofizycznego ucznia. Jednak w dalszym ciągu stwierdza się, że przy ustalaniu tygodniowych rozkładów zajęć często nie uwzględnia się zasad higieny pracy umysłowej ucznia, a przy usadzeniu dzieci w ławkach szkolnych zasad ergonomii.
3. Posiłek w szkole stanowi niezbędny element racjonalnego żywienia warunkujący prawidłowy rozwój dziecka, jego dobre samopoczucie i zdolność do pracy. Dlatego konieczne jest kontynuowanie działań zmierzających do zapewnienia przynajmniej jednego posiłku w szkole jak największej liczbie uczniów.

W wyniku wspólnych działań podejmowanych przez pracowników inspekcji sanitarnej, dyrektorów szkół i jednostek samorządu terytorialnego na terenie województwa podlaskiego w znacznej części szkolnych pracowni chemicznych uporządkowano gospodarkę substancjami i preparatami chemicznymi zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Tylko dalsza dobra współpraca pozwoli w całości rozwiązać problem zbędnych, przeterminowanych substancji i preparatów chemicznych znajdujących się w pracowniach szkolnych.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

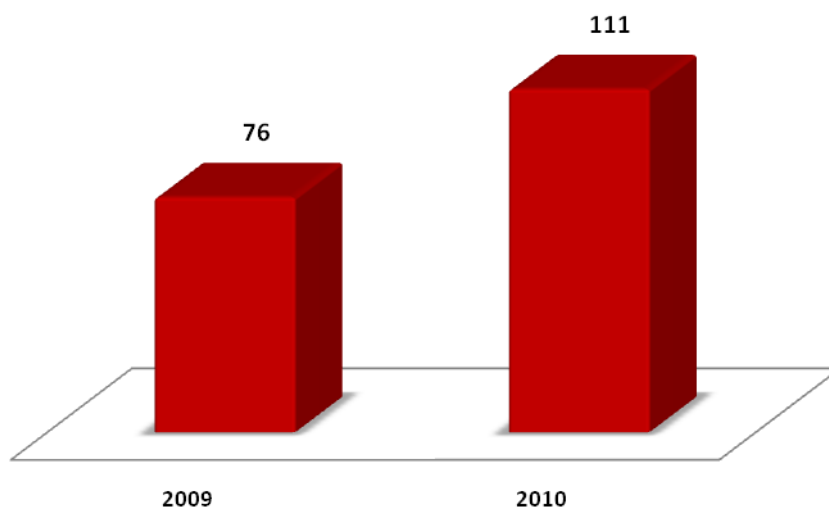
Zadaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest podejmowanie działań mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi na etapie planowania przestrzennego, projektowania i realizacji inwestycji oraz dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

W ostatnich latach zaobserwowano zainteresowanie gmin w kierunku zmiany polityki przestrzennej i dostosowanie jej do obowiązujących wymogów. Organy administracji samorządowej sporządzają studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego, a na ich podstawie opracowują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W wielu przypadkach zmiany istniejącego zagospodarowania terenu dotyczyły przekształcenia terenów pod projektowane obiekty infrastruktury komunalnej oraz komunikacyjnej, co związane było z możliwością wykorzystania środków finansowych Unii Europejskiej.

W 2010 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie woj. podlaskiego uzgodniły łącznie 111 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W porównaniu z rokiem 2009 nastąpił wzrost o ponad 30 %.

Wykres 29. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w latach 2009-2010.

Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) wprowadziła nowe zadania dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, przez co wzmocniony został nadzór nad dokumentacją na etapie planowania przestrzennego.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pion nadzoru zapobiegawczego wydał 133 uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji

wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz zaopiniował 142 projekty dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Realizacja przedsięwzięć mogących (zawsze lub potencjalnie) znacząco oddziaływać na środowisko może powodować uciążliwości i oddziaływanie ich w sposób ujemny na poszczególne elementy środowiska, w tym na zdrowie człowieka. Obecne ustawodawstwo zostało dostosowane do spełnienia tych wymogów oraz dało również możliwość czynnego udziału społeczeństwa w procedurze oceny oddziaływania na środowisko.

W oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. podlaskiego wydały:

- **966** opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- **15** opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- **124** opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- **26** opinii przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia.

Kolejnym ważnym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest zajmowanie stanowiska dotyczącego udzielania zgody na odstępstwa od przepisów określających warunki techniczne, jakie muszą spełniać budynki oraz na odstępstwa od przepisów określających wymogi bezpieczeństwa i higieny pracy (m. in. w zakresie wysokości pomieszczeń, zagłębienia pomieszczeń poniżej terenu, braku oświetlenia naturalnego).

W 2010 r. Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku wyraził zgodę na odstępstwo od warunków technicznych dla 139 obiektów.

Ponadto Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego WSSE w Białymstoku od 2004 r. posiada Certyfikat Akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji w zakresie:

- wydawania decyzji dotyczących wyrażenia zgody na lokalizację poniżej poziomu otaczającego terenu pomieszczeń stałej pracy oraz na obniżenie poziomu podłogi poniżej terenu urządzonego przy budynku pomieszczeń produkcyjnych i usługowych,
- wydawania decyzji dotyczących wyrażenia zgody na obniżenie wysokości pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku współpracuje z Państwową Inspekcją Pracy przy wydawaniu zgody na lokalizację poniżej poziomu otaczającego terenu pomieszczeń stałej pracy oraz na

zastosowanie oświetlenia pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi wyłącznie światłem sztucznym, w tym elektrycznym.

Opiniowano również dokumentację obiektów budowlanych innych niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko. W trakcie opiniowania dokumentacji projektowej zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak zapewnienie właściwych warunków sanitarno – zdrowotnych w miejscach pobytu ludzi (zamieszkania i przebywania), a także odpowiednich warunków pracy osobom zatrudnionym w zakładach pracy.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zaopiniowali 104 projekty budowlane, które w większości przypadków dotyczyły służby zdrowia i usług gastronomicznych.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny uczestniczył także w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych - przeprowadzono 758 oględzin, w tym 21 obiektów będących w trakcie budowy.

W porównaniu z latami poprzednimi w dalszym ciągu obserwuje się poprawę warunków sanitarno - higienicznych na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Dotyczy to zwłaszcza dużych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty, które były kontrolowane pod względem zastosowania rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników. Obiekty te wykonane są w całości z materiałów dobrej jakości, posiadających świadectwo Instytutu Techniki Budowlanej i Materiałów Budowlanych oraz Państwowego Zakładu Higieny. Wyposażone są w nowoczesne urządzenia produkcyjne i linie technologiczne, wykonane z wyrobów wysokiej klasy, co powoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska.

HIGIENA RADIACYJNA

Higieną radiacyjną w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku zajmuje się Oddział Higieny Radiacyjnej i Dział Laboratoryjny (Sekcja Badań i Pomiarów w Zakresie Higieny Radiacyjnej ze stanowiskami pracy ds. Pomiarów Radiacyjnych w Łomży). Od 2000r. Oddział Higieny Radiacyjnej posiada akredytację w zakresie: „Sposób

przeprowadzania kontroli sanitarnej w ramach nadzoru bieżącego zgodnie z procedurą: PT/01”.

Dział Laboratoryjny Sekcja Badań i Pomiarów w Zakresie Higieny Radiacyjnej ze stanowiskami pracy ds. Pomiarów Radiacyjnych w Łomży posiada akredytację na pomiary:

Tabela 35

Badane cechy i metody badawcze	Normy i/lub udokumentowane procedury badawcze
<p>Natężenie pola elektrycznego E w zakresie częstotliwości 5 Hz – 38 GHz zakresy pomiarowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0,01 V/m – 100 kV/m dla pasma 5 Hz – 100kHz - 1,5 V/m – 1200 V/m dla pasma 100 kHz – 300 MHz - 2 V/m – 90 V/m dla pasma 300 MHz – 38 GHz <p>Natężenie pola magnetycznego H w zakresie częstotliwości 0 Hz – 1 GHz</p> <p>Zakresy pomiarowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0,01 mT – 1999 mT dla 0 Hz, 1 nT – 10 mT dla pasma 5 Hz – 100 kHz - 0,7 A/m – 210 A/m dla pasma 100 kHz – 10 MHz - 0,02 A/m – 20 A/m dla pasma 10 MHz – 60 MHz - 0,026 A/m – 16 A/m dla pasma 60 MHz – 1 GHz 	<p>PN-T-06580-1:2002</p> <p>PN-T-06580-3:2002</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Dawka ekspozycyjna promieniowania X - Moc dawki ekspozycyjnej promieniowania X <p>zakres pomiarowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dolny zakres mocy dawki 0,2 mR/h; - dolny zakres dawki 0,2 mR 	<p>PB-56, wyd. 4:21.05.2007</p>
<p>Natężenie pola elektrycznego E w zakresie częstotliwości 5 Hz - 300 MHz</p> <p>Zakresy pomiarowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0,01 V/m -100 kV/m dla pasma 5 Hz -100 kHz -1,5 V/m -1200 V/m dla pasma 100 kHz - 300 MHz <p>Gęstość mocy w zakresie częstotliwości 300 MHz - 38 GHz</p> <p>Zakres pomiarowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> -14 mW/m²-20W/m² <p>Natężenie pola magnetycznego H w zakresie częstotliwości 0 Hz -1 GHz</p> <p>Zakresy pomiarowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0,01 mT – 1999 mT dla 0 Hz -1 nT – 10 mT dla pasma 5 Hz -100 kHz - 0,7 A/m - 210A/m dla pasma 100 kHz - 10 MHz - 0,02 A/m - 20 A/m dla pasma 10 MHz - 60 MHz - 0,026 A/m -16 A/m dla pasma 60 MHz -1 GHz 	<p>Rozp. Ministra Środowiska z dnia 30.10.2003r. (Dz. U. Nr 192, poz.1883)</p> <p>PN-T-06580-3:2002</p>
<p>Stężenie radionuklidów: ¹³⁷Cs i ⁴⁰K metodą spektrometrii gamma w zakresie:</p> <p>6,0 – 10 kBq/kg dla ¹³⁷Cs</p> <p>40,0 – 100 kBq/kg dla ⁴⁰K</p>	<p>PB-58 wyd. 5:17.05.2007</p>

Badane cechy i metody badawcze	Normy i/lub udokumentowane procedury badawcze
<p>Parametry fizyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wysokie napięcie - Czas ekspozycji - Całkowita filtracja - Warstwa półchlonna - Wydajność lampy - Geometria wiązki - Oświetlenie pola symulującego pole promieniowania rentgenowskiego - Wielkość ogniska - Kratka przeciwrozproszeniowa - Odległość ognisko lampy- rejestrator obrazu - System automatycznej kontroli ekspozycji - Ekrany wzmacniające - Moc dawki - Rozdzielczość wysokokontrastowa toru wizyjnego - Progowy kontrast obrazu - Czas reakcji wyłącznika - Kinematografia - Zgodność pola promieniowania X z polem widzenia wzmacniacza - Warunki pracy ciemni - Przebieg procesu wywoływania 	<p>PB-86 wyd. 1:01.09.2006</p> <p>PB-54 wyd. 1:21.02.2007</p> <p>PB-13 wyd. 1:28.03.2008</p>

W Oddziale Higieny Radiacyjnej zatrudnionych jest pięć osób upoważnionych przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego do wykonywania czynności kontrolnych. Prowadzone kontrole są w zakresach tematycznych:

1. wykonywanie czynności nadzoru w zakresie higieny radiacyjnej, w tym:
 - kontrola zakładów, otoczenia zakładów i innych miejsc stosowania źródeł promieniowania jonizującego,
 - kontrola zakładów, otoczenia zakładów i innych miejsc użytkowania źródeł elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego,
 - prowadzenie dochodzenia w sprawach związanych ze stosowaniem źródeł promieniowania jonizującego i elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego,
 - udział w akcjach awaryjnych związanych ze stosowaniem źródeł promieniowania jonizującego i elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego;
2. dokonywanie ustaleń kontroli;

3. sporządzanie dokumentacji w zakresie czynności nadzoru służących do opracowywania protokołów kontroli oraz projektów wystąpień pokontrolnych.

W 2010r. sprawowano nadzór w zakresie higieny radiacyjnej w województwie podlaskim nad 311 zakładami. W 283 zakładach użytkowane były 494 medyczne aparaty rtg, w 57 zakładach stosowano 275 urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne, w tym w 254 zakładach stosowano wyłącznie aparaturę rentgenowską, w 28 zakładach wyłącznie źródła pola elektromagnetycznego i w 29 stosowano źródła promieniowania jonizującego oraz źródła pola elektromagnetycznego w tym w 2 zakładach stosowano źródła izotopowe w celach medycznych. Liczbę urządzeń z podziałem na rodzaj zastosowania przedstawiają tabela 36 oraz tabela 37.

Tabela 36. Ogólna liczba i rodzaj aparatów rtg według ewidencji na koniec 2010r.

Rodzaj aparatu rtg		liczba
tylko do prześwietleń	stosowane w radiologii zabiegowej naczyniowej	7
	stosowane w radiologii zabiegowej pozostałej	18
	stosowane w diagnostyce bez radiologii zabiegowej	1
tylko do zdjęć		79
do zdjęć i prześwietleń		51
mammografy		10
do wewnątrzustnych zdjęć zębów		273
do zdjęć panoramicznych		32
densytometry		11
tomografy komputerowe		12

Tabela 37 Ogólna liczba i rodzaj urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne 0 Hz – 300 GHz według ewidencji na koniec 2010r

Dziedzina zastosowań	Urządzenia i instalacje	Liczba
Ochrona zdrowia	aparaty do elektrochirurgii	138
	diatermie	65
	urządzenia MRI	6
	inne	23
Przemysł	urządzenia indukcyjne	8
	zgrzewarki	1
Radiokomunikacja i łączność	radiofoniczne	23
	telewizyjne	11

Tabela 38. Ogólna liczba i rodzaj urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne 0 Hz – 300 GHz według ewidencji na koniec 2010r.

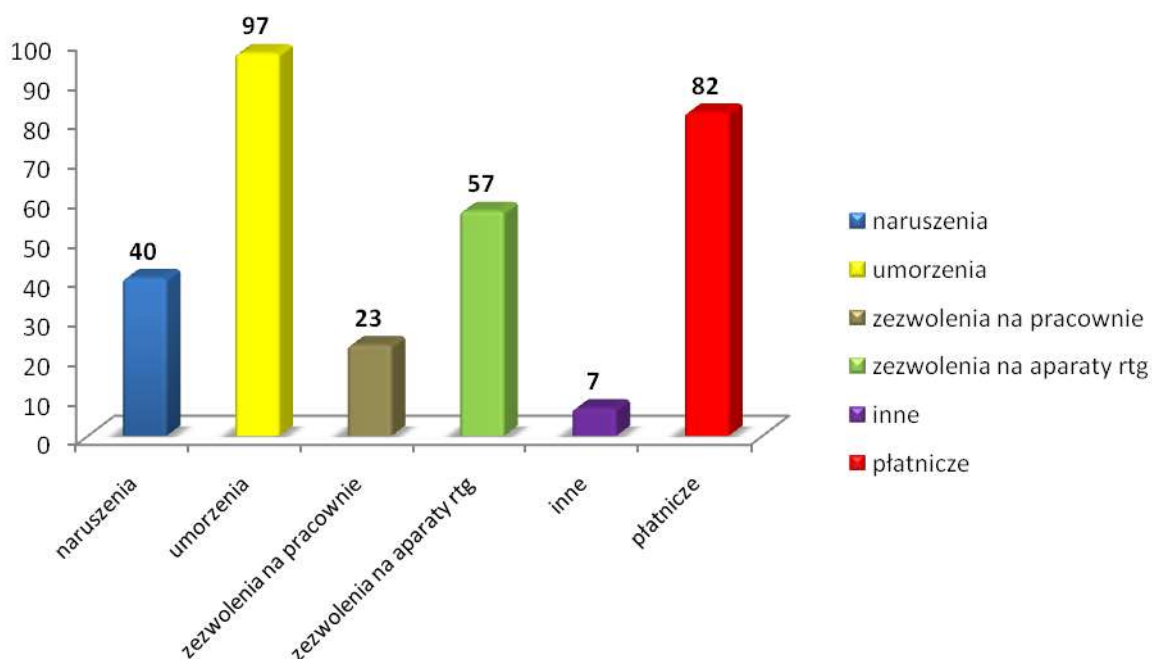
Rok produkcji	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Liczba aparatów rtg	17	37	39	32	28	70	39	35	20	21
Rok produkcji	2000	1999	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991
Liczba aparatów rtg	31	15	15	11	11	4	7	2	1	4
Rok produkcji	1990	1989	1988	1987	1986	1985	1984	1983	1982	1981
Liczba aparatów rtg	4	2	3	2	1	5	1	2	6	1
Rok produkcji	1980	1978	1977	1976	1973	Brak danych				
Liczba aparatów rtg	1	1	1	1	1	12				

Tabela 39. Wiek aparatów mammograficznych użytkowanych w województwie podlaskim – stan na koniec 2010r.

Rok produkcji	2010r.	2008r.	2007r.	2006r.	2005r.	2003r.	2002r.	1997r.	1995r.
Mammografy ogółem	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Mammobusy	0	1	0	0	0	1	0	0	0
Mammografy stosowane do badań skryningowych	1	1	2	1	1	1	1	1	0

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 183 kontrole. W 2010r. w zakresie higieny radiacyjnej Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 306 decyzji administracyjnych, w tym 183 decyzje dotyczące zakładów użytkujących źródła promieniowania jonizującego, 29 dotyczących jednostek użytkujących źródła pól elektromagnetycznych oraz 94 decyzje dotyczące jednostek użytkujących zarówno źródła promieniowania jonizującego jak i źródła pól elektromagnetycznych. Wśród wydanych decyzji administracyjnych 21 (łącznie 84 zalecenia pokontrolne) obligowało użytkowników źródeł promieniowania jonizującego do usunięcia stwierdzonych podczas kontroli naruszeń. W 2010r. zakładom użytkującym źródła pól elektromagnetycznych wydano 9 decyzji (łącznie 25 zaleceń pokontrolnych) nakazujących usunięcie naruszeń. W przypadku jednostek użytkujących zarówno źródła promieniowania jonizującego jak i źródła pól elektromagnetycznych zostało wydanych 10 decyzji administracyjnych (łącznie 42 zalecenia pokontrolne) obligujących strony do usunięcia stwierdzonych naruszeń.

Wydano 23 decyzje zezwalające na uruchomienie pracowni rtg oraz 57 na uruchomienie i stosowanie aparatów rentgenowskich w celach medycznych. Wykres 32 przedstawia całościowo liczbę i rodzaje decyzji wydanych przez Oddział Higieny Radiacyjnej w 2010r. Liczbę wydanych zezwoleń w 2010r. z podziałem na rodzaje aparatów rtg prezentuje tabela 40.

Wykres 30. Liczba i rodzaj decyzji wydanych w zakresie higieny radiacyjnej w 2010r.

Rodzaj aparatu	Liczba wydanych zezwoleń
aparat stomatologiczny do zdjęć wewnątrzustnych zębów	35
aparat stomatologiczny do zdjęć pantomograficznych i cefalometrycznych	8
aparat zdjęciowy	8
Aparat mammograficzny	2
Aparat zdjęciowo- prześwietleniowy	5
aparat prześwietleniowy	1
aparaty stosowane w radiologii zabiegowej	3
tomograf komputerowy	1
Aparat rtg stosowany w radiologii zabiegowej naczyniowej	2
Aparat do densytometrii kości	2

Tabela 40. Wydane zezwolenia na uruchomienie i stosowanie aparatury rentgenowskiej w 2010r.

Nieliczne szpitale województwa podlaskiego nie dysponują nowymi aparatami rtg. W roku 2010 zaobserwowano tendencję zmiany systemu rejestracji obrazu rtg z konwencjonalnej na pośrednią cyfrową. Wiąże się to z możliwością obniżenia dawki otrzymywanej przez pacjenta i jest przyjazne dla środowiska naturalnego.

W województwie podlaskim 1175 osób pracuje w narażeniu na promieniowanie jonizujące, 966 osób jest objętych pomiarami dawek indywidualnych. W ubiegłym roku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych dawek rocznych u tych osób. Na tej podstawie ocenia się, że ochrona na stanowiskach pracy jest właściwa.

W tabeli 41 przedstawiono nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne w zakresie 0 Hz – 300 GHz, natomiast w tabeli 42 przedstawiono nieprawidłowości z zakresu ochrony radiologicznej stwierdzone podczas kontroli zakładów stosujących aparaturę rentgenowską w celach medycznych występujące w roku 2010.

Tabela 41. Naruszenia stwierdzone podczas kontroli zakładów stosujących urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne w zakresie 0Hz-300GHz w 2010r.

Lp.	Temat	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości
1.	Brak aktualnych pomiarów rozkładu pola elektromagnetycznego	12
2.	Brak oznakowania zasięgu stref ochronnych	10
3.	Brak szkoleń pracowników w zakresie bhp przy pracy w polu elektromagnetycznym	2
4.	Brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy	4
5.	Brak karty badań i pomiarów czynników szkodliwych	4

Tabela 42. Naruszenia stwierdzone podczas kontroli pracowni rtg w 2010r.

Występujące nieprawidłowości	Liczba medycznych pracowni rentgenowskich/ liczba aparatów rtg, w których stwierdzono ich występowanie
Brak projektu ochrony radiologicznej	2
Wykonywanie badań rtg na podstawie pisemnego skierowania niezawierającego odpowiednich elementów wymaganych przepisami prawnymi	1
Brak Inspektora ochrony radiologicznej	3
Instrukcja ochrony radiologicznej niezgodna z wymaganiami	4
Brak systemu zarządzania jakością	1
Nieprawidłowy system zarządzania jakością	1
Brak kontroli dozymetrycznej na skórę dłoni	1
Brak protokołów pomiarów dozymetrycznych	2
Brak testów podstawowych	15
Brak/ negatywne wyniki testów specjalistycznych	19
Brak testów akceptacyjnych lub specjalistycznych po naprawie	1
Brak protokołów pokontrolnych	1
Brak kwalifikacji dot. kategorii narażenia	2
Brak programu szkoleń	3

Występujące nieprawidłowości	Liczba medycznych pracowni rentgenowskich/ liczba aparatów rtg, w których stwierdzono ich występowanie
Brak realizacji programu szkoleń	3
Brak badań lekarskich pracowników	2
Brak ewidencji dawek otrzymywanych przez pracowników	5
Brak ewidencji orzeczeń lekarskich	2
Brak zezwolenia na stosowanie aparatów znajdujących się w pracowni	2
Nie okazano zezwolenia na stosowanie aparatów znajdujących się w pracowni	4
Brak rejestracji fizycznych parametrów ekspozycji w sposób umożliwiający odtworzenie warunków badania	4
Brak protokołu z przeglądu stanu technicznego wentylacji	6
Brak zbioru przepisów prawnych dotyczących ochrony radiologicznej i zasad stosowania źródeł promieniowania jonizującego w medycynie	1
Brak w zestawach rentgenowskich używanych w radiologii zabiegowej miernika wielkości ekspozycji (rejestratora dawki) umożliwiającego ocenę narażenia pacjenta podczas badania	1
Brak w zestawach rentgenowskich używanych w radiologii zabiegowej skopii pulsacyjnej i przerwania ekspozycji po 10 minutach	2
Brak prawidłowego oznakowania drzwi do pracowni rentgenowskiej tablicą informacyjną ze znakiem ostrzegawczym przed promieniowaniem jonizującym	1
Brak w pracowni w widocznym miejscu, informacji o konieczności powiadomienia rejestratorki i operatora aparatu rentgenowskiego przed wykonaniem badania, o tym że pacjentka jest w ciąży	1
Brak certyfikatu potwierdzającego szkolenie z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta	5
Brak wydzielonego pomieszczenia do oceny i opisu wyników badań rentgenowskich	
Brak dokumentacji technicznej i instrukcji obsługi aparatu	1
Inne	8

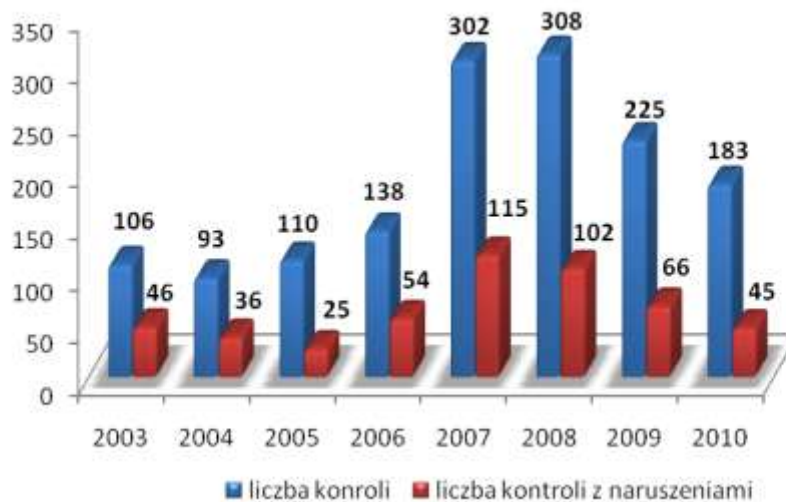
Dane dotyczące higieny radiacyjnej w 2010r. gromadzone były z wykorzystaniem posiadanego oprogramowania biurowego w opracowanych rejestrach i bazach. W 2010r. zarejestrowano 13 radiologicznych świadectw eksportowych poświadczonych przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku na produkty rolno-spożywcze eksportowane na teren państw Unii Europejskiej.

Zgodnie z zatwierdzonymi przez Prezesa PAA harmonogramami Dział Laboratoryjny WSSE wykonywał pomiary skażeń promieniotwórczych żywności, wody i pasz na terenie województwa podlaskiego. Wyniki oznaczeń Cs-137 z uwzględnieniem podziału na poszczególne produkty żywnościowe wykonane w ramach placówek pomiaru skażeń promieniotwórczych przedstawia tabela 43. Dział Laboratoryjny WSSE wykonywał również testy kontroli fizycznych parametrów aparatury rtg. Pomiarów dokonano dla 38 aparatów rtg. Przy 36 aparatach rtg nie otrzymano negatywnych wyników testów specjalistycznych. Nieprawidłową pracę aparatów stwierdzono w 2 przypadkach.

Tabela 43. Wyniki oznaczeń Cs-137 z uwzględnieniem podziału na poszczególne produkty żywnościowe wykonane w ramach placówek pomiaru skażeń promieniotwórczych.

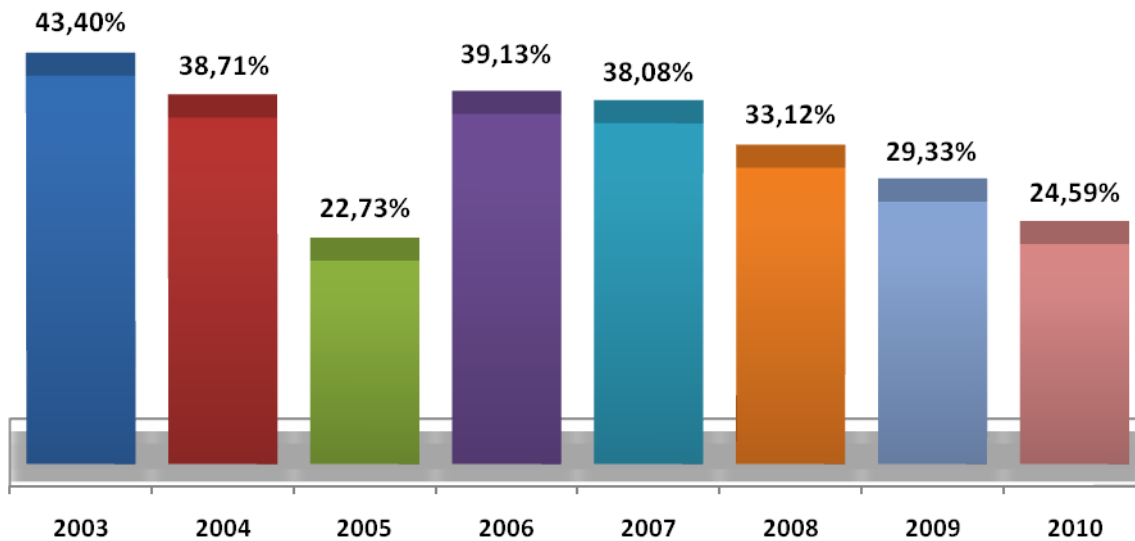
Lp.	Rodzaj próbki (produkt)	Liczba wykonanych oznaczeń Cs-137	Liczba oznaczeń w których przekroczona była norma (370Bq/kg dla –mleka i jego przetworów; 600Bq/kg inne produkty)	Przedział w jakim mieściły się wyniki oznaczeń w Bq/kg (Bq/l)
1.	Mleko – Płynne	8	0	0,30 – 1,24
2.	Mięso – Wołowina i wieprzowina	8	0	0,21 – 2,03
3.	Ryby – Słodkowodne	4	0	0,29 – 1,45
4.	Drób – Kurczak	4	0	0,24 – 0,48
5.	Jaja	8	0	0,16 – 1,46
6.	Zboża – Pszenica i żyto	2	0	0,24 – 2,55
7.	Ziemniaki	2	0	0,35 – 1,94
8.	Warzywa – Kapusta, buraki	2	0	0,32 – 0,65
9.	Owoce – Jabłka	2	0	0,38 – 0,79
10.	Woda wodociągowa	8	0	0,0 – 0,006
11.	Woda powierzchniowa lub jezioro	2	0	0,004 – 0,79
12.	Środki żywienia zwierząt – Pasze zielone	2	0	0,26 – 1,08

Skażenia promieniotwórcze żywności od kilku lat są na bardzo niskim poziomie.

Wykres 31. Zestawienie ogólnej liczby wykonanych kontroli oraz kontroli, w czasie których stwierdzono naruszenia na przestrzeni lat 2003 - 2010.

W roku 2003 stwierdzono naruszenia podczas 46 kontroli na ogólną liczbę 106 kontroli z bieżącego nadzoru sanitarnego, co stanowiło 43,4% kontrolowanych obiektów. W roku 2004 stwierdzono naruszenia podczas 36 kontroli na ogólną liczbę 93 kontroli z bieżącego nadzoru sanitarnego, co stanowi 38,7%, zaś w 2005r. stwierdzono naruszenia podczas 25 kontroli na ogólną liczbę 110, co stanowi 22,7%. W 2006r. z przeprowadzonych 138 kontroli, naruszenia stwierdzono podczas 54 kontroli, co stanowi 39,1% kontroli z bieżącego nadzoru sanitarnego. W 2007r. stwierdzono naruszenia podczas 115 kontroli na ogólną liczbę 302 kontroli z bieżącego nadzoru sanitarnego co stanowi 38,1% kontroli. W 2008r. stwierdzono naruszenia podczas 102 kontroli na ogólną liczbę 308 kontroli, co stanowi 33,1% kontroli bieżącego nadzoru sanitarnego. W 2009r. stwierdzono naruszenia podczas 66 kontroli na ogólną liczbę 225 kontroli z bieżącego nadzoru sanitarnego co stanowi 29,33%. W 2010r. wykonano 183 kontrole podczas 45 stwierdzono naruszenia co stanowi 24,59%. Zwiększająca się ilość kontroli wynika ze wzrostu ilości aparatury wytwarzającej promieniowanie jonizujące i pole elektromagnetyczne, a nie z częstotliwości przeprowadzanych kontroli, które zgodnie z obowiązującym systemem jakości przeprowadza się nie rzadziej niż co 3 lata.

Wykres 32. Stosunek kontroli podczas których stwierdzono naruszenia do ogólnej liczby kontroli w latach 2003-2010.

Od roku 2006 wprowadzony został obowiązek wykonywania testów podstawowych i specjalistycznych fizycznych parametrów aparatury rtg oraz wdrożenia systemu zarządzania jakością, co spowodowało wzrost stwierdzanych naruszeń. W tej chwili obserwowany jest powolny spadek liczby stwierdzanych nieprawidłowości, co wynika z dostosowania się jednostek do obecnie obowiązujących przepisów w zakresie ochrony radiologicznej.

Powolny spadek ilości stwierdzonych nieprawidłowości wynika z lepszej znajomości przepisów prawnych i przestrzegania ich przez personel. Dzięki zwiększonej ilości obowiązujących szkoleń w zakresie ochrony radiologicznej, jak również z zastosowania bardziej nowoczesnego sprzętu stan higieny radiacyjnej w naszym województwie ulega stałej, systematycznej poprawie.

PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Nieustający rozwój cywilizacyjny oraz postępujące uprzemysłowienie i urbanizacja niosą za sobą negatywne skutki zdrowotne dla uczestniczących w nich społeczeństw. Gwałtowny wzrost liczby czynników powodujących bezpośrednio i pośrednio zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego wymusza podejmowanie działań, które mają na celu:

- upowszechnianie informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi,
- kształtowanie właściwych postaw i zachowań zdrowotnych,
- motywowanie do podejmowania wysiłku na rzecz ochrony własnego zdrowia.

Służą temu realizowane programy prozdrowotne (w placówkach oświatowych, zakładach opieki zdrowotnej i środowisku pracy), akcje i kampanie informacyjno-edukacyjne skierowane do celowanych grup odbiorców (np. studentów, kobiet ciężarnych) i/lub ogółu społeczeństwa, szkolenia tematyczne dla różnych grup społeczno-zawodowych, a także imprezy plenerowe, ekspozycje form wizualnych i informacje upowszechniane za pośrednictwem mediów lokalnych.

Wszelkie inicjatywy w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną wynikają ze zdiagnozowanych problemów zdrowotnych w skali globalnej, krajowej lub lokalnej. Kierunki działań profilaktycznych wytycza zatem Światowa Organizacja Zdrowia, Ministerstwo Zdrowia, Główny Inspektorat Sanitarny oraz sytuacja epidemiologiczna w województwie i poszczególnych jego powiatach.

Tabela 44. Zakres tematyczny działań promujących zdrowie podejmowanych przez PIS woj. podlaskiego w 2010 roku

Rodzaj i zakres oddziaływań	Sposób realizacji	Zasięg	
PROGRAM OGRANICZANIA ZDROWOTNYCH NASTĘPSTW PALENIA			
PROGRAMY PROFILAKTYCZNE			
Profilaktyka palenia tytoniu i chorób odytoniowych	Realizowane w placówkach oświatowych:	ogólnopolski	
	a) Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”		
	b) Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych „Nie pal przy mnie, proszę”		
	c) Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum „Znajdź właściwe rozwiązanie”		
	Realizowane w zakładach pracy - „Miejsce pracy wolne od dymu tytoniowego”	wojewódzki	
	AKCJE I KAMPANIE SPOŁECZNE		
	Światowy Dzień bez Tytoniu	ogólnopolski	
	Światowy Dzień Rzucania Palenia		
	Kampania społeczna „Płeć a Tytoń”		
	Kampania medialna „Wolni od dymu tytoniowego”		
Akcja antytytoniowa skierowana do studentów ph. „Płyń po zdrowie”	lokalny – m. Białystok		
NADZÓR NAD PRZESTRZEGANIEM ART.4 USTAWY Z 9 LISTOPADA 1995 ROKU O OCHRONIE ZDROWIA PRZED NASTĘPSTWAMI UŻYWANIA TYTONIU I WYROBÓW TYTONIOWYCH	wojewódzki		
KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA AIDS I ZABPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV			
Kampania społeczna „Wiedza ratuje życie”	ogólnopolski		
Kampania medialna „Daj szansę swojemu dziecku nie daj szansy AIDS”			
Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS			
Światowy Dzień Walki z AIDS			
Szkolenia służb interwencyjnych	wojewódzki		
Działania edukacyjne w placówkach oświatowych i zakładach opieki zdrowotnej	wojewódzki		
Konkurs na tekst i wykonanie piosenki o HIV/AIDS ph „MAT – wygrywa Miłość Akceptacja Tolerancja”	wojewódzki		
Akcja edukacyjna w zakresie HIV/AIDS	lokalny –		

	„Bieg po zdrowie”	m. Białystok
	Warsztaty edukacyjne dla nauczycieli	lokalny – m. Białystok
Profilaktyka innych chorób zakaźnych	Profilaktyka grypy sezonowej, A/H1N1 oraz powikłań pogrypowych	wojewódzki
	Profilaktyka chorób wywoływanych przez meningokoki	wojewódzki
	Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach	wojewódzki
	Europejski Tydzień Szczepień	wojewódzki
Profilaktyka chorób odkleszczowych (KZM, borelioza)	Program zapobiegania chorobom przenoszonym przez kleszcze na człowieka pn. „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”	wojewódzki
Profilaktyka nadwagi i otyłości	Program edukacyjny promujący zdrowe odżywianie się i aktywność fizyczną pn. „Trzymaj Formę!”	ogólnopolski
	Festyn „Chodzę, biegam więc jestem”	lokalny – m. Białystok
Profilaktyka chorób nowotworowych	NARODOWY PROGRAM ZWALCZANIA CHOROÓB NOWOTWOROWYCH	
	Program profilaktyki nowotworów piersi „Różowa Wstążeczka”	lokalny – powiat białostocki, sokólski, siemiatycki, hajnowski
	Skutki zdrowotne wynikające z ekspozycji na nadmierne promieniowanie ultrafioletowe + Światowy Dzień Walki z Czerniakiem	wojewódzki
	Miesiąc Walki z Rakiem	wojewódzki
	Profilaktyka nowotworów „Wybierz życie”	lokalny – powiat moniecki
Profilaktyka próchnicy zębów i chorób przyzębia	Program edukacyjny „Radosny Uśmiech - Radosna Przyszłość”	lokalny – powiat , bielski kolneński, sejneński, sokólski, zambrowski
Profilaktyka wad wrodzonych u dzieci	Program Pierwotnej Profilaktyki Wad Cewy Nerwowej	lokalny – powiat białostocki i sokólski
Profilaktyka schorzeń układu oddechowego	Program edukacyjny „Wolność Oddechu – Zapobiegaj Astmie”	lokalny – powiat białostocki, sokólski, moniecki
Profilaktyka schorzeń przewodu pokarmowego	Profilaktyka zakażeń pokarmowych i zatruc grzybami	lokalny – powiat bielski, sokólski
Profilaktyka uzależnień	Dopalacze mogą cię wypalić	wojewódzki

Promocja zdrowia psychicznego	„Stres pod kontrolą”	lokalny – powiat białostocki
Promocja higieny osobistej i otoczenia	Program „Dbam o swoje zdrowie”	lokalny – powiat hajnowski
	„Mamo! Tato! Kap mnie śmiało, żeby nie swędziało ciało”- Higiena Osobista Warunkiem Zdrowia	lokalny – powiat moniecki
	Program „Powiedz nie trądzikowi”	lokalny – powiat sokólski
Promocja bezpiecznych zachowań (dzieci, młodzieży, dorosłych)	Letnia Szkoła Bezpieczeństwa 2010	wojewódzki
	Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa 2010	wojewódzki
	Światowy Dzień Pierwszej Pomocy	lokalny – m. Białystok
	Program „Żyj normalnie”	lokalny – m. Białystok
Promocja postaw proekologicznych	Światowy Dzień Zdrowia ph. „Człowiek i miasto”	ogólnopolski
Popularyzacja wiedzy o zdrowiu	Program „Edukacja prozdrowotna w oczach dziecka”	lokalny – m. Białystok
Popularyzacja działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie ochrony zdrowia publicznego	Dni Zdrowia Publicznego i obchody 90-lecia Państwowej Inspekcji Sanitarnej	wojewódzki

PROFILAKTYKA PALENIA TYTONIU I CHORÓB ODTYTONIOWYCH

Działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną woj. podlaskiego realizowane były w oparciu o zapisy Krajowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu na lata 2010 – 2013 i miały na celu:

- zmianę klimatu społecznego i zachowań w stosunku do palenia tytoniu poprzez wielopłaszczyznowe populacyjne działania informacyjno-edukacyjne,
- zapobieganie paleniu tytoniu przez dzieci i młodzież poprzez realizację programów propagujących modę na niepalenie,
- upowszechnianie programów edukacyjnych i interwencyjnych w zakładach pracy i placówkach użyteczności publicznej oraz nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy antytytoniowej.

Antytytoniowe inicjatywy skierowane były do różnorodnych grup odbiorców, co służyło zwiększaniu zasięgu prozdrowotnych oddziaływań:

- dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców,
- uczniów szkół podstawowych ich rodziców i nauczycieli,
- młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- studentów,
- kobiet w ciąży, młodych rodziców,
- pracowników zakładów pracy i instytucji oraz ich klientów,

- ogółu społeczeństwa

STRATEGIE I METODY REALIZACJI PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

- a) Zadania programowe kierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców realizowane były na bazie przedszkoli poprzez uczestnictwo w programie pn. „Czyste powietrze wokół nas”, którego głównym celem jest ochrona dzieci przed narażeniem na bierną inhalację dymu tytoniowego. Realizacja zadań programowych zakładała ścisłą współpracę i współdziałanie wychowawców, rodziców i dzieci. W programie uczestniczyło 5417 dzieci i 5037 rodziców ze 130 placówek (przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach).

- b) Edukacja młodzieży szkół podstawowych realizowana była w ramach programu „Nie pal przy mnie proszę” (uczniowie klas I-III) i „Znajdź właściwe rozwiązanie” (klas IV-VI). W programie „Nie pal przy mnie proszę” uczestniczyło 3784 uczniów ze 127 szkół podstawowych woj. podlaskiego oraz 1452 rodziców. W programie dla starszych uczniów szkół podstawowych uczestniczyło 2687 uczniów z 24 szkół.
- c) Gimnazjalistów edukowano w ramach programu „Znajdź właściwe rozwiązanie”, w którym uczestniczyło 3320 uczniów z 22 gimnazjów woj. podlaskiego.
- d) Edukacja studentów prowadzona była poprzez propagowanie mody na niepalenie w tematycznych audycjach studenckiego radia AKADERA, na imprezach studenckich przy współpracy z samorządami uczelni, studentami zrzeszonymi w IFMSA Oddział w Białymstoku (Międzynarodowe Stowarzyszenie Studentów Medycyny), Akademickim Związkiem Sportowym oraz studentami Wyższej Szkoły Kosmetologii i Ochrony Zdrowia w Białymstoku.

21 stycznia 2010r na basenie sportowym nr.1 przy ulicy Włókienniczej 4 odbyły się „Otwarte Mistrzostwa Podlasia AZS w Pływaniu” p.h. „Płyń po Zdrowie”. Głównym celem akcji było uświadomienie młodzieży i społeczności akademickiej Białegostoku skutków zdrowotnych czynnego i biernego palenia tytoniu.

W imprezie uczestniczyło około 150 zawodników, dodatkowo na trybunach zasiadło około 250 kibiców. Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Białymstoku zorganizowała stoisko edukacji zdrowotnej. Wśród wszystkich osób zgromadzonych na zawodach przeprowadzono konkurs wiedzy z nagrodami oraz rozdawnictwo ulotek informacyjnych.

- e) Działaniami edukacyjnymi objęto dzieci, młodzież i inne grupy osób odpoczywających w okresie ferii zimowych i latem na terenie województwa podlaskiego w ramach interwencji nieprogramowej pn. „Letnia i Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa”.
- f) Kobiety w ciąży i ich partnerów edukowano w ramach kampanii „Płeć a Tytoń” i Światowego Dnia bez Tytoniu. W szkołach rodzenia i na oddziałach ginekologiczno-polożniczych w szpitalach odbyły się pogadanki i prelekcje z zakresu szkodliwości aktywnej i biernej ekspozycji na dym tytoniowy, konkursy wiedzy, rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych i gadżetów. Do szkół i zakładów opieki zdrowotnej przekazano ulotki informacyjne do bezpłatnego rozdawnictwa oraz plakaty w celu ekspozycji dla uczniów i pacjentów. W działaniach uczestniczyło 76711 osób.

- g) W środowisku pracy zadania realizowane były w oparciu o założenia wojewódzkiego programu „Miejsce Pracy Wolne od Dymu Tytoniowego”, którego przygotowanie rozpoczęto we współpracy z Podlaskim Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w 2008 roku. W 2010 roku program realizowano w 32 zakładach pracy woj. podlaskiego. Przeprowadzono 22 szkolenia warsztatowe dla 426 pracowników chcących zerwać z nałogiem z 23 zakładów pracy. Pracownicy pozostałych 9 zakładów pracy uczestniczyli w innych formach edukacji antytytoniowej (wykłady, prelekcje, pogadanki, konkursy wiedzy, projekcje filmów, wystawy itp .
- h) Do ogółu społeczeństwa docierano głównie poprzez: propagowanie ogólnokrajowych akcji prozdrowotnych: „Światowego Dnia Rzucania Palenia”, organizację imprez plenerowych, organizację wystaw, kampanię medialną informującą o nowej ustawie antytytoniowej prowadzoną za pośrednictwem ogólnopolskich i lokalnych mediów, Podejmowane inicjatywy realizowane były w porozumieniu z lokalnymi władzami i innymi jednostkami wspierającymi i współrealizującymi zadania programowe.

W 2010 roku zawiązano koalicję na poziomie wojewódzkim podpisując Porozumienie w sprawie powołania Podlaskiego Wojewódzkiego Zespołu ds. Realizacji Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu na lata 2011 – 2013. W jego skład weszli przedstawiciele władz lokalnych oraz instytucji i organizacji działających w obszarze zdrowia publicznego, deklarując tym samym gotowość oraz chęć współpracy podczas organizacji działań antytytoniowych.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. podlaskiego dokonywali w 2010r. oceny przestrzegania zapisów art.4 Ustawy z 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Nadzór prowadzony był w:

- zakładach opieki zdrowotnej,
- szkołach i placówkach oświatowo – wychowawczych,
- pomieszczeniach zakładów pracy,
- innych obiektach użyteczności publicznej.

PROFILAKTYKA HIV/AIDS

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zwalczania pandemii AIDS i profilaktyki zakażeń wirusem HIV realizowane są w oparciu o:

- a) Ustawę z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dziennik Ustaw z 2008 r. Nr 234 poz. 1570),
- b) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2005r. w sprawie Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV (Dziennik Ustaw z 2005r. Nr 189 poz. 1590)

W celu zwiększenia skuteczności podejmowanych inicjatyw w woj. podlaskim oraz zwiększenia zasięgu profilaktycznego oddziaływania 11 stycznia 2010r. powołano Podlaski Wojewódzki Zespół ds. Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV na lata 2010 – 2011. Porozumienie na rzecz współpracy w realizacji działań podpisali przedstawiciele urzędów, instytucji i organizacji związanych z ochroną zdrowia. Działania skierowano do młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, studentów, kobiet w ciąży, pracowników służb interwencyjnych oraz ogółu społeczeństwa.

KAMPANIE SPOŁECZNE

Kampania edukacyjna „Daj szansę swojemu dziecku nie daj szansy AIDS”,

której celem było zachęcenie kobiet planujących macierzyństwo i oczekujących dziecka do wykonania testu w kierunku HIV w celu ograniczenia ryzyka transmisji wirusa z matki na dziecko.

Podjęte działania służyły dotarciu do jak najszerszej grupy odbiorców poprzez:

- a) ekspozycję plakatów i ulotek w siedzibie WSSE, na słupach ogłoszeniowych w Białymstoku, w autobusach komunikacji miejskiej w Białymstoku oraz w szynobusach kursujących w województwie podlaskim,
- b) zajęcia edukacyjne w szkołach rodzenia i na oddziałach ginekologiczno-położniczych w Białymstoku, Suwałkach i Łomży, Bielsku Podlaskim (wykłady, prelekcje, rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych i gadżetów).
 - Grupa docelowa: kobiety ciężarne i ich mężowie/partnerzy (517 osób),
 - Organizatorzy działań: Wojewódzka Stacja sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku, Urząd Miejski w Białymstoku, Powiatowe Stacje Sanitarneo-Epidemiologiczne w Suwałkach i Łomży
- c) emisje spotu edukacyjnego w lokalnych mediach, filmów edukacyjnych w zakładach opieki zdrowotnej,
- d) rozdawnictwo ulotek przy kasach biletowych PKP w Białymstoku, Łapach, Czeremsze, Suwałkach, Kuźnicy Białostockiej

Kampania społeczna „Wiedza ratuje życie”

Celem kampanii było promowanie testowania w kierunku HIV wśród społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem studentów uczelni wyższych woj. podlaskiego.

Na terenie uczelni zorganizowano stoiska informacyjne, na których przeprowadzono konkursy wiedzy o HIV/AIDS, ankietyzację uczestników akcji ph. „Co wiesz o HIV/AIDS”, rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych i gadżetów przygotowanych do kampanii. Służyły one poszerzaniu wiedzy o HIV/AIDS, popularyzowaniu bezpieczniejszych zachowań seksualnych oraz motywowaniu do poznawania statusu serologicznego własnego i partnera. Inicjatorami akcji byli: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku oraz Urząd Miejski w Białymstoku. Akcję informacyjno-edukacyjną skierowano także do młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych woj. podlaskiego. Ogółem działaniami objęto blisko 20 tysięcy osób.

Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS 16 maja 2010r.

W celu okazania solidarności z osobami żyjącymi z HIV, chorymi na AIDS i ich bliskimi Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmowała działania służące uczczeniu po raz 27 Światowego Dnia Pamięci o Zmarłych na AIDS.

W tym dniu studenci białostockich uczelni wzięli udział w koncercie Michała Jelonka, a następnie zapalili znicze symbolizujące pamięć o zmarłych na AIDS. Organizatorem działań byli: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku, Urząd Miejski w Białymstoku, Politechnika Białostocka, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku oraz Organizacja Środowiskowa Akademickiego Związku Sportowego Województwa Podlaskiego w Białymstoku. W imprezie wzięło udział ok. 500 osób.

Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS już po raz drugi uczciła także młodzież z Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Ciechanowcu poprzez zapalenie symbolicznego światełka. Na terenie szkoły zorganizowany został konkurs plastyczny dla uczniów na wykonanie plakatu o tematyce HIV/AIDS. Najlepsze prace zawisły w najbardziej eksponowanych miejscach w szkole, tak by swoim przekazem i treścią dotrzeć do szerokiej społeczności szkolnej. W akcji ogółem wzięło udział ok. 500 uczniów .

. Konkurs na tekst i wykonanie piosenki o HIV/AIDS ph. „MAT – wygrywa Miłość Akceptacja Tolerancja”

W 2010 roku odbyła się IX edycja tego artystycznego przedsięwzięcia, które cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem młodzieży. Organizatorem konkursu była Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku oraz Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku i Urząd Miejski w Białymstoku.

Konkurs kierowany był do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych woj. podlaskiego i miał na celu:

- podniesienie poziomu wiedzy młodzieży województwa podlaskiego z zakresu problematyki HIV/AIDS,
- kształtowanie właściwych postaw młodzieży w stosunku do zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS,
- zintegrowanie środowisk młodzieżowych we wspólnych działaniach z zakresu profilaktyki HIV/AIDS poprzez przygotowanie i prezentację własnych utworów muzycznych.

Przedsięwzięcie składało się z trzech etapów:

- przesłuchań wstępnych,
- warsztatów muzycznych dla uczestników konkursu połączonych z nagraniem płyty z ich piosenkami,
- koncertu finałowego mającego na celu zaprezentowanie piosenek szerokiemu gronu publiczności i wyłonienie zwycięzców konkursu.

Zaproszenie do udziału w konkursie przyjęły 22 szkoły ponadgimnazjalne woj. podlaskiego, prezentując 27 piosenek podczas przesłuchań wstępnych. Do udziału w koncercie finałowym, który odbył się 1 grudnia 2010r. w Światowym Dniu Walki z AIDS, jury zakwalifikowało 12 piosenek propagujących miłość, akceptację, tolerancję.

Laureaci konkursu:

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Szkolenia służb interwencyjnych województwa podlaskiego w zakresie medycznych i psychospołecznych aspektów HIV/AIDS

Cel:

- poszerzenie wiedzy dotyczącej problematyki HIV/AIDS służące ograniczaniu rozprzestrzeniania się HIV w Polsce,
- wzrost liczby osób zgłaszających się na badania w kierunku HIV

Adresaci działań:

- pracownicy służb interwencyjnych (straży pożarnej, straży miejskiej, policji),
- pracownicy służby zdrowia,
- pracownicy placówek oświatowych (nauczyciele, pedagodzy szkolni),

W szkoleniach uczestniczyło 227 osób.

Działania przeprowadzone zostały przez WSSE w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku oraz Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne w Bielsku Podlaski, Wysokiem Mazowieckiem, Grajewie, Hajnówce, Augustowie, Sokółce, Kolnie, Siemiatyczach, Białymstoku

Warsztaty tematyczne

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku we współpracy z Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku przeprowadziła warsztaty edukacyjne dla nauczycieli biologii i przygotowania do życia w rodzinie. Uczestnicy zajęć poszerzyli swoją wiedzę nt. sposobu realizacji treści programowych z zakresu profilaktyki HIV/AIDS na lekcjach w szkole.

Realizacja treści programowych w placówkach oświatowych i zakładach opieki zdrowotnej

Działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV poprzez wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS oraz świadomości konsekwencji ryzykownych zachowań realizowane były w 212 szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych woj. podlaskiego. Realizacja treści profilaktycznych odbywała się głównie na lekcjach biologii i godzinach wychowawczych. Przeprowadzono pogadanki, prelekcje, ekspozycje form wizualnych, emisje filmów edukacyjnych, konkursy, apele okolicznościowe oraz rozdawnictwo materiałów edukacyjnych. Podobne inicjatywy podejmowano również w 217 placówkach służby zdrowia. Łącznie w działaniach uczestniczyło 41846 uczniów i pacjentów.

IMPREZY PLENEROWE

Akcja edukacyjna w zakresie HIV/AIDS - „Doba sportu” 13 - 14 maja 2010r.

Działania przeprowadzono w ramach Juwenaliów odbywających się na Placu Miejskim w Białymstoku. Zorganizowano stoisko informacyjne na którym przeprowadzono rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych na temat HIV/AIDS oraz ankietyzację ph. „Co wiesz o HIV/AIDS?”. W akcji wzięło udział ok. 800 osób (studenci, mieszkańcy Białegostoku).

Festyny prozdrowotne

Profilaktykę HIV/AIDS szerzono również podczas organizowanych imprez prozdrowotnych i festynów rodzinnych w środowisku lokalnym, m.in. w ramach obchodów Światowego Dnia Pierwszej Pomocy, Dnia Kobiet, Dnia Matki. Podejmowane działania skierowane były do ogółu społeczeństwa. Organizowano konkursy wiedzy z nagrodami oraz rozdawnictwo materiałów edukacyjnych.

PROFILAKTYKA NADWAGI I OTYŁOŚCI

Jak wskazują wyniki badań prowadzonych przez Instytut Żywności i Żywienia w Warszawie, ponad 50% osób dorosłych cierpi na nadwagę bądź otyłość. Problemy z wagą w coraz większym stopniu dotyczą także dzieci i młodzież - wystąpiły one u 13,3% młodzieży w wieku 13-15 lat i mają tendencję wzrostową. Równie alarmujące są dane dotyczące aktywności fizycznej - zaledwie 30% młodzieży uprawia aktywność ruchową w czasie wolnym od zajęć, co przyczynia się do pogorszenia jej sprawności fizycznej. Tymczasem nadmierna masa ciała lub w połączeniu ze znikomą aktywnością fizyczną stanowią czynnik ryzyka przewlekłych chorób niezakaźnych (chorób układu krążenia, cukrzycy typu II, kamicy żółciowej, niektórych nowotworów, schorzeń układu kostno-stawowego). Dlatego zapobieganie nadwadze, otyłości i przewlekłym chorobom niezakaźnym stało się obecnie priorytetem na poziomie Unii Europejskiej.

Program edukacyjny promujący zdrowe odżywianie się i aktywność fizyczną pn. „Trzymaj Formę!”

W 2010 roku realizowana była IV edycja tego ogólnopolskiego programu, którego celem jest motywowanie do zmiany nawyków żywieniowych poprzez racjonalizację żywienia i ograniczenie spożycia produktów powodujących przyrost masy ciała, przy jednoczesnym zwiększeniu aktywności fizycznej.

Treści programowe przeznaczone są dla uczniów klas V-VI szkół podstawowych oraz młodzieży kl. I-III szkół gimnazjalnych i realizowane były w oparciu o autorski projekt stworzony przez placówkę (nauczycieli, uczniów i inne zainteresowane osoby). Przykładowe tytuły projektów to: „Chcesz być duży i wspaniały, rób codziennie trening mały”, „Zdrowie i kondycja to moja ambicja”, „Jeśli długo żyć chcemy- zastanówmy się co jemy”, „Jem kolorowo i żyję na sportowo”.

Działania na terenie szkół polegały nie tylko na przekazywaniu wiedzy, ale przede wszystkim służyły nabywaniu umiejętności, wykonywaniu ćwiczeń i wprowadzaniu zmian w funkcjonowaniu szkoły, stołówki czy sklepiku szkolnego. Odbywały się głównie na lekcjach biologii, przyrody, wychowania fizycznego, informatyki oraz na godzinach wychowawczych. Część zajęć realizowano w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych.

Podczas realizacji programu uczniowie pogłębiali wiedzę dotyczącą zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, obliczali swoje BMI, poznali znakowanie produktów żywnościowych, układali wiersze, malowali plakaty, wykonywali gazetki, brali udział w różnych konkursach o tematyce związanej ze zdrowym odżywianiem i aktywnością fizyczną, uczestniczyli w zawodach sportowych, brali udział w wycieczkach rowerowych, przygotowywali inscenizacje, układy gimnastyczne, rytmiczno – taneczne, organizowali akcje promujące zdrowe odżywianie.

Na terenie województwa podlaskiego program realizowało:

- 228 szkół, w tym 129 gimnazjów i 99 szkół podstawowych,
- 31622 uczniów i 10 939 rodziców

Pozostałe działania w zakresie kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych

W powiecie siemiatyckim zorganizowano szkolenie dla pracowników stołówek szkolnych podczas którego omówiono:

- potrzeby żywieniowe dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym,
- zasady układania jadłospisów obiadowych,
- sposoby znakowania żywności w świetle obowiązujących przepisów prawa krajowego i unijnego.

Zaprezentowano również metody przygotowywania potraw wg. receptur zalecanych w żywieniu dzieci i młodzieży. W szkoleniu uczestniczyły 22 osoby.

Działaniami edukacyjnymi objęto również podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej w Augustowie. Podczas wykładu z okazji Dni Rodziny pt. „Zdrowo żyć- zdrowym być” zaprezentowano zagadnienia dotyczące zdrowego stylu życia (racjonalnego odżywiania, aktywności fizycznej i uzależnień).

Zasady prawidłowego żywienia osób starszych były tematem przewodnim wykładu przeprowadzonego dla 43 słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wysokiem Mazowieckiem

Imprezy plenerowe

5 września 2010 roku odbył się w Białymstoku festyn pod hasłem „**Chodzę, biegam więc jestem**”, którego celem było promowanie zdrowego stylu życia jako profilaktyki chorób nowotworowych. Była to doskonała okazja do przypomnienia zarówno dzieciom, młodzieży, jak i ich rodzicom o znaczeniu aktywności fizycznej, zbilansowanej diety oraz wolności od nałogów dla zdrowia i prawidłowego rozwoju człowieka.

Imprezę rozpoczął marsz prozdrowotny, w którym wzięli udział przedstawiciele władz i instytucji lokalnych, uczniowie szkół oraz mieszkańcy miasta dając wyraz swojemu poparciu dla propagowanej idei. Na mecie marszu czekały na Białostoczan liczne stoiska instytucji zajmujących się ochroną zdrowia oraz propagujących aktywne spędzanie wolnego czasu. Na stoiskach Państwowej Inspekcji Sanitarnej można było wziąć udział w profilaktycznych konkursach z nagrodami, sprawdzić swoją wiedzę nt. prawidłowego odżywiania się i następstw palenia tytoniu, obliczyć wskaźnik BMI, ułożyć piramidę zdrowego żywienia, zaopatrzyć się w materiały oświatowo-zdrowotne oraz skorzystać z porad dotyczących szczepień ochronnych, prawidłowego żywienia, chorób zawodowych oraz wody do picia i kąpeli.

PROFILAKTYKA PRÓCHNICY ZĘBÓW I CHORÓB PRZYŻĘBIA

Próchnica jest chorobą zakaźną i z uwagi na najszerszy zasięg występowania zaliczana jest do chorób społecznych. Szczególnie intensywnie rozwija się u dzieci i młodzieży. Dane epidemiologiczne próchnicy jednoznacznie pokazują, że stan uzębienia dzieci w Polsce jest bardzo zły, a województwo podlaskie ma jedno z najgorszych wskaźniki PUW (liczba zębów z próchnicą, usuniętych i wypełnionych w przeliczeniu na jedną osobę).

Program edukacyjny „Radosny Uśmiech - Radosna Przyszłość”

Jednym ze sposobów walki z pogarszającym się stanem uzębienia dzieci jest realizacja programu edukacyjnego „Radosny Uśmiech - Radosna Przyszłość”. Program adresowany jest do uczniów klas II i „łączonych” szkół podstawowych. Dodatkowo przewidziano w nim także angażowanie rodziców, na barkach których spoczywa główny ciężar kształtowania nawyków higienicznych dzieci.

Realizacja treści programowych służy:

- podnoszeniu poziomu wiedzy nt. zdrowia jamy ustnej,
- kształtowaniu umiejętności prawidłowego szczotkowania zębów,
- kształtowaniu pozytywnego nastawienia do wizyt u stomatologa,
- podniesieniu odpowiedzialności za higienę jamy ustnej wśród dzieci i ich rodziców.

Istotą działań jest motywowanie do zmiany nawyków higienicznych poprzez zabawę. Realizatorami działań są nauczyciele nauczania zintegrowanego oraz personel medyczny (higienistki szkolne, pielęgniarki medycyny szkolnej, stomatolodzy).

W 2010 roku program realizowany był lokalnie w 5 powiatach województwa podlaskiego (kolneńskim, bielskim, sejneńskim, sokólskim i zambrowskim). Uczestniczyło w nim 2095 uczniów z 60 szkół podstawowych. Dzieci brały udział w pokazach i ćwiczeniach prawidłowego szczotkowania zębów, oglądały filmy edukacyjne, uczestniczyły w konkursach i występach artystycznych. W niektórych szkołach objęte zostały fluoryzacją zębów i zorganizowano im wizyty u stomatologa. Dzięki wsparciu instytucji lokalnych oraz rodziców zakupiono szczoteczki i pasty do zębów dzięki czemu uczestnicy zajęć w sposób aktywny kształtowali swoje nawyki higieniczne.

PROFILAKTYKA CHORÓB ODKLESZCZOWYCH

Program zapobiegania chorobom przenoszonym przez kleszcze na człowieka pn. „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”.

W związku z faktem, iż na terenie województwa podlaskiego wskaźniki zapadalności na kleszczowe zapalenie mózgu i opon mózgowo – rdzeniowych oraz na boreliozę należą do najwyższych w kraju, Państwowa Inspekcja Sanitarna realizowała w 2010r. VI edycję programu zapobiegania chorobom przenoszonym przez kleszcze na człowieka pn. „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”.

Adresatami programu byli uczniowie kl. II szkół gimnazjalnych, ich rodzice i kadra pedagogiczna ze wszystkich powiatów województwa podlaskiego, przy czym treści programowe realizowane były również w innych klasach gimnazjów, a także w szkołach podstawowych, liceach i oddziałach przedszkolnych. Ogółem w działaniach edukacyjnych brało udział:

- 8 092 uczniów kl. II ze 124 gimnazjów woj. podlaskiego,
- 4001 uczniów pozostałych szkół

Zajęcia edukacyjne z młodzieżą odbywały się na lekcjach biologii, na godzinach wychowawczych oraz podczas kół biologicznych i ekologicznych. Uczniowie poznawali zagadnienia z zakresu fizjologii i ekologii kleszczy, uczyli się rozpoznawać pajęczaki, a także nabywali umiejętności usuwania wklutego kleszcza za pomocą dostępnych urządzeń. W trakcie realizacji programu zapoznawano również z chorobami przenoszonymi przez kleszcze oraz motywowano wszystkie uczestniczące w nim osoby do szczepień profilaktycznych i używania repelentów.

Dzięki przeprowadzonej ankietyzacji zauważono znaczący wzrost wiedzy młodzieży nt. kleszczy i świadomości związanych z nimi zagrożeń, które przekazywano także innym członkom rodziny.

Wzmocnieniem działań oświatowo – zdrowotnych był wojewódzki konkurs na ulotkę edukacyjną pod nazwą „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”. Jego celem było pozyskanie ciekawych projektów materiałów edukacyjnych w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych. W zmaganiach wzięło udział 108 uczniów z 20 szkół gimnazjalnych realizujących program w woj. podlaskim. Jury konkursu wyłoniło 3 laureatów i przyznało 3 wyróżnienia.

Pozostałe działania profilaktyczne

Realizacja treści profilaktycznych z zakresu chorób odkleszczowych odbywała się również w środowisku studentów (powiat hajnowski) oraz w placówkach wypoczynku letniego w całym województwie. Odbiorcom przybliżano zagadnienia dotyczące kleszczy poprzez emisje filmów edukacyjnych, rozdawnictwo materiałów informacyjnych oraz zapoznanie ze sposobami ochrony przed kleszczami i postępowania w przypadku ukąszenia.

ZAPOBIEGANIE ROZPRZESTRZENIANIU SIĘ CHORÓB ZAKAŹNYCH

Działania profilaktyczne w zakresie chorób zakaźnych na poziomie promocji zdrowia prowadzą się do zwiększania świadomości społeczeństwa nt. etiologii tych chorób oraz sposobów zapobiegania ich rozprzestrzenianiu się.

Profilaktyka grypy sezonowej, A/H1N1 oraz powikłań pogrypowych

Celem podejmowanych inicjatyw było zmniejszenie liczby zachorowań na grypę sezonową i A/H1N1 poprzez podniesienie poziomu wiedzy nt. zasad higieny oraz znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, a także propagowanie zaleceń dotyczących zdrowego stylu życia i postępowania w przypadku zachorowania.

Działaniami edukacyjnymi objęto:

- dzieci i młodzież z placówek oświatowych oraz placówek wypoczynku, ich rodziców i opiekunów,
- personel i pacjentów zakładów opieki zdrowotnej,
- ogół społeczeństwa

Głównymi formami dotarcia były pogadanki i prelekcje dla uczniów, spotkania z rodzicami oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych i plakatów do szkół i zakładów opieki zdrowotnej. Równocześnie prowadzono analizę sytuacji epidemiologicznej w zakresie zachorowalności na grypę i infekcje grypopodobne poprzez monitoring frekwencji uczniów w placówkach oświatowych.

Do ogółu społeczeństwa kierowano informacje oraz spoty informacyjne zamieszczane w mediach lokalnych, na stronach internetowych Państwowej Inspekcji Sanitarnej i popularnych portalach. Podczas obchodów Dni Zdrowia Publicznego organizowano punkty informacyjne dot. szczepień w siedzibach stacji sanitarno-epidemiologicznych woj. podlaskiego oraz na imprezach prozdrowotnych w środowisku lokalnym. Działaniami objęto blisko 10 tysięcy osób.

W prowadzonych działaniach pion promocji zdrowia wspierały działy higieny dzieci i młodzieży oraz epidemiologii, Kuratorium Oświaty w Białymstoku, władze i instytucje lokalne, pielęgniarki środowiska szkolnego oraz lokalne media.

Profilaktyka chorób wywoływanych przez meningokoki

Zakażenia meningokokowe wywoływane są przez bakterie, które mogą spowodować zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych a także sepsę. Dochodzi do nich drogą kropelkową oraz przez kontakt bezpośredni, dlatego podstawą działań profilaktycznych jest uwrażliwienie społeczeństwa na problem, informowanie o sposobach minimalizowania ryzyka zakażenia oraz utrwalanie podstawowych zasad higieny.

W tym celu rozpropagowano informacje o kampanii „Nie! Dla meningokoków” do placówek oświatowo – wychowawczych i zakładów opieki zdrowotnej, prowadzono prelekcje dla uczniów w szkołach oraz poradnictwo dla zainteresowanych osób, a także rozdysponowano ulotki i plakaty informacyjne. W celu nagłaśniania problemu umieszczano informacje w lokalnych mediach i na stronach internetowych. Działania skierowano do 42 tysięcy osób. Uczestniczyło w nich 408 placówek oświatowych i 102 zakłady opieki zdrowotnej.

Europejski Tydzień Szczepień 24 Kwietnia – 1 Maja 2010r.

Europejski Tydzień Szczepień to inicjatywa Światowej Organizacji Zdrowia, której celem jest zwiększenie świadomości zdrowotnej społeczeństwa poprzez propagowanie szczepień ochronnych jako najskuteczniejszej formy zapobiegania chorobom.

Wspierając tę inicjatywę Państwowa Inspekcja Sanitarna organizowała akcje i punkty informacyjne w placówkach oświatowych, ekspozycje plakatów zachęcających do tej formy profilaktyki oraz rozpropagowywała informacje za pomocą środków masowego przekazu.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach 18 listopada 2010r.

W związku z tworzeniem się coraz większej liczby szczepów bakterii opornych na antybiotyki, a co za tym idzie zmniejszaniem skuteczności tej formy leczenia wielu chorób, już po raz trzeci obchodzony był Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.

Ideę rozsądnego stosowania antybiotyków poparła również Państwowa Inspekcja Sanitarna przekazując wytyczne oraz materiały informacyjne o kampanii do podległych jednostek oraz motywując do podjęcia działań edukacyjnych w tym zakresie.

PROFILAKTYKA CHORÓB NOWOTWOROWYCH

Program profilaktyki nowotworów piersi „Różowa Wstążeczka”

Różowa wstążka jest międzynarodowym symbolem oznaczającym walkę z rakiem piersi. Profilaktyka tego nowotworu w formie programu edukacyjnego „Różowa wstążeczka” funkcjonowała w 2010r. w czterech powiatach woj. podlaskiego: białostockim, sokólskim, siemiatyckim i hajnowskim.

Celem podejmowanych działań było zmniejszenie śmiertelności kobiet z powodu zbyt późnego wykrywania zmian nowotworowych poprzez zachęcanie do badań profilaktycznych oraz naukę samokontroli piersi. Grupę docelową stanowiły uczennice szkół ponadgimnazjalnych, ich matki i nauczycielki. Treści programowe realizowali nauczyciele biologii i pedagodzy szkolni przy wsparciu pracowników promocji zdrowia oraz personelu medycznego prowadzącego wykłady a także pokazy i ćwiczenia samobadania piersi na fantomach. Ideę zwiększania odpowiedzialności za własne zdrowie wspierały władze lokalne, Białostockie Centrum Onkologii oraz jednostki służby zdrowia. Działania skierowano do 5163 osób, w tym młodzieży z 52 placówek oświatowych.

Skutki zdrowotne wynikające z nadmiernego promieniowania ultrafioletowego

W roku 2009 Międzynarodowa Agencja Badania Raka zakwalifikowała użycie solarium do grupy czynników rakotwórczych najwyższego ryzyka (podobnie jak tytoń, wirusowe zapalenie wątroby i azbest). Zagrożenie wystąpienia raka skóry wzrasta aż o 75%, gdy z łóżek w solariach korzystają osoby poniżej 30 roku życia. Dlatego głównie do młodzieży szkolnej skierowano akcję informacyjną na temat zagrożeń wynikających z nadmiernej ekspozycji na promienie UV zarówno sztuczne (solaria), jak i naturalne (kąpiele słoneczne). W placówkach oświatowych i zakładach opieki zdrowotnej organizowano wykłady, prelekcje i pogadanki w tym zakresie, emitowano filmy oraz prowadzono rozdawnictwo materiałów edukacyjnych. Działania profilaktyczne prowadzono także w placówkach wypoczynku letniego, w obiektach sportowych (siłownie, solaria, kluby fitness) i placówkach służby zdrowia. Problem nagłaśniano w mediach lokalnych oraz na stronach internetowych Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane inicjatywy wpisały się również w obchody Światowego Dnia Walki z Czerniakiem, przypadającego 27 kwietnia. Działaniami objęto ponad 22 tysiące osób, w tym młodzież z 270 placówek oświatowych i pacjentów ze 102 zakładów opieki zdrowotnej.

Miesiąc Walki z Rakiem Piersi

Rak piersi jest najczęściej występującym nowotworem złośliwym u kobiet. Z powodu późnej wykrywalności umiera rocznie blisko połowa z 12 tysięcy Polek, u których stwierdzono jego obecność. Dlatego październik 2010r. jak co roku był miesiącem, w który prowadzono kampanię społeczną dot. raka piersi. Państwowa Inspekcja Sanitarna aktywnie wspierała działania Wojewódzkiego Ośrodka Koordynującego Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi poprzez udział w Marszu Nadziei ph. „Rak to nie wyrok”, a także propagowanie badań mammograficznych i zajęcia edukacyjne w placówkach oświatowych.

Profilaktyka nowotworów – „Wybierz życie”

Działania edukacyjne w zakresie profilaktyki nowotworów prowadzone były także w szkołach gimnazjalnych powiatu monieckiego. Ich celem było zwiększenie poziomu wiedzy młodzieży i ich rodziców w zakresie czynników ryzyka chorób nowotworowych najczęściej występujących u kobiet. Przeprowadzono prelekcje i wykłady tematyczne oraz ekspozycje form wizualnych. Działaniami objęto 194 osoby z 10 szkół gimnazjalnych.

PROFILAKTYKA CHORÓB UKŁADU ODDECHOWEGO

Program edukacyjny „Wolność Oddechu- Zapobiegaj Astmie”

Astma oskrzelowa jest przewlekłą chorobą zapalną dróg oddechowych i jednocześnie najczęstszą chorobą przewlekłą występującą u dzieci. Skuteczność i efekty leczenia, a także jakość życia pacjentów uzależnione są od tego, na jakim etapie rozwoju choroba zostanie wykryta.

W 2010r. program „Wolność Oddechu- Zapobiegaj Astmie” realizowany był lokalnie w trzech powiatach województwa podlaskiego: monieckim, sokólskim i białostockim. Jego adresatami byli uczniowie kl. I-III szkół podstawowych, ich rodzice i nauczyciele. Działania podejmowane w trakcie realizacji treści programowych służyły głównie:

- uświadomieniu rodzicom i opiekunom dzieci znaczenia wczesnej profilaktyki astmy,
- stworzeniu dzieciom zagrożonym chorobą możliwości optymalnej jakości życia.

Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem materiałów będących na wyposażeniu programu: (filmu, książeczki „W klasie z Jasiem”, kolorowanki, testu wiedzy dla rodziców) miały na celu edukację rodziców i opiekunów dzieci w zakresie umiejętności obserwacji objawów astmy oraz zmianę percepcji dziecka z astmą jako osoby z pełnymi możliwościami rozwojowymi. Zasadniczymi działaniami podejmowanymi w trakcie realizacji programu były: prelekcje, pogadanki, wykłady, szkolenia, projekcje filmów, spotkania i rozmowy indywidualne z rodzicami, gry i zabawy. Objęto nimi 2756 osób z 22 szkół podstawowych.

ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU WAD WRODZONYCH U DZIECI

Program Pierwotnej Profilaktyki Wad Cewy Nerwowej

Wady cewy nerwowej (WCN) są to nieprawidłowości w procesie tworzenia się centralnego układu nerwowego, powstające w pierwszych 4 tygodniach rozwoju zarodka. Należą do nich bezmózgowie oraz przepukliny mózgu i rdzenia. Badania wykazały, że ich występowanie jest przyczynowo związane z niedoborami kwasu foliowego w okresie przedkoncepcyjnym i pierwszych 12-tu tygodniach ciąży.

Polska należy do krajów o najwyższej w Europie umieralności niemowląt z powodu WCN, dlatego Instytut Matki i Dziecka od 1997 roku prowadzi Program Pierwotnej Profilaktyki Wad Cewy Nerwowej. Ma on na celu upowszechnienie spożycia kwasu foliowego przez wszystkie kobiety w wieku rozrodczym oraz kształtowanie wśród młodych kobiet świadomości realnego wpływu na zdrowie ich przyszłego potomstwa. Państwowa Inspekcja Sanitarna kontynuowała jego realizację w 2010r. w dwóch powiatach woj. podlaskiego: białostockim i sokólskim.

Działania prowadzone były w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, na uczelniach wyższych, w jednostkach służby zdrowia oraz podczas imprez prozdrowotnych w środowisku lokalnym. Edukacja młodzieży odbywała się poprzez wykłady, prelekcje, emisje filmów i realizowana była łącznie z zadaniami programowymi na lekcjach biologii i wychowania do życia w rodzinie. Środowisko studentów uczulano na problem podczas szkoleń i za pomocą materiałów edukacyjnych. Współpracowano również z Archidiecezjalnym Duszpasterstwem Rodzinnym zaopatrując doradców rodzinnych w materiały informacyjne. Edukacją obejmowano także pacjentów zakładów opieki zdrowotnej (gabinetów ginekologicznych i oddziałów ginekologiczno- położniczych). Łącznie działaniami profilaktycznymi objęto 5240 osób.

PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

Dopalacze mogą cię wypalić

W 2010r. na skutek częstych doniesień prasowych o powikłaniach zdrowotnych, a także przypadkach śmierci osób używających dopalaczy, szczególne znaczenie miały działania służące zaznajamianiu młodych ludzi z konsekwencjami stosowania substancji psychoaktywnych, a w konsekwencji ograniczeniu ich konsumpcji.

Akcja informacyjno-edukacyjna skierowana została głównie do placówek oświatowych, w których obserwowano wzrost popularności preparatów wpływających na zdolność przyswajania nowych informacji, a tym samym wyniki w nauce oraz poprawiających koncentrację i samopoczucie. Prowadzono wykłady, prelekcje i pogadanki tematyczne dla młodzieży i rodziców, rozdawnictwo materiałów edukacyjnych oraz ekspozycje form wizualnych (plakatów ph. „STOP dopalaczom”). Działania te poprzedzone zostały szkoleniami, w których uczestniczyli pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, dyrektorzy szkół, nauczyciele, pedagodzy, psychologzy, a także przedstawiciele straży miejskiej, policji i lokalnych władz. Wspierało je poradnictwo odnośnie miejsc, w których można uzyskać szczegółowe informacje oraz upowszechnianie problemu na lokalnych stronach internetowych. Ogółem profilaktyką uzależnienia od dopalaczy objęto 1036 osób, w tym młodzież ze 169 placówek oświatowych.

Profilaktyka narkomanii, alkoholizmu i używania tytoniu

Profilaktyka uzależnień stanowiła także ważny element działań edukacyjnych podejmowanych w placówkach wypoczynku na terenie całego województwa. Jako, że okres przerwy w zajęciach szkolnych sprzyja podejmowaniu ryzykownych zachowań, dzieci i młodzież uczulano na zagrożenia związane z używaniem środków psychoaktywnych takich jak alkohol, narkotyki i papierosy. W tym celu emitowano filmy edukacyjne, prowadzono rozdawnictwo materiałów informacyjnych oraz popularyzowano bezpieczniejsze i zdrowsze formy spędzania wolnego czasu.

PROFILAKTYKA SCHORZEŃ UKŁADU POKARMOWEGO

Profilaktyka zakażeń pokarmowych i zatruc grzybami

W celu upowszechnienia informacji nt. profilaktyki zakażeń pokarmowych oraz bezpiecznego grzybobrania skierowano do społeczeństwa powiatu bielskiego i sokólskiego działania mające na celu zapoznanie z w/w tematyką. Inicjatywę realizowano w placówkach wypoczynku letniego poprzez pogadanki i rozdawnictwo materiałów edukacyjnych oraz propagowanie zasad higieny, w zakładach opieki zdrowotnej a także zamieszczanie informacji w lokalnych mediach. Zasięgiem oddziaływań objęto blisko 5 tysięcy osób.

W związku z faktem, iż podstawową przyczyną zatruc grzybami jest brak umiejętności odróżniania grzybów jadalnych i podobnych do nich grzybów trujących, podczas Dni Zdrowia Publicznego pracownicy laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Białymstoku prowadzili prelekcje dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z zakresu grzyboznawstwa oraz przekazywali praktyczne wskazówki dotyczące rozpoznawania grzybów trujących. Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi również kursy specjalistyczne dla kandydatów na klasyfikatorów grzybów oraz na grzyboznawców dla osób zainteresowanych obrotem i przetwórstwem grzybów.

PROMOCJA BEZPIECZNYCH ZACHOWAŃ (DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ DOROSŁYCH)

„Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa 2010”

Akcja bezpieczne ferie to cykliczne profilaktyczno-edukacyjne działanie policji, Państwowej Inspekcji Sanitarnej i innych jednostek zaangażowanych w ochronę zdrowia publicznego. Skierowana jest do dzieci i młodzieży przebywającej w placówkach wypoczynku zimowego. Podejmowane inicjatywy profilaktyczne służą zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków wypoczynku oraz uświadomieniu młodym ludziom zagrożeń wynikających z niewłaściwych zachowań zdrowotnych.

W 2010r. zajęcia edukacyjne przeprowadzono w 16 placówkach wypoczynku zimowego. Uczestniczyły w nich 1343 osoby.

„Letnia Szkoła Bezpieczeństwa 2010”

Celem działań podejmowanych w ramach akcji „Bezpieczne wakacje” w 2010r. było uświadomienie dzieciom i młodzieży wpływu niewłaściwego stylu życia na zdrowie. Przeprowadzone zajęcia służyły wyposażeniu uczestników wypoczynku w wiedzę nt. profilaktyki chorób, znaczenia aktywności fizycznej i higieny osobistej, wskazywaniu sposobów bezpiecznego spędzania czasu wolnego, uświadamianiu wpływu substancji psychoaktywnych na zdrowie oraz kształtowaniu postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych. Zajęciom edukacyjno – informacyjnym towarzyszyły emisje filmów oraz rozdawnictwo ulotek, broszur i gadżetów. Działaniami objęto 9065 osób z 28 placówek wypoczynku letniego.

Światowy Dzień Pierwszej Pomocy

W związku z Obchodami Światowego Dnia Pierwszej Pomocy Związek Harcerstwa Polskiego oraz służby mundurowe Białegostoku zorganizowały w dn. 12.09.2010r. spotkanie otwarte z mieszkańcami miasta ph. „Jesteś świadkiem wypadku – zareaguj – pomóż – zadzwoń” mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie bezpieczeństwa osób kierujących pojazdami oraz wzrostu umiejętności udzielania I pomocy świadków nieszczęśliwych zdarzeń.

W podjętą inicjatywę włączyła się również Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku. Edukacja zdrowotna prowadzona na stoisku informacyjnym korelowała z treściami festynu, gdyż zwracała uwagę mieszkańców na zachowania mogące wpływać na zagrożenia w ruchu drogowym (palenie papierosów w czasie jazdy) oraz bezpieczeństwo podczas udzielania I pomocy (zagrożenie zakażeniem wirusem HIV). W celu uatrakcyjnienia działań przeprowadzono konkursy wiedzy dot. profilaktyki zdrowotnej, zadania logiczne, rozdawnictwo materiałów edukacyjnych i gadżetów. W imprezie uczestniczyło blisko 1500 mieszkańców Białegostoku.

Program „Żyj normalnie”

Na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku realizowany był lokalny program profilaktyczny pn. „Żyj normalnie” służący m.in.:

- uświadomieniu dzieciom różnych zagrożeń codziennego życia,
- kształtowaniu umiejętności podejmowania własnych decyzji, obrony przed naciskiem otoczenia,
- kształtowaniu poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo i zdrowie własne oraz innych

Inicjatorem i koordynatorem podjętych działań był Referat Zdrowia Departamentu Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku, który co roku typuje uczniów kl. V-VI jednej ze szkół podstawowych jako odbiorców programu. Treści programowe podzielone na 10 jednostek tematycznych dotyczących uzależnień, przemocy, bezpieczeństwa, tolerancji i uczciwości realizowane były metodami aktywnymi. Realizatorami poszczególnych tematów byli wychowawcy klas, pedagodzy szkolni, pracownicy policji, straży pożarnej, Sekcji PZ PSSE w Białymstoku. W programie wzięło udział 33 uczniów.

PROMOCJA ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Program „Stres pod kontrolą”

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku w 2010 roku realizowała po raz kolejny program edukacyjny „Stres pod kontrolą”. Program kierowany był do uczniów klas maturalnych ze szkół ponadgimnazjalnych miasta Białostok i powiatu białostockiego, którzy doświadczali silnych emocji związanych z egzaminem dojrzałości, wyborem studiów i dalszej drogi życiowej. Realizowane treści programowe służyły zwiększeniu umiejętności radzenia sobie ze stresem w sytuacjach trudnych. Zajęcia z młodzieżą prowadzili nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy i psycholodzy szkolni, którzy dostarczali maturzystom niezbędnej wiedzy o stresie, jego przyczynach i technikach redukcji napięcia emocjonalnego.

Wsparciem merytorycznym służyły zakłady opieki zdrowotnej zajmujące się zdrowiem psychicznym. Ogółem w programie uczestniczyło 3342 uczniów z 24 szkół ponadgimnazjalnych.

PROMOCJA HIGIENY OSOBISTEJ I OTOCZENIA

Program „Dbam o swoje zdrowie”

W 2010 roku w powiecie hajnowskim realizowana była kolejna edycja programu, którego głównym celem było kształtowanie u dzieci postaw prozdrowotnych. Treści programowe dotyczyły higieny osobistej, higieny otoczenia oraz bezpieczeństwa własnego i innych. Odbiorcami działań było 64 dzieci z 3 przedszkoli.

„Mamo! Tato! Kap mnie śmiało, żeby nie swędziało ciało”- Higiena Osobista Warunkiem Zdrowia

Celem realizowanego programu była profilaktyka wszawicy i świerzbu wśród dzieci i młodzieży powiatu monieckiego poprzez uświadomienie rodzicom i opiekunom problemu chorób pasożytniczych i kształtowanie prawidłowych postaw i nawyków higienicznych.

W ramach interwencji wytypowano placówki zagrożone epidemią wszawicy i świerzbu. Działania edukacyjne oraz systematyczna ocena czystości zostały przeprowadzone za zgodą rodziców. Realizatorami działań byli wychowawcy szkolni oraz personel medyczny z Poradni Medycyny Szkolnej, których zaopatrzone w materiały edukacyjne oraz wzór „Zgody rodziców na przeprowadzenie inspekcji dotyczącej wszawicy”. W celu wzmocnienia efektów programu problem chorób pasożytniczych zaakcentowano na portalu internetowym www.e-monki.pl.

Interwencja spotkała się z akceptacją kadry pedagogicznej, jednak jest bardzo trudna do realizacji z uwagi na ograniczenia prawne - nie wszyscy rodzice wyrazili zgodę na przeprowadzanie systematycznej oceny czystości u ich dzieci co jest niezbędne w wyeliminowaniu zjawiska świerzbu i wszawicy. Działaniami objęto 1753 osób.

Program „Powiedz nie trądzikowi”

W związku z faktem, iż problemy wieku dojrzewania są istotnym czynnikiem wpływającym na poziom samooceny i samoakceptacji, w powiecie sokólskim realizowany był program „Powiedz nie trądzikowi”, mający na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności młodzieży w zakresie dbałości o wygląd i zdrowie. Treści programowe realizowane były przez pielęgniarkę szkolną, na podstawie materiałów edukacyjnych będących na wyposażeniu programu i zgodnie ze scenariuszem zajęć. Prowadzono pogadanki, pokazy, emisje filmu, ekspozycje plakatów. Działaniem edukacyjnym objęto młodzież z dwóch klas liceum profilowanego – 58 osób

PROMOCJA POSTAW PROEKOLOGICZNYCH

Światowy Dzień Zdrowia ph. „Człowiek i miasto” 7 KWIETNIA 2010

Tematem przewodnim obchodów Światowego Dnia Zdrowia w 2010 roku była urbanizacja i jej wpływ na zbiorowe i indywidualne zdrowie mieszkańców świata. Akcentowano takie wyzwania dla ludzkości jak: dostęp do wody pitnej, zanieczyszczenie środowiska naturalnego, wypadki oraz zdarzenia z użyciem przemocy, choroby zakaźne i związane z tym czynniki ryzyka (użycie tytoniu, nieodpowiedni sposób odżywiania się, brak aktywności fizycznej, szkodliwy wpływ nadużywania alkoholu) czy epidemie chorób zakaźnych.

Celem kampanii było:

- zachęcanie do otwarcia przestrzeni publicznych na zdrowie, na przykład w formie aktywności fizycznej w parkach, spotkań w ratuszach, kampanii sprzątających, lub zamknięcia wydzielonych części ulic dla ruchu kołowego,
- zebranie informacji od wyróżniających się działaczy na rzecz zdrowia w mieście, którzy podjęli inicjatywę i w znaczący sposób wpłynęli na zdrowie mieszkańców miast

W województwie podlaskim działania informacyjno-edukacyjne skierowano do:

- dzieci w wieku przedszkolnym, młodzieży szkolnej oraz ich rodziców i opiekunów,
- personelu i pacjentów zakładów opieki zdrowotnej,
- pracowników urzędów i instytucji, zakładów pracy,
- ogółu społeczeństwa.

Prowadzono je formami podającymi (prelekcje, pogadanki, wykłady), organizowano punkty informacyjne, konkursy, ekspozycje form wizualnych, emisje filmów edukacyjnych, rozdawnictwo materiałów edukacyjnych oraz imprezy w środowisku szkolnym i lokalnym (w tym akcje „Dzień bez samochodu”, „Sprzątanie Świata”, przemarsze ulicami miast, biegi po zdrowie, rajdy rowerowe, Nordic Walking.). Ogółem w działaniach wzięło udział ponad 52,5 tysiąca osób.

POPULARYZACJA WIEDZY O ZDROWIU

Program „Edukacja prozdrowotna w oczach dziecka”

W 2010 roku odbyła się XI edycja cieszącego się nieśląbnącym zainteresowaniem programu „Edukacja prozdrowotna w oczach dziecka”. Celem podejmowanych działań było zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej oraz działań w zakresie promocji zdrowia poprzez:

- popularyzację wiedzy o zdrowiu,
- kształtowanie pozytywnych postaw prozdrowotnych do zdrowia własnego, innych ludzi i otoczenia,
- upowszechnienie twórczości teatralnej jako metody promocji zdrowia.

Inicjatywa skierowana była do uczniów kl. 0-VI białostockich szkół podstawowych. Zadaniem kadry pedagogicznej było przeprowadzenie szeregu działań edukacyjnych dotyczących szeroko rozumianego zdrowia (higieny, ekologii, zdrowego stylu życia, stosunku do innych ludzi, tolerancji, szacunku dla starszych itp.), a następnie zaprezentowanie przygotowanych form scenicznych w trakcie XI Przeglądu Dziecięcej Twórczości Teatralnej ph...„Bądź zdrow”. Występy artystyczne oceniane były przez jury konkursu, które spośród prezentujących się placówek wyłaniało laureatów.

W programie uczestniczyło 12 szkół podstawowych Białegostoku. Edukacją objętych zostało 9200 uczniów, natomiast 260 spośród nich zostało bezpośrednio zaangażowanych w przegląd twórczości teatralnej.

Dni Zdrowia Publicznego

Z inicjatywy Głównego Inspektora Sanitarnego w dniach 11-29 października 2010r. w całym kraju obchodzone były Dni Zdrowia Publicznego, połączone z obchodami 90-lecia Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Celem podejmowanych działań było przybliżenie społeczeństwu specyfiki pracy i zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Podczas Dni Otwartych organizowanych w poszczególnych stacjach sanitarno-epidemiologicznych woj. podlaskiego organizowano stoiska informacyjne na których udzielano porad w zakresie profilaktyki chorób, rozdawano materiały informacyjne, emitowano filmy edukacyjne i spoty kampanii społecznych dotyczących istotnych pod względem zdrowotnym problemów, organizowano konkursy prozdrowotne z nagrodami. Działania adresowano do uczniów szkół oraz osób indywidualnych.

Punkty informacyjno-edukacyjne organizowano także na uczelniach wyższych związanych z ochroną zdrowia. Prowadzono tam pokazy samobadania piersi, badania zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu dla osób palących wraz z poradami antynikotynowymi, porady onkologiczne, żywieniowe, badanie poziomu cukru i cholesterolu, konkursy prozdrowotne, rozdawnictwo materiałów.

W powiecie monieckim zorganizowano honorową zbiórkę krwi.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA

Pracownicy promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej na skutek ścisłej współpracy z podległymi placówkami angażowali się w następujące działania:

- prowadzili edukację prozdrowotną uczniów i rodziców na zaproszenie przedszkoli i szkół różnego szczebla,
- brali udział w komisjach konkursowych i sędziowskich zmaganiach o charakterze prozdrowotnym (olimpiad, konkursów),
- udzielali poradnictwa metodycznego i merytorycznego osobom realizującym działania w placówkach oświatowych i jednostkach służby zdrowia,
- opracowywali oraz udostępniali pomoce dydaktyczne służące wspieraniu procesu dydaktycznego i uatrakcyjnianiu działań.

PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI

Działania z zakresu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej realizowane były w 2010 roku zgodnie z planem, aktualną sytuacją epidemiologiczną w województwie i poszczególnych powiatach, według ujednoczonych standardów i procedur. Duży nacisk kładziono na uzyskanie szerokiego zasięgu oddziaływań profilaktycznych, w związku z czym stosowano różnorodne kanały dotarcia do adresatów działań. Nawiązywano i podtrzymywano dotychczasową współpracę z władzami samorządowymi, instytucjami i organizacjami w środowisku lokalnym, dzięki czemu pozyskiwano środki finansowe przeznaczane na realizację i uatrakcyjnianie podejmowanych inicjatyw. Dążono do zwiększenia kompetencji zawodowych pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez organizowanie szkoleń oraz utrzymania wysokiego poziomu merytorycznego realizowanych działań w ramach współpracy z placówkami doskonalenia i specjalistami z różnych dziedzin.

Współdziałanie z jednostkami realizującymi programy edukacyjne, zawiązywanie lokalnych koalicji i nagłaśnianie działań pozwalały na szybsze i bardziej efektywne działanie w zakresie promocji zdrowia.

SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ I AKREDYTACJA DZIAŁALNOŚCI INSPEKCYJNEJ

System działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. podlaskiego oparty został na spełnieniu wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17020. Jednolitym systemem zarządzania jakością objęta jest Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku i wszystkie powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne w województwie podlaskim.

Wdrożony, udokumentowany i stale nadzorowany system zarządzania jakością:

- gwarantuje taki sam tryb postępowania podczas każdej kontroli,
- jest gwarancją precyzyjnych i wnikliwych kontroli przeprowadzanych zgodnie z najlepszą praktyką,
- jest gwarancją uzyskiwania wiarygodnych i odtwarzalnych wyników kontroli,
- poprawia skuteczność zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego,
- jest mechanizmem wykorzystywanym w celu zapewnienia publicznego zaufania w odniesieniu do wiarygodności działań istotnych z punktu ochrony zdrowia ludzkiego.

Głównym celem jest ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEGO na terenie woj. podlaskiego w obszarach działania zgodnych z Ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Przyjęta polityka jakości jest realizowana w oparciu o:

1. wysoką etykę zawodową pracowników,
2. bezstronność i niezależność pracowników od jakichkolwiek nacisków finansowych, handlowych i innych, mogących wpływać na ich osąd,
3. zachowanie poufności informacji uzyskiwanych podczas kontroli oraz ochronę praw własności klienta,
4. powszechną i świadomą odpowiedzialność każdego pracownika za jakość wszystkich czynności,
5. wysoki poziom kompetencji personelu,
6. wiarygodność i rzetelność prowadzonych kontroli,
7. przeprowadzanie czynności kontrolnych w oparciu o jednolite zasady i metody zgodnie z udokumentowanymi procedurami kontroli opartymi na obowiązujących przepisach prawnych,
8. promocję zdrowego stylu życia.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku od 2000 roku posiada certyfikat akredytacji nr AK 002 jednostki inspekcyjnej typu A spełniającej wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17020:2006 w następującym zakresie:

- zapobiegawczy nadzór sanitarny – kontrola pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, i
- nadzór bieżący – higiena radiacyjna.

Szczegółowy zakres akredytacji znajduje się na stronie internetowej Polskiego Centrum Akredytacji www.pca.gov.pl oraz na stronie internetowej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku www.wsse.bialystok.pl.

Akredytowane obszary i system zarządzania jakością poddawany jest corocznej niezależnej ocenie przez Polskie Centrum Akredytacji. Celem tych ocen jest potwierdzenie ciągłego spełnienia wymagań normy, utrzymywania odpowiednich kompetencji oraz doskonalenie systemu zarządzania jakością.

SYSTEM ZARZĄDZANIA W LABORATORIUM

System zarządzania i kompetencje techniczne

- Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku (Certyfikat akredytacji AB 311),
- Oddz. Laboratoryjnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży (Certyfikat akredytacji AB 635),
- Oddz. Laboratoryjnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Suwałkach (Certyfikat akredytacji AB 530)

w zakresie badań :

- mikrobiologicznych i organoleptycznych środków spożywczych, wody, przedmiotów użytku i kosmetyków,
- bakteriologicznych, wirusologicznych, serologicznych i parazytologicznych materiału biologicznego,
- materiału zawartego w żywności i paszach w kierunku obecności lub względnej zawartości DNA zmodyfikowanego genetycznie oraz badań w kierunku obecności drobnoustrojów metodą PCR,

- organoleptycznych i fizykochemicznych środków spożywczych, kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, przedmiotów użytku, posiłków,
 - fizykochemicznych wody do spożycia, kąpielisk, powietrza w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi,
 - pyłowych i chemicznych zanieczyszczeń powietrza,
 - pomiarów czynników fizycznych : hałasu, wibracji, mikroklimatu i oświetlenia,
 - pomiarów natężeń pól elektromagnetycznych, promieniowania jonizującego i skażeń promieniotwórczych oraz testów specjalistycznych kontroli jakości aparatów rtg
- są zgodne z wymaganiami międzynarodowej normy PN-EN ISO/IEC 17025 i dokumentami Polskiego Centrum Akredytacji.

Laboratoria akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji - krajową jednostkę akredytującą na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku o systemie oceny zgodności (Dz.U.2004, nr 204, poz.2087 z późn. zm.), świadczą usługi o wysokim standardzie jakości.

Polskie Centrum Akredytacji jest sygnatariuszem wielostronnych porozumień: europejskiego EA MLA i międzynarodowego ILAC MRA, co oznacza, że wyniki badań wydawane przez akredytowane laboratoria, są akceptowane i uznawane we wszystkich krajach będących sygnatariuszami tych porozumień.

Szczegółowe zakresy akredytacji znajdują się na stronie www.pca.gov.pl

DZIAŁ LABORATORYJNY

W Dziale Laboratoryjnym w Białymstoku są realizowane zadania wynikające z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu ochrony zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań:

- fizycznych
- chemicznych
- mikrobiologicznych
- radiologicznych

Laboratorium wykonuje badania:

- środków spożywczych
- posiłków
- kosmetyków
- materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
- próbek sanitarnych
- wody do spożycia
- kąpielisk
- powietrza wewnątrz pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi
- materiału biologicznego
- żywności genetycznie modyfikowanej

oraz pomiary:

- w środowisku pracy i na stanowiskach pracy
- testy specjalistyczne kontroli jakości aparatów rentgenowskich w zakresie radiografii ogólnej

Badania są wykonywane w następujących sekcjach Działu Laboratoryjnego:

- Sekcja Badania Żywności, Przedmiotów Użytku i Struktury Żywnienia
- Sekcja Badań i Pomiarów w Środowisku Pracy
- Sekcja Badań Powietrza, Wody i Gleby

- Sekcja Badań i Pomiarów w Zakresie Higieny Radiacyjnej ze stanowiskami pracy ds. pomiarów radiacyjnych w Łomży
- Sekcja Analizy Instrumentalnej
- Sekcja Badań Mikrobiologicznych
- Sekcja Badań Żywności Genetycznie Zmodyfikowanej
- Sekcja Badań Epidemiologiczno-Klinicznych

Sekcja Badania Żywności, Przedmiotów Użytku i Struktury Żywienia

Sekcja wykonuje badania w ramach ogólnokrajowego planu kontroli urzędowej i monitoringu, ustawowego nadzoru oraz badania zlecane przez klientów. W sekcji są wykonywane badania fizykochemiczne, organoleptyczne oraz znakowanie:

- żywności
- posiłków
- materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
- kosmetyków
- badania próbek sanitarnych
- ocena teoretyczna żywienia

W sekcji w 2010 roku wykonano 11379 oznaczeń w 655 próbkach środków spożywczych, 28 próbkach sanitarnych, 81 próbkach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 72 próbkach kosmetyków oraz 117 próbkach posiłków. Ponadto przeprowadzono ocenę teoretyczną sposobu żywienia na podstawie zestawień dekadowych (53 zestawienia).

Sekcja Badań i Pomiarów w Środowisku Pracy

Sekcja zajmuje się:

- pobieraniem próbek do oceny narażenia zawodowego na czynniki chemiczne i pyły przemysłowe
- badaniem chemicznych zanieczyszczeń powietrza na stanowiskach pracy
- badaniem pyłowych zanieczyszczeń powietrza na stanowiskach pracy
- badaniem czynników biologicznych w środowisku pracy
- pomiarami hałasu słyszalnego, hałasu infradźwiękowego i hałasu ultradźwiękowego
- pomiarami hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych do przebywania ludzi
- pomiarami drgań mechanicznych o ogólnym działaniu na organizm człowieka i działających na organizm człowieka przez kończyny górne
- oceną warunków pracy w środowisku zimnym, umiarkowanym i gorącym
- pomiarami oświetlenia elektrycznego miejsc pracy

W 2010 roku Sekcja Badań i Pomiarów w Środowisku Pracy WSSE objęła badaniami w województwie podlaskim 135 zakładów pracy. W zakładach tych przeprowadzono pomiary czynników fizycznych na 419 stanowiskach pracy, badania stężenia czynników chemicznych na 32 stanowiskach pracy, badania stężenia pyłu całkowitego i respirabilnego na 95 stanowiskach pracy oraz badania ogólnej liczby drobnoustrojów w 7 pomieszczeniach ze zbiorami archiwalnymi. W tym czasie pracownicy sekcji wykonali 2755 pomiarów czynników fizycznych, 341 oznaczeń

czynników chemicznych (w tym część oznaczeń wraz z Sekcją Analizy Instrumentalnej), 96 oznaczeń mikrobiologicznych, pobrano i oznaczono 129 próbek powietrza w zakresie badania stężenia pyłu i 7 próbek w zakresie oznaczenia wolnej krystalicznej krzemionki w pyłach.

Sekcja Badań Powietrza, Wody i Gleby

Sekcja wykonuje badania fizykochemiczne:

Wody:

- przeznaczonej do spożycia
- powierzchniowej wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia
- naturalnej wody mineralnej, źródlanej i stołowej
- z kąpielisk

Powietrza wewnątrz pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi:

- oznaczanie zanieczyszczeń emitowanych przez materiały budowlane (rozpuszczalniki organiczne, związki pochodzące z ksylamitów, formaldehyd)

W 2010 roku w sekcji wykonano 20787 analiz oraz 4467 wspólnie z Sekcją Analizy Instrumentalnej

Sekcja Badań i Pomiarów w Zakresie Higieny Radiacyjnej ze stanowiskami pracy ds. pomiarów radiacyjnych w Łomży

Sekcja zajmuje się wykonywaniem pomiarów:

- pól elektromagnetycznych dla celów BHP i ochrony ludzi i środowiska
- aktywności właściwej cezu 137 i potasu 40 metodą spektrometryczną
- aktywności właściwej cezu 137 i strontu 90 metodą radiochemiczną
- dozymetrycznych w środowisku pracy i otoczeniu, w związku ze zastosowaniem promieniowania rentgenowskiego

oraz wykonuje:

- testy specjalistyczne kontroli jakości aparatów rentgenowskich w zakresie radiografii ogólnej
- testy specjalistyczne kontroli jakości aparatów rentgenowskich w zakresie fluoroskopii
- testy specjalistyczne kontroli jakości aparatów rentgenowskich w zakresie stomatologii
- testy specjalistyczne kontroli jakości stomatologicznych aparatów rentgenowskich
- testy specjalistyczne kontroli jakości aparatów rentgenowskich w zakresie mammografii
- poświadczenia radiologiczne świadectw eksportowych na produkty rolno-spożywcze pochodzenia nie zwierzęcego do krajów Unii Europejskiej

W 2010 roku pracownicy sekcji wykonali 8434 pomiarów czynników fizycznych oraz 54 oznaczeń radiochemicznych.

Sekcja Analizy Instrumentalnej

Sekcja wykonuje oznaczenia:

- zawartości metali szkodliwych dla zdrowia metodą absorpcyjnej spektrometrii atomowej w mineralizatach próbek żywności, próbkach środowiskowych
- pestycydów, mykotoksyn, dozwolonych substancji dodatkowych w ekstraktach próbek żywności metodą GC, GC/MS, HPLC
- rozpuszczalników organicznych i innych węglowodorów w próbkach środowiskowych

W 2010 roku w sekcji wykonano 20618 oznaczeń (większość wspólnie z Sekcją Badań i Pomiarów w Środowisku Pracy, Sekcją Badania Żywności, Przedmiotów Użytku i Struktury Żywienia oraz Sekcją Badań Powietrza, Wody i Gleby)

Sekcja Badań Mikrobiologicznych

W sekcji wykonuje się badania mikrobiologiczne środków spożywczych w ramach ogólnokrajowego planu kontroli urzędowej i monitoringu, w ramach nadzoru sanitarnego i na zlecenie klienta zewnętrznego:

- wody przeznaczonej do spożycia
- wody powierzchniowej
- wód mineralnych
- gleby
- powietrza na obecność czynników biologicznych
- żywności
- kosmetyków
- wymazów sanitarnych.

W roku 2010 zbadano 4973 próbek (wody i gleby - 3782 i żywności -1191) i wykonano 15080 oznaczeń.

Sekcja Badań Żywności Genetycznie Zmodyfikowanej

Sekcja wykorzystuje metodę PCR do badań:

- materiału roślinnego zawartego w próbkach żywności/pasz w kierunku obecności lub względnej zawartości DNA zmodyfikowanego genetycznie
- do wykrywania bakterii chorobotwórczych (*Campylobacter*, *Escherichia coli* O157) w żywności,
- do wykrywania obecności wirusa grypy typu A (w tym wirusa grypy pandemicznej A/H1N1/v) oraz typu B w materiale biologicznym.

W 2010 roku wykonano badania 35 próbek (80 oznaczeń) żywności pobranych w województwie podlaskim w kierunku obecności materiału zmodyfikowanego genetycznie, 70 oznaczeń w kierunku obecności bakterii chorobotwórczych w żywności (próbki wspólne z Sekcją Badań Mikrobiologicznych) oraz 90 oznaczeń w kierunku obecności wirusa grypy (próbki wspólne z Sekcją Badań Epidemiologiczno-Klinicznych).

Sekcja Badań Epidemiologiczno-Klinicznych

Sekcja wykonuje badania materiału biologicznego:

- bakteriologiczne
- parazytologiczne (w tym gleby)
- do książeczek zdrowia w kierunku wykrywania pałeczek z rodzaju Salmonella i Shigella
- identyfikację szczepów Salmonella i Shigella
- badania skuteczności procesów sterylizacji
- badania bakteriologiczne czystości środowiska szpitalnego
- wirusologiczne:
- izolacja wirusów grypy na tkance MDCK
- izolacje enterowirusów na tkance GMK

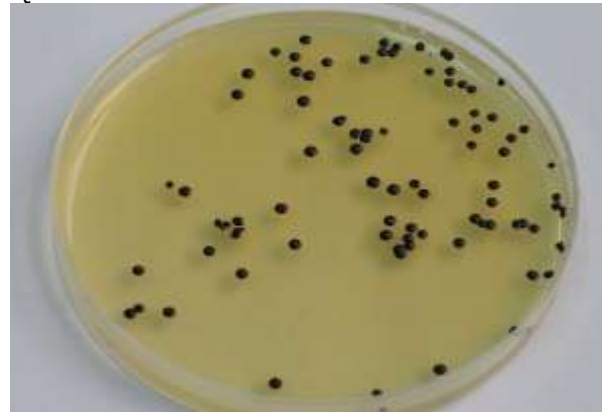
badania serologiczne w kierunku wykrywania zakażeń:

- WZW typu B, WZW typu C, WZW typu A
- krztuśca, mycoplasmy
- durów i paradurów
- wirusa opryszczki – Herpes Simplex
- wirusa różyczki – Rubella Virus
- rotawirusów i adenowirusów, astrowirusów, norowirusów
- wirusów grypy A i B, parainfluenzy typu 1, 2 i 3, RSV, adenowirusów metodą immunofluorescencji bezpośredniej

badania molekularne:

- w kierunku wirusów grypy typu A (w tym podtypu A/H1N1/v) oraz typu B w materiale biologicznym.

W 2010 roku w Sekcji przebadano 29084 próbek materiału biologicznego, wykonując przy tym 58281 oznaczeń, w tym 44 badania wspólnie z Sekcją Badań Żywności Genetycznie Zmodyfikowanej w kierunku wirusa grypy metodą real time RT-PCR.

W Dziale Laboratoryjnym w 2010 roku w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 22642 badania:

- o 23861 oznaczeń chemicznych
- o 10072 oznaczeń fizycznych
- o 17620 oznaczeń mikrobiologicznych .

Działalność laboratorium oparta jest na systemie zarządzania jakością zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 17025, metody badawcze w większości są akredytowane. Liczba oznaczeń akredytowanych – 243, nieakredytowanych - 107

Laboratorium realizuje politykę jakości poprzez:

- kompetentny personel posiadający odpowiednie wykształcenie, przeszkolenie, wiedzę, i doświadczenie zawodowe

- odpowiednie wyposażenie pomiarowo-badawcze
- stosowanie uznanych i wiarygodnych metod badawczych
- wewnętrzną kontrolę jakości wyników badań
- szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne personelu
- udział w międzylaboratoryjnych badaniach biegłości

Rezultaty uczestnictwa w międzylaboratoryjnych badaniach biegłości w latach 2007-2010

Wyniki	Rok			
	2007	2008	2009	2010
Zadowolające	106	179	97	77
Wątpliwe	3	2	2	0
Niezadowolające	4	3	0	2

Tabela 45. Rezultaty uczestnictwa w międzylaboratoryjnych badaniach biegłości w latach 2007-2010

Laboratorium WSSE w Białymstoku:

- doskonalili system zarządzania
- wdraża nowe techniki i rozszerza systematycznie zakres metod akredytowanych
- prowadzi nadzór merytoryczny nad działalnością laboratoriów działających w systemie zintegrowanym z PSSE w Łomży i w Suwałkach
- organizuje szkolenia i konsultacje w zakresie swojej działalności
- współpracuje z innymi komórkami organizacyjnymi WSSE, innymi laboratoriami badawczymi i jednostkami naukowo-badawczymi

Działalność laboratorium jest oceniana przez klientów poprzez „Ankiety badania poziomu zadowolenia klienta”. Analiza ankiet za 2010 rok przeprowadzana na przeglądzie zarządzania, podsumowując wszystkie elementy oceny wykazała poziom zadowolenia klienta z usług laboratorium to ocena średnia – 4,7. Poznane opinie i uwagi są wykorzystane do dalszego doskonalenia działalności laboratorium, aby spełnić oczekiwania klienta.